20

COMMVNES IVRIVM SENtentiæ.

P XVI-29

Quibus additæ ſunt contrariorum oppoſitiones & ſolutiones.

PER

Ioannem Bellonem Toloſatem iuris vtriuſque ſtudioſiſsimum.

His nouiſsimè acceſſerunt inſigniores Veteris & Noui teſtamenti.

Omnia demum ab Authore recognita & locupletata.

TOLOSAE,

Ex officina Guidonis Boudeuillæi, Academiæ Toloſanæ typographi, impenſis Ioannis de Fleurs. 1554.

IACOBVS YSNARDVS Arauſionenſis, Ioanni Bellono Toloſāti S.

Ipſe tuos auſus ſemper, Bellone, probabo:
Laudabo ingenium, iudiciumq́; tuum.
Nam refugis tenebras, & quæris luce potiri,
Cæleſtis virtus eſt quoque lucis amans.
Ecce pater fuerat tibi gloria ſumma Toloſæ,
Diuinæq́; ſimul religionis honos.
Ipſe tamen nuper petiit cæleſtia regna,
Interitu cuius tota Toloſa gemit.
Vnica ſpes fuerat ſiquidem quãdoq́; Toloſæ:
Quæ ſibi te ſperat ſpemq́; decuſque fore,

Vale, & me, vt ſoles ama.

AMPLISSIMO,

ET MAGNIFICO VIRO, PETRO Ricijs, domino à Laneis, Iuris vtriuſque Doctori, Patrono Collegij Sanctæ Crucis Auenionenſis, Ioannes Bellonus Toloſas.

S.

CVM Auenionenſem nuper vniuerſitatem reliqui, egregie noſtrorum ſtudiorum Mecœnas, & ad Toloſanam acceſsi Academiam, in toto penè orbe celebratiſsimam ob frequẽtiſsimum Iuris vtriuſque exercitium, quod in eadem indeſinenter verſatur: putaui tandem meum bene actum iri, ſi ſaltem aliquo officij genere tibi gratificarer, in quo quidem aliquando mirabilis ingenij tui celſitudo, cum in otio ſuauiſsimo eſſet, intermiſsis grauioribus animi curis delectaretur. Tanta etenim in me cõtuliſti beneficia, vt vix vnquam illis reſpõdere re ipſa me poſſe putem. Me nanque ab ineunte ætate ſumptibus proprijs aluiſti, me ad humaniores literas prouexiſti, poſteà, quò commodius grauiora Iurium ſtudia perdiſcere poſſem, me Collegiatorum tui Collegij numero & conſortio, vt patronus de me bene meritus, aggregaſti, vbi quicquid parum in iuribus ſcio, didici, & hoc propter creberrimam ſcholarium collegiatorũ de iure concertationem, & in legendo exercitatiõnem ferè quotidianam, quæ tibi ſecũdum ſtatuta fœlicium maiorum tuorum rectiſsimè fuit inſtituta. Tibi ergo

 ſoli

ſoli quicquid ſcientiæ habeo, acceptũ fero. Quæ quidem beneficia licet remetiri tibi nunquam poſsim, tamen eo nomine ago (vt debeo) tibi gratias immortales, & agam dum viuam. Et ne notam ingratitudinis omnino incurram ſciantq; omnes me tibi ſoli omnem operam, omne ſtudium, omnemq; laborem polliceri & dedicare, honoremq; ferre quem debeo, hunc libellum qualemcunq; tuo nomini dico & conſecro, vt immortalis ſis per omne æuum, & per ora doctorum virorũ laudes nominis tui prædicentur, quia fueris & ſtudij & operis noſtri cauſa. In quo quidem libello cõgeſsi, non ſine magno labore, generales Iuris vtriuſque regulas & ſententias, vtiliſsimas quidem & neceſſarias Iuris ſtudioſis, & in legendo, & in vtranq; partẽ diſceptando. Legi equidem libellos qui quotidie in manibus verſantur, Flores inquam, legum & Brocardica vtriuſque Iuris: ſed mea ſententia, imperfectos. Nã & regulæ vniuerſales pleraque neceſſaria in illis prætermiſſa ſunt: & contraria multa ſine ſuis ſolutionibus propoſita fuẽre. Quæ igitur in illis mihi deeſſe viſa ſunt, ex lectione longa Iurium & gloſſarum hoc in libello ſuppleui, & amplificaui. Quem ſpero tibi gratiſsimum futurum: qui vt honorè & dignitate es ſublimior, ita & ſcientia, & rerum experientia præſtantior. Det tibi igitur Deus omnipotens fœlicem in hoc ſeculo vitam, in cœlis verò cœleſte gaudiũ. Vale.

Toloſæ, Quinto Calend. Februarij Anno à virginis partu. 1548.

Idem

Idem ad eundem.

Hunc hilari legito Mecænas fronte libellum.
Eſt ſiquidem ſtudij parsq́; decusq́; mei.
Sparſa per immenſum ius colligit aurea dicta:
Communes Iuris pandit & ipſe locos
Quæque videbantur contraria iura, reſoluit
Hinc multum liber hic vtilitatis habet.
Quicquid id eſt ſoli tibi conſecro, docta perora
Immortale tuum nomen vt orbe volet.
Iuno diuitias, virtutem dat tibi Pallas,
Et linguæ veneres dant tibi tres Charites.
Doctus amas doctos: magno virtutis amore
Largiris miſeris bona pauperibus.
Propterea ſuperes longæuos Neſtoris anno,
Qui nos ſemper amas, prouehis & ſtudia.
Et tibi cum meritas nequeam perſoluere grates.
Quo licet excipio nomen honore tuum.
Vt qui deuotus Chriſtum colis, & veneraris,
Cæleſti meritum conferat arce locum.

 COM-

COMMVNES IVRIVM Sententiæ, ſecundum ordinem Alphabeti, per Ioannem Bellonum Toloſatẽ.

A

PROPOSITIO.

Afflictio non debet dari afflicto. Naum. j. & in illa l. diuus. ff. de officio præſi. & in l. pœna. in §. fi. ff. ad leg. põp. de parri. & in l. tam dementis. C. de epi. aud. vbi furioſo pœna addi nõ debet, cùm ſatis furore ipſo puniatur. ad idem textus in l. iure ſuccurſum eſt. ff. de iu. dot. vbi pater propter luctũ filię defunctæ dotem non amittit, ſed recipit, ne duplex ei detur afflictio. adde l. ex facto in §. iulianus. ff. de vulg. & pu. ſubſt. & l. nauis. in §. fin. ff. ad leg. Rhod. de iact. De iure canonico vide text. in c. cum percuſsio. vij. q. j. & in c. at ſi clerici. in fi. extr. de iud. & in c. ex parte. ext. de cler. ægro. vel debil.

OBIECTIO. Opponitur de l. romanus. ff. de tuto. & cur. vbi in eadem tutela duplex periculum quis ſuſtinet, & fideiuſsionis, & tutelæ.

SOLVTIO. Ibi fideiuſſor poteſt etiã eſſe contutor ratione & fauore tutelæ, quæ publicum munus eſt: & ideo inuitis datur, vt in §. j. inſt.

inſt.de excuſ.tu.vel cur. Ideo non excuſatur, cũ neceſsitas legem nõ habeat.

O B. Præterea obſtat, ꝙ in delictis pœna duplex dari poteſt, in l.capitalium, in §.ſolent de pœnis. ff. & in l. j.ff.de iur.patr.in c. attendendum.xvij.q. iiij. &. c. ſi quis cuiuſlibet.xxj. q.v. in.c.j.ext.de caſũ. &.c. in archiepiſcopatu. ext. de rapto.

S O L. Duplex pœna poteſt inſligi, cum vtraque per ſe non ſufficit, vt in contrarijs. Cum autem vtraque per ſe ſufficit, duplici pœna quis affligi non debet, vt hic.

PROPOSITIO.

A ſententia interlocutoria non appellatur. in l.ante ſententiæ tempus.C.quorum appella.non recip. & in l. ij.C.de epiſc. aud. Vbi ante ſententiam definitiuam appellatio fieri non debet: ergo à ſententia interlocutoria, quæ ante definitiuam fertur, appellare non licet.

O B. Contrarium videtur dicere textus in l. intra vtile. ff. de mino. & in l.arbitro.ff.qui ſatiſd.cogan.& in l. ante ſententiam de appel.recip.ff.in c.non ſolent.§. ante ſententiam.ij.q.vj.

S O L. In d.l. intra, eſt lata interlocutoria quæ perimit totum negotiũ, & totã ferè cauſam determinat, & ſecum trahit executionem: & ideo ab ea poteſt appellari. & in d. l. arbitro, & l. ante ſententiam, grauamen illatum ab interlocutoria non poterat reparari per appellationẽ à definitiua, ideò poterat ab ea appellari, ſecundum Bar.ibi.

O B. Inſuper contra

dicit tex.in c. ſuper eo. ij.de appell.extr.& in c. cordi. de appell.lib.vj. vbi à quocunque grauamine ab interlocutoria appellatur.

S O.Hoc verum eſt de iure canonico.

PRO. *A digniori & potentiori debet fieri denominatio.* in l.ij.& in l.q̄ritur ff.de ſta.ho.& in l.j.ff.ſi ager vectig.vel emph. petat. vbi dn̄m ſimpliciter ꝓlatum intelligitur directum,nō vtile.adde tex. in l.legatis ſeruis. j.§. ſi vnus. ff.de leg. iij. in l. quæ religioſis. ff. de rei ven.& in §.ſed ius quidem ciuile, inſt. de iur. nat.gent.& ciuil. vbi cū ius ciuile appellamus,in dubio ius Romanorum intelligimus: & in c. j. extr.de teſt.vbi in ſubſtitutionibus de directa potiꝰ q̄ de obliqua eſt & interpretatio facienda. in c. ꝙ in dubiis. extr. de conſec. eccl. vel alt.

O B.Obſtat de matrimonio, quod denominatur potius à matre q̄ à patre, quia nō appellatur patrimonium, ſed matrimonium, vt in §. i.inſtit. de pat. poteſt. tot.tit.ext.de ſponſal.& matrim.& tamen vir eſt dignior fœmina. l. i. ff. de ſenat.

SO.Ideo illud eſt,quia fœmina ante partū eſt oneroſa,in partu doloroſa,poſt partum laborioſa:& materno magis indiget ſolatio infans,q̄ paterno,vt in c. ij.extr. de coniu.infid.

PRO. *Appellatione domini Vſufructuarius non continetur,* in l.falſus, in §. ſi.ff.de furt. vbi vſufructuarius dominus non eſt,ad idem text.in l.recte

ctè dicimus. ff. de verb. & rer. ſigni. vbi vſusfructus pars dominij non eſt.

OB. Contrà de l. in vẽditione. ff. de bon. auth. iud. poſsid. vbi appellatione domini vſufructuarius quoque continetur, & l. ij. ff. de vſuf. vbi pars dominij eſt vſusfructus.

SO. Vſufructuarius eſt dominus impropriè, ſcilicet in vſufructu, vnde dominus eſt vtilis non directus. glo. & ibi Bal. in l. proprietatis. C. de probatio.

PRO. *Auaritia eſt omnium malorum mater.* §. cogitatio circa medium. in auth. vt iud. ſine quoq. ſuffr. colla. ij.

PR. *Auarus eſt inſatiabilis, cui totus mundus nec obolus eſt, vnde ſemper auarus eget.* Eccleſiaſtæ. v. & in c. ſicut hi. xlvij. diſtin.

PR. *Amor & vinum æquiparantur,* in §. fi. inſtit. de ſucceſſ. ſublat. quæ fie. per bon. vend. & ibi gloſ.

PR. *Alterius odio nemo debet prægrauari,* in l. ſi quis in ſuo. in §. legis. C. de inof. teſta. Vnde ſolet iactari vulgò prouerbium. Filius non portabit iniquitatem patris, in l. crimen, & in l. ſi pœna. ff. de pœnis, & in l. ſancimus. C. de pœnis. & in c. ſi habes. xxiij. q. iij. & in c. ſi compromiſſarius de elec. in vj.

OB. Contrà de l. quiſquis. §. filij. C. ad le. Iu. maie. & de c. vergentis. ext. de hæret. vbi ob delictũ

lictũ patris fili⁹ punitur.

S O L. Speciale eſt ibi in crimine læſæ maieſtatis & hæreſis. Regulariter contrá.

O P P O. Opponitur etiam de l. ſatis. C. in quibus cauſis pig. vel hypoth. taci. contrah. vbi mulieris dos tacitè obligatur pro primipilo, ita quòd ſi bona primipili exhauſta ſint, diſtrahitur.

S O L. Dic quòd ibi vxor tenetur pro marito in cauſa tantum primipilari, non aliàs. l. lex Iulia. ff. de fund. dot. &. §. i. inſti. quibus ex cau. alien. licet, vel non.

O B. Præterea obſtat. l. cum hæres. ff. de diuerſ. & temp. præſcript. vbi vitia defuncti tranſeunt in hæredem.

S O L. Vitioſa defuncti vſucapio continuatur in hæredem, vt ibi. cum pro vna eademq; perſona teſtator & hæres reputetur, in §. j. in authé. de iureiu. à mor. præſt. col. iiij.

P R. Alteri per alterum iniqua conditio inferri non debet. in l. ſi. C. de acq. poſſeſſ. vbi ex aliena malignitate preiudicium alicui generari nõ debet, & in l. ſi vnus. in §. ante omnia. ff. de pac. vbi conuentio cum vno facta, alij nocere minimè debet.

O B. Oppono de pupillo qui obligatur alij cum authoritate tut. in §. j. inſt. de auth. tut.

S O. Dic quod pupillus obligando ſe cũ authoritate tutoris, in nullo dãnificatur. omne enim damnum de ſuo tenebitur reſarcire pupillo tutor. in redditione rationum: vt in l. ſi tutor. ff. de auth. tut. ſeu cur.

P R O. Abſurdum eſt euitandum in iure, valet enim argumentum ab

ab abſurdo euitando.in l.ratas.C.de reſcin.vēd. in l.nec audiendus.ff.de ope.liber. l. nam abſurdum.de bon.libe.ff.in c. j.de cler.non reſ.in vj.in c.de maioribus.extr. de præbendis.

PR. Actor debet ſequi forum rei & in ciuilib⁹, & in criminalibus cauſis.l.actor.C.vbi in rem act. exer. deb. in l.iuris ordinem. & l.in criminali.C.de iuriſ.om.iud. In can. ſi quiſquam. xj. q.j.& ca.pulſat⁹. & can. neminem.iij. q.vj.& c.ſi clericus,ibi. & ca. cum ſit generale,extr.de for. compe.

O B. Contra de l.fina. in fin.C.vbi in rem act. exer.de.&cap.ſanè.ext. de for. cōpet.vbi actor debet conuenire reum ſub illo iudice in cuius prouincia res eſt litigioſa.

S O.Dic quòd ratione rei de qua agitur,ſortiri qui, forum tenetur, vt ibi.

O B. Secundo contra de c. quod clericis,ext. de for.cōpet. vbi actor non conuenit reum coram ſuo iudice in ciuitate Pariſienſi in cauſis pecuniarijs.

SOL. Ibi ſpeciale Pariſiis, quia Epiſcopus ibi habet temporalem, iuriſdictionem, vt ibi no.gl.

O B. Tertio contra de auth.habita.C. ne filius pro patre, vbi ſcholares agunt apud tres iudices quos ſibi elegerint.

SOL.Ibi fauore & priuilegio ſcholarium.

PR. Ab alio doceri.nō debet, qui alios docere debet. in §. damus. in auth. de ſanct.epiſ.coll, ix.in.can. conueniētib⁹ j.d.vij.vbi epiſcopi aliorum doctrina indigere non debent,cū aliorum doctores eſſe debeant.

P R O. Alienam rem inuito

inuito domino poſsidere nó poſſum. In l.cum precario.ff.de precar.regula, id quod noſtrum. ff.de reg.iur.

P R O.Aliud eſt furtũ, aliud eſt damnum, hoc enim cum rei corruptione,illud cũ rei amotione fit.l. ſi ſeruum .§. ſi oliuá.ff.ad leg. aquil.

P R O.Abſentia ei qui reip . cauſa abeſt, non obeſt . l. j.ff. ex quibus cauſis maio . niſi dolo malo abeſſet, vt. l.item hi,&. l. qui data opera ff.eod.tit.

P R. Auariſsimũ genus eſt mulierum . faciliuſ enim ſe obligat,q̃ alicui donet mulier l. ſed ſi ego,in fine.vbi gl. ff. ad Sen.Velle.

PR. Amor pecuniæ eſt quaſi materia omnium criminum,in ca.his igitur,xxiij.diſtinct.

PR. Ad arma & rixam non debet pati eos accedere iudex,quos poteſt ſua iuriſdictione cõponere,in l.æquiſsimũ. de vſufr.ff.

PR.Apud deum omnia certa ſunt,etiam futura ſolius enim Dei eſt iudicare de futuris , in l. ſed & ſi reſtituatur.ĩ §. fi.ff.de iudi.vide gl.ſingularem in l. reſpiciendum. ff. ſi cert. peta. & Bar. in l.cum quidá.in §.ſuũ. ff. de acq. hęred.

PR.Actore non probáte reus abſoluitur.l. qui accuſare.C. de edendo, l.ij.C.de probat.l.fi. C. de rei vendi.c. cum eccleſia Sutrina . ext . dę cauſſ.prop. & poſſeſ.& c.j.vt eccleſiaſti. benef. ſine dim.confer.

PR.Actore non probáte reus nullá defenſionem vel probationem præſtare cogitur. in l. fruſtra,& l. actor. C. de probat.in ca.accuſator. vj.q.v.

OB.Contrà de l.in exceptionibus.ff.de prob. vbi

vbi reus probare tenetur ſicut actor.

SOL. Exceptionem ſuã probat reus, vt ibi, non intentionem actoris.

OB. Secundo cõtrà de l. circa. ff. eodem tit. vbi reus probat.

SO. Ibi reus tranſtulit in ſe onus probandi.

OB. Tertiò opponitur de §. edenda. ff. de edẽd. l. j. vbi reus exhibere tenetur inſtrumenta agenti.

SO Cum reus vſus eſt inſtrumentis, edit illa, aliàs ſi nolit vti illis, non exhibet aliquo modo ad fundandam ſcilicet intentionem actoris. in l. qui accuſare. C. eo. tit.

OB. Quartò obſtat l. ne quiſquam. ff. eo. titu. vbi inſtrumenta exhibentur agenti pro fiſco.

SO. Speciale eſt ibi in cauſa fiſci, quòd fiſco eduntur ad fundandam intentionem ſuam. Vel dic quòd ibi fiſco edũtur ad ſuam replicationem fundandam, vt ibi not. Bar.

OB. Vltimò opponitur de l. argentarius in principio. ff. de eden. vbi tenetur argentarius reus edere rationes aduerſario actori.

SOL. Ibi textus loquitur de rationibus communibus vtriq;, & argentario, & argenti. nõ mirum igitur ſi eas edere teneatur. l. prætor. in principio. ff. eodem.

PR. Alienationem intelligimus dominij tranſlationẽ, in l. j. C. de fund. dotal. l. alienationis, & l. alienatum. ff. de verb. ſignifi. l. ex hoc edicto, in §. alienare. ff. de alien. mut. iud. cauſſ. fact.

OB. Contra de l. fina. C. de reb. alien. nõ alie. & c. nulli. ext. de rebus eccle. nõ alien. vbi alienationis nomine cõtinetur etiam actus per quem domi-

dñium nõ trãſfertur, vt pignus hypotheca, conditio, ſeruit⁹, & ſimilia. S O L. Propriè & ſtrictè alienat. eſt dñi trãſlatio, vt hic, largiſsimè verò & impropriè ex interpretatione legis, eſt cuiuſlibet iuris acquiſitio, vt in contrarijs.

P R. Alienatio rerum dotalium eſt prohibita etiam accedẽte conſenſu mulieris, in l. lex Iulia. ff. de fund. dot. in l. vnica. in §. & cum lex Iulia. C. de rei vxor. actio. in auth. ſiue à me. C. ad Velle. in §. j. Inſti. quib⁹ alien. licet vel nõ. O B. Contrà de l. ſatis. C. in quib⁹ cauſis pign. tacit. contrah. vbi bona mulieris tacitè obligata ſunt pro primipilo, exhauiſtſque bonis primipili diſtrahuntur. S O L. Speciale ibi in cauſa primipilari.. O B. Obſtat etiam diſpoſitio. C. cum contingat. ext. de iureiu. & c. licet mulieres, de iureiu. in vj. vbi valet alienatio rerum dotalium celebrata cum conſenſu & iuramento mulieris. S O L. Illud eſt de iure canonico introductum, & hoc ratione iuramẽti obſeruandi, cum in alterius damnum eo caſu non redundet, nec vergat in ęternę ſalutis diſpendium, vt ibi no.

P R. Affectare quiſquã nõ debet id, in quo intelligit, vel intelligere debet, infirmitatem ſuã alij damnoſam futurã, in l. idẽ iuris, in §. mulionem. ff. ad leg. Aquil. P R O. Alienã cõditionẽ facere poſſumus meliorẽ, nõ deteriorẽ, in l. ſoluendo de neg. geſt. ff. P R. Actiones perſonales directæ ſemper ambulant cum perſona, & adeò infixęſunt oſsibus noſtris, vt vix diuelli à nobis queant, ſicut nec

character

character baptiſmi à baptizato, in l. actionũ duo ſunt genera. ff. de act. & oblig. vbi not. in l. ſi Sticho. ff. de peculio, in l. iij. vbi gl. ff. pro ſocio. vnde licet cedam tibi actionem, non tamen debetur tibi, ſed mihi: & ſi rei vendicationem cedam, tu non es domin⁹, ſed ego. no. gl. in l. planè. ff. fam. herc.

P R. Allegans conſtitutiones correctas, punitur pœna falſi, in l. fina. vbi no. ff. ad. leg. Cornel. de falſ.

P R O P. Ab executore ſententiæ non appellatur, in l. ab executore. C. de. appell.

P R. Ampliatio, vel diminutio membrorũ nõ nocet, in l. non ſunt liberi. ff. de ſtat. hom.

P R O. Appellatione ſẽtẽtię ſimpliciter prolatæ intelligitur definitiua, ita not. gl. in l. j §. biduum. ff. quãd. appel. ſit. & in l. quod iuſsit, in verbo ſententijs. ff. de rę iud.

P R. Appellatione partis ſimpliciter dimidia intelligitur, in l. de ætate. §. ſi interrogatus. ff. de interroga. action. hoc intellige in dubio. Nã quandoque pars de minima intelligitur. in l. inſulæ. ff. de iud. vbi inſulæ ſunt pars prouinciæ, & tamen pars minima ſunt, & vide pro hoc gl. in c. auaritiæ. in verbo, aut earum parte. de elect. in vj.

P R O. Alimenta debentur liberis ex æquitate naturali. l. j §. ius naturale. ff. de iuſt. & iur. l. ſi quis à liberis, de lib. agno. ff.

P R O. Abundans cautela non nocet, ſuperflua enim non vitiant actum. in l. teſtamentũ. C. de teſta. in l. ſi ſeruo. in fin. ff. de adim. lega. in. l. pediculis. in §. Labeo.

beo.ff. de aur.& argen. lega.vbi nõ mutat ſubſtantiam rerum, nõ neceſſaria verborum multiplicatio & l. quę extrinſecus, ff. de verbo. oblig.in reg. non ſolẽt. ff. de reg.iuris.

O B. Contrà inutilis adiectio vitiat actum,in l.actus legitimi. ff. de regu.iur.& in §. ſeruus alienus. inſt. qui teſta. tut.dar.poſſ.

S O L.Vbi ſuperfluitas eſt contra formam & naturã actus,eſt vitioſa, vt ibi: aliàs minimè, vt hic intelligitur.

P R. Aliud pro alio inuito creditore ſolui nõ poteſt.in l.ij. §. mutui datio.ff.ſi cert. pet. in l. Paulus.ff.de ſolut. in l. eum à quo.C. de ſolut.

O B. Primò de l.miles. §.decem. ff.de re iud. vbi dominus ex noxa ſerui condemnatus ad pecuniam,poteſt dedere ſeruum noxę.

S O L.Vbi debetur pecunia reſpectu alicuius certæ ſpeciei, creditor ſoluendo ſpeciem liberatur,vt ibi.ratio,ne culpa ſeruorum vltra eorũ æſtimationẽ ipſos dominos grauet,in §.j.inſtit.de nox.actio.

O B. Secundò in contrariũ allegatur l.ſi quis argentum.in principio. C.de donat. & l.i.§. fina.de aur.& arg.leg.vbi pro argento ſoluitur æſtimatio.

S O L. Vbi debetur quãtitas in pecunia,poteſt ſolui æſtimatio in pecunia ex eadem materia, nõ in diuerſa forma in damnum creditoris.d.l.Paulus. de ſolu. Ideò dicas quòd ibi ſoluitur æſtimatio in nummis argẽteis, & nõ ære contaminatis, ſed eiuſdem ligæ,ſecundum doct. vnde eadem pecunia videtur ſolui.

O B. Tertio obſt. l.ſi domus

dom'in §.qui cõfitetur ff.de leg.j.& l.nõ dubiũ in §.fi.ff.de le.iij.vbi hę res grauatus de re aliena pręſtãda æſtimationem ſoluit legatario.

SOL.Vbi debetur ſpecies,& non poteſt præſtari,vel difficulter,ęſtimatio ſoluitur vt ibi.cũ neceſsitas legẽ non habeat.

PR. Ablatiui abſoluti important conditionẽ. l.fideicõmiſſa.in §.cum eſſet. ff. de leg.iij.in l.à teſtatore. ff. de condit. & dem.

PR.Arbitrium & æſtimatio alicui⁹ electi reducitur ad arbitriũ boni viri.in l.fideicõmiſſa. in §. quanquam. ff. de leg.iij.l. fideicommiſſa libertas. ff. de fideicom.libertat.

PR.Alienatio licet ꝓhibeatur,de cõſenſu tamen omnium in quorũ fauorem prohibita eſt, poteſt fieri.l.nihil.§.j.ff. de leg.j.in l.cũ pater in §.libertus. ff. de leg.ij.in l.quoties.C. de fideicõ.

PR. Aliud eſt eſſe tale, & aliud haberi pro tali. glo. fin. in l.mercis appel.ff.de ver.ſi.

PR. Alienas ſucceſsiones teſtator proprijs præponere non præſumitur,magis enim ſuos teſtator diligit,quàm alios magis ſuum ſanguinem quam alienum, in l.generaliter.in §. cum autẽ.C.de inſti. & ſubſtit.in l.cum acutiſsimi. C.de fideic.& in l. cum auũs.ff.de cond. & demonſtratio.

PR.Aliud eſt dare,& aliud eſt reddere.in l.j.§. eleganter.ff.depoſi.

OB. Contrà de.l. cum quidam.ff.de leg.ij. & l. verbum reddendi. ff. de verb.ſig.vbi verbũ reddo, etiam pro ſuo ſimplici do,ſumitur,vt in l. qui vxori. vbi Accu. ff. de au.& ar.le.

SOL. Dic quòd propria ſignificatio reddẽdi eſt reſtituendi, largè autem dandi ſimpliciter, vt in contrarijs.

PR. Affectus non punitur niſi ſequatur effect⁹ in l. cogitationis. ff. de pœnis, in l. j. §. j. ff. quod quiſque iuris.

OB. Contra de l. j. ff. de extraor. cri. & l. vnic. in prin. C. ſi quacũq; præ. pot. & l. ſi quis non dicam rapere. C. de epi. & cleri. & l. ſi quis ſeruo. C. de furt. & l. præſenti. C. de his qui ad eccleſ. confug. & l. j. §. beſtias. vbi gl. no. ff. poſtulã. vbi punitur affectus.

SOL. Affect⁹ nõ punitur vt hic. vbi ſtatum eſt in finibus cogitationis, nec vltra proceſſum, vbi verò ad aliquem conatum ꝓceſsit affect⁹, punitur in grauiorib⁹ criminibus, vt in cõtrariis.

PRO. Ab etymologia valet argumentum. l. j. ff. de iuſt. & iur. l. ij. §. appellata. vbi latè Bart. & doct. ff. ſi cert. pet. in l. j. ff. de acq. poſſ. in l. ſenatus. in §. donatio. ff. de don. cauſſ. mor. l. ita vulneratus, ad le. Aquil. ff. in §. ſicariis. inſt. de pub. iud.

OBIECT. Non licet ita arguere, teſtamentũ dicitur ꝙ teſtatio mentis ſit. (§. j. inſt. de teſta. ordi.) ergo teſtatio mẽtis eſt teſtamẽtum, nam legatũ & codicilli ſunt teſtatio mentis, & tamen non ſunt teſtamẽtum.

SO. Ab etymologia valet argumentum tantũ negatiuè, vt exẽpli cauſa: teſtatio mẽtis nõ eſt, ergo non eſt teſtamentum, valet argumentũ. non affirmatiuè, vt in contrarijs.

PR. Ab eo plura exigũtur, cui plura cõmittũtur. in l. presbyteri. C. de epi. & cleri.

Obiect.

OBIECT. Contrà de l.nemo. in fin. C. de ſum.trin.& ſid.cath.vbi plus puniuntur minores vt ſerui, quàm maiores perſonæ in dignitate conſtitutæ.

SO. Ibi plus puniũtur minores, qa magis delinquunt:quia ibi diſputant publicè de fide catholica quod prohibetur, & immiſcent ſe rei ad ſe non pertinenti ſicut ad maiores.in regula,culpa.de re.iu.ff.

PR. A quocunque remouetur genus, remouetur & eius ſpecies. in l.fi.C.de vſur.rei iud. in l.j.§.fin.ff.de ſuis & leg. hæred.vbi not.

PR.Ad poſitionem cõſequentis ſequitur poſitio antecedẽtis.l. illud ff.de acq.hæred. l.ad rẽ mobilem,& l.ad legatũ. ff.de procur.

PR. A perſona arbitri non eſt recedendum. l. in ,compromiſsis. ff. de arbit. arbit.l.ſi quis arbitratu. ff.de verb.obl.in l.ſi. C. de contrah.emp.

OB.Contra de l.ſi ſocietatem.ff.pro ſocio,& l.iii.C.de dot.,pmiſsio. vbi à pſona arbitri recceditur, quia ad arbitriũ boni viri recurritur.

SOL.Dic quod quando inique arbitrat⁹ eſt, ad arbitrium boni viri recurritur. d. l. ſi ſocietatem,in §.arbitrorum. pro ſocio.in.d.autem l. iij. de dot. promiſſ. eſt caſus ſpecialis fauore dotis, cuius valet promiſsio nulla quantitate ſpeciſicata,etiam ſi non fuerit declaratio alteri cõmiſſa,ſecundũ Doct.

PR.A definitione valet argumentum.l.j.§. j. ff. de dol. mal. in l. j. vbi Bar.ff.de teſta.

OB. Cõtrà de l. omnis definitio.ff. de reg. iur.

SOL.Definitione dare in iure ciuili, periculoſum eſt.omnis enim oo na

na definitio debet conſtare genere & differentia, ſecundum Bar. in d. l. j. de teſt. ſed magna eſt penuria differentiarum ſecundum dialecticos, ideo parum eſt, vt definitio ſubuerti nõ poſsit ſed licet arguere a definitione, eo quòd cõuerti debet definitio cum ſuo definito, & econtrà, vt hic, vel dic quòd illa lex ĩtelligitur de regula quæ patitur multas exceptiones. definitio enim regula eſt, in l. j. ff. de reg. cato. vt ibi. glo. intelligit, nõ de hac definitione.

PR. Ad veritatẽ copulatiuæ requiritur vtrãque veram eſſe, ad veritatem verò diſiunctiuæ ſufficit alteram eſſe veram, in l. ſi heredi plures ff. de cond. inſt. §. pen. inſt. de hæred. inſt. in l. ſi quis ita. ff. de verb. oblig. c. inter cæteras, vbi not. ext. conſt. reg. in alternatiuis, de reg. iur, in vj.

PR. Contrà. Quia diſiunctiua pro copulatiua accipitur. l. generaliter. C. de inſtit. & ſubſtit. & l. cum quidã. C. de verbo. ſignifi.

SO. Diſiunctiua reſoluitur in cõiunctam fauore perſonæ honoratę vel grauatę, vt ibi. ſecus vbi eſt poſita inter res.

PR. Abſens in criminalibus nec accuſare, nec accuſari, nec dãnari poteſt, in l. fina. C. de pœn. in l. abſentem. C. de accuſat. & in l. abſentem, ff. de pœnis.

OB. Primò contrà, abſens accuſare poteſt per l. quoniam indubitati. C. ad l. Iul. de adult. vbi mulier in quæſtionibus confeſſa de crimine, petit accuſatorem in officio publico cõſtitutum præſentari, quo tamen abſente contra reũ fertur ſententia.

SOL. Specialis ibi eſt caſus, ratio ſpecialitatis duplex ibi. Prima, quia accuſator abſens erat in ſeruitio reipublicæ. Altera, quia iam rea confeſſa erat de crimine.

OBIEC. Secundò cõtrà quòd abſens poſsit damnari, eſt text. in l. ſeruum. §. publicè. ff. de pcu. vbi vbicunq; damnari poteſt abſens. ibi & defendi poteſt: ergo preſupponitur ibi abſentẽ condemnari.

SOL. Poteſt abſens cõdemnari in pecuniaria pœna, & etiam vſque ad relegationem. d. l. abſentem. in §. j. de accuſ. ff.

OB. Tertiò ad idẽ obſtat. l. ne diu. C. de pœn. vbi de venali perfidia apparitores etiam abſentes damnantur.

SOL. Speciale ibi in eo caſu contra apparitorem.

PRO. Ambulatoria eſt voluntas defuncti vſque ad vltimum vitæ ſpiritum. in l. iiij. ff. de adim. leg. in can. vltima voluntas. 13. q. ij. in c. cũ Marthæ. extr. de celeb. miſſar.

PRO. Ad impoſsibile nemo obligatur, in l. nõ ſolum. ff. de act. & oblig. l. impoſsibilis. ff. de ver. obl. in l. ſi quis in graui. ff. ad Sylla. ſenat. in l. ſi. ff. quæ ſent. ſine appell. reſcinden. vbi ſententia iudicis impoſsibilis, executioni demandari nõ debet, quia neminem obligat. in. c. finali. extra de pact. reg. impoſsibilium. de reg. iur. ff.

PRO. Auctis diuitiis onera debent augeri l. his oneribus. §. auctis. ff. de mun. & hono. c. cum M. F. Ferrarienſis. ext. de conſti. vbi ſuper excreſcentib⁹ eccleſiæ facultatib⁹ augetur numer⁹ canonic.

PRO. Aſſeueratio ſeu profeſsio nuda non inducit ius, neque probationem. in l. non nudis. C. de proba. in l. neque profeſsio. C. de teſta.

PR. Actus agentiũ non operantur vltra eorum intentionem. in l. nõ omnis numeratio. ff. ſi cert. petat.

PR. Animal brutũ caret ſenſu & ratione, ideoq; iniuriam inferre nõ dicitur. l. j. ff. ſi quad. pau. feciſ. dica. nec per conſequens puniri.

OBIECT. Contrà de ca. mulier. xv. q. j. vbi pecus morte mori debet. Leui. 30.

SOL. Ideo punitur ibi, quia tali flagitio contaminatum indignã refricat facti memoriam.

PRO. Augetur crimẽ, vel iniuria, dignitate ꝓpoſiti. in l. omne. ff. de re milit. in can. homo chriſtianus. 49. diſt.

PRO. Aduerſatiua dictio ponit diuerſitatem caſuum & in iure, & in facto, no. glo. & Bar. in l. hoc amplius. §. de his autem. ff. de dam. inſe.

PR. Appellatione liberorũ non veniunt adoptati. l. fideicõmiſſum. ff. de cõdi. & demõſtra.

PRO. Abſurdum eſt quem redire ad id cui renuntiandum putauit. l. ſi quis iuſiurandũ. C. de reb. credi.

PRO. Ars artium eſt regimen animarum. c. cum ſit ars artium, de elect. ext.

PR. Amplius aduerbiũ eſt repetitiuũ ſuperiorũ l. legata inutiliter. ff. de leg. j. l. ſi ſic locutus. de leg. iij.

PRO. Apud Deum non gradus elegantior, ſed vitæ melioris actio comprobatur. can. ſicut xxiij. q. iiij.

PR. Alieno facto quis non debet onerari. l. in cauſſæ. ff. de procu.

l.j.ff.de alien. mut. iud. cauſ.fact.

PRO. Aliquid prodeſt quod deſideratum non prodeſt. l.ſpadonem, in §.fi. ff. de excuſat.tuto. l.item hi.& l.& qui data.ff.ex quib. cau. ma.l. ij.§.fi.ff.ſi quis caut.

PRO. Acceſſorium ſequitur naturã ſui principalis. l. cum principalis.ff.de reg.iur. c.acceſſoriũ,de reg.iu.in vj.

OB. Contrà de. l.j.C. de iudi.vbi ſublato principali cõtractu, nõ tollitur acceſſorium.

SO. Hic loquimur de acceſſorio quod nõ poteſt eſſe ſine principali: quo ſublato tollitur acceſſorium:ibi de acceſſorio quod poteſt eſſe ſine ſuo principali,ideo ſublato principali non tollitur acceſſorium. vt ibi not.glo.quæ approbatur communiter.

PR. Acceſſorium cedit principali l.& ſi nõ ſunt in §.perueniamus, & l. ſi quando. ff. de aur.& argen.legato.

PR. Arma magis quàm iura ſcire milites ſacratiſsimus legiſlator exiſtimauit, in l. fi. § j.C. de iur. delib. l. j. C. de iur.& fact.igno.

PR. Alia cauſa eſt acquiſitorum, alia acquirendorum.l.qui aut̃.ff. quæ in frau. cred.l.j.§. confertur.ff.de coll.bo.

PRO. Ad poſitionem partis ſequitur poſitio totiꝰ.in c.pœnale. xiiij. q.v.

PRO. A Deo cuncta bona ꝓcedunt,in c.tua. ext.de deci.

PR. Aliquid permittitur gratia virtutis, qđ aliàs non permitteretur l.j.§.beſtias,vbi gl.ff.de poſtulan.

PRO. Audacia circa licita approbatur,& circa illicita reprobatur, in l.Gallus. §.videndũ. ff. de lib. & poſthum.

iuncta.l. ſi quis in tanta furoris audaciam.C.vn de vi.

PR.Ab alio petere non debeo,quod habẽs, alij petenti dare debeo,in l. ſi quis ex argentariis.in §.finali. ff. de edendo. vbi glo.

PRO.Alimentorũ appellatione venit etiam victus & veſtitus & habitatio, ſine quibus viuere non poſſumus, in l.legatis alimentis. ff.de ali.& cib.le. l.verbo victus.ff.de ver.ſig.

PR. A ſententia arbitri non appellatur in l.j.C. de arb. cau. à iudicibus. ij.quæſtione.vj.

OBIECT. Contrà de l.arbitro. ff. qui ſatiſda. cogan.& l.fi.C. de iudi. vbi poteſt appellari ab arbitro.

SO.Ibi arbitros appellat in locus delegatos,vt ibi declarat glo.

PR.Appellatione præparati præparatoriũ cõtinetur tinetur.l.in argento. ff de aur.& ar.leg.

PRO.Actiones pœnales de eadem re cõcurrentes,nunquam alia aliam cõſumit,in l.nunquam.ff.de acti. & obl. in §.fina.inſt.ſi quadru. paup.feciſſ.dic.

P R. Arbitria ſunt hodie redacta ad formam iudiciorum.l.j ff.de recep.arbit.

P R O . Allegans ſuam turpitudinem , non eſt audiendus.in l.ſi creditoribus,vbi gl. C. de ſeruo pignori dato manumiſſo.in l. tranſactione finita. C. de tranſact.l. cum profitearis. C. de reuoc.donat.l. ſi ſeruus plurium.§.j.ff.de leg. j. l.ij.C.de cond.ob turp. cau.c.iter dilectos . ext. de dona.

OBIECT . Contrà de l.j.& l.& ſi filium. C.de lib.cauſ.vbi turpitudinẽ ſuam allegat pater , qui filium vendidit.

Sol.

SOL. Solue tripliciter. Primò quòd ibi allegare poteſt turpitudinem ſuam nomine filij, cui præiudicare non potuit. Vel ſecundo allegat turpitudinem ſuam quæ eſt ipſo iure nulla. Vel tertiò dic quòd illud eſt fauore libertatis ſicut in l. īterrogata. C. eo. titu.

OB. Preętereà contrà de c. tertio loco, extr. de p. ba. vbi gl. vbi licet allegare turpitudinē ſuam.

SOL. Hoc verum eſt, vbi verſatur periculum animæ, vbi no. gl.

PRO. Agentes & conſentientes pari pœna puniūtur. l. iubemus. §. œconomus. vbi glo. C. de ſac. eccl. in can. notū. ij. q. j. & can. facientes. 86. diſt. c. j. extr. de of. & pot. iudi. dele.

OB. Contrà qui cōſentit furto, quia receptat ſciens furtum, vel conſilium vel opem dat, tenetur furti: & tamen agens ſcilicet fur, non tenetur, vt filius, vel ſeruus in l. eos. C. de fur. iūcta. l. ſerui & filij. ff. de furt. in §. hi qui. inſti. de obli. quæ ex delict.

SOL. Ideo ibi non puniuntur agentes, quia nulla actio cōpetit patribus vel dominis cōtra filios, vel ſeruos. in l. lis nulla. ff. de iudi. ideo furti actione non poterant conueniri, vt ibi.

PRO. Accuſatus accuſatorem ſuum accuſare pendente accuſatione non poteſt. in l. neganda. C. de his qui accu. non poſſunt.

PRO. A vetuſtioribus eſt incipiendum, in §. ſingulorum, inſti. de rerum diuiſ.

PRO. Á dignioribus eſt inchoandum. l. ij. ff. de ſtat. hom.

OB. Contrà de l. cū hi. §. vult igitur oratio. ff. de tranſact. vbi prius de

de modo, de cauſſa, quá de perſonna, quę tamé eſt dignior, eſt quærendum. Præterea Imperator in lib. inſti. primò de teſtamentis, & ſic de reb⁹ tractat, & poſteriori loco de his qui teſtamenta facere non poſſunt, & ſic de perſonis: cũ tamen prius ſit quærẽdũ de habilitate perſonę teſtantis, quàm de ſolennitate rei, ſcilicet teſtamenti, in l. ſi quæram⁹. ff. de. teſta. & prępoſuit etiam titulum de teſtaméto pagani quàm militis, quod tamen eſt dignius.

S O. Dic quòd iſtud eſt ad placitum imperatoris, præponere poſtponenda, & poſtponere præponenda, vt in contrarijs apparet.

P R O. Ad poſitionem ſpeciei ſequitur poſitio generis, non econtra. l. ſi quid earum. §. interéptum. vbi Bart. ff. de lega. iij. l. inter agnatos. ff. vnde leg.

PR. Arma legibus indigent, & leges armis, in leg. ij. in princip. C. de Iuſtinianeo cod. confir. & in proœmio. inſti. vbi glo.

P R. Ab ſpeciali valet argumentum. l. ius ſingulare. ff. de legi. in l. j. ff. ad municip.

P R. Arguere licet de milite ad clericum, glo. communiter approbata. in l. miles. ff. de re iudi. & pro hoc vide Accur. in l. ſtipendia. C. de execut. rei iud. & in. §. j. inſti. de mil. teſtamen. clericus enim eſt miles cœleſtis, in c. epiſcopus, ext. de præben.

PR. A partium enumeratione valet argu. l. re coniuncti. vbi Bar. ff. de leg. iij. in §. j. vbi Ang. inſti. de obliga. ex quaſi contra. in §. actionum, vbi glo. inſt. de actio.

P R. A contrario ſenſu valet

valet argumentum.in l. j.§.huius rei fortiſsimũ eſt argumentum. ff. de offi.eius cui manda. eſt iuriſ. in l.qui teſtamento.§.mulier. ff.de teſta.

OB. Contrà de.l.conuenticula. C.de epiſ. & cler. vbi connéticula illicita exercere non licet extra eccleſiam, Ergo à cõtrario ſenſu in eccleſia liceret: quod non eſt dicendum.ad idem tex. in l.nemo.C.de iur.om. iud. vbi poſt. litem recuſari non debet iudex, ergo à cõtrario ante litem non debere recuſari:quod eſt falſum.

SO. Argumentũ à contrario ſenſu non valet, vbi reſultat absõnus intellectus contra legem, in.l.C.de condit. inſert.

PR. Auarus eſt cæcus, in c.auaritiæ cæcitas. vbi canoni.de elec.lib.vj.

PR. Auaritia legitimis ictibus eſt ferienda. l.ſi quis in ſuo.C. de inoffi. teſtamen.

PR. Abſens cauſa ſtudiorum, abeſſe non videtur .l. quæſitum, vbi Bar.ff.de.leg.ij.

PR. Abſens cauſa ſtudiorum, integrè debet fructus ſui beneficij percipere.c. ſuper ſpecula, extra de magiſt. c.tuæ. de cleri. non reſid.&.c. ij. de priuile.in vj.exceptis tamẽ diſtributionibus quotidianis. in c.licet.de præbẽd.in antiq.

PR. Abſentia cauſa ſtudiorum eſt iuſtiſsima.in l.nec nõ.ff.ex quib.cauſ. maio.

PRO. A ſententia, non ab executione eſt incipiendũ.nam ninus properas Marcelle &c. l.j. C.de execut. rei iu.in l. ſi cum nulla. ff. de re iud.

PRO. A iudicibus appellare non licet quos partes inter ſe elegerunt in ca.à iudicibus.2.q.vj.

PRO. Ante diem debitum

tum ſoluens non repetit.l. in diem.ff.de condi.indebit.

PRO. Albibus ille perit, qui ſe plus diligit vllum, & agris meis ſitiētibus, alios irrigare non debeo? ordinata enim charitas incipit à ſeipſo. in l.præſes.vbi not. Accur. C. de ſeruit. & aqua.

PRO. Alienum factum promittere nō poſſum, nec promittendo obligari.l.ſtipulatio iſta. & l.interſtipulantem.ff.de ver.ob.in §.ſi quis aliū. inſt.de inu.ſtipu.

PRO. Ars naturā imitatur.in §.minorē.inſti. de adoptio.

PRO. Actus contra legem, pro infecto habetur.l.non dubium.C.de legib. in can.imperiali. 25.q.5.

PRO. Aduocati æquiparantur militibus. l. aduocati. C.de aduoc. diuer.iud.

PR. Aduocatus, ſeu procurator paciſci de quota litis nō poteſt,l.ſumptus. ff.de pact. l.item. C.de procur.l.ſi contra licitum.C.manda. imò puniri debet. l. ſi quis. C.de poſtulan.

PRO. Aſinus auribus intumeſcet, ſi per comparem ſe videret comprehēdi. glo.in l.hæres per ſeruum.ff.de acqui. hæred.& in l. j. §.veteres.ff.de acqui.poſſeſ.

PRO. Aliena negotia diligentius debem' tractare quàm propria. l. in re mandata.C. manda.

PRO. Actio & paſsio ſimul in eundem nō concurrunt ſecundum philoſophos. bene facit textus in l.penulti.ff.de arbi. vbi nemo ſe prohibere, nec ſibi imperare poteſt.eſſe enim agēs & patiens ſimul, quod eſſe non poteſt.

OBIEC. Cōtrà primò

de l.j. C. de ſeruis fugiti. vbi ſeruus ſui furtum facit.

SO. Ibi ſpeciale in ſeruo fugitiuo ad impediēdum vſucapionem. Ratio eſt: ne fuga ſeruorum dominis damnoſa ſit,

OB. Secundò contrà, in hæredes actiones trāſeunt actiuę & paſsiuę, l.quoties. C. de hæred. inſti.l.vnic. vt ab hære. & cōtra hęre.actio. incip.& to.ti.C.de hæredit.actio.

SOL. Hæc regula intelligitur vbi ex eadem cauſa actio & paſsio concurrunt. in contrario autem actio actiua ab hærede exercetur, paſsiua verò à creditoribus teſtatoris.& ſic ex diuerſis cauſis,& diuerſis reſpectibus actio cū paſsione concurrit.

OBIEC. Tèrtiò obſt. l.ſecundum naturam.ff. de reg. iur. vbi onus & emolumentū circa eādem perſonam concurrunt, & ſic eſt agens & patiens ſimul.

Præterea quis eſt actor & reus ſimul in eodem iudicio, l.in tribus.ff.fam.l.her.&Hermaphrodit⁹ agit & patitur in coitu.de quo l. quæritur.ff.de ſta. hom.

Vltimò omne animal facit aut patitur .l. hæc verba, ille aut ille. in fi.ff.de verb.ſig.

SO. Tu dic quòd non eodem tempore.

PR. Actus regulatur ſecundum naturā ſui ſubiecti.l.eius artificij.ff.de oper.lib.

OB. Contrà de l.ij.in. fi.ff.ad le.Aquil.vbi elephāti & cameli licet feram habeant naturam, tamen quia & iumentorum operam præſtāt, primo cap. legis Aquiliæ continentur.

SO. Dic quòd ibi inſpicitur cōſuetudo, ſcilicet

licet quòd ſoleant ferre onera: quæ conſuetudo eſt altera natura. glo. in l. ſi quis poſthumos. ff. de lib. & poſthu.

PR. Alieno ſcelere quis non debet ditari. in. l. vni. C. ex. delict. defuncto, in quant. hæred. cõueni.

PR. Aduerſus periculũ naturalis ratio permittit ſe defendere. l. itaq; ff. ad le. Aq. c. ſi perſodiés, extra de homicid.

PR. Accidens non poteſt eſſe ſine ſuo ſubiecto. l. ij. ff. de vſufruct.

ADDITIO.

PR. Agnatione poſthumi rumpitur teſtamentũ. in §. j. inſt. de exhær. libero. Contrà de. l. ſi mater. C. de inoff. teſta. SO. Hic in maſculis, ibi in fœminis teſtantibus. Ratio eſt differentiæ, quia præteritio matris pro exhæredatione habetur, in §. mater. inſt. eod. tit.

PR. Antiquitatis notitia eſt neceſſaria. §. j. inſt. de teſta. ord. in ca. fuerunt. vij. di.

PR. Armorum appellatione non ſolum tela & gladij, ſed & fuſtes & lapides ſignificari intelligimus in l. armorum. ff. de ver. ſig. in. §. recuperãdæ. inſt. de interdic.

PR. Ama ſciẽtiam ſcripturam, & carnis vitia non amabis, in. ca. nunquã, & de cõſecr. diſt. v.

PR. Anima eſt multò precioſior corpore. c. cum infirmitas. ext. de pœnit. & re.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Auaritia eſt idolorum ſeruitus, Ephe. 5. & in can. cum omnis auaritia. j. q. j. in c. auaritiæ. de præben. ext.

PR. Adoleſcens iuxta viam ſuam, etiam quum ſenuerit, non recedet ab ea Prou. 22.

PR. Altiora te ne quæſieris, eccleſiaſtici.3.

PR. Anima quæ peccauerit, morte morietur. Ezech.18.

PROP. Abſcõdit deus ſcientiam ſapiẽtibus, & reuelauit paruulis. Mat. 11.

PRO. Alter alterius onera portare. Ephe.6.

PR. Apud deum omnia poſsibilia ſunt, quæ apud homines impoſsibilia videntur. Mat.19.

PR. Attendite à falſis prophetis qui veniunt ad vos in veſtimentis ouium, & intrinſecus ſunt lupi rapaces. à fructibus eorum cognoſcetis eos. Mat.7.

PR. Animalis homo nõ percipit ea quæ ſpiritus dei ſunt. 1. Corinth.2.

PRO. Ante conſpectũ domini non apparebis vacuus. Eccleſ.35.

B

B

PROPOSITIO.

Beneficia principalia ipſi principes ſolent interpretari in l. ex facto. ff. de vulga. & pupil. ſubſtit.

PRO. Bona parentum debentur liberis de iure naturali, in l. cum ratio. ff. de bon. dam. in l. ſcripto, in fi. ff. vnde lib. in §. primum. in auth. de hered. & falc. coll. 1. in ca. ius naturale, prima diſtin.

PR. Bona liberorum debentur parẽtibus ratione tãtum pietatis ſeu miſerationis, ordine cõuerſo mortalitatis, hinc verſus.

Ordine turbato ſuccedis Bulgare nato. In l. nam & ſi parentibus. vbi glo. C. inoffi. teſta. in l. ſcripto. in fi. ff. vnde liberi.

OB. Contrà imo etiam de iu. naturali debẽtur per

per.§.j.in auth.de hær. & fal.coll. j. vbi legitima portio de neceſsitate debetur & liberis & parentibus ſecundũ naturam.

SOL.Ibi legitima pars debetur liberis iure naturæ propriè. parentibus verò impropriè. verbum enim ſemel in oratione poſitũ poteſt ſtare propriè & impropriè, ſicut in.§.j.in verbo debetur. inſt. de actio.vt ibi no.

PR. Beneficium inuito nõ datur.l.hoc iure.in §.non poteſt. ff.de dõ.

OBIEC.Contrà, Liberatio debiti inuitis nobis per alium contingit.l. ſolutionem.ff. de ſolut.l. ſoluendo.ff. de.neg.geſt.ad idẽ tex. in l.ſi ſeruus vetante.ff. de verb.oblig.vbi inuito domino ſeruus acquiri.

SOL.Melior conditio noſtra etiã inuitis nobis poteſt fieri per obliquum, ſcilicet per aliũ: ſed directo nemini liberalitas confertur, vt hic.

PR.Boni præmijs,mali verò pœnis affici debẽt.l.j.ff.de iuſt. & iur.

PR.Bona fides in contractibus eſt obſeruanda. in l. bona fides. ff. depoſit.in l. bonam fidem.C.de act.& oblig.

OB. Contrà de. l. in cauſſæ. ij. in §.idẽ Põponius.ff.de minorib⁹. Vbi licet contrahentibus inuicem ſeſe decipere.

SOL. Intellige hoc verum ſi abſit dolus, vt ibi not.

PR. Breuitas termini non vitiat contractum bonæ fidei.l.inſulam.§ in operis. vbi notat Bar.ff.locat.

PR.Bis idem exigi natura non patitur.l. qui bis.ff.de verb.oblig.

OB.Contra de. §.fin. inſt.

inſt.ſi quand.paupe. feciſſ. dicat. vbi actiones pœnales de eadē re cōcurrentes,vna aliā non conſumit.

SOL. Hoc intellige verū in petitione, ſecus eſt in exactione, vt hic. ita gloſ.in l.nunquam.ff.de act.& oblig.

PR.Beati⁹ eſt dare quā accipere,ſecundum apoſtolū, Act. 20. in c.cum Marthæ, ex. de celeb. miſſa.Ratio eſt qa dando homo placet: capiēdo verò diſplicet. vnde verſus.

Tēporibus noſtris quicūque placere laborat.

Det capiat, quærat, plurima,pauca,nihil.

PR.Beneficium principis latiſsimè eſt interptandū.l.beneficiū. ff. de conſtit.princip.c.cū dilecti.ext.de donat. c. cū olim.ext.de verb. ſigni.

OB. Contrà de l. ſi. quando.C.de inoff. teſtam. vbi ſi concedatur reſcripto principis libera teſtandi actio,intelligitur tantùm iure communi, non militari.

SOL.Ibi ea ratione,ne videatur princeps, qui iura communia tuetur, totam obſeruationem teſtamētorum, quę fuit tot vigilijs excogitata, vno verbo velle euertere,vt ibi dicitur.

OB. Secundò contrà de l.ij.§. ſi quis à principe.ff.ne quid in loco pub.& l.nec auus. C.de emācip.lib.& l.quoties. C.de preci imp.offer.

SOL.Non ita pleniſſimè ſunt interpretanda vt ledát alium,vt ibi.

OB. Vltimò contrà de c.quāuis.de præb. in vj. vbi reſcripta principis ſtrictè interpretāda sūt.

SOL.Ibi in literis beneficialibus, hic in beneficiis.

PRO.Bono melius inueniri poteſt. l. vbi autem

tem non apparet. ff. de verb.oblig.

PR. Bonum eſt habere bonũ nomẽ,vt Accurſii dictum ex eo, quòd ſoleat contra tenebras iuris ciuilis accurrere. l.facta. §. ſi in danda. vbi Accur.ff.ad Trebel.

PRO. Bonæ fidei contractus non patitur hãc conuentionem, vt emptor rẽ amittat, & venditor precium retineat, in l. emptorem. in §. qui autem. ff. de actio. empt.

PRO. Bonitas intrinſeca rei conſiderari debet ſecundum tempus contractus.in l.cũ quid ff.ſi cert.petat.

OB.Contrà de l.vinũ. ff.eodem tit.vbi æſtimatio rei non fit ſecundũ tempus contractus, ſed petitionis.

SOL.Ibi de ęſtimatione bonitatis extrinſecæ, ſcilicet quòd tantũ res valeat,vt ibi not.glo.

Pr.

PRO. Bona mulier eſt rara auis, vnde tantum inuenitur. in l. mulier bona. ff. de iur. dot.ita not.glo.j.l. ex his. ff. de legi.

PR.Bonus pręſumitur, qui eſt bonæ nationis, malus verò qui eſt malæ nationis: & bonus præſumitur natus ex bonis parentibus, malus autem ex malis, vnde verſus.

Sæpe ſolet ſimilis filius eſſe patri.

Qualis erit mater filia talis erit.

l.quod ſi nolit.in §.qui mãcipia.vbi gl.& doct. ff.de ædil.edict.

PR.Bella ſunt permiſſa de iure.l.ex hoc iure.ff. de inſt.& iu.in §.ius vero tẽ gẽtiũ.inſt.de iur.nat. gent.& ciuil.& l.qua actione.§.j.ff.ad l.Aqui.

OB. Contrà imò ſunt prohibita per l.vnic.C. de glad.li.xj.& can.monomachiam.ij.q.iiij.

Sol.

SOL. Ibi de ſingulari certamine, hic de bello publico vel ciuili.

PRO. Bona eccleſiæ ſunt pauperum, can. fin. xv. q. j.

PR. Bonæ fidei poſſeſſor facit fructus ſuos. l. bonæ fidei emptor. ff. de acq. rerum dom. in l. fructus. ff. de vſur. in §. ſi quis à nõ domino. inſt. de rerum diuiſ.

PR. Boni mores præualẽt diuitiis. l. ſcire oportet. §. cum reliquis. ff. de de tut. & cur.

Notta

PR. Bona exiſtimatio præfertur cõmodo pecuniario. l. cum ex pluribus. ff. de ſolu. l. in pecudum. §. vltimo. ff. de vſur.

PR. Boni viri debẽt potiꝰ velle mori q̃ peccare l. iſti quidem. in fi. ff. de eo quod met. cauſſ.

OB. Contrà de l. j. ff. de bon. eorũ qui ante ſent. mort. ſibi cõſci. vbi reus criminis poteſt corrũpere accuſatorem ſuũ, vnicuiq; enim licet qualitercunque ſanguinem ſuum redimere, nihil enim precioſius vita.

SOL. Quantum ad animum pertinet, maior metus peccandi quam mortis debet eſſe bonis quantum verò ad corpus humanum, vita nihil charius. vt ibi.

ADDITIO.

Bona intelliguntur deducto ære alieno. l. ſubſignatum. §. bona. ff. de verb. ſign.

Bona grãmatica ſeu latinitas, in ſcripturis eſt obſeruanda, in l. Plautius. ff. de auro & argẽ. leg. in c. ad audientiam. ext. de reſcri.

PR. Benefacienti nobis eſt benefaciẽdũ. in l. ſed & ſi leg. §. conſuluit. ff. de petit. hæred.

PR. Bonarum mẽtium eſt ibi etiam culpas ſuas agnoſcere, vbi culpa nõ eſt, cap. fin. 5. diſt.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Breuis oratio penetrat cœlos. Mat.6.

PR. Benefac, & non timebis principem. Rom.13.

PRO. Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorũ eſt regnum cœlorum. Mat.5.

PRO. Beatus vir qui non abiit in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit. Pſal.1.

PRO Beatus vir, cuius eſt nomen domini ſpes eius. Pſal.39.

PR. Beati qui audiunt verbum Dei, & cuſtodiunt illud. Luc.11.

PR. Bonorum laborum glorioſus eſt fructus. Sap.3.

PR. Beatus qui excutit manus ſuas ab omi munere. Iſaiæ 33.

P. Bonum eſt viro cum portauerit iugũ ab adoleſcentia ſua. Thren.3.

C

C

Contrariorum eadem eſt diſciplina. in l. qui accuſare. ff. de accuſa. in. §. j. inſti. de his qui ſunt ſui vel alie. iuris. & in §. furtorũ. inſt. de obl. ex delict.

OB. Côtrà, imò eſt diuerſa doctrina, per l. j. ff. de officio eius cui mád. eſt iuriſdict. vbi merum & mixtum imperiũ delegari poteſt in caſu abſentiæ: à contrario autẽ, præſente magiſtratu delegari non poteſt. Diſſimilis quoque ratio eſt in l. inter ſtipulantem. in §. ſacram. ff. de verb. oblig.

SOL. Eſt eadẽ doctrina quo ad cognitioné, vt hic, quia cognito vno de contrariis, facilè cognoſcitur & reliquũ, ſecus quo ad effectꝰ vel iuris diſpoſitioné, vt in contrarijs.

PR. Contractus à principio ſunt voluntatis, & ex

ex poſt facto neceſsitatis.in l.ſicut C de act.& oblig.in l.in cõmodato in §.ſicut.commod.

PR. Contractus nõ red' duntur in inuitum. in l. nec emere.C.de iur.deli.in l.inuitũ.C.de contrah.empt.

O B. Contrà de §.fin. inſt.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.& §.fin.inſt. de donation. & §.non ſolum, inſt.de lega. vbi quis cogitur vendere, vel emere.

SO. Dic quod ibi ſunt tres caſus ſpeciales.

Primus in odium do minorum.

Secundus fauore libertatis.

Tertius fauore vltimę voluntatis,vt in cõtrariis.

Præter contrà de l. ſi quis ſepulchrum.ff.de relig. & ſumpt. funerum. vbi cogitur quis vendere viam ad ſepulchrum.

Sol. Ibi ſpeciale fauore religionis.

P R O. Conſultius eſt agere poſſeſſorio,quàm petitorio,in l.is qui deſ.inauit. ff.de rei vend. Ratio ibi aſsignatur, cũ ſit meli⁹ poſsidere, quã alio poſsidente petere.

P R O. Cum iura partium ſunt obſcura, pro poſſeſſore iudicandum eſt: quia in dubio poſſeſſor præſumitur dominus,in l.ij.C.de probat. in l.fi.C.de rei vendi.in §.commodum. inſti. de interd.c. inter dilectos. in fi.ext.de fid. inſtrum.

OBIECT. Contra de l.inter pares.ff.de re iudi.& l.ſi pars.ff.de inof. teſtam.& l.in ambiguis. ff. de iure dot. vbi potius in dubio pro actore iudicandum quàm reo.

SOL. Ibi ſunt tres ſpeciales caſus.

Primus fauore libertatis.

 Se-

Secundus fauore teſtamenti.

Tertius & vltimus fauore dotis, qui ponũtur in c.ſi.de re iud.ext.

PR.Cũ damno alterius nemo debet fieri locupletior, in l.nã hoc natura.ff.de cõdic.indebi. in l.cum hi.§.ſi eidẽ. verſic. ſanè. ff. de tranſact. l.iure naturæ, de regul. iur.ff.in c. ſuam. ext. de pœnis.

OB.Contrà per vſucapionem vel prĉſcriptionem, res nobis acquirũtur cũ aliena iactura.l. vnic.C.de vſuc.trãsfor. l.iij.ff.de vſuc. §. j. inſt. eo.titu.

SO.Ibi rigor iuris ſcriptus in ſpecie prĉfertur æquitati ſcriptæ in genere.Dyn.& alij in reg. locupletari.de reg. iur. in vj.

PR.Copula &, ĩter duo extrema poſita, diuerſitatem ponit inter copulata.no.in rub.C. de iu. & fac. ign. & per Can. in rub.de cauſſ.prop. & poſſeſſ.ext.

OB.Contrà de rub. C. de ſerui.& aqua.vbi copula, &, ponitur inter ſeruitutem & aquæductum, & tamen aquĉductus eſt ſpecies ſeruitutis.l.j.de ſerui.ruſt. prĉdio.ergo cum aquæductus ſit ſeruitus, inter ſe non differunt. Similiter illud euangelij, Dicite diſcipulis eius, & Petro, Mar.16. & tamẽ Petrus erat diſcipulus.

SO. Vbicunque copula, &, ponitur inter genus & ſpeciem, non ſignificat diuerſitatẽ, ſed ſtat declaratiuè: & tunc exponitur, &, pro id eſt, vt ibi.

PR.Ceſſante cauſa ceſſat effectus, in l.adigere in §. quanuis.ff. de iur. patro. c. & ſi Chriſtus ext.de iureiu. & c. cum ceſſãte.ext.de appellat.

OB.Cõtrà de l.ij.§.ſi.

&

ff.de donat.& l.j.in fi.ff. de minori.& l.j.§.ſexũ ff. de poſtul. vbi cauſſa prohibitiua quòd mulieres non poſsint poſtulare, eſt propter impudicas fœminas, ergo ſi ſint aliquæ bonæ, poterunt poſtulare ceſſante cauſſa impedimenti, præterea cauſſa in legato adiecta ceſſante, quia falſa, legatũ nõ vitiatur. toto tit.C de falſ. cauſſa adiec.leg.vel fideicõ.

SO.Cauſſa finali ceſſãte ceſſat effectus, vt hic. Secus ſi ſit cauſſa impulſiua, vt in contrariis, vt in.d.§.ſexum. Ratio alia finalis erat, ne virilibus officiis mulieres ſe immiſcerent. l. ij. ff.de reg.iur.

PR. Ceſſãte vna cauſſa finali, & altera remanẽte, non ceſſat effectus. l. liberorum. §. j.ff.de his qui not.infa.in §.affinitatis.inſt.de nuptiis.

PR.Ceſſante cauſſa priuilegij, ceſſare debet ipſum priuilegium. l. generaliter.ij. C. de epiſ. & cler.l.titia. §. vſuras. ff.de leg.ij.l.ne quidam. C.de teſtam.milit.vnde ceſſante clerico ab eccleſia, debet carere preben da.glo.in §.de illis.inſt. de milit.teſt.

PR.Communis opinio in dubio eſt ſequenda.l. j. in verſ. & crebrior.ff. de offic.quæſt.in l. minimè. ff. de legib. adde textum in.l.cũ quidã, in §.quod dicitur.ij. ff. de acq.her.vnde qui iudicat cõtra cõmunẽ opinionem, reus eſt pœnæ. Pan.in c.j.de conſt.& iudex iudicãs contra cõmunem, facit litem ſuã, ſicut ſi iudicaret contra leges ſcriptas.Bar. in. l. fin.C. de pœna iud.qui mal.iud.

OB.Contra de le.j.§. ſed neque. C.de vet.iu. enuc.vbi vnius opinio quandoque præualet.

SOL. Verum eſt vbi eſt verior & melior.

PR. Cōmunis opinio, vel error facit ius, in l. ſi. ff. de officio præto.

OB. Contra de l. quod non ratione. ff. de legib. vbi quod errore introductū eſt per conſuetudinē, ſeruari non debet.

SO. Dic quòd error vniuerſitatis vel principis facit ius. Ita intelligitur regula noſtra: erronea autem conſuetudo non facit ius. Ratio eſt, quia cōſuetudo cōſenſu introducitur. l. de quibus in ſi. ff. de legib. Nihil autem tam contrarium conſenſui eſt, quam error qui impedit conſenſum. l. ſi per errorem. ff. de iuriſd. omni iudic.

OB. Secundo opponitur de l. ornamētorū. ff. de aur. & argen. leg. vbi hæredis error ius non mutat.

SOL. Dic quòd hæredis error ius non facit vt ibi, ſicut nec teſtatoris, in. l. Labeo. ff. de ſupell. lega.

OB. Vltimò oppono de l. ſi. ff. de hæred. inſti. vbi communis fama, ſeu rumor falſus obeſſe non ſolet.

SOL. Ibi fauore vltimę voluntatis.

PRO. Continentia cauſſæ diuidi non debet, in l. C. de iudic.

PRO. Caſus ſuperueniens non tollit legitimè factum. in l. ij. ff. de ſtin. actuque pri. in l. is cui. ff. de teſta. in. l. j. §. ſi quis autem. ff. de bon. poſſ. contra tabul. in l. qui furere ff. de ſtat. hō. l. pater furioſo. ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. in l. in ambiguis. in §. non eſt nouum. ff. de re. iur. reg. factum legitimè. de reg. iur. in vj.

OB. Contrà de l. ſi quis filio exhæredato. in. §. irritum. ff. de iniuſt rup.

rup. irritóve fact. teſta. &l. qui ex liberis in. §. teſtamẽto.ff.de bõ.poſ. ſecundũ tab. vbi teſta. ritè factum à principio rumpitur per amiſsionẽ libertatis, vel ciuitatis, vel propter condemnationem ab beſtias, vel alios caſus ſuperuenientes.

SOL. Vbi aliquis incidit in crimen punibile, tunc ritè prius factum tollitur, vt ibi. Vbi autẽ incidit in crimen non punibile, ſecus eſt, vt hic in furore. ob furorẽ enĩ nemo punitur, in.l.diu⁹ ff.de reſtit.in integ.

Vel dic quòd ibi loquitur in inſtitutione hæredis, quæ non tenet irreuocabiliter. ambulatoria enim eſt voluntas defuncti vſque ad vltimum vitæ ſpiritum: hic verò in actu irreuocabili.

PRO. Caſus dementis, correctio ſit ſapientis, glo.in §. titulos. in authen. de mand.princip. coll.ij.

PRO. Confeſsi de ſe, ſuper conſcientijs aliorum interrogari nõ debent, in l. fin. C.de accuſat. in ca.j. C.de falſ. mone.&.l.prouinciarũ. C.de ferijs.

SOL. Speciales ſunt caſus ibi propter immanitatẽ criminum, vt latronũ inſignium, vel fabricatium falſam monetam, vel committentium crimen læſæ maieſtatis.d.c.j.de confeſſis.

PRO. Caſum aduerſámque fortunã expectare non debemus, in l. inter ſtipulantem. in.§. ſacram. ff. de verb.obli.

OB. Cõtrà de l.diuortio.verſ. ſed & ſi facere. ff. de neg.geſtis, vbi habetur ratio caſus fortuiti. aduerſæquæ fortunæ.

SOL. Ibi expectatur quod

quod in futurum contingere poteſt, propter delictum geſtoris qui à ſe non exigit, vt ibi not.

PRO. Cuius rei ſpecies eadem conſiſtit, eadem res exiſtimãda eſt. l. proponebatur. ff. de iud.

PRO. Conceſſo vno inconuenienti ſequitur aliud. l. j. fin. C. de vſur. rei iud. l. ratas. C. de reſcind. vend.

PRO. Creſcẽte delicto creſcere debet & pœna. l. nemo. in fin. C. de epiſc. aud. l. relegati. ff. de pœnis. in l. quicunque. C. de ſeru. fugit.

- duplex
pœna

CO. Contrà nemo duplici pœna debet affligi, in l. licet. in §. fi. ff. naut. caup. ſtab. cã. preſbyter. 81. diſtin. c. at ſi clerici. extr. de iudic.

SOL. Duplex pœna dari non debet, cũ vtraque per ſe ſufficit, aliàs bene poteſt inferri duplex pœna, & pro hac ſolutiõe bene facit textus in can. ſunt plures. de pœnitent. diſt. 3.

PRO. Cum ſemel adita eſt hæreditas, omnis defuncti voluntas rata conſtituitur. in l. ſi patroni. §. qui fideicommiſſariã. ff. ad Trebell.

PRO. Cum ſemel adita eſt hæreditas, omnia iura tranſeunt ad hæredẽs. l. cum hæredes. ff. de acq. poſſeſſ.

PRO. Cui non conueniunt verba legis, nec legis diſpoſitio conueniet. l. j. §. Oſtilius. ff. ne quis eum qui in ius vocatus eſt. vi eximat.

PRO. Ceſſante ratione legis, ceſſat & ipſa lex. in l. quod dictum. ff. de pact.

PRO. Cupiditas ſeu cõcupiſcentia eſt omniũ malorum radix. 1. Timo. 6. & in can. bonorum. 47. diſtinct. in c. nam concupiſcentiam, extra de conſtit.

Pro.

PRO. Charitas autem eſt omnium bonorum radix, in c. quia radix. de pœnit.diſt.3.

PRO. Contractus ſunt facti.l.conſilio.in §. fin. ff. de curat.furioſ.

PRO. Certus & determinatus debet eſſe numerus clericorũ in eccleſia. §. j.in authen.vt determ. ſit. num.cleri. col j.

OBIE. Cõtrà, quia numerus canonicorũ determinatus augetur in c. cum M. Ferrarienſis, extra de conſtit.

SOL. Dic ex iuſta & rationabili cauſa augeri poteſt, ſuperexcreſcentib[9] ſcilicet eccleſiæ fructibus, ad diuini cultus augmentum.

PRO. Cauſa debet præcedere ipſum effectum.l.quod dictum.ff. de pact.

PROPO. Cor Regis in manu dei eſt, & vbi voluerit inclinabit illud. l.inter claras.C.de ſum. trinit. & fide catho.

PR. Conuicto mortuo, memoria quãdoque eius damnatur. l. fina.ff. ad leg.Iul.maieſt. in §. interdũ. inſt.de hæred. ab inteſta.

PR. Conditio extitura non reddit conditionalem diſpoſitionẽ, ſed puram. l.ſi pupillus.§.j. ff.de noua.& delega.

OB. Contrà de l.quib[9] diebus.§. cum quidam. ff.de condit.& demonſtra.vbi legatum redditur cõditionale per cõditionem, ſi moriatur, quæ tamẽ eſt omnimodo extitura.l.j.ff. eo.tit.

SOL. Dic quòd legatum ſub hac cõditione, ſi moriatur. eſt quidem purum quo ad tranſmiſsionem legati, vt in l.hæres meus ff. de cõd. & demon. quoad verò locutionem. eſt conditionale: quia incertum

eſt quando morietur.l. dies.ff.eod.tit.

FR. Caſſato principali caſſatur & acceſſorium. in l.non dubium. C. de legib.in l.cum lex.ff. de fide iuſſ.l.j.& ij.ff.de pecul.leg.in §.liberis.inſt. de pupil. ſubſt. & §.ij. inſt.de hæred. inſt. l. cũ principalis.ff.de reg.iu. c.inter dilectos, ext. de fid. inſtrum.c. cũ quid. &.c.acceſſoriũ. de reg. iur.in ſexto.

OBIE.Contrà de authen.ex cauſa.C.de lib. præter.vel exhæred.vbi caſſata inſtitutione quæ eſt caput & fundamentum teſtamenti.(§.ante hæredis,inſt.de leg.)remanent ſalua legata & fideicommiſſa.

S O L .Illud in odium parentum qui præterierunt vel exhæredarunt ſine iuſta cauſa filios.

O B.Secundò cõtra de auth. furioſi.C.de epiſ. aud. vbi tenet legatum in teſtamento, non hæredis inſtitutio, ſeu teſtamentum.

S O L.Illud ibi in odiũ filiorum qui patrẽ contempſerunt: quod non militat in acceſſorijs legatis,ſicut in inſtitutione principali, ergo non ſequimur principale.

O B. Tertiò contrà de c.cum contingat. extra de iureiu. & c.pactum. de pact. in vj. vbi non tenet principalis contractus de iure & tamẽ valet acceſſorium.

S O L.Ibi ratione iuramenti propter animæ periculum,quod eueniret ſi non ſeruaretur, vt ibi.

O B I. Quartò contrà de l. j.& authen.ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vendi.vbi principalis cõtractus minori, non valet,quia reſtitutio competit minori, & tamen acceſſoriũ iuramentum

ramentum validum eſt.
SOL. Illud eſt propter periurij periculũ quod nõ verſatur eodem modo in principali cõtractu, ſicut in acceſſorio.
OB. Quintò & vltimò oppono de l. ſtipulatio iſta, in §. alteri. ff. de verbo. oblig. vbi ſtipulatio prĩcipalis alteri facta nõ valet. & tamen ſtipulatio pœnæ acceſſoria valida eſt.
SOL. Ibi acceſſorium eſt præter legem, & non cõtra legem, & ideo tenet ſecundum glo. in d. l. cum principalis.
PRO. Conuentio facta contra ſubſtantiam cõtractus, facit cõuentionem in alium contractũ tranſire, vbi ſignificatio verborum patitur. in l. vbi ita donatur. ff. de don. cauſſ. mortis.
PRO. Ciuilia iura tolli poſſunt. l. non eſt nouũ. ff. de legib. in §. fi. inſt. de leg. agn. tut. & §. penul. inſti. de iur. na. gent. & ciui. & §. at hi q. inſt. de hære. ab inteſta.
PRO. Conſuetudo eſt optima legũ interpres. l. ſi de interpretatione. ff. de legib. c. cum dilectus. ext. de conſue.
PRO. Cõſuetudo pro lege obſeruatur, vbi deficit lex. l. de quib⁹ verſi. inueterata. ff. de legib. l. diuturna. & l. ſed ea. ff. eo titu. in c. cõſuetudo. j. diſt.
PRO. Conſuetudo vícit legem. l. de de quibus. in fin. ff. de legib. in c. fin. extra de lon. conſuetu.
OB. Contrà de l. conſuetudinis. C. quæ ſit lon. conſuetu. canonizata in can. conſuetudinis. xj. diſt.
SOL. Dic quòd ſi conſuetudo eſt generalis, legem generalem tollit. d. l. de quibus. in fi. ſi verò ſit ſpecialem tollit. in l. véditor, in §. ſi cõſtat. ff.

ff.comm. præd.non autem legem generalem. ita intelligunt doctores finem d. l. conſuetudinis.

PRO. Conſuetndo legem imitatur, in §. ex non ſcripto.inſt. de iur. natu gentium & ciuili.

PRO. Calamitas matris filio nocere non debet.§.j.inſti.de ingenuis

PRO. Crimen contrahitur ſi & voluntas intercedat. l.j. C.ad leg. Corn.de ſicar.

PRO. Cum lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debem⁹.l. de pretio de pub.in rem.act.ff. l. præſes. ff. de officio præſid.in c. ad audientiam.ext.de decim.

OB. Contrà de l.quãuis. ff. de in ius vocan. vbi lex non diſtinguit, nos tamen diſtinguimus.

SOL. Nos non debemus diſtĩguere niſi vna lex diſtinguatur per aliam,vt ibi.

PR. Crimina morte extinguntur.l.ſi.in ſi.ff. ad Iul. maieſt. in l.ij. C.ſi reus vel. accuſ. mort. ſue.

PRO. Communio ſolet excitare dioſcoridas in l.cũ pater. in §.dulciſsimus.ff.de leg.ij.

PRO. Confeſſus habetur pro iudicato. l.j. ff. & C.de confeſſo.l. poſt rem.ff.de re iudica.

OBIE. Contrà,quia etiam confeſſus condẽnãdus eſt:vt l. Iulianus. ff.eod.tit.& l.ſi domus. in. §. qui conſitetur.ff. de leg.j.

SOL. Simpliciter confeſſus condẽnandus nõ eſt, vt hic: ſed vbi non eſt ſimpliciter cõfeſſus, ſed cũ aliqua adiectione qualitatis. vt ſi hæres conſiteatur ſe quidẽ debere rem legatã,ſed non poſſe redimere, vel ſpeciem interiiſſe, vel ſimile, ad æſtimationem eſt con-

condemnandus, vt ibi.

PRO. Creditor nõ debet venire cũ ſacco paratus. expectare enim modicum tempus, ſcilicet decẽ dierum, debet ad ſoluẽdum, in l. quod, dicimus. ff. de ſolut. in l. promiſſor Stichi. §. j. ff. de conſt. pecu. l. ſi debitori. vbi glo. ff. de iud. in §. fi. inſtit. de inut. ſtipul.

PRO. Cœlum, quod ſupra ſolũ noſtrum intercedit. liberũ eſſe debet. l. ſi. intercedat. ff. de ſeruit.

PROP. Cœpta vſucapio præſcriptio per defunctum, continuatur per hęredem. in l. cœptam. ff. de vſucap.

OB. Contrà de l. cum hæres. ff. de diuerſi. & temp. præſcri. vbi hæres vſucapere non poteſt rem à defuncto poſſeſſam.

SOL. Ibi erat vitioſa poſſeſsio defuncti, ideo nec hæres vſucapere poterat, cum in omne ius defuncti hæres ſuccedat, vt ibi in principio dicitur.

PRO. Clauſula generalis nõ refertur ad ſpecificata. l. doli clauſula. de ver. oblig. ff. l. ſanctio legum. ff. de pœnis. l. quæro. ff. de actionib. empt.

OB. Contrà quia clauſula generalis refertur ad ſpecificata. in l. ſi de certa. C. de tranſact. & in l. age cum Geminiano. C. de tranſaction.

Preterea clauſula generalis plura continens, ad omnia expreſſa refertur. l. ſi ſeruus ſeruũ. in §. inquit lex. ff. ad leg. aquil. l. talis. ſcriptura. ff. de lega. j. & l. j. C. de lib. præte. vel exhæred.

SOL. Ibi clauſula generalis fiebat tantũ pro his quæ expreſſa ſunt: hic pro alijs: vnde non refertur ad nominata.

PRO. Correlatiuorũ idem

idem eſt iudicium, nam quod de vno dicitur, de altero neceſſe eſt vt intelligatur, in l. ſi. C. de indi.vid.toll.in l. fin.ff. de acceptiſa.in l.ij. C.de cupreſſ.lib.xij.

PRO. Cui iuriſdictio data eſt, & omnia ſunt conceſſa ſine quibus iuriſdictio explicari non poteſt. l. ij. ff. de iuriſdict.om.iudi.in c.ſuſpicionis. ext. de officio & poteſt.iud.deleg.

PRO. Compoſitum aliquando pro ſuo ſimplici ſumitur, no. glo.in rub.ff.de dote præleg.in l.verbum reddendi.ff.de verb.ſignifi.

PRO. Contractus in dubio intelligitur ſecũdum conſuetudinem.l. ſi prius. § .j. ff. de aqua plu.arcend.

PRO. Condemnatio non tenet vbi ſententia cõdemnatoria non valet.l.iiij.§.condemnatũ. ff.de re iud.

Pro.

PRO. Conditio purificata ꝓ pura habetur, in l.ſi pupillus.ff.de cõdi.inſti. l.ſi. §.Titius.ff. de condi.& demonſtra.

PRO. Cõſuetudo vim rei iudicatæ habet. l. nã imperator.ff.de legib.

PRO. Conſuetudo firmata eſt vbi ſimili aliquãdo cõtradictio iudicio quid eſt obtentũ ſeu iudicatũ .l.cũ de cõſuetudine ff.de legib.

PRO. Conſuetudo eſt altera natura. l. ſi. quis poſthumos.vbi gl. ff.de lib.& poſth.

PRO. Cauſa vel lis ſemel finita retractari nõ debet. l.cauſas vel lites. C.de trãſactio.in l.poſt quam liti.C.de pact.

OB. Contrà de l.admonendi. ff. de iureiu. vbi cauſa de nouo retractatur.

SOL. Illud fit propter inſtrumẽta de nouo reperta quibus quis vſurus eſt.vt ibi.

Pro.

PR. Cõmendare & deponere ſunt idem. l. Lucius. ff. de poſſeſ.

PR. Creditori licet vigilare ad ſuum conſequendum. l. ſumma. ff. de pecul.

PR. Canonicatus eſſe non debet ſine prebenda. c. relatum. &. c. dilectus. extra de præbend.

PR. Concubinatus eſt iure ciuili permiſſus. l. in concubinatu. in fi. ff. de concub.

OB. Cõtrà de can. nemo, & can. dicat aliquis xxxij. q. iiij. vbi quicquid preter vxorem legitimam committitur, adulterij crimine damnatur, ergo per conſequens concubinatus ꝓhibetur.

SO. Hoc verum eſt de iure canonum vt ibi.

PR. Caſus omiſſus diſpoſitioni iuris cõis relinqtur. l. cõmodiſsimè. ff. de lib. & poſth. in l. ſi extraneus. ff. de cond. cauſ. data. & cauſ. non ſecu.

PR. Cum labor in damno eſt, creſcit mortalis egeſtas. nemo debet mãducare labores noſtros cum diligentia & opera alicuius dãnoſa eſſe ſibi non debeat. in l. fin. vbi gl. C. de allu. & palu. & in §. ne autem labor. in auth. de iudi. coll. vj. quod not. pro donis doctorum. labor enim ſine fructu eſſe nõ debet. optat enim præmia quiſque labor, in cano. ibi. vij. q. j. & can. charitatem. xij. q. j.

PRO. Caſus fortuiti non præſtãtur in bonę fidei iudicijs. l. quæ fortuitis. C. de pign. actio. l. ij. §. ſi eo tẽpore. ff. de admi. rerum ad ciuit. pert. in l. contractus, de reg. iur.

OB. Contrà de l. ſubtracto. C. de fur. vbi caſus mortis præſtatur.

SO. Ibi in odium furis

vel raptoris, quos nullus caſus fortuitus excuſare debet. l. j. C. ꝙ met. cauſ. in l. j. §. rectiſſimè. ff. de vi & vi arma. cum ſemper ſint in mora alienas res contrectantes inuitis dominis l. in re. & l. fi. ff. de cond. furt.

OB. Secundò cõtrà de l. fi. C. de condi. inſer. vbi ſeruus tenetur de caſu fortuito.

SO. Ibi ratione libertatis, quæ eſt inæſtimabilis. l. libertas. ff. de reg. iur.

PR. Cauſarum merita partiũ aſſertione panduntur. in l. fi. C. ſi per vim vel alio mod. c. tũ ex literis. ext. de in integ. reſtit.

PR. Coniuncta perſona agit ſine mandato, procuratorio nomine, in l. ſed & hæ. ff. de procurat.

PR. Conditio eſt de futuro, non de præſenti vel præterito. l. cum ad præſens, cum duabus. ll. ſequẽ. ff. ſi cert. pet. l. inſtitutio. ff. de cõd. inſtit.

OB. Contrà de l. quib⁹ diebus. in §. quidam. ff. de condi. & demõſtrat. vbi valet conditio talis ſi moritur, & ſic de pręſenti.

SO. Ibi præſens pro futuro ponitur, & exponitur ſi moritur, pro ſi morietur, vt ibi glo.

PR. Connexorũ idem eſt iudicium, ideo quod de vno dicitur, de altero intelligitur. l. cum actum. ff. de negot. geſt. l. plerunque. ff. de ædil. ædict. in c. tranſlato. extra de conſtitu.

PRO. Conditio nihil ponit in eſſe. l. ſed & ſi ſub cõditione. ff. ſi quis omiſſ. cauſa teſtamen. l. legata quæ ſub conditione. ff. de condition. & demonſtrat. & l. cedere diem. ff. de verb. ſignific.

Pro.

PRO. Conditio ſit per ſi, modus per vt, cauſa per quia.l. demõſtratio falſa.in §.ſi.ff.de cõdit. & demonſtra.glo.in l.j. C.de his quæ ſub.mod. vel cond.fiunt,& in Rubric.C.de fal. cauſ. adiec.Bar.in l.j. ff. eodem tit.de cond. & demonſtra.

PR.Cõditio eſt triplex caſualis, poteſtatiua, & miſta.in l.vnic.in §. ſin autem ſub conditione. C.de cad.tollen.

PR.Cõditio debet adimpleri in forma ſpecificata l.qui hæredi. & l. Mæuius. ff. de cond.& demonſtr.

PRO. Cui damus actionem, multo magis exceptionẽ. l.j. §. quod autem ait prætor. ff.de ſuperfic.

OB.Cõtra de l. ſi quis conductionis. C.locati. vbi cõductor debet prius poſſeſsionem reſtituere, quàm de proprietate litigare. Huic ergo datur actio,non exceptio dominij.

SOL. Hæc regula non habet locum in poſſeſſoriis: quia prius debet cognoſci de poſſeſsionis cauſa,quàm proprietatis.l. ordinarij. C. de rei vendi. §. retinendæ, inſti. de interdict. hoc ſenſit glo.in l.inuitus.in §.cui damus.ff. de reg. iu.

PRO. Cedens bonis, neque agit, neque conuenitur.l. item ſi vnus. ff.de arbit.

PR.Cõſueta relinquere durum eſt. l. præcipiunt.ff.de ædil.edi.

PRO. Collatio beneficiorũ inter fructus annumeratur.gl. communiter approbata in c.cũ olim,extra de maior. & obed.

PR.Certa eſt nummorum æſtimatio.l.nũmis. ff.de in lit.iur.

PRO.Contentum pro

continente ſumitur, in l.certo.ff.de ſeruitu.ruſtic. prædiorum. & ibi glo.& in l.iuriſgētium. in §.quod ferè, vbi glo. de pact.

PRO. Cautius eſt negotiandum.l.in ciuilem C.de fur.

PRO. Coacta voluntas, voluntas eſt. in l.ſi mulier. §.penu.ff.quod met.cauſ. in can. meritò. vbi glo.xv.q.j.vnde verſus:

Sicq; volens factus, quod nollem velle coactus.

OB. Contrà de l. velle. ff.de regu.iur. vbi velle non creditur, qui coactus ab alio vult.

SOL. Coacta voluntas non eſt voluntas ſimpliciter, vt in contrario ſed ſecūdū quid, ſcilicet coacta, & ita intellige.

PR. Cōuentio facta in vna re vel perſona, non extenditur ad aliam in l.ſi vnus, in §.ante omnia.ff.de pact.

OB. Oppono primò de l. fideiuſſoris, verſ. cum alio.ff.eodem titu. vbi conuentio cū alio facta, alij prodeſt.

SOL. Ibi quia principaliter intererat paciſcentis.

OB. Secundò oppono de l.& ſuum.§.ſi.cum.l. ſeq. & l.rei emptum, in princ.ff.de pact.vbi maior pars creditorum remittens partem debiti, præiudicat aliis creditoribus.

SO. Illud propter eorū vtilitatem fieri videtur, quia debitor nō eſt ſoluendo, & quia non haberent quem conuenirēt, cū hæres nollet adire ſine remiſsione partis debiti, vt ibi not.

OBIECT. Tertiò obſt.l.in cauſſæ. §.ſi.ff. de procu. vbi ſtipulatio à procuratore facta, prodeſt domino.

Sol

SOL. Ibi quia procurator, & dominus ead perſona reputantur.

OB. Quartò opp.l. ſi pupillus.ff.de admi.tut. vbi cõuentio liberatoria facta cũ vno tutore, alij tutori prodeſt. idẽ in magiſtratibus collegis, vt ibi dicitur.

SO. Ibi plures tutores in eadem tutela, vel magiſtratus in eodẽ officio pro vna eademq; perſona reputantur. Ideo pactum factum cum vno, trahitur ad alium.

OB. Quintò & vltimò opponitur de l. tale pactum. in §. fi. de pact. ff. vbi conuentio de fratre extenditur ad filium.

SOL. Ibi cõuẽtio fuerat facta de hærede ſuo fratre, & ſic teſtator voluit conſulere ſuo hæredi, & ſic per conſequens filio ſuo.

PR. Conuentio dat legem contractui. l. j. §. ſi conuenerit. ff. depoſiti. l. contractus. de regul. iur. ff.

OB. Contrà l. pacta nouiſsima. C. de pactis, vbi cõuentio quę fuerat facta inter partes, nõ ſeruatur.

SO. Ibi qa vltima cõuẽtio priori derogauit.

PR. Creditor ſoluto debito retinẽs & celãs pignus, tenetur furti. l. ſi quis vxori. §. eum creditorem. ff. de furt.

PRO. Conueniunt rebus nomina ſæpe ſuis. in §. & eſt aliud. inſt. de do nat.

PR. Cõtra pręſumptionem iuris & de iure, nõ admittitur probatio in contrarium, vt in caſu. l. j. in prĩc. C. de rei vxo. act. & l. ſecundum. ff. de verb. oblig. & l. fi. C. ad Velleia. Ratio eſt, quia hoc caſu lex præſumit de facto & ſtatuit.

Contra autem præſumptionem iuris tantum, admittitur probatio

tio in contrarium. in l. etiam.ff. de don. inter vir.& vxo. & l.in liberæ.ff.de rit.nupt.l.ſi chirographum. ff. de proba.in l.nõ eſt veriſimile vbi gl. eſt not.ff.de eo quod met.cauſ. hæc eſt communis traditio glo. & doct.in l. ſiue poſsidetis.C.de probat.& in c.is qui fidem. extra de ſponſ.& matrim.

PR.Curare debet præſes prouinciæ, vt malis hominib⁹ prouincia ſit purgata.l. præſes. & l. congruit. ff. de offic. præſid.

PR. Curare debet iudex vt ſententiam ferat certam.in §.curare inſt. de actio.

PR.Cuius quis in agendo obſeruat arbitrium, eundem habere & contra ſe iudicẽ in eodẽ negocio non dedignetur. l.cũ Papinian⁹. & auth. & conſequenter. C. de ſent.& interl.omn. iud. can.accuſatores.§. cui⁹ in agendo.iij.q.viij.

PRO. Conſuetudo mala radicitus eſt euertenda.can.mala. viij.diſtinct.

PRO. Contractus qui conſenſu cõtrahuntur, contrario conſenſu diſſoluuntur.l.ab emptione.ff.de pact. §. fin.inſt. quib.mod.toll. oblig. l. nihil tam naturale.ff.de reg.iu.

PRO.Carcer ad continendos homines, non ad puniendos dari debet.l.aut damnum.in §. ſolent.ff.de pœnis. l. fi. C.de cuſt.re.

OB. Contrà. Imo carcer non ſolum datur ad cuſtodiam,ſed etiam ad pœnam,vt in c.quáuis. de pœnis.lib.vj.

SOL.Ibi de iure canonico.

PR.Caput eſt pars hominis principalior, per quam cognoſcimur. l. cũ in diuerſis.ff.de religio

gio. & ſumpt.fune.

I R. Clericis nec vxores nec cócubinas licet habere.l.cum qui. & auth. multo magis.C.de epiſ. & cle. can. interdixit. xxxij.diſt.& can. cū omnibus,lxxxj.diſt.c.j. & c.à nobis. de cohab. cle. & mulie.

TR. Contraxiſſe vnuſquiſque intelligitur in eo loco, in quo vt ſolueret ſe obligauit. l.cōtraxiſſe.ff.de act. & oblig.l.iij.ff de bon. auth. iud. poſſi.

OB. Contrà de l.eum qui.§.j.ff.de conſtit.pecu.

SO. Licet de iuris fictione ibi cōtrahere videatur,tamen ibi habet forum, vbi verba contractus fuerunt: & ideo ibi conuenietur.Vel dic quòd ibi nō poteſt cōuenirí propter legationem,vt ibi glo.

TR. Ciuibus relictum, ciuitati videtur relictum.l.ciuib⁹.ff. de reb. dub.

I R. Correctio non debet fieri per ſubauditos intellectus. gl. communiter approbata in c.cupientes. §. quòd ſi per viginti,de elect.in vj.

TR. Correctiones ſunt euitandæ in iure noſtro niſi expreſſa fiant, in l. ſi quando.c.de moff.teſta.in l. præcipimus. in fi.C.de appellat.in l.ſancimus. C. de teſtam. c. cum expediat. de elect. in vj.Vnde in correctoriis non ſolet fieri extēſio de vno caſu in alium in l. ſi verò §. de viro. ff.ſolu.ma.in l.fi. & aut. quas actiones. vbi no. C.de ſacroſan.eccleſ.

OB.Contra de l.ſi quis ſeruo.iūcta gl.C.de ſur. & l.illud.cū gl.C.de ſacroſan.eccle. Vbi etiam in ſtatuto correctorio fit extenſio de vno caſu in alium.

SO. Verum eſt vbi eſt

 eadem

eadem ratio & æquitas, vel vbi ſunt ſimiles caſus, vt ibi.

PR. Circuitus ſunt euitandi. l. ſingularia. ff. ſi cert. pet. l. dominus teſtamento. ff. de cōd. indebit. l. ne in arbitris. §. fin. C. de arbitr. in l. fin. C. de adoptio. ſ clemēt. auditor. de reſcript. in Clem.

OB. Contrà de l. ij. in prīcipio. ff. ad l. Rho. de iactu. vbi damnum paſſus agit cum magiſtro, & magiſter cum vectore, & ſic fit circuitus.

SO. Dic quòd etiā ibi circuitus euitari poteſt, quia ſi magiſter agere nolit, vel retinere merces, recta via aget damnum paſſus, vt ibi gl. declarat.

OB. Preterea contrà de l. ſi vſusfructus, in princ. ff. vſuſructua. quemadmo. caueat. Vbi vſufructuarius cauet domino, & fideicōmiſſarius fructuario, & ſic cum circuitu.

SOL. Illud eſt ibi propter ſpem vſusfructus, vt ibi not.

PRO. Clauſula quantumlibet generalis non refertur ad ea de quib⁹ nō cenſetur eſſe actum vel cogitatū inter partes. l. cum Aquiliana. & l. qui cum tutoribus. in §. fin. ff. de tranſactio. l. age. & l. ſi de certa. C. eod. titulo.

OB. Contrà de l. ſub prætextu. ij. reſp. C. eodem, vbi generalis trāſactio in omnibus præiudicat, etiam in iis de quibus non eſt cogitatum inter partes.

SOL. Ibi erat generalis petitio & trāſactio, hic autem ſpecialis petitio, & generalis tranſactio quo ad verba: vnde non refertur niſi ad ſpeciem petitam. ita not. glo. in l. tres fratres. ff. de pact.

Pro-

PRO. Cùm ſpeciale nomen habemus, ad generale non recurremus. l. mortis cauſa capitur. ff. de donationibus cauſa mortis.

PRO. Culpa ſimilis eſt tam docere quàm diſcere prohibita. l. culpa. C. de malef. & mathemat.

OB. Contrà de l. quicunque, in fin. C. de hæret. vbi plus puniuntur docentes, minus autem diſcentes.

SOL. Ibi non diſcebat, ſed tantum erat cauſa diſcẽdi, vt ibi glo. intelligit.

PRO. Capite ægrotãte, omnia mẽbra agrotat, in can. ſicut. vij. q. j.

PRO. Concuſsis colũnis corrũit ædificium. ca. qualiter & quando, ij. extra de accuſationibus.

PRO. Conſiderandum eſt ĩ omni actu id quod principaliter agitur, nõ quod incidẽter. l. ſi quis nec cauſam, & l. rogaſti. ff. ſi cert. petatur.

PR. Cùm lex quid in præteritum indulget, in futurum vetat. l. cum lex. ff. de legi. E contrario cum lex in futurum vetat, in præteritum indulget. l. leges. C. de legibus in c. fin. extra. de conſtit.

PRO. Continuatio rubricæ ad rubricam debet fieri ad proximiora vulgata. l. ij. ff. de ſtatu hominum. arg. l. cum de lanionis. in. §. aſinam molendinariam. ff. de fund. inſtr. inſtrumẽtóque leg.

PR. Contractus claudicare non debent. in l. Labeo. in §. cõtractum. ff. de verbo. ſignific. & l. conſenſu. ff. de act. & obliga.

OB. Contrà de §. j. inſt. de auth. tuto. vbi pupilli non obligatur, maiores autem obligantur ex

ex contractibus ſine tutoris authoritate celebratis.

S O. Verum eſt quòd multi cõtractibus claudicant, & ex vna parte poſſunt tenere, & ex altera non, vt ſi pupillus contrahat cum maiore ſine authoritate tutoris, vt in l. non eo minus. C. de procura. & in l. Iulianus. in §. ſi quis à pupillo. ff. de action. emp. Idem in eccleſiaſticis rebus ſine conſenſu epiſcopi alienatis, qa reuocantur ad ius eccleſiaſticum. in can. ſi qua de rebus. ij. q. ij. Idẽ in ſponſalibus cum impubere contractis. in. c. de illis. vbi bona eſt gl. extr. de deſpon. impub. vbi maior minorem expectat ratione ſuæ promiſsionis, nõ matrimonij, vt ibi not.

P R. Contrahentes inuicem ſe poſſunt naturaliter decipere. in. l. in cauſſæ, in. §. idem Pomponius. ff. de minor. l. item. §. quemadmodũ. ff. loca.

O B. Contrà, quia contractus dolo partiũ celebratus, ipſo iure non valet. l. & eleganter. ff. de dol.

S O. Regula noſtra vera eſt dummodo abſit dolus, vt ibi not.

O B. Præterea contra. de. l. ij. C. de reſcind. vẽ. vbi reſcinditur contractus venditionis, ſi emptor deceptus eſt in iuſto rei pretio.

S O. Dic quòd contrahentes poſſunt ſe decipere vſque ad dimidiũ iuſti pretij. ita intelligitur iſta regula. vltra verò dimidium non poſſunt. vt in contrario.

PR. Conditio ſubintelligenda eſt etiamſi non apponatur, in l. cũ quis. ff. de ſolut. vbi conditio ſubintelligitur in contractu, ſi in eodem ſtatu maneatis

maneatis cui ſoluendũ eſt in l.cum ſeruus.ff.de cond.inſtit. & l.auia.ff. de condi.& demonſtra. vbi conditio in inſtitutione adiecta, in legato videtur repetita,& in l. ſi cui.ff. de ſeruitut.ibi, nam quædam in ſermone tacitè excipiuntur.& in.l. dotis promiſsio. ff. de iur. dot. vbi omnis dotis promiſsio futuri matrimonij tacitã conditionem habet.Item in iuramento intelligitur ſemper conditio,excepta legis aut pricipis authoritate.l.fin. ff.qui ſatiſd.cogant.&c.venientes, extra de iureiu.& in reſcriptis clauſula, ſi preces veritate nitũtur, in c.ij.ext.de reſcripto.

OB. Contra de l.vniuerſa. C.de diuerſ. reſcrip. & can.dicenti. §. vniuerſa. xxv. q.ij. vbi non valet reſcriptũ niſi ſit expreſſa conditio in reſcripto,ſi preces veritate nitantur.

SOL.Verum eſt ſecundum leges,ſecus ſecundum ius canonicum, vt ibi.

PR.Contraria in eodẽ ſubiecto conſiſtere non poſſunt, vnde allegans contraria, non eſt audiẽdus.in l.j.C. de furt. l.j.ff.mã.l.Titiæ.ff.de cõdit.& demonſtrat.l. cõtra maiores.C.de inoff. teſta.in c.ſolicitudinem, in fi.ext.de appell.

OB. In contrarium primò allegatur textus in l.Papinianus,in.§.ſed neque impuberis. ff. de inoff.teſta.vbi lex variationem heredis admittit, quia poteſt allegare nunc teſtamentum eſſe filij, nunc patris, & ſic contraria allegat.

SO.Contraria allegãs, non auditur, intellige hoc in eadem inſtantia ſeu iudicio, ſecus in diuerſis inſtantijs ſeu iudicijs,quia tunc permittitur.

titur contraria allegare, vt in contrario: & ibi vide Bart.

O B. Prætereà obſtat. l. nonnunquam. ff. de colla. bon. vbi varietas permittitur, & conſilium mutantis prætor non aſpernatur.

S O. Ibi caſus eſt ſpecialis in hæreditate paterna, quæ eſt quaſi nobis debita. vt ibi not.

O B. Adhuc opponitur. de. l. naturaliter. in. §. nihil commune. ff. de acq. vel amit. poſ. vbi petitoriũ quo quis dicit alium & non ſe poſsidere, & poſſeſſorium retinẽdæ. quo dicit ſe poſſidere, non alium, concurrunt, & ſic concurſus contrarietis ibi admittitur.

S O. Ibi diuerſis reſpectibus poſſeſſorium retinendæ, & petitorium ſimul in eodem iudicio intẽtatur ab vno & eodem, quia petitorium propter naturalem poſſeſsionem alterius intẽtatur. poſſeſſorium verò retinendę propter ciuilem meam poſſeſsionẽ vel naturalem, quã alius habet a me, ita intelligunt glo. & doct. d. §. nihil commune.

O B. Quartò contrà de l. j. C. de ſeru. fug. vbi ſeruus facit furtum ſui, & ſic eſt agens & patiẽs ſimul quæ ſunt contraria.

S O L. Ibi ſpeciale in ſeruo fugitiuo, vt interrumpatur vſucapio, ne fuga ſeruorum dominis damnoſa ſit, vt ibi dicitur.

O B. Vltimò onus & emolumentum ſunt cõtraria, & tamen in eandem perſonam concurrunt. l. ſecundum naturam. ff. de. reg. iur.

S O. Dic quod non eodem tempore. hæc autem regula intelligitur, quando ſimul & eodem tempore

tempore contraria concurrunt.

PR. Continens pro cõtentio accipitur in l. ſolent. iuncta glo. ff. de offic. proconſu. & lega.

PR. Culpa eſt immiſcere ſe rei ad ſe non pertinenti l. culpa. ff. de reg. iur.

O B. Contrà quia quis ad aliena negocia tractanda inuitatur. in. l. ij. ff. de neg. geſtis.

S O. Ibi non culpabiliter alienæ rei ſe immiſcet, ſed potius officium ſuum adimplet, homo enim homini debet officium ſuum. l. ſi ſeruus, de ſeru. expor. ff. Vel dic quod hoc eſt in vtilitatem abſentium introductũ, ne res ſuas amittant. l. j. ff. eo. ti §. j. inſti. de oblig. ex quaſ. contract.

PR. Cui committuntur præcedentia, & conſequentia videntur committi. in. l. ſi. procurator. & l. indebitam. ff. de condic. indeb. in. l. qui procuratorem. ff. de ꝓcu. in l. inuitus. C. eodẽ titu.

O B. Contrà de l. cum procurator. in. §. fi. ff. de colla. bon. & l. tutor. ff. de bono. poſſ. & l. j. §. vnuſquiſque. ff. de ſucceſ. edic.

SOL. In his quæ pertinent ad commodum & vtilitatem ipſius concedentis, commiſſo præcedenti, & conſequens videtur commiſſum, vt hic. ſecus in his quę ſpectant ad damnum concedentis, vt in cõtrarijs. magna enim eſt differẽtia lucri & damni. in l. fi. C. de codicil.

ADDITIO.

RR. Collegium faciunt tres. l. Neratius Priſcus. ff. de verb. ſignifi.

PR. Caſtitas ſola eſt, quæ poteſt cum fiducia animas hominum deo præſentare, in §. ſancimus

mus in auth. de lenonib.colla.iij.

PR. Cocus eſt nomẽ officij. no. Accur.in in l. Legati ſeruis. §. ſi ex officio. ff. de leg. iij.

PR. Cõdictio eſt actio. in l. rerum amotarum actio. ff. rerum amot. tectus eſt in §. appellamus. inſt. de actio.

PR. Cui pater eſt populus, pater eſt ſibi nullus. Accur. in §. ſi aduerſus. verſi. nã nec hi. inſt. de nup.

PR. Ceſſante neceſsitate, ceſſare debet pariter quod vrgebat, can. q̃d pro neceſsitate. j.q.j.

PR. Calumniantes ad vindictam poſcit ſimilitudo ſupplicij. in le.fi. C. de accu. in l.fi. C. de calum.

PR. Ciuitas illa apud Platonẽ rectiſsimè ordinata traditur, in qua quiſque proprios neſcit affectus. c.j. 8. diſt.

PR. Cuius eſt poſſeſsio, ius eius ſit & inſtitutio. ca. viſis. ij. q. xv.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Cognitio peccati eſt per legem. nam concupiſcentiam neſciebã, inquit Paulus, niſi lex diceret, Non concupiſces: in c. nã concupiſcẽtiam, de conſtitut. ext.

PRO. Charitas non quærit quæ ſua ſunt. j. Cor 13.

PR. Corrumpunt bonos mores colloquia praua. j. Cor. 15.

PR. Cum ſancto ſanctus eris, & cum peruerſo peruerteris. 2. Reg. 22. pſal. 17.

PR. Circulus aureus in naribus ſuis. mulier pulchra & fatua. Prou. 11.

PR. Corpus non inquinatur, niſi de conſenſu mentis. Matth. 15. can. j. xxxij. q. v.

D

PROPOSITIO

DE cōtractibus ad vltimas voluntates rectè arguitur. in l. quæ de legato. ff.de le.j.l.qui chirographum. ff.de l.iij in.l.pactum,vbi not. C.de pactis.in §.j.inſt.de le.Fuſ. Canin.toll.

OB.Contrà de l.ſi Stichum . § . j. ff. de verb. oblig. iun cta l . cum in annos.ff. quãdo dies lega.ced.& l. ſi vxor. cum glo. C. de cond. inſert. & l.ſi filius familias, iũcta ibi glo. ff. de verborum obl . & §. impoſsibilis,inſt.de inut . ſtipu. iuncto . §. impoſsibilis. inſti . de hæredib . inſti. vbi aliud ſtatutum eſt in contractibus , aliud in vltimis voluntatibus.

S O. Vbi eſt eadem ratio valet argumentum de contractibus ad vltimas voluntates,vt hic, ſec⁹ vbi diuerſa eſt ratio vt in contrariis.

P R . Diuerſa ratio pactum reformat. in l.interpoſita. C. de trãſact.

P R . Dos non eſt verè debita, ſed quaſi debita filiæ . gloſ . in l.iij.C.de iuris & facti ignoram. & in l. mulier, in §.pen. ff.ad Trebel. Adde textũ in l.ſi.ff.de coll.dot.

P R O.Deceptis & non decipientibus iura ſubueniunt.in l.ij.in.§.verba ff.ad ſenat.Velleia.in c.cũ vniuerſorum , ext. de rerum permut . & in c.inter dilectos,extra de fide inſtru.

P R O.Dolus præponderat culpæ . l.ſi mora. ff.ſol.ma.in l.item ſi obſtetrix.ff.ad leg.aqui.

PR.Damnum eſt diminutio patrimonij . l. iij. ff.de dam.infect.

PR.Delicti venia pœnitentibus datur.l. Manichæos.C.de hæret.l.vltima.C. de ſum.trini. & fid.catho.

Pr.

P R. Dilatio conceſſa ſuper principali, cenſetur cōceſſa ſuper acceſſorio.l. cum ſoluendæ, vbi Bart. ff. de diſtrac. pig.

P R. Data literarum in beneficialibus eſt inſpicienda, in c. eam tē, &c. conſtitutis, ext. de reſcrip. in c.gratia. &.c.ſi eo tempore, & c.tibi, & ca.ſi.de reſcrip. in.vj.& c.cui.de præbend.in vj.

O B.Contrà imò præſentatio literarum collatori facta, expectanda potius eſt, vt in c.capitulum ſanctæ crucis. de reſcrip.ext.& c.dilectus. ij. extra. de præbend. & c. ſi capitulo, de conſ. præben.in vj.vbi temp⁹ præſentationis reſcripti inſpicitur, non datæ ſeu impetrationis reſcripti.

S O. Dic quod in.q.c. capitulum, dum dicitur quòd qui prius mandatum apoſtolicum præſentauit, ille obtineat beneficium, intelligendum eſt ita quod qui prius ſcilicet reſcriptum ſeu mandatum apoſtolicum pręſentauit, obtineat beneficium: nō autem qui prius, eſt priori tēpore præſentauit mādatum apoſtolicum. & ſic ibi dictio prius, erit nomen, referendo eam ad mandatum apoſtolicum, non autem aduerbium, referendo eam ad verbum præſentauit. & ita ille textus facit potius pro regula noſtra, ſcilicet quòd qui pręuenit in impetrando, ille obtinet. Nec obſtat c. dilectus.ij.quia ibi tempus præſentationis inſpicitur quo ad moram & contumaciam ordinarij collatoris, vt ibi. Et ad. c. ſi capitulum, reſponde quod ibi tempus præſentationis inſpicitur quo ad impediendum ordinariū collatorem, ne alteri conferat,

ferat, vt ibi. & ita habes duas limitationes pulchras ad regulã noſtrã.

PRO. Defenſor propriæ ſalutis in nullo peccaſſe videtur, c. ſi quis percuſſorem. ff. ad leg. Cor. de ſicar.

PRO. Diſponat teſtator, & erit lex. in §. diſponat, in auth. de nup. coll. iiij.

PR. De ſimilibus ad ſimilia valet argumentũ. Similium enim eadẽ eſt ratio, in l. nõ poſſunt. ff. de legib. in l. leges. j. C. de legib. in ca. in cauſis. extr. de re iudic. in c. ij. de tranſl. epiſcop.

PR. Dictũ generale generaliter eſt intelligẽdũ l. j. §. & generaliter. ff. de leg. præſtan. l. iiij. de in ius voc. ff.

PRO. Dictum generale reſtrĩgitur per rationem. in l. cum pater. in §. dulciſsimis. vbi Bar. ff. de leg. ij.

PR. Durum eſt coram ſuſpecto iudice litigare. c. cum inter. extra de except.

PR. Dimidiũ facti qui bene cœpit, habet. gl. in l. j. ff. de orig. iur.

PRO. Debitum in genere, nunquam perit, in ſpecie tamen perit. l. incendium. C. ſi cer. pe. & l. ſi ex legati cauſſa. ff. de ver. obli.

PR. Dñi eſt terra, & plenitudo eius. Pſal. 23. c. tua. ext. de deci.

PR. De quæſtione facti nõ reſpõdet iuriſperit⁹. l. cũ quẽ temere, in §. iudicibus. ff. de iudi. in l. mora. ff. de vſur.

OB. Contrà de l. Arethuſa. cũ l. ſeq. ff. de ſtat. hom.

SO. Dic quod decidere quæſtionem facti nõ vult iureconſultus, quia facta aliena ignorare poteſt. c. j. de conſt. in vj. ſed quærere factum, vt ex eo ius dicat poteſt, cum ex facto ius oriatur

tur. l. ſi ex plagis. §. in cliuo.ff.ad leg. Aquil.vt in contrario.

PRO. Dare eſt accipiētis facere.in l.vbi autem non apparet. in §. ſi.ff.de verbo. ob. in §. ſic itaque diſcretis inſt. de actio.

PR.Dignũ eſt vt qui ſimilem cum aliis vitam ſuſcipiunt,ſimilem cum aliis ſentiant diſciplinã. in ca.recolentes,ext. de ſta.mo.ſeu regul.

PR.Differentia eſſe debet inter dantẽ & accipiẽtẽ.l.j.ff.de auth. tut. in c.fin. de inſtit. extra.

PRO.De gradu' in gradum eſt aſcendendum, nam qui nimis feſtinat, ſeipſum præcipitat, vnde feſtina lentè. Nã qui vadit planè,vadit ſanè, in l. vt gradatim, vbi Bart.ff.de mu.& hõ. gl. in §. j. inſti. de iuſti. & iur.

PRO. Dominium à naturali poſſeſsione cœpit. in l. j. ff. de acqui. poſſeſſ.

PRO.Domus tutiſsimum cuique refugium & receptaculum eſt.l. pleriq;.ff.de in ius voc.

PR. De domo ſua nemo extrahi debet. l. ſed & ſi is.de in ius voc.ff.

PRO.Donatio omniũ bonorũ reuocatur ſuperuenientibus liberis. l.ſi vnquã. C.de reuoc. donat.

PRO. Deus non vult mortem peccatoris, ſed vt magis conuertatur & viuat.vt in princ. in auth.vt non luxur. homi. contra natu. coll. vj. in can. admonere xxxiij.q.ij.

PR. Diuerſa proponẽs non auditur.l.profeſsio & deſiderium tuum.C. de mu.patr.lib.x.

PR. Diuerſitas temporum diuerſitatem donationum inducit.l. ſancimus.in §.ſi quis autem. C.de donat.

PR. De maiori ad minus valet argumentum auth. multo magis. C. de epiſc.& cle.& auth. multo magis. C.de ſacro.eccle.in l.nec in ea. §.j.ff.ad leg.Cor. de ſicar.l.ij.vbi gl.C.de pat. qui fil.diſtra.

OB. Contrà, cui licet maius,non licet minus. probatur,maius eſt dánare in metallum,quàm deportare,cum per cõdemnationem ad metallum, maxima capitis diminutio interueniat, per deportationem autem minor ſeu media. in §.maxima.& §. media,inſt. de capit.diminu.& tamen præſes ꝓuinciæ poteſt damnare in metallum. l. illicitas. in §.qui vniuerſas.ff.de offic. præſi. & non deportare in inſulam. l. j. §.deportatos. ff. de leg. iij.

SO.Ibi illud eſt ꝓpter inſularum aſsignationé quam ſol⁹ princeps vel alius maxim⁹ iudex poteſt facere,quia in proprio dominio ſunt principis : deportatio autem non poteſt fieri ſine aſsignatione inſularum.

PR.Dolo ineſt fraus. l. iuriſgentium. §. ſed ſi fraudandi.ff.de pact.

PR. Datum meretrici non repetitur.l.idem & ſi.§.ſed & quod meretrici.ff.de cõd. ob turp. cauſ.

PR.Diſtingue tempora & concordabis ſcripturas.l.apud antiquos.C. de furt.can. ſi peccauerit.ij.q.j.

PR. De duobus malis, minus eſt eligendum. l. quoties.ff.de reg.iur. in can. duo mala. xiij. diſtinct.

OB.Cõtrà de l.ita vulneratus,ad le.Aquil.

SOL.Ibi ob fauoré publicum, ne crimina remaneant impunita.

PR. Difficile eſt plures in vnum conuocarē.l.ij. in §.deinde quia difficile.ff.de orig.iud.

PRO.Delegatus iudex fungitur tantum vice delegantis,non ſua. l.j. §.fi.& l.ſi prætor. ff. de offi. eius cui mand. eſt iuriſ.l.ſolet. ff. de iuriſdi.om.iudic. in c. ſanè. de officio & poteſta. iud.deleg.

PRO.Delegatus iudex ſentētiam ſuam exequi non poteſt.l.à diuo Pio. ff.de re iud.

OB.Contrà de c. quærenti.extra de off.& pote.iud.dele.

SO.Ibi per annum tantùm exequi poteſt de iure canonico.

PRO. Definitum non debet latiꝰ patere quàm ipſa definitio: & ecōuerſo.l.j.§.dolū. ff. de dol, mal.

PR.Diuerſitas nominū diuerſitatem conſtituit effectuum.l.ſi idem. C. de codicillis.

OB.Contrà de l. quicunque.§.idcirco.C.de hæretic. vbi eſt diuerſum nomen hæreticorum,& tamen eadē hæreſis,& l.j.ff.de leg.j. & l.ij.C. commu. de leg. vbi legata & fideicommiſſa diuerſa habēt nomina, & tamen habent eundem effectum.

SOL. Diuerſæ appellationes diuerſos effectus conſtituunt, vbi diuerſos tractatus habēt, aliàs minimè,vt in contrariis.

PR. Dolus dicitur delictum. in l. j.§. planè. ff.de tute.& rat. diſtra. & in l.ſi ex cauſa, in §. nunc videndum. ff. de mino.

PRO. Duo ſpecialia circa eandem perſonam non poſſunt concurrere.in l.j.C.de dot, promiſſ.

PR.Decedere ꝓ parte teſtatus,& pro parte inteſtatus

teſtatus,quis non poteſt. l.ius noſtrum.ff.de reg. iu.in l.j.§. ſi ex fundo. ſi.de hæred.inſt.in §.hæreditas.inſti. de hæred. inſtit.

OB.Contrà de l.circa. & l.nam & ſi parentib⁹, in §.fi.ff.de inof.teſt.vbi teſtator decedit ꝑ parte inteſtatus.

SOL. Hoc verum eſt ex poſtfacto,vt in contrario,ſecus ab initio,vt hic.

PRO. Diligenter fines mandati ſunt cuſtodiẽdi.l.diligenter. ff. manda.c.cum dilecta. in fi. ext.de reſcrip.qui enim excedit mandatũ aliud quicquam facere videtur,ideo tenetur mãdati,vt ibi.

OB.Arg.contrà de l.ſi is cui.ff.quemad. ſeruit. amit. vbi qui amplius facit quàm fieri debet, non facit aliud,ſed plus quàm ſit faciendũ, ideo nec præiudicatur ei.

Sol. SOL.Strictius eſt obſeruanda forma mandati,quàm ſeruitutis. Ratio,quia in negotiis alienis diligentius verſari debemus,quàm in noſtris.l.in re mandata.C. mand.In vſu verò ſeruitutis vti quodammodo iure meo videor. Nõ mirum ergo ſi excedens vſum ſeruitutis, nõ tam puniatur, quàm excedens formam mãdati.

PR.Donari videtur qđ nullo iure cogente conceditur.l. donari.ff. de donat.

PR.Difficillimũ eſt iuſtum dolorẽ temperare in l.ſi adulterium. in §. imperatores. ff. ad leg. Iul.de adult.

PROP. Dolus dans cauſam contractui,contractum ipſo iure annullat.l.& eleganter. ff. de dol.mal.

OB.Cõtrà de c.penul. extra quod met. cau. vbi

vbi licet dolus det cauſam contractui, non tamen ſubuenitur dolum paſſo, nec reſcinditur contractus.

S O L. Ibi in ſpiritualibus.

PR. Delegat⁹ iudex delegare non poteſt. l. à iudice. C. de iudic. in l. fi. ff. de off. eius cui mand. eſt iuriſ. ratio ponitur in l. j. §. fi. ff. de off. eius cui mand. eſt iuriſ. iuncta l. more maiorum. ff. de iuriſd. omniũ iudic.

PR. Decem oues faciũt gregẽ, & quinq; porci. l. oues. ff. de abige.

PRO. Decem homines faciunt populum & turbã. in l. prætor. in princip. ff. vi bon. rapto. & in can. vnio, vbi glo. x. q. iij.

P R O. Duo faciunt rixam, & congregationem. in l. prætor. ff. vi bon. rapt. & in c. j. extra de electio.

PRO. Dictio excluſiua nõ excludit ſimiles caſus. in l. ob æs alienum. iuncta glo. C. de præd. & al. reb. min.

PR. Dos nõ poteſt eſſe ſine matrimonio. l. iij. ff. de iur. do.

PRO. Domo tranſlata cenſentur venire quoq; domui connexa. l. creditor. in §. fin. ff. de act. empt. l. prædiis. in §. qui domum. ff. de leg. iij. l. ſi quando. C. de bon. vac. lib. x.

P R O. Duæ cauſſæ lucratiuæ in eundem hominem circa eandem rẽ non poſſunt concurrere. in §. ſi res aliena. inſt. de legat.

PR. Dotis cauſſa fauorabilior eſt. l. j. ff. ſolu. matri.

PR. Diuerſitatem corporum diuerſitas ſæpe ſequitur animorum. c. quia diuerſitatem, ext. de conc. præben.

PR. Doctores excellere debent ſcientia, moribus,

bus, & facundia. l. i. C. de profeſſ. qui in vrbe Conſti. lib. xij. & l. magiſtros. C. de profeſſ. & med. lib. x.

PR. De præparatoriis rectè infertur ad preparata. l. j. ff. ad exhib. not. in rub. extra de iud.

PRO. Dictum terminatur ſecundum ſuam cauſſam. l. ita autem. ff. de adminiſt. tut.

PRO. Damnum fit ex culpa, iniuria ex affectu. l. qui ſeruum. ff. de act. & oblig.

PR. Difficilis probatio eſt intereſſe. l. fi. ff. de præto. ſtipul.

PR. Dotis conditio per pactū deterior fieri non poteſt. l. ſi vnus. §. pact⁹ in fi. ff. de pact. l. de die. & l. Atilicinus. ff. de pact. dotalib.

PR. Dolo facit qui cōtra trāſactionē expert⁹ amplius petit. l. elegāter in §. ſi quis poſt. ff. de condi. indebi.

PR. Durius eſt de pecunia quàm de perſona ſeruire. l. hæ operæ. & ibi glo. ff. de oper. lib.

PRO. De minimo non eſt cauendum. in l. ſcio. ff. de reſtit. in integ. l. ſi oleum. in §. fi. ff. de dol. mal.

OB. Cōtrà de l. ſi proprietarius. ff. de dam. infec. vbi modicum etiam damnum præſtatur.

SOL. In his quæ conceduntur, ſecundum ius commune de minimis curatur, vt ibi. Secus in his quæ contra ius cōmune ex ſpeciali priuilegio permittuntur, vt hic.

OB. Item contrà etiam pro vno ouo datur actio. glo. in §. Galliarū. inſt. de rerum diuiſio.

SOL. Dic quòd ibi datur actio ſolùm furti, non de dolo, ea ratione, quia furtum eſt improbius, & eius actio competit de iure communi,

muni,de dolo autem de iure ſpeciali, vt ibi no. per doct.

OB.Prætcrea opponitur de gl.in l.ſi debitori de iud.vbi licet nõ præſumamus in mora modici temporis eſſe magnum præiudicium, eſt tamen quandoque. Nã ſubito caſu quæ valuere ruunt.

S O L.Illud eſt de raro contingenti, quia fortuito caſu euenire poteſt.Sed iura ad ea quę rarò contingunt, non ſe adaptare ſolent. in l. iij.ff.de legib.

PR. De dicto ſecũdum quid,ad dictum ſimpliciter, valet argumentũ. Ita arguit iureconſultus in l.quod meo.ff.de acqui.poſſeſ. Nã cuius nomine poſsidetur, is poſsidet,vt ibi.

P R O.De apicibus iuris non eſt diſputandũ. in l. ſi fideiuſſor. in §. quædam.ff.mand.

PR O. Diſpoſitio in filio extenditur ad nepotem. l. filium habeo. ff. ad ſenat. Macedo. Appellatione enim filiorum veniunt etiam nepotes l.liberorum. in fi.ff.de verb.ſigni.

PRO.Delictum perſonæ,in damnum eccleſię redundare non debet. in c. venerabilis. extra de excep.

PR. Dies ſtatuta pro homine interpellat. l. magnam.C.de cõtrah. emp.& vend.l.ſi fundũ. ff.de verb.oblig.l. traiectitiæ. ff. de actio. & oblig.l.ij.C.de iur.emphy. in c.potuit,extra locat.

PRO.Dubia iuris,principis interpretatione diſſoluuntur. Deutero. 1. Exod. 17. & 18. l.fin. C. de legib. l. ij. C.de vet. iur. enucl. l.j. C.de relat.in §. fi. in auth.de iud.coll.vj.

PRO. De proximo accingen

eingendus, habetur pro accincto. in l. filius fa. ff. de mili. teſta. Vnde inferunt doct. quòd licentiatus habetur pro doctore.

PRO. Dignitas filij, gloria eſt, & laus patris, in auth. conſtitutio quæ de dignit. §. generaliter. coll. vj.

PRO. De his quæ ſunt iuris poſitiui, non poteſt reddi certa ratio, niſi quia eſt pro ratione voluntas. in l. non omniũ. ff. de legib. glo. cõmuniter recep. in l. j. §. pueritiam. in verbo ratus. ff. de poſtulan.

PROPO. Duo vincula ſunt fortiora vno. l. re coniuncti. ff. de leg. iij. auth. ceſſante. C. de ſuis, & legit. hære. auth. itaque. C. com. de ſucceſſio. in §. ſed hodie inſti. de adop.

OB. Contrà de l. nam & ſi parentibus. C. de inof. teſta. & l. ſcripto in fi. ff. vnde lib. vbi vna ratio vincit duas.

SOL. Verum eſt, vbi vna eſt potior ſeu melior duabus.

OBIEC. Præterea opponitur de l. patre furioſo. in fi. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. Vbi duo impedimenta non plus operantur quàm vnum.

SOL. Dic quod ibi in rei veritate vnum tantũ eſt impedimentum, ſcilicet furoris, nec refert quòd ibi ſit in duabus perſonis, ſcilicet in viro & vxore, cum maritus & vxor pro vna eadẽmque perſona reputentur. in l. j. ff. rerũ amot. Vel dic quod ibi vnum impedimẽtum reſpectu vnius, eſt æquale duob9 reſpectu duorum. Nam cũ vir & vxor ſint duæ perſonnæ cõnexæ & indiuiduæ. in §. j. inſt. de patr. poteſt. Connexorum autem & indiuiduorum eadem eſt ratio,

tio quod de vno dicitur, & de altero intelligitur.l.eum actum.ff.de neg.geſt.cum ſimilibus. nec omittam textum in l.fin. C. de indic. vidu. toll. vbi ſtatutũ in vxore tantum, porrigitur ad maritum. ergo non refert vtrum ex vtraque parte furor interueniat, an verò ex altera tantum quoad impediendum matrimoniũ contrahendum, vel retinẽdũ iã contractũ.vt ibi.

PRO. Diuiſio reddit rem clariorem. in l.j.ff. de excep. in §.ſed non vſque. inſtit. de legat. not.glo.in proce. inſtit. in verbo pertinet.

PR. Duorum in ſolidũ, nec poſſeſsio,nec dominium,nec hæreditas eſſe poteſt, in l.ſi vt certò, in §. ſi duobus vehiculum. ff. commo. & in l. iij. §. ex contrario. de acqui.poſſeſſ.ff.in l.hæreditate in §.pater.ff.de caſtren. caſtren. pecul. & in l. quod contra in §. vni. ff. de regul. iur. & in c. licet, extra de probat.

OBIEC. Contrà de l. ſi duo. ff. vti poſsi.& l. clam poſsidere,in §.qui ad nũdinas.ff.de acqui. poſſeſſ.vbi duo eandem rem in ſolidum poſsidere poſſunt.

SOL. Ex diuerſis cauſis poſſunt quo poſsidere in ſolidum,vt iuſtè vnus poſsideat, alter iniuſtè vel vnus naturaliter, alter ciuiliter,vt in l & habet, in §.placet.ff. de precar. Secus eſſet vbi ex eadem cauſa poſsiderent,vt hic.

OB. Præterea contrà, quo domini eſſe poſsũt in ſolidũ, maritus enim eſt dominus rerum dotalium. §.j. inſti. quib. alien.licet vel nõ. Vxor etiam eſt domina,in l.in rebus. C. de iure dot. eodem modo pater & filius ſunt domini in eodem

dé patrimonio.l.in ſuis. ff.de libe.& poſthu.

SOL. Dic quòd maritus verè & effectualiter eſt dominus rerum dotalium, mulier verò fictè & interpretatiuè eſt domina, ex quo continuè viuit cum marito, & præſumitur eadẽ perſona. Idem in perſona filij reſpectu patris. pater enim verè dominus eſt, filius verò impropriè, ſpe. d. l.in ſuis.& iſta eſt communis reſolutio doctorum.

OB. Obſtat etiã quod dicitur de domino & emphyteota, qui cum habeat rei vendicationem.in l.j.ff.ſi ager .vectig.vel emphy. pet.per conſequens rei dominium habet.l.in rem.ff.de rei vend.

SO.Dic quòd emphyteota dominus eſt vtilis tantum,non directus.d. l.j. ſi ager vectig. & ibi gl. & ideo vtilem habet rei vendicationem,quia d.l.in rem. nõ comprehendit vtilem rei vendicationẽ, vt ibi gl.not. & ita eodem modo non ſunt domini.

PRO. Doctoratus eſt nomen dignitatis,in. c. quanto, vbi Panor. in primo not. ext. de magiſt.

PRO. Diuinus cultus eſt ſemper augendus,nõ diminuẽdus, in can.vaſa.de pœnit.diſt. iij.c.ex parte.ext.de conſtit.

PRO.Duæ negationes faciunt vnam affirmationem.in l. duabus negatiuis.ff.de verb.ſignifi.

OB. Contrà de.l.fideicommiſſa.in §.ſic fideicõmiſſum.ff.de lega.iij. & l. j.C.de ſeruis fugit. in l. fluminum in principio.ff.de dam.infec.in l. j. §. ſi quis ita ff. de verb. oblig. & in §.ſed ſeruus inſt.de inu.ſtipulat. & in. §. inordinatum

tum,in auth. de hæred. & falc.colla.j. Vbi duæ aut plures negationes negant non affirmant. SO. Glo. dicit quòd vna negatio abundat.

Tu dic quòd duæ negationes ſi ponãtur circa idem,affirmant, quia tunc non ſunt duæ, ſed vna tantùm.Si circa diuerſa, negant. Item in numero pari affirmant, in numero verò impari negant, ita procedunt contraria.

PR.Dolo facit.qui petit quod reſtituturꝰ eſt. l.dolo.ff.de dol.mal.excep.

OB.Contrà de l.j.in.§. rediguntur. ff. quorum legatorum. vbi legatarij ex illo edicto reſtituunt legata quæ poſsidẽt vt his reſtitutis hæredẽ conueniant.

SOL.Hæc regula vera eſt,ſi quod debet et reddi. clarum ſit & liquidum.aliàs non,vt in cõtrario.

OB.Præterea oppono, de l. ſi quis conductionis.C.locati, vbi ex illa lege reſtituitur poſſeſſio locatori, vt conductor poſtea vẽdicet dominum ſuum.

SOL. Hæc regula non habet locum in poſſeſſorijs recuperãdæ,quoniam in illis poſſeſſor ante omnia eſt reſtituẽdus in l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad leg.Iul. de vj.

PRO.de minori ad maius valet argumentum negatiuè. l. qui indignus. ff. de ſenator.in.c. cum illorũ ext. de ſent. excomm.

PR.Dos ſuccedit in locum legitime, in l.quoniã nouella.C.de inoff teſtam.

PR. Dos eſt proprium patrimoniũ filiæ. l.pater filiam. ff.ad leg.falcid.

PR.Dos ſecundum facultates

cultates mulieris, & dignitatẽ mariti & vxoris eſt conſtituenda . in l. quæro . & .l.cum poſt diuortium . § .gener.ff. de iur.do.

PR.Dos à patre profecta , ad patrem redire debet.l. dos à patre. C. de iur. dot. hoc intellige , niſi ſuperſtitibus liberis filiæ. ita doct.cõmuniter volunt , vt in l. inter ſocerum . § . cum inter . ff. de pact.dotal.

PRO. Dies cœpta, pro impleta habetur . l.qua ætate.ff.de teſtam.

PRO. De patrono ad parẽtem valet argumẽtum . in. l. ff. ſi à paren. quis fue.manumiſſ.

PR.De reſcripto ad vltimam voluntatem valet argumentum. in c.j. &.c.authoritate, de cõceſ.præb.in ſexto.

PRO. De reſcriptis ad leges valet argumentũ. in l.ij. C.de legib. in.l.j. ff.de conſtit.princip.

PR. Dignus eſt mercenarius mercede ſua.c.cũ ſecundum apoſtolũ,ext. de præbend.

PROPO.Dies incerta pro cõditione habetur, in l . dies incertus . ff.de condic. & & demonſt.

PRO.Dolus aut deſidia alterius alteri nocere nõ debet,in l.electio, in.§. fi. ff.de noxali.act. & in l.iij.ff.de tranſ.

PRO .Dies mortis eſt certus , hora verò eius eſt incerta.l.j.ff.de cõd. & demonſt.

ADDITIO.

PR. Dictio,& cætera, inducit repetitionẽ omnium dictorum in præcedenti.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum,vbi Bar. ff.de lib.& poſth.

PROPO . Defectus in diſpoſitione cõtra perſonam, propter habilitatem ſuperuenientem conualeſcere non poteſt.in.§. præterea.inſti. quibus non eſt permiſſ

Pr. fac

fac.teſta. vbi teſtamentũ impuberis vel furioſi, non confirmatur, licet poſtea efficiatur pubes vel ſanæ mentis,& in §. an ſeruo.inſtit.de lẽgat.

O B. Contrà de l.ſi cognatis.verſ. cæterum.ff. de reb.dub.

S O L. Habilitas ſuperueniẽs ſolo tractu temporis, non conualidat diſpoſitionem ab initio inutilẽ ratione perſonę. l. quod ab initio. ff. de regu. iur. niſi ex voluntate expreſſa, vel tacita, vt in l.j.C.de cõtractib. iud. vt ibi. teſtator qui legauit cognatis, videtur voluiſſe legare ijs q̃ cognati ſunt, & tẽpore teſtamenti, & tempore mortis,vt ibi not.

P R O. Demonſtratio plerũque vice nominis fũgitur.l.nominatim.ff. de cond. & demonſtr.l. certum.ff. ſi certum petatur.

PR.Diffidentia plerũq; iuuenes auertit.§. his igitur.inſt. de iuſt.& iur.

PRO. Delinquẽtes ſeipſos pœnæ ſubijciũt. l. imperatores. ff. de iur. fiſc.

P R. Diffugiendum eſt malum, eligẽdum verò quod bonum eſt, in §.j. in auth.quib⁹ mod.nat. effic.ſui.

PR. Donare eſt ꝑdere. ca.paſtor.j.q.ij.

P R. Defectu paſtoris, gregẽ dominicũ lupus rapax inuadit. c. ne pro defectu.de elect.

P R. Diſpenſationem exorbitantẽ à iure,oportet velut odioſam reſtringi, in c.j.§.fi. de fil. presb.lib.vj.

PR. Damnatò authore damnantur,&eius libri. in ca.fraternitatis.extra de hæret.

EX VTROQVE teſta.

P R. Diligite iuſtitiam qui iudicatis terram Sap.j.

Pro.

PR. Deus ſolus nouit cor omniũ filiorum hominum.iij reg.viij.

PR. Diuitiæ ſi affluant, nolite cor apponere, pſal.lxj.

PR.Deum time,& mãdata eius obſerua. hoc eſt omnis homo. Eccleſia.xij.

PRO.Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequẽtibus vos. Mat.5.

PRO.Dominum deũ tuum adorabis, & illi ſoli ſeruies. Deut. vj.& x.Matt.4.

PRO. Dum tempus habemus, operemur bonum,Gal.vj.

PRO.Deus in manufactis templis non habitat. Act.xvij.

PRO.Diuiſiones multæ gratiarum ſunt,idem tamẽ ſpiritus.j.Cor.xij.

PR.De oĩ verbo otioſo ꝙ locuti fuerĩt hoĩes inter ſe,in die iudicij reddent rationem,Mat.xij.

Pr.

PR.Deus ſcrutatꝰ corda & renes.pſal.vij.

PR.Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſum. Mat.xix.

E
PROPOSITIO.

AEquitas præfertur rigori. in l. placuit. C.de iudic. in l.ſi ſeruum.§.ſequitur. ff.de ver. oblig. &.l.in sũma.§.itẽ varꝰ. ff.de aqua pluu.arcend.

OB.Cõtrà imò rigor eſt obſeruãdus in l.proſpexit. ff. qui & à quib. vbi lex. quantumlibet dura, tenẽda.quia ſcripta.eſt.

SOL.Aut rigor eſt ſcriptus,& æquitas nõ ſcripta,& tunc rigor ſcriptꝰ præfertur æquitati non ſcriptæ. d.l. proſpexit. Aut æquitas eſt ſcripta, & rigor iuris ſcriptus, & tunc æquitas ſcripta præfertur rigori iuris ſcripto,vt in c.fi.de trãſact.ext.vt hic.

PRO. Ei qui agit,incumbit

cumbit

cumbit onus probandi. l.q accuſare.C. de edẽdo.l.ij.ff.de probat.

OB.Contrà imò ei qui negat,probatio incumbit.in l. nec codicillos. C.de codicil. vbi negãs quem compotem mentis,probare debet.

SO. Ibi negatiua pro affirmatiua ponitur. dũ enim negat cõpotẽ mẽtis, affirmat furioſum, vt ibi.

O B. Præterea contrà de l.vbi.C.ad le. Corn. de falſ.& l.fallaciter. C. de abolit. vbi non ſolũ actor,ſed etiã reꝰ ꝓbat.

SOL. Fallit ibi ratione criminis læſæ maieſtatis, vel peculatus, vel proditionis patriæ vel periurij militis, vel criminis falſi. quæ ſunt atrociora delicta.

OB.Vltimò contrà de l. ſiue poſsidetis. C.de probat.vbi reus probat titulum ſuæ poſſeſsionis.contra.l.cogi. C. de pet.hæred.

SO.Ibi præſumptio eſt pro actore,ratione cuiꝰ præſumptionis erat eiꝰ intentio fundata,vt ibi.

PRO.Fxemplo turpiſſimũ eſt fœminino quoque vocabulo etiã maſculos cõtineri,in l.ſi ita ſcriptũ.ff.de leg.ij.

OB. Contrà de l.adigere.ff.de iur.patron.

SO. Ibi fauore matrimonij.

PRO. Exigere pudicitiam vir non debet à muliere quam ipſe maritus non exhibet. in l. ſi vxor.§.ſi iudex. ff. ad leg.Iul.de adul.

PR. Ex perſona hæredum conditio obligationis immutari non debet.l.ij.§.ex his.ff.de verb.oblig.

PR. Ex vna lite lis alia oriri non debet. l.terminato. C. de fruct. & lit.expen.

PR.Ex ebrietate procedit luxuria,& mẽtis furor.

ror.Prouer.xx.& in can. luxurioſa.in can. venter. in cano.luxuriam. xxxv. diſt.in.c.à crapula.ext.de vit.& honeſt.cler.

PR. Ebrietas eſt malorũ omniũ fomes ac nutrix. can.ſi.xxxv.diſt.

PRO.Aequalitas delictorum æqualitatem pœnarum deſiderat, in l. ſi quenquam. in fin. C. de epiſco.& cleri. vbi quos par facinus comitatur & æquat, vtroſque ſimilis pœna comitari debet.ad idem textus.in l.quicunque.§.fin.C.de hæret. & in §.fin.in auth. vt frat. fil.ſucced.col.ix.in c. fin. de pœni.lib.vj.

OB.Contrà de l.quædã ff.de pœnis.& l.Pœdius. ff.de incend.ruin.& naufrag.vbi aliquando grauior,aliquãdo leuior pœna imponitur perſonis idem delictum committentibus.

SO.Illud eſt propter cõditionem perſonarum,& rerũ qualitatẽ,vt ibi not.

OB. Præterea eſt crimẽ rapere,vel raptũ raptori ſeruare.l.crimen. ad leg. Iul.de vi.publ.C. & tamen inęqualis pœna ſtatuitur. plus enim punitur raptor,quàm raptam rem ſeruans,in l.vnic. in §.pœnas.C.de rapt.virg. ſeu vid.

SOL.Dic quòd.d.l. crimẽ,ita intelligitur, quòd alterũ crimẽ ex his duobus non eſt alteri diſsimile,vt ibi glo.declarat.

PRO. Ea quæ ſunt moris & conſuetudinis, in bonæ fidei iudiciis debẽt venire.l.quod ſi nolit. §. quia aſsidua. ff. de ædil. edict.

PR.Error in nomine,nõ vitiat,ſi de corpore conſtat.l.ſi in nomine. C. de teſtam.§.ſi quis in nomine.inſt.de lega.l.ſi in nomine.ff.de verb.obliga.l. in venditionibus. ff. de contrah.empt.

OB.Cõtrà de l.ſi quis ĩ fundi

fundi,ff.de leg.j.& l.quoties.ff.de hæred.inſtit.vbi error circa rerum vocabula vitiat.

S O.Hic in errore nominis proprij,ibi in errore nominis appellatiui.

OB. Cōtra iſtud oppono de l.ſi.C.de hęre.inſtitu.vbi error in ꝓprio nomine vitiat inſtitutioné.

SO. Hic in errore noīs alieni,ibi in errore,ꝓprio teſtatoris ſui nominis.

Nota PR.Erubeſcim⁹ſine lege loq.ī l.illā.C.de colla.in §.cōſiderem⁹.in auth.de trient.& ſemiſſ.colla.iij.

OB.Cōtrà in legib⁹ arguitur à contrario ſenſu.in l.eum qui.ff. de dona. cum ſimilibus.argumentum autem à contrario ſenſu,tacitè & per quandam coniecturam ex lege ſumitur, l. apud antiquos.C.de furt.& ſic nō ex lege expreſſa.

S O. Dic quòd contrarius legis ſenſus eſt pro lege,in l.qui teſtamento. in § mulier.ff.de teſtam. vbi gl. & apertiſsimè ſenſus legis à contrario colligitur,in l.ſi quis locuples.ff.de manu.teſta.

P R.Error contrahentiū vitiat actum qui geritur. l.in omnibus.ff.de actionib.& obligat.

I R O.Extra territorium ius dicenti impunè non paretur, in l.fi.C. de iuriſd.om.iud. in c. fin. de conſtitut.in vj.

O B.Contra de l.emancipari. §. apud proconſulem.ff.de adop. & l.ij. ff.de off.proconſ. & leg. vbi magiſtratus habet iuriſdictionem extra prouinciam ſuam.

S O L. Habet voluntariam,non contentioſam, vt ibi.

O B.Præterea contrà de l. ſi quis ex aliena. ff. de iuriſd.om.iud. vbi vocatus à prætore ex aliena iuriſdictione, debet venire.

S O L. Verum eſt cum dubium

dubium eſt inter partes de iuriſdictione, aliàs ſecus, vt hic.

OB. Tertiò contrà de l. j. ff. de iudic.

SO. Ibi cum partes prorogant iuriſdictionem.

PR. Ex omnibus cauſis lites conteſtatæ in hæredes tranſeunt. l. ſciendũ. ff. de actio. & oblig.

PR O. Ea quæ exprouiſo potius caſu, quàm ex fraude accidunt, fato plerunque non noxę imputantur. l. j. C. ad leg. Cornel. de ſicar.

PR. Ex facto ius oritur. l. ſi ex plagis. §. in cliuo. ff. ad leg. Aquil.

PR. Error in ſyllaba non nocet. l. qui habebat. ff. de manu. teſta.

PR. Epiſcopus eſt vicari⁹ Chriſti in terris, in can. mulier. xxxiij. q. v.

PR. Epiſcopi ſunt ſucceſſores apoſtolorum. can. quorum vices. lxviij. diſt.

PR. Aes alienum reſpicit vniuerſum patrimoniũ, non certas facultates, in l. ſi fideicommiſſum. in §. tractatum. ff. de iudi.

PR. Expertis in arte credendum eſt, vnde experto crede Roberto. in l. j. ff. de vent. inſpic.

PRO. Experiendo, ius ſuum nemo facit deteri⁹ l. aliam. ff. de nouat. l. j. ff. ſi ex nox. cauſ. aga.

PR. Eccleſia nulli claudit gremium, l. inter claras. C. de ſum. tri. & fide catho. c. ſuper eo. de hæreticis. in vj. Notta

OB. Cõtrà de l. iij. C. de apoſt. vbi etiam pœnitẽtibus non ſubuenitur.

SOL. Ibi in perditis, hic in errantib⁹. Vel dic quo ad forum fori, illud verũ eſſe, ſecus quo ad forum poli, vt hic.

PRO. Error impedit conſenſum. l. ſi per errorẽ. ff. de iuriſ. om. iu. l. ij. ff. de iudiciis.

PRO. Ex differentia locorum induci aliquod diſcrimen non oportet.

 l. iu-

l.ſuperuacuã. C. de tẽp. in integ.reſtit.

OB. Cõtrà de l.ideo.ff. de eo quod certo loco. vbi ſecũdum diuerſa loca, diuerſa pretia ſtatuũtur, & l.ij.ff. de off.procõſ.& leg. vbi procõſul extra prouĩciã habet tantùm iuriſdictionẽ voluntariã, non contentioſam.

SOL. Diuerſitas locorũ diuerſitatẽ iuris reddere non debet, ſecus eſt in diuerſitate pretiorũ & iuriſdictionum, vt in contrariis.

PR. Eadem ſolutio duos cõtrarios effect⁹ nõ operatur. l.cum is. §. j. ff. de condi.indeb.l.qui hominem.§.fin.ff.de ſolu.

OB. Contrà de l.in numerationibus.ff. eod.tit. vbi vna ſolutio diuerſos effectus parit.

SO. Vna & eadẽ ſolutio poteſt parere effect⁹ diuerſos, nõ tamen cõtrarias rationes habẽtes, vt in contrario, vt ibi no.

PR. Excõmunicatio act⁹ iudiciarij prohibentur.c. decernim⁹.extra de ſent. excomm.

PR. Expreſsio eorũ quæ tacitè inſunt. nihil operatur. l. iij. ff. de lega.j.l. conditiones quæ extrinſecus.ff.de condi. & demonſtra.l. Cornelius.ff. de hæred.inſti.l.aliquando.ff.de cõdi.& demõſt. l.nõ rectè. C. de fideiuſſoribus. Hoc intellige verum ſi inſunt de neceſsitate, aliàs bene operatur. l.hoc legatum.§.illi ſi volet.ff.de leg.j.

PR. Exempla nõ reſtringunt regulam. l. damni infecti ſtipulatio pertinet.ff.de dam.infe. adde text.in l.j. §.quod vulgò ff.de vi & vi.arm.

PRO. Ex præcedentibus & ſequentibus ſcripturæ ſenſus cognoſcitur. l. ſi ſeruus plurium. §.fin.ff.de leg.ij.

PRO. Euaneſcit inſtrumentum, ſi exanitur debitum.

bitum.l.ſi conductionis. C.loca.

PR. Aegritudo mentis, ſi ſit ſanitas corporis, non impedit ad teſtandũ, nec ad contrahendum.l.ij.ff. de teſtam.l.ſanum. C.de tranſaction.

PR. Ex quo aliquid ſcriptũ ſuenitur, præſumitur voluiſſe ſcribẽs.l.ſciendũ de verb.oblig.vbi gl.

PRO. Expreſſa nocent & non expreſſa non nocent, vnde Cato.

Nil tacuiſſe nocet, nocuit tamen eſſe locutum in l.nonnunquam. ff. de condit. & demonſt. in l. actus legitimi. ff. de reg. iur.

OB. Contrà, quia tacita habentur pro expreſsis. l.cum quid.ff.ſi cer.pet.

SO. In his quę ĩſunt de neceſsitate, de natura actus tacitum habetur ꝓ expreſſo vt ibi, sec⁹ in his quæ ſunt cõtra formã & naturam actus vt hic.

PR. Exceptiones dilatoriæ ſunt in limine iudicij opponendæ.l. exceptionem. C.de probat.

PR. Experientia eſt rerũ omniũ magiſtra.ĩ §.pen. inſt. de ſatiſd. vbi Ang. ĩ c.quam ſit, de elect. in vj.

PR. Euenientes fortunæ contrarios ſæpius euentus operantur. in §.quia verò hactenus. in au. h. de nupt.col.iiij.

PR. Eluſoria non debẽt eſſe decreta iudicum.l. ſi prætor.ff.de iudi.c. cordi.de appellat.in vj.

PR. Exultat leuitate puer, grauitate ſenectus. Inter vtranque manens ſtat iuuenile decus.

Iſtos verſus no.glo.in c. cum in iuuentute. extrà de præſumpt.

PR. Expedit reipublicæ ne ſua re quis malè vtatur.in §.fi.inſt.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.

PR. Eius eſt interpretari, cuius eſt condere.in l.ij. C.de vel.iur. enuc. l. fin. C. de legib. l. ex facto.

ff.de vulga.ſubſt.l.in prætorius.ff.de preto. ſtip. in c.ſane.ext.de offic.& poteſtat.iud.delega.& c.inter alia.de ſent.excom.

PRO.Ex aliena culpa quis damnum pati non debet, in l. meminerint. C.vnde vi.

PR.Eligens vnũ ex duobus contrariis, alteri renunciare videtur. in l. j. C.de furt.vbi not.in canon. cum renunciatur. xxxij.q.ij.

PRO. Error in corpore vitiat actum.in l.iiij.ff.de lega.j.& l.quoties, de hæred.inſti.ff.& l. in venditionibus, de contrah. empt.ff.

PR.Aequalitas ĩ iudiciis eſt obſeruanda. nõ enim debet claudicare iudiciũ in l.fin.C.de fruct.& lit. exp.l.non debet actori. ff.de reg.iur.in can. nullus. iij. q. iij. & c.nouit. extra de iud.

PRO.Ex conſilio alieno nemo obligatur. §. tua tantum, iuſt.manda.

PRO. Eligentes vnum remedium ſeu actionem, alteri renunciare videntur. in l. cum filiusfamilias.§.variis.ff.de leg.ij.l. quod in hærede.§.eligere.ff.de tribu.act.l. commiſſoriæ.C.de pac. inter emp.& ven. l.reſcriptum §.ſi pacto.ff.de pact.in l. fi. C. de codicil. l.nemo ex his,§.quoties. ff.de reg.iur.

OB.Cõtrà de l.naturaliter.§.nihil cõmune. ff. de acquir.poſſeſſ. & l.cũ fundum.§. fi. ff. de vi & vi.arm.& l.& an eadem. in §.fina.ff.de excep.rei iud.vbi duæ actiones cumulantur.

SO.Actiones plures cõpetentes ad diuerſa,poſſunt ſimul intẽtari,vt ibi quia ex diuerſis cauſis & diuerſis reſpectibus intentatur,ſecus ſi ad idem competant,vt hic.

PRO.Ex ſtudiis ſuis intelligitur puer.Prou.20. can.

can.ex ſtudiis,extr.de p̄ſumptionibus.

PRO. Emptio & venditio ſine re & pretio nō valet.l.ij.& l. nec emptio ff.de contrah.empt.in §. pretium. inſt. de empt. & vend.

PR. Exceptio eſt actionis excluſio.l.ij.ff. de except.

PR. Exceptionibus vti pluribus quis poteſt,in l. nemo.ff.de except.

PR. Euagationis & diſſolutionis occaſio euitanda eſt.c. quia in tantum,extra de præbend.c. cum ſingula. de præbend.in vj.

PRO. Eadem ſolennitas reqritur in deſtruendo quę in conficiendo l.hæredes palā. §. ſi quid poſt.ff.de teſtam. l. j. C. quand. lic. ab empt. diſce.l.nihil tam naturale. ff.de reg.iur.in̄ c.j.de regu.iur.ext.

PRO. Expreſſum facit ceſſare tacitum.l. qui ex filio. §.filio.ff.de vulg. & pup.ſubſti.

PR. Ex quo quis debet puniri,nō debet pręmiū conſequi. l. ſine hæreditaria.ff.de neg.geſt. l. relegatorum. §. fina. ff. de interd.& rele.

OB. Contrà de canon. maritum.xxxiij.diſt.& c. inter opera.extr.de ſpōſa.vbi ex eodē facto quis punitur & meretur.

SO.Jllud non contradicit,quia quantum ad legem promotionis, reus eſt meretricem ducens in vxorem,ſed quantum ad gratiam innocens, vt ibi no.Archid.

PROP.Ex diuturnitate temporis præſumuntur omnia ſolenniter acta.in l. qui in aliena. §.ſed & ſi.ff.de acqui.hæred.

PROP. Euentus conſiderandus eſt. in l. aut facta. ff. de pœnis.in §. quia verò hactenus in authentica.de nupt. col. iiij.

PR. Exceptiones quę requirunt altiorẽ indaginẽ in cauſis ſummariis non admittũtur, ſed in cauſis principalibus reſeruãtur, in l.iij.§.ibidẽ.ff. ad exhib.l.ſi is à quo.ff.vt leg. nomi.cauea.

PRO. Ea in quibus electa eſt induſtria perſonę per alium impleri non poſſunt.l.inter artifices. ff.de ſolut.

PR. Exceptio debet eſſe de regula.in l.nam quod liquidè in.§.fi.ff.de pen. leg.

PR. Exceptio nititur æquitate.l.qui ęquitate.ff. de dol.mal.except.

PR. Eccleſia vnius debet eſſe ſacerdotis, ſicut ſponſa vnius viri.cap.cũ non ignores. extra de præb.

PR Eadem eſt ratio taciti & expreſſi.l.cũ quid ff.ſi cert.pet.

PRO. Extinctę res vendicari non poſſunt. in §. ſi tamen. inſt. de rerum diuiſione.

Pr.

PR. Ex ſermonibus incõgruis præſumitur qs nõ ſanæ mentis.l.quidam in ſuo.ff.de cond.inſtit.

PR. Exẽpla reddunt rem clariorem.l.prætor.§.Iulianus.ff.de colla.bon.

PR. Etiã ſi pedẽ in foſſa haberem, adhuc diſcere vellem.l.apud Iulianum. ff.de fideicommiſ. liber.

PR. Ex duobus cõtrariis optimũ fit tẽperamentũ. l.reſpiciendũ.ff.de pœnis l.continuus. §. item qui inſulam.ff.de verb.oblig. l.ſi ſeruos.C. de pig. act. ca.diſciplina. xxxv. diſt. c.j.de off.custo.

PR. Expedit creditori potius pignori incũbere, q̃ in perſonã agere.§.furtũ inſt.de oblig.ex delict.

PRO. Eius eſt ſoluere, cuius eſt ligare.l.iij. ff.de re iud.ca. cũcta per mũdum.ix.q.iij.

PROPO. Ex frequenti delicto augetur pœna.l.aut facta.§. fi.ff. de pœnis.

Pr.

PRO. Euidentia patrati ſceleris non indiget clamore accuſatoris, in c. euidentia, extra de accuſat.

P R. Ex duarum legum collatione valet argumẽtũ. l. Gallus. §. ille caſus. ff. de liber. & poſthum.

PR. Ex nudo pacto non naſcitur actio, in l. iuriſgentium. §. igitur. ff. de pact. l. legem. C. eo. tit. l. ſi tibi. C. locat.

OB. Contrà de l. ſi quis argentum. §. fi. C. de donat. vbi naſcitur actio ex nuda promiſsione donationis.

S O. Ibi non naſcitur ex nudo pacto, ſed ex lege, vt ibi in textu.

O B. Secundò cõtrà de l. ad exactionem. C. de fid. inſtr. & l. fi. C. ad Velleia. vbi ex nudo pacto dotis actio datur.

SOL. Ibi eſt contractus dotis, nõ nudum pactũ.

O B. Vltimò opponitur de c. j. de pact. extra. vbi generaliter vult Rom. Pontifex pacta eſſe obſeruanda, & ſic tam nuda quam veſtita, remedio ſcilicet actionis. Cùm enim dicit aliquid ſeruãdum eſſe, intelligitur remedio actionis. arg. l. ſtatuas. ff. de acqui. rerũ domi.

S O. Ibi hoc verum de iure canonico.

P R. Exhæredatio valet ad cõmodum filij. facta. l. multi non notæ. ff. de libe. & poſthum.

PR. Erronea ſubſcriptio non nocet. l. Titias. ff. de reſcind. vendit. l. Caius. ff. de pign. act.

P R. Ex aliena malignitate alienum damnum emergere non debet. in l. fi. C. de acquir. poſſeſſ.

PR. Eleemoſyna non eſt elargienda de alieno. in cano. non putanda. j. q. j.

P R. Excommunicatio fieri non debet ſine iuſta & rationabili cauſa. c. ſacro. extra de ſen. excom.

Pr.

PR. Excommunicatus eſt ſeruus diaboli. glo. in l. Pedius. ff. de arbit.

PR. Eadem ratio quæ mouet delegantem, debet mouere delegatum. c. ſuper literis, extra de reſcript.

PR. Error in proprio facto non toleratur. in l. quãquam. ff. ad Velleia. cum ſimilibus.

OB. Contrà de l. ſed & ſi me putẽ. ff. de cõd. indebi. & l. inter ſocerũ. §. j. ff. de pact. dotalibus.

SO. Error in facto proprio, tolerabilis eſt in dãno euitãdo, vt in cõtrarijs, ſecus in lucro captãdo, vt hic.

PR. Executor de cauſa cognoſcere nõ poteſt, in l. ſi prætor. ff. de iudi. in c. paſtoralis. §. quia verò de offi. & poteſt. iud. deleg. ext.

PR. Errãtibus & nõ fallẽtibus ſubuenitur. l. ſi is q. C. ſi minor ſe ma. dix.

PR. Effectus quandoque dignior eſt ſua cauſa. in l. quod ex liberta. C. de oper. lib. & inſt. de inge. in princ.

OB. Contrà de. §. generaliter, in auth. cõſti. quæ de dig. coll. vj. vbi cauſa cauſato dignior eſt, & l. quiſquis, cũ glo. C. ad le. Iul. maieſt. vbi ſimilis eſt effectus cauſſæ.

SO. Hoc brocardicũ regulariter nõ habet locũ: ſed quãdoque, vt fauore libertatis.

PR. Euentus nõ ſpectat, cuius effectus nullus ſequitur. in l. ſi. C. qui admitti. l. ad probationem. C. de proba. c. cũ cõtingat, extra de offi. deleg.

OB. Cõtrà de l. quibus diebus. §. ij. ff. de condit. & demonſtra.

SO. Ibi ꝓpter cõditionẽ, quæ in forma ſpecificata eſt adĩplenda. l. Meuius. ff. eodem. titu.

PR. Exẽplo nõ creditur, in auth. ſi quis in aliquo documento. C. de eden.

Ob.

OB. Cõtrà de l. publicati. C. de teſtamẽtis. & §. illud. in authẽ. vt fratr. fil. ſucce. col. vj.

S O. Vbi originale exẽplar eſt officio iudicis publicatũ ſeu exemplatum, vocata parte cuius intereſt, creditur inſtrumẽto exemplato, vt ibi.

ADDITIO.

PR. Exceptionẽ obiiciẽs nũquam videtur de intentione partis aduerſæ confeſſus. l. non videtur. ff. de except. c. cum venerabilis, extra eod. titu.

PR. Exceptio perẽptoria vſque ad ſententiam opponi debet, in l. peremptorias. C. ſen. reſcin. nõ poſ.

OB. Cõtrà de l. tametſi. ff. ad Macedo. & l. j. C. de iur. & fac. igno. & l. minor. 25. annis omiſſam. ff. de minor.

S O. Speciales ibi caſus ſunt in exceptione minoris & militis, & exceptione Macedoniani in odium creditorum fœnerantium, & Velleiani in fauorem mulierum.

PR. Etiam, dictio eſt implicatiua. C. etiam per procur. cau. in integ. reſti. agi poſſe: ipſo tit.

P R. Ex lectione librorũ doctior & melior quis efficitur, in l. pe. ff. ad exhiben.

P R. Ex contractu alterius nemo obligatur, in l. ij. C. ne vxor pro marito, niſi pater pro filio, & dominus pro ſeruo, in §. actiones autem, inſti. de acti. toto titu. C. q. cum eo qui in alien. poteſt. eſt, nego. geſt. eſſe dice. & hæres pro defuncto. l. iij. §. fina. ff. quib. ex cauſ. in poſſ. ea, tales enim perſonæ pro vna & eadem perſona reputantur, in l. fin. C. de impub. & al. ſubſtit. & §. j. in auth. de iureiur. à moriẽ. præſt.

P R O. Eccleſia ad ſui regimen viris literatis permaximè

permaximè noſcitur indigere.c. cum ex eo .de electio.in vj.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR.Ex abundantia cordis os loquitur, Mat.12.

PR.Erue eos qui ducũtur ad mortẽ, Prou.24.

PR.Expedit tibi vt vnũ membrorum tuorũ pereat, quàm totum corpus tuũ mittatur in gehennam ignis,Matt.5.

PR.Eſtote prudentes ſicut ſerpentes & ſimplices ſicut columbæ, Mat.10.

PR.Ex verbis tuis iuſtificaberis. & ex verbis tuis cõdẽnaberis, Matthæi 12.

PR.Eleemoſyna ab omni peccato, & morte liberat. Tob.4.

F.

PROPOSITIO.

FAuorabiliora ſunt amplijãda, & odioſiora ſunt reſtringẽda: odia enim reſtringi, & fauores conuenit ampliari.in l.cum quidã. ff.de libe. & poſth.in ca. odia.de reg.iu.lib.vj.

OB. Contrà de l. ij.§. exercitium. ff. de his qui not.infa.vbi odium ampliatur.

SO. Hæc regula vera eſt, niſi odioſum reſpiciat vtilitatem publicã, vt ibi.

PR.Fauore amoris nihil vehementius,in §. illud, in authen. quib. mod. nat.effi.le.colla.ix.

PR. Fructuarius cauſam proprietatis meliorem poteſt facere, non deteriorem,in.l.æquiſsimum.§.fructuarius.ff.de vſufru.l.vxor patrui. C. de lega.l.res quarum C. de iur.dot.

PR.Fructus omnes gratia hominum comparati ſunt.l.in pecudum.§.vlti. ff. de vſur. §.in pecudum.inſtit.de rerum diuiſ.

PR. Fraus & dolus alicui

cui patrocinari non debent, l. j.&l.ne ex dolo. ff.de dol.c.ſedes.c.ex tenore.c.ſuper literis,extr. de reſcrip.c.tuæ.de cler. non reſid.c.cum olim de offi.& poteſt.iud. deleg.

O B. Contrà,quia contrahentibus licet inuicē ſeſe decipere,l.in cauſſæ. §.penul.ff.de minor.l.itē ſi pretio.§.fi.ff.locat.

S O.Hoc verum eſt,dūmodò abſit dolus, vt ibi not.Barto.

P R. Fructus intelliguntur deductis expenſis, l. fructus. ff.ſolut.mat.l.ſi à domino.§.fi.ff. de pet. hæred.

P R.Falſus rumor nocere non debet,in l.fi. ff.de hæredi.inſti.

P R .Fauore alicuius introductum, in eius odiū retorqueri non debet,l. quod fauore . C . de legib.c. quod ob gratiam, de reg.iur.in vj.

P R. Fauorabiliores eſſe debemus ad ſoluendum, quam ad obligandum,l. Arrianus , ff. de act . & oblig.in c.ex literis.extr. de proba.

P R.Fauorabiliores ſunt rei,quàm actores,reg.fauorabiliores.de reg.iur. ff.

PR.Fruct⁹ dotis ad maritum pertinent,ad ſupportanda onera matrimonij.l.dotis fructus. ff. de iur. dot .l.pro oneribus.C.eodem tit.

P R . Fruſtra legis auxilium implorat.qui in legem committit.l. auxilium. in fi . ff. de mino.c. bonæ memoriæ, & c.dudum.de elect.ext.

P R.Facta aliena prudētiſsimos etiam homines fallunt:imò quandoque ipſum legiſlatorem, in l. ij. ff. de iur.& fact.igno. in c. j.de conſti.in vj.

PR.Facilius remittimus quæ ſperamus,quam debemus quæ poſsidemūs, not. glo . in l. fideicommiſſa.§. item ſi quis certam

tã p̄ illũ tex.ff.de leg.iij.
PR.Fruſtra precib⁹ impetratur, quod de iure communi cõceditur. l.j. ff.ad muni. & ibi nota.in l.j.C.de theſ.lib.x.
PR. Filiusfamilias non poteſt agere in iudicio ſine licentia patris, in l. cum non ſolum, §.neceſſitate. C. de bo.quæ lib. De iure verò canonico patris conſenſus non requiritur, ĩ c.ſi.de iud.in vj.
PR. Fuſtiũ caſtigatio nõ infamat, l.ictus fuſtium. ff.de iis qui not.infam.
PR. Facilius tollitur ius ſpeciale, quàm ius commune, l. eius militis. §. qui militia miſſus ff. de mili.teſta.
PR. Facilius compenſam⁹quàm ſoluamus, not. gl.in l.ſideicõ.§. item ſi quis certam.ff. de leg.iij.
PR.Fortior præſumptio tollit minorẽ,l.diu⁹.ff.de reſt.in ĩteg.in c.alma mater,extra de ſen. excom.
PR. Facilitas veniæ incentiuũ tribuit delĩquẽdi, ĩ ca.eſt iniuſta xxiij.q.iiij
PR.Ferrendus eſt pudorem ſuum purgans. in l. quæ omnia.ff.de procur.
PR.fauẽdũ eſt magis religioni, bona enim eſt ratio quæ p̄ religione facit.l.ſunt perſonæ. ff. de religio.& ſumptib.fun.
PR. Facta pro infectis haberi non poſſunt. l.in bello.§.factæ.ff.de capt. & poſt.reuerſ.
OB. Cõtrà de l.nõ dubium.C.de legib.vbi factum contra legem, habetur pro infecto.
SO.Illud eſt de fictione iuris.
PR. Falſa credulitas nõ confirmat quod agitur. l.ſi cum te.§. ſi. de pact.
PR.Finis eſt ſpectandus, vnde, Exitus acta p̄bat. ſecũdum Ouid.l.ſi quis. ff.de rit.nup.l.non intelligitur. §. ſi quis palam. ff.de iu.fiſc.l. Mela. ff.de alim. & cib. lega. in §. quia verò hactenus. in

auth.

auth.de nup.col.iiij.in c. literas, de deſp. impub. extra. & c.præterea, de teſt.cog.vel non.

OBIEC. Contrà imo principium eſt ſpectandum in l.j.ff.de ori. iur. in l. creditor. ij. C. de pigno.actio, cu ſimilib⁹.

SOL. Principium ſpectandum eſt in omni negotio, ex quo actio oriri poteſt, vt in contractibus vel quaſi, delictis vel quaſi, & in decretis, & cõſtitutionibus niſi, ꝓpter fauorem aliud inducatur. Finis autem attendendus eſt cum quæritur an id dedit vel non dedit, ſeu quando dediſſe videtur, vel quando poſsidet, vel reſtituit, ſiue cum capere potuit, vt hic, ita declarat gl.in verbo electionis tempore, de elect.lib.vj.

PR. Facta non præſumuntur niſi probentur. in l. bello. §. factę. ff. de cap.& poſt.reuerſ.

PR. Furioſus nihil rectè agit, in §. furioſus, inſti. de inu.ſtip.

PRO. Furioſus in omnibus abſentis & quieſcentis loco habetur, l. ij. §. furioſus. ff.de iur. codic.

PRO. Filius eſt, qui ex viro & vxore legitimo matrimonio naſcitur, l. filium. ff. de his qui ſunt ſui vel alien.iur.

OBIEC. Contrà, appellatione filij etiam naturalis continetur. l. ex facto. § ſi quis rogatus, ff. ad. Trebel. l. Lucius. §. fi. & l.cum pater. §. volo.ff. de.leg.ij.l.fin.ff. de iure deliber.

Præterea legitimi quoque tantùm, ſcilicet adoptiui, continentur leg. j. ff. de adoptio. De hac filiorum diuiſione vide gloſ. in au h. ex complexu. C. de inceſt. nupt. & in § .j. inſti.de adop.

SOL. Filius propriè eſt qui

qui & naturalis ſimul,& legitimus eſt,vt hic accipitur.Impropriè verò & largè ex interpretatione legis, naturalis tantùm, vel legitimus tantùm.

P R. Forma dat eſſe rei, & eam conſeruat in eſſe. l.iij. §. ſi quis rem.ff.ad exhib.

P R.Facta ſunt incerta.l. vbi autem non apparet. §.qui id quod.ff.de verbo.obliga.

PR.Fictio non operatur contra ius.gloſ.not.in l. talis ſcriptura. §.fina. ff. de legat.j.

P R.Filij ſequũtur familiam patris, non matris. l.cum legitimè.ff.de ſtat. homi. l. familiæ. ff. de verb. ſignificat.§.j.inſti. de legit.agna.tutel.

P R.Filij nõ debent theſauriſare parentibus, ſed patres filijs. 2. Corinth. 12. in can. prædicator. xvj.q.j.

P R.Facultas adimplendæ conditionis non trãſit ad hæredem, petendi autem tranſit. in l. ſi decem cum petiero, vbi Bart.ff.de verborum obligatio.

PR.Fama cõmunis probationem adiuuat. l.iij. §. tu magis.ff.de teſtib.

P R.Fictio eſt ſuper certo,præſumptio ſuper incerto, doctrina glo.in l. vnica. §. accedit,in verbo præſumat. C. de rei vxo.act.

PR.Fictio operatur tantum vbi veritas locum habet. in l. qui ad certũ. ff.loc.

P R. Filius non portauit iniquitatẽ patris.4.Reg. 14. Deute.24. Eze.18.& l.crimen.ff.de pœnis.

O B. Contrà de l.quiſquis.C.ad leg. Iul.maie.

S O. Ibi ſpeciale in crimine læſæ maieſtatis.

O B. Præterea pater & filius vna & eadem perſona reputantur.l.fin.C. de impub.ergo filius debet puniri ex delicto. pa-

patris, cum pœna in ſuũ authorẽ retorqueri debeat. l. ſancimus. C. de pœni.

SOL. Filius nõ habetur pro eadem perſona cum patre in odioſis, vt in pœnis, quia odioſa ſunt reſtringenda, l. interpretatione. ff. de pœnis.

PR. Furẽ nocturnũ impunè licet occidere. l. furem ff. ad leg. Corn. de ſica. in c. ſi pfodiẽs, ext. de hom.

PR. Factum ſeu miniſterium iudicis neceſſarium non eſt vbi lex certa eſt, & operatur ſuum effectum. l. adoleſcentiæ tempus, vbi Bald. not. C. in quib. cauſ. in inte. reſt. nõ eſt neceſſa.

PR. Factum contra naturam ſeu ſubſtantiam actus, non valet. l. cum precario. ff. de preca.

PRO. Filiusfamilias ſuo nomine nullam habet actionem. l. filiusfamilias. ff. de act. & oblig.

OB. Cõtrà de l. ſi lõgius §. ſi filiusfamilias. ff. de iudi. & l. cum filiusfam. vbi glo. ff. ſi cer. peta. vbi filiusfamilias agit.

SO. Ibi ꝓpter iuſtã cauſam abſentiæ, vt ſtudiorũ vt ibi. Vel dic quòd non habet directã actionẽ, vt hîc, ſed exercitium tantũ actionis, vt ibi.

OB. Item contrà de l. miles. § j. ff. de caſt. pecul. vbi in caſtrẽſibus actio filiofamilias datur.

SO. In his quæ acquirit patri filiusfamilias non competit illi actio. In his verò quæ ſibi ſoli tantũ acquirit, habet actionem vt in contrario.

PR. Frater fratrẽ inopẽ tenetur alere, in l. qui filiũ. ff. vbi pup. edu. deb. l. j. §. ſed nonnullos. ff. de tut. & rat. diſt.

PR. Fures hodie caſtigari debent, in auth. ſed nouo iure. C. de ſer. fug. in cano. fraternitas. xij. q. ij.

PR. Fidẽ fallere grauiſſimũ eſt l. j. ff. de cõſt. pecu.

PRO. Filium temporalem noſtris tẽporibus habere non conuenit. l. ſi tibi filius. ff. de adop.

PRO. Filij viuo patre quodammodo domini exiſtimantur, l. in ſuis, ff. de libe. & poſthu.

PR. Fratris appellatione ſoror quoq; continetur. l. Lucius. §. quæſitum. ff. de lega. iij. l. tres fratres. ff. pactis.

PRO. Filius eſt, ergo eſt hæres ad Gal. 4. & l. cum ratio. ff. de bon. dam. vbi hæreditas debetur filiis, & l. ex facto. §. fin. ff. ad Treb. vbi cõditio, ſi ſine liberis, id eſt, ſi ſine hærede deceſſeris, intelligitur.

PR. Facilius quid acquiſitũ retinemus, quam de nouo acquiramus, l. licet C. de acq. poſ. in l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iur. in c. cõſuluit, & c. rurſus, extra q cler. vel vouent.

OB. Contrà de l. non diſtinguemus, in §. ſacerdotio. ff. de recep. arbit. vbi vitiatur iam factũ, quod tamen non impedit faciendum, & ſic facilius de nouo acquiritur, quàm retineatur acquiſitum.

SO. Pro ſol. huius contrarii dic quòd in dicto. §. ſacerdotio, cauſa impediens, reſpicit cauſam finalem: & tunc ſicut impedit à principio faciendum, ita tollit iam factũ. Secus quando cauſa impediens reſpicit cauſam efficientem, vt cõſenſum qui eſt cauſa efficiẽs matrimonij. l. nuptias. de regu. iur. ff. & licet ab initio aliquid impediat faciendum, non tamẽ tollit iam factum, per regulam, factum legitimè. vbi vide Dyn. de regu. iur. lib. vj.

OB. Præterea opponitur de l. ſunt perſonæ. ff. de relig. & ſumpt. fun.

SO. Imò illa lex potius concordat ſecundũ Iac. Butrig. in d. l. patre furioſo

rioſo.ff. de his qui ſunt ſui vel.alie.iur.

PR. Faciliores non ſunt teſtatorum voluntates in onerandis hæredibus. l. vnum ex familia.§.ſi rē. ff.de legat.ij.

PR. Filij familias teſtari non poſſunt.l.qui in poteſtate.ff.de teſtam.l.tam is.§. j. ff. de donat.cauſ. mort.l.ſenium.C.qui teſtam.fac.poſſ.

OB. Cōtrà teſtamentū eſt publici iuris.l.iij.ff.de teſtam.In his autem quæ ſunt publici iuris, filiuſfamilias habetur pro patrefamilias.l. filiusfamilias.ff. de his qui ſunt ſui vel alien.iur.

SO.Dic quòd patria poteſtas nō curatur quantum ad ius publicū. Verùm intellige quantū ad magiſtratus obtinendos, vt ibi.Secus quo ad teſtamenta,vt hic.

PR.Fruſtratoria eſſe nō debent priuilegia.cap.in his,extra de priuileg.

Pr.

PR. Furtum ſine affectu furandi non cōmittitur. l.furtum.ff.de vſucap.

OB. Opponitur. de l. qui ſaccum.ff.de fur. vbi qui ſaccum cum pecunia ſubtraxit,non animo furandi ſaccum, tenetur.

SOL. Ibi animus ei fuit ſecundariò,licet nō principaliter vel directè.

OB. Secundò opponitur de l.fullo.§.qui ancillam.ff.eod.tit. vbi furti tenetur,qui ancillam nō meretricem,non furandi ſed libidinis tantum cauſa ſurripuit.

SO.Illud ideo,quia domini intereſt,cum minus modovaleat,ſecundū gl. in.l.verum.ff.eodem.

OB. Tertiò & vltimò obſtat.l.cum ſeruus.ff.de cōd.cau.da.cau. non ſecu.vbi furti quis tenetur licet lucrandi cauſa non fecerit.

SOL.Ibi etiam erat lucrum, quia voluntatem ſuā expleuit dolosè agēdo,

do,vt ibi gloſ. dicit. Vel dic quòd illi tres caſus ſunt ſpeciales,& à regula noſtra communi excipiuntur.

PRO. Furtum ſine contrectatione rei non fit.l. ſi quis vxori.§. Iulianus. ff.de furt.

PR. Fructus reddunt fundũ pretioſiorẽ.l. in lege Falcidia placuit. ff. ad. leg. Falcid.

PRO. Fœminæ nõ habent filios in ſua poteſtate. l. illud. §. ad teſtamenta. ff. de bon. poſſ. contra tabu.§. fœminæ. inſtit.de adop.§.cæteris, inſtit. de hæred. qual.& diff.

PRO. Ferè philoſophicũ eſt temperamentum. l. obligationum ferè. ff. de act.& obli.

PR. Fidelitas & diligentia prequalet diuitiis.in §. fi.inſt.de ſuſpect.tut.

Pr. Futurũ ius remitti poteſt.l.j.C.de pact.l.& hæredi.§.filia.ff.eodem.

OB. Cõtrà de l.ſi ita ſcriptũ.§.ſi ſub condit. ff.de legat.ij.& l.j.§.decretalis ff.de ſucceſ.edict. vbi q̃d nondum acquiſitum eſt, repudiari non poteſt.

SOL. Remitti poteſt, ſcilicet per pactũ, vt hic: ſecus per repudiationem vt in contrariis.Ratio diuerſitatis eſt quia hoc vnius conſenſu, illud duorum vallatur, vnde duo vincula ſunt fortiora vno.

OB. Præterea contrà de l. pactum. C. de collat. vbi non valet pactum futuræ ſucceſsionis.

SO. Ibi quando agitur de non ſuccedendo, hic verò de non petendo ius futurum, vt fideicommiſſum,per quod in aliis rebus hæres eſſe nõ prohibetur.In contrario autem agebatur,vt nõ eſſet hæres.ita not.glo.in d.l. j.de pact.

PR. Fauẽdũ eſt in neceſsitate poſitis.in l.ſi fideiuſ. §.ſi

§.ſi neceſſaria. ff.qui ſatiſd.cog.l.nec enim.ff.ex quib.cauſ.maio.

OB.Contrà de l.ij.& l. mater.C.de ope.liber.vbi non fauetur ei qui de necesſitate coactus aliquid facit.ad idem text⁹ in l.nam quod.§.qui cõpulſus.ff.ad Trebell.

S O L.Ibi quia bonum voluntariũ eſt magis pręmiandum quàm neceſſarium vt ibi.

PRO. Falſa demonſtratio non vitiat actum.l. demonſtratio.& l. falſa. ff.de cond.& demonſtra. & §.huic proxima . inſt. de lega.

O B. Contrà de l.ſi ſic. §.j.ff.de legat. j. vbi demonſtratio falſa vitiat actum,qui geritur.

SO.Demonſtratio falſa adiecta ſpeciei,ſi de eacõ ſtat,vel quantitati certæ expreſſæ, nõ vitiat actũ: vbi aũt quãtitas certa nõ eſt expreſſa,vitiatur act⁹ indiſtinctè.d.l.ſi ſic.

OB.Præterea contra de l.ſi pater . C. de hæred. inſt.

SO . Vbi demonſtratio falſa eſt ex errore teſtatoris,vitiatur actus,vt in contrario:ſecus ſi ex certa ſcientia,vt hic.

PR.Falſa cauſa non vitiat actũ.l.cũ tale. §. falſam.ff.de cõdi. & demõ. §.longè.inſt.de lega.

PR.Fœminæ vno partu ſeptem filios edere poſſunt,cũ ſeptem habeant receptacula ſecundũ Mẽdicos , in l. antiqui. ff.ſi pars hæred.petat.

P R. Filios caſtigatores eſſe parentum , moribus noſtris nõ cõuenit, in §. ſed quod ſancitũ, in aut. de nupt.coll.iiij.

O B.Contra de l.iij.§.ſi quis.ff.de cõ di.cauſ.dat. cauſ.non ſecu.

S O.In iure corrigere poteſt pater filiũ, vbi melio ri nititur ratione, vt ibi.

P R O. Falſus denarius non eſt denarius , not. glof.

gloſ.in l.iij. C. de hæret. & manich.

PR.Frangenti fidẽ, fides frangatur eidem.l.cũ ꝓponas.C.de pactis,

OB.Cõtrà.de l.cũ mota C.de tranſa.vbi ſeruatur fides etiam non ſeruanti fidem,& ex pacto tranſactionis naſcitur actio præſcriptis verbis.

SO.Secundũ Bar.quòd ibi fuerat facta conuentio per verba in quibus poterat cadere implemẽtum,hic non,ſed per iſta verba promitto nõ agere,vel non petere, vel ſimilia.

PR.Fides veritatis, verborum adminicula non deſiderat.l.j.C. ſi min. ſe ab hæred.abſt.

ADDITIO.

PRO. Fiſcus præfertur priuato. l. ſi is qui. ff. de iur.fiſc.tot.tit.C. de priuileg.fiſ.Quandoque tamen iura quæ obtinent in fiſco,obtinent & in priuato. vt in l. item veniunt.§.ait ſenatus.ff. de pet. hæred. & econtrariò.in l.exemplo. C. de probat.

PR.Factum iudicis reputatur factũ partis. in l.ſi ob cauſam.C.de euict.

PR. Fides etiam hoſti ſeruanda eſt. ca. noli. xxiij.q.j.

PR.Funicul⁹ triplex difficulter ſoluitur,in.c.j.de treug.& pac.ext.

PR. Ferro abſcindenda ſunt vulnera,quæ fomenta non ſentiunt. in ca. in canonibus.xvj.q.j.

PR.Fruſtra velociter currit,qui prius q̃ ad metas peruenerit, deficit. ca. in caſſum.de pœnit. diſt.iij.

PR. Facito ſemper aliquid operis, vt diabolus ſemper te inueniat occupatum.in can.nunquam. de conſe.diſt.v.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Fruſtra iacitur rete ante oculos pennatorũ. Prouerb.j.

Pr.

PR. Filius ſapiens lætificat patrẽ, filius verò ſtultus mœſtitia eſt matris ſuæ. Prouerb. x.

PR. Fundamẽtum aliud nemo poteſt ponere, præter id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus. 1. Corinth. 3. in can. cum Paulus. j. q. j.

PR. Fides ſine operibus mortua eſt, Iacob. 2.

PRO. Facilius eſt camelum per foramẽ acus tranſire, quàm diuitem in regnum cœlorũ Mat. 19. Mar. 10.

PR. Facilius eſt cœlum & terram tranſire, quàm de lege vnum apicem cadere. Luc. 16.

G.

PROPOSITIO.

Generale dictum reſtringitur ad habilia, in l. j. vbi glo. C. de ſacroſ. eccl. in l. vt gradatĩ. §. j. ff. de mu. & hon.

PR. Generalitas parit cõfuſionem & obſcuritatẽ. l. Titiæ textores. ff. de leg. j. l. ita fidei. ff. de iur. fiſc. l. cum ſtichus. ff. de ſolut.

PR. Gerundium importat neceſsitatem. l. inter cętera. ff. de liber. & poſthu. in §. adoptiui, inſtit. de exhæredatio. lib. not. doct. in rub. C. de edẽdo.

PR. Gaudent breuitate moderni. fruſtra enim fit per plura, q̃d poteſt fieri per pauciora. l. j. vbi glo. ff. quod met. cauſ.

OB. Cõtrà de §. ſed nõ vſq; inſtit. de leg. vbi fiũt diuerſi tractatꝰ de legatis & fideicõmiſsis, cũ vnus poterat fieri tantũ, vt in volumine digeſtorum.

SO. Ibi facilitatis gratia propter iuuenes adhuc tyrones in iure.

OB. Præterea duæ leges ſimiles inueniũtur in iure noſtro, in l. raptores. C. de rap. virg. ſeu vid. & in l. raptores. C. de epiſc. & cleri.

SOL. Lex poſita in vno titulo poteſt & in alio ſituari,

ſituari, dummodo faciat ad titulũ,vt in cõtrario.

PRO. Genitiuus impor tat dominium, in l.ij. §. in locum.ff. de relig. & ſumpt. fun. latè tractant doct. in rub. de noui oper.nunt.

PRO. Grauius eſt diuinam, quàm temporalẽ offendere maieſtatẽ, authen. Gazaros. C. de hæret. capitu. vergentis, de hæret.ext.

PRO. Genus à digniori parte ſui denominationẽ ſumit, not.gloſſ.in l. prima.ff.de verborum obligationibus.

PR. Generalitati ſpecialitas derogat.l. vxorẽ. §. fœliciſsimo, & l.ſeruis vrbanis.§.vernæ.ff.de leg. iij.l.ſanctio legum.ff. de pœnis,in c.j. de reſcript. & c.ſtuduiſti.de offic.le. extr.in c. dudum. & c. quamuis,de præb.in vj.

OB. Contrà, quia imò enumeratio ſpecierũ generalitati non derogat, in l.quæſitum.§.fin.ff.de fide inſtr. & l.legata.ff.de ſuppellect.leg.& l.verba. ff.de alim.& cib.leg.

SOL. Vbi remouendæ dubitationis cauſa ad maiorem euidentiã ſpecies enumerantur à ſciente, genus non minuitur per ſpeciem. dicta. l. quæſitum, in fin. & d.l. verba. Si verò ab errante fiat ſpecierum enumeratio, eo caſu ex abundanti fit, ideóque per eam nihil generi derogatur. d. l. legata.in principio. Vel dic breuiùs, quòd noſtra regula non habet locum in ſpecie ſubiectiua, quia exempli cauſa ponitur ſecundum doct. vt in contrariis.

OB. Præterea obſtat, quia generalibus ſpecialia inſunt.l.hoc legatum. ff.de lega.iij.vbi generale verbum, quæ vxoris cauſa parata ſũt, cõtinet ſingulas ſpecies. Ad idem

text⁹

textus in l. ſi. C. quæ res pig. obliga. poſ. & l. fin. C. de hæred. vel act. vẽd. & l. ſi ſeruitus. de ſeruit. vrb. præd. ff. regula, in generalibus. de reg. iur. in vj.

S O. Tu dic quod licet per ſpeciem generi derogetur, vt hic, tamen ſpecies ſub genere bene continetur, vt in contrarijs.

PR. Gratificationi locus eſt. in l. fin. ff. de relig. & ſumpt. funerum.

OB. Cõtrà de. l. ſi duobus. C. commu. de leg. & l. quoties. ff. de vſufr.

SOL. Vbi actus vitiatur propter incertitudinem, gratificationi locus non eſt. l. duo ſunt Titij. de teſtamẽ. tut. ff. nec oſtat. l. ſi quis ſeruum. §. ſi inter duos. ff. de leg. ij. quia ibi neceſsitas non imponitur, vt ibi not.

ADDITIO.

P R. Generalia verba trahuntur & ad præſentia, & ad futura. in l. fin. C. quæ res pig. oblig. poſſ. vel non.

OB. Contrà, quia generalitas non trahitur ad futurum, niſi exprimatur. in l. ſi à colono. ff. de verb. oblig.

S O L. Ibi loquitur in ſtipulante per verba de præſenti, quæ de futuris non intelliguntur, & eſt ratio, quia magnum dãnum eſſet promittenti, quod non eſt obliganti, cum per hoc non plus debeat. vt hic.

PR. Generalis ratio prę-ualet ſpeciali. in §. furtiuæ. inſt. de vſucap. & in. §. affinitatis. inſt. de nupt. vbi not.

O B. Contrà, imò ſpecialis præualet, vt in l. quædam. ff. de eden.

S O LV. Actio propria & ſpecialis alicui competens, præfertur generali. vbi enim actio ordinaria locum habet, recurrendum non eſt ad

extra

extraordinariã ſeu ſubſidiariam.in l. in cauſſæ, ff.de minor. maximè cũ clauſula generalis nõ referatur ad ſpecificata. in l.doli clauſula. de verb. oblig.ff.

P R O. Gloria hominis ex honore patris, & dedecus filij pater ſine honore, Eccleſiaſtici.iij.

PR.Gratia ſi non gratis datur vel accipitur, gratia nõ eſt,ca.gratia.j.q.j.

EX VTROQVE Teſtamento.

P R.Generatio praua & adultera ſignum quærit, & ſignum non dabitur, niſi ſignum Ionæ prophetæ, Mat.12.&.26.

PR.Gaudiũ erit in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta nouem iuſtis pœnitentia non egentibus,Luc.15.

P R. Gaudet ſimilis ſimili.Eccleſiaſtici.13.

H

PROPOSITIO.

Homo hominí debet obſequium .l. ſi ſeruus.ff.de ſer. expo^r.

P R. Humana natura quodãmodo labitur ad delicta, in §. ſi verò is quidem.in auth.de monach.coll.iiij.

P R. Homo non eſt dominus membrorũ ſuorum. l. liber homo.ff.ad leg.Aquil.

P R. Homo liber æſtimationem non recipit. l.liber homo.ff. de verb. oblig.

P R.Homo eſt digniſsima creaturarũ.in l.iuſtiſ ſimè. ff.de ædil. edic.vbi gl.in l.j.de ſenato.

P R. Humanæ ſortes multæ ſunt, in l ſi. C.de præſcrip.xxx.vel.xl. annorum.

PR.Hæres adeundo hæreditatẽ quaſi contrahit cũ creditoribus & legatarijs.ff.l.ex maleficijs.§. hæres de act. & oblig. l. apud Iulianum. §. ſi. ff.

ff. quib. ex cauſ.in poſſeſſ. ea. §. hæres, inſtitu. de obligat.ex quaſ.cont.

PR. Hyſteron proteron figura eſt ordo conuerſus.in l.riparũ diui.in §. littorũ. inſti. eodẽ titul. l.fi.§.fin. C.de anna excep.

PRO. Honeſtus cuiuſque modus ſeruandus, non immoderata cuiuſque luxuria ſequenda.l. ex damni infecti ſtipulatione.ff.de dam.infect.

PR. Hæredes,iuris ſucceſſores ſunt. l. quoties. §.hæredes.ff.de hære.inſti.l.cum hæres,de diuer. & tẽpo. præſ. in l.hæres, de acqui .hæred.

PR. Hæreditatis appellatione bonorum quoque poſſeſsio continetur l.hereditatis appellatione.ff.de verb.ſignific.

PR. Hæreditas repræſentat perſonam defuncti, & eſt pro domina. in l. nõ min⁹.§.fi.ff.de hære. inſtit. l. hæreditas. j. & ij. ff. de acquirẽ. rerum domin.l.cum hæreditas. C.depoſi.l.mortuo.ff.de fideiuſſo. in §.ſeruus alienus, inſtitu. de hæredibus inſtit.

PR. Hæreditarium propriè eſt quod ante aditam hæreditatem acquiſitum eſt.adita enim hæreditate deſinit eſſe hæreditarium, & proprium fit hæredis. Not.gloſſ.in l.j. §. veteres. ff. de acquir.poſſeſſ.& in l.hæres per ſeruum. ff.de acquiren.hæredi.

PR. Hæres idẽ eſt quod dominus.in §.fi.inſtit.de hær.qual.& diff.

PR. Hæres eadẽ eſt perſona cum defuncto. in l. hæres.ff.de vſucap. in §. j.in auth.de iureiuran. à morien.præſt.coll.iiij.

OBIEC. Contrà d. l. qui in futurum. §.j. de pact. ff. vbi pactum in perſona teſtatoris, non porrigitur ad hæredem.

S O. Ibi quia erat perſonale pactum quod cũ perſona extinguitur. l. idem. §. perſonale. ff. eodem titul. l. quia. tale. ff. ſolu. matr.

O B. Præterea opponitur, quia hæres hæredis, eſt hæres teſtatoris. in l. ſi. C. de hæredibus inſtitu. & tamẽ in ſubſtitutione. facta per hæc verba, quiſquis mihi hæres erit, non venit hæres hæredis.

S O. Ibi quia non veniebat ex voluntate defuncti, nec tenebat locũ primi quo ad effectũ, teſtãtis, vt ibi not. Bar.

P R. Hæreditas neque dari, neque adimi codicillis poteſt. l. hæreditatem. C. de codicil.

O B. Cõtrà de l. Scæuola. ff. ad Trebell.

S O. Directò dari non poteſt, vt hic. per obliquum verò poteſt, vt ibi per fideicommiſſum.

P R. Hæredis inſtitutio eſt caput & fundamentum teſtamenti. § ante hæredis inſt. de legat.

P R. Hi qui neſciunt ius ſuum, eligentes id quod putant ſibi competere, non amittunt, non enim videor admittere quod habeo, quod tamen non credo habere, licet eligã quod credo habere. in l. mater decedens. ff. de inoffic. teſta. in l. Clodi⁹ ff. de acqui. hæredi.

O B. Cõtrà, imo aliquis renunciare poteſt iuri quod neſcit ſibi competere. in l. ſub prætextu. ij. C. de tranſactio.

S O. Ibi propter generalem petitionẽ & tranſactionem, quæ in omnibus præiudicat. Vel dic quod ille textus refertur ad perſonam tranſigentis nõ rei, ſecundum intellectum doct. ibi & ſic non obſtabit, imò concordauit.

O B. Præterea opponũt de l. qui Romæ. §. duo fratres,

fratres, de verb.oblig.ff. ita inducendo quòd per diuiſionẽ generalẽ quis renunciat iuri de futuro quod ignorat ſibi competere, vt de fideicommiſſo, vt ibi.

SO. Imò dicas quòd ibi ſciebãt de fideicommiſſo futuro, ita glo. in l. tres fratres.ff.de pac. Vel dic quòd ibi erat iniuſta ſententia, & cõtra exceptionem pacti generalis replicabitur, vt d. l. tres fratres. vt ibi per gloſ.& Bart. tenet hunc intellectum, & per conſequens non erit renunciatum fideicommiſſo.

PR. Humana fragilitas mortis perturbatióe terretur, & plures res minus cogitatione poteſt conſequi.l.hac cõſultiſsima. §.at cum humana fragilitas. C. qui teſta. fac. poſſ.vel non.

PR. Hæredes pro hæreditaria parte tenetur ad onera hæreditaria.l. pro hæreditarijs. C.de hæredi.act.l.j.C.ſi cer.pet.

PR. Hæreditatis appellatione legata & fideicommiſſa non continẽtur. l. ſi Titius. ff.de legat.iij.

PR. Hæreditas plerunque eſt oneroſa.l.ſi. hęreditas.ff.mand.§.j.inſt.de auth.tut.

PR. Hæreditas nulla eſt viuentis.l.j.C.de hæred. vel.act.vend.l.opinione. C. pro hæred.l. neminẽ. ff.de aq.hæredi. improbus enim eſt, qui ſolicitus eſt de viui hæreditate, in l.ij.§.Interdum.ff. de vulg.& pupil.ſubſt.l. ita tamen. §. à patre.ff. ad Treb.

PR. Hæreditariæ rei furtum fieri non poteſt. l.hæreditariæ.ff.de fur.l. j. §. Scæuola. ff.ſi quis teſta.lib.eſſe iuſſ.fue.

PR. Hæreditas ſolo animo adiri poteſt. in l.aluia. C.de iur.deliberan. in l.gerit.ff.de acqui.hære.

re. in §.vlt.inſtit.de hæ-re.quali.& diſt.

PR.Hæreditas non adi-ta,regulariter non tranſ-mittitur ad hæredes l.v-nica.§.in nouiſsimo. C. de caduc.tol.Fallit in tri bus caſibus. Primò in tranſmiſsione iure ſui-tatis. in l. vnic. C.de his qui ante apert. tabu.l. ventre.ff.de acqui.hære-di.Secúdò fallit in tráſ-miſsione iure ſanguinis. in l. apud hoſtes. C.de ſuis & leg. hæ.Tertiò & vltimò in tranſmiſsione iuris deliberandi, in l.cũ in antiquioribus. C. de iur.delib.Alios caſus fal-lentiales vide per glo. in l.ſed etſi. ff.de bon.poſ-ſeſſ.contra tabul.

PR.Hoſti fides ſeruanda eſt, in l. conuentionem, de pact.vbi not.doct.

PR.Hæreditas,legatũ,& donatio cauſſa mortis, nõ ſine cauſſa obueniũt ſed ob merita accedunt in l. nec adiecit.ff.ꝓ ſoc. Ob.

OB. Contrà valet illa inſtitutio,filius impiiſsi-mus, & de me malè me-ritus, hæres eſto. l. his verbis. §. illa inſtitutio. ff.de hære.inſti.

SOL. d. l. nec adiecit, intelligitur in hæredita-te extraneorũ, non autẽ ſuorum hæredum.Ratio diuerſitatis, quia hære-ditas debetur filijs à na-tura. l.cũ ratio. de bon. dam. ff. ergo neceſſariò debetur, cum naturalia ſint immutabilia. §.pe-nul. inſtit. de iur. natu. Nec obſtat quod ſit ma-lè meritus, exprimenda enim eſt probanda eſt cauſſa ingratitudinis,au thẽt.licet.C. de lib. præ-ter.vel exhære.

ADDITIO.

PR. Humana forma ad ſimilitudinẽ pulchritudi ris cœleſtis eſt figurata. Gen.j.l. ſi quis in metal-lum.C.de pœnis.

PR. Humanum eſt for tuitis

tuitis caſibus mulieris maritum, vel vxoré viri participé eſſe.l.ſi cũ doté §.ſi maritus.ff.ſolu.mat.

PR. Hominũ gratia ius omne conſtitutum eſt in l.ij ff.de ſtat.homi.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR.Habentes alimenta, & quibus regamur, his cõtenti ſimus .j. Tim.vj. can . epiſcopus, x.q.ij.& c.Eccleſias.xiij.q.j.

PR.Honora medicũ ꝓpter neceſsitatem . Eccleſia.38.

P R . Honora patrem & matrẽ, vt ſis lõgæuus ſuper terram.Leuit.20.

P R.Hilarem datoré diligit dominus.2.Cor.9.

P R.Homo natus eſt ad laborandũ ſicut auis ad volandũ.Iob.5.vnde ait Deus : in ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Gene.3.

R R . Homo videt ea quæ apparẽt, Deus auté cor intuetur.1.Reg.16.

I

PROPOSITIO.

INfirmitati non calliditati,ius ſuccurrit. l.ij.ff.ad ſena. Velleia. l.ſi ſine.C.eo.tit.

P R . Inter iuramentum & ſimplicem loquelam non facit Deus differẽtiam.in can . iuramenti. xxij.quæſt.v.

P R.Iactare ſuum nemo præſumĩtur. l. cũ de indebito.ff.de probat.

OB.Contrà de l.ſi verò non remunerandi.§. idẽ Papinianus.ff.mand. vbi præſumitur quẽ donare voluiſſe.

SO.Ibi præſumitur donatio ratione primæ liberalitatis. vna enim donatio facit aliam præſumi,vt ibi not.

OB.Contrà de l. ſi quis vxori . ff. de aur.& arg. leg. vbi quis legẽdo quę ſunt propria vxoris, videtur legare etiã ſua ergo quis ſuum donare præſumitur.

S O. Sol. Ibi ratione cõiugalis affectionis. & vide gl. in l. ſed ſi ego. ff. ad Velleia.

PR. In contractibus ſtricti iuris, quod non expreſſum, pro omiſſo habendum eſt. Imputandũ enim eſt ei, qui apertius legẽ potuit dicere. Vnde oratio ambigua vel obſcura, contra proferentẽ interpretatur. in l. quicquid adſtringendæ. de verb. oblig. ff. l. veterib⁹. de pact.

OB. Contrà, imò ſecundum intentionem proferentis eſt interpretanda. in l. inter ſtipulantẽ. §. j. ff. de verb. oblig. l. ſi quis intẽtione ambigua ff. de iud. & l. in ambiguis. ff. de reg. iur.

S O. Hic in cõtractibus, ibi in iudicijs.

P R. In re communi ſocius inuito ſocio nihil poteſt facere. l. in re cõmuni. ff. de ſerui. vrba. præd.

P R. In his quæ ſunt cõmunia pluribus vt ſingulis, requiritur conſenſus omnium, l. per fundum. ff. de ſeruit. ruſtic. pręd. c. cum omnes ext. de conſtit.

O B. Contrà de l. quod maior. ff. ad municip. vbi ſufficit conſenſus maioris partis.

S O. Ibi in his quę ſunt communia pluribus & vniuerſis.

PR. Ignorantia eſt omnium errorũ mater. can. ignorantia. xxxviij. diſt.

P R. In dubio videtur quis legare ius quid habet in re. l. ſi domus. §. ſi. ff. de leg. j.

PR. Iuſiurandum habet vim rei iudicatæ. l. ij. de tranſactio.

P R. In alternatiuis electio eſt debitoris. in l. plerunque. §. ſi. ff. de iur. dot. reg. in alternatiuis, de reg. iur. in vj.

P R. Illud quod facit actorem in petitione ſuccumbere,

cumbere, facit ſuccumbere reum in exceptione. l. iij. §. ſi quis duobus, vbi Bar. ff. de adimen. lega.

PR. Inſpicitur id quod euenire poteſt, l. ſi quis domũ. §. idem quęrit loca. ff. vbi quis proſpicere debuit ꝙ euenire potuit. & in l. ſi idẽ. in §. fi. ff. de iuriſdict. omnium iudi.

OB. Cõtrà, imò nõ curatur qđ euenire poteſt. in l. ſciendum. §. penult. ff qui ſatiſda. cog. & in l. j. de in lit. iuran. ff.

SOL. In d. §. penul. erat diſpoſitio de præſenti, cuius euentus nõ ſuſ ẽditur in futurũ: adeo non conſideratur quod euenire poteſt, & in d. l j. præſens ſtatus rei non exigebat præſentiam de futuro, hic ſic.

OB. Pręterea opponitur de l. inter ſtipulantem §. ſacram. de verb. oblig. ff. & in principio inſtit. de inut. ſtip. vbi in obligationibus nõ cõſideratur quòd res in alium ſtatũ mutari poſſit, vt quod de libero ſeruus, de ſacro ꝓfanum, de publico priuatum fieri poſſit.

SO. Ibi quia hoc expectare eſſet inciuile & irrationabile, vt ibi.

PRO. Iudicandi munus eſt publicum & neceſſarium. l. quippe. ff. de iudi. in l. munerum. §. iudicãdi. ff. de mun. & hon. l. de qua re, de iudi. ff.

PR. Interdum plus valet ſcriptura, ꝙ̃ qđ actũ eſt, l. ſi alij. ff. de vſuf. leg.

PRO. Interdum de facultatibus ſuis amplius ſperant homines, quam in his eſt. §. in fraudem. inſtit. quib. ex cau. ma nõ licet. & l. in fraudem. qui & a quib. ma. lib. ff.

PRO. Ius hæredis maximè eo tempore inſpiciendum eſt, quo acquirit hæreditatem. l. ſi alienum. § in extraneis. ff. de hæredi. inſtit.

PR. Incorporalia pro-

priè

priè non poſsidentur. l. ſeru?. §. incorporales. ff. de acqui.rerum domi.l. ſequitur.§.ſi viam. ff. de vſucap.§. j. inſtit.de reb. corp.& incorp.

PRO. In maioribus & minoribus cauſis poteſt appellari.l.& in maioribus.C.de appell. ca. de appellationibus, extra eodem titulo.

PRO.Imperitia culpæ annumeratur. l. ſi quis fundum. §. Celſus. ff.ad leg.Aquil.

PR.Iuſiurandũ alterius, alteri neq; nocet, neque prodeſt.l.ait prætor. §.j. ff.de iureiuran.

PR. In claris non opus eſt coniecturis.in l. continuus.§. cum ita, ff. de verborum obligationib. l.ille aut ille. §. cum in ambiguis.ff.de lega.iij.

PRO.Inuidiam placare paras virtute relicta. no. glo.in l.nec quicquã. §. fin.ff.de offic.proconſ. & legati.

PRO. Indefinita æquipollet vniuerſali, l. ſi ita relictum.& l.ſi pluribus. ff.de leg. iij. l. ſi neceſſarias.§.ſi annua.ff. de pignor.action.

OB.Contrà de l.nominatim.ff.de liber. & poſthu.vbi indefinita ſingulari æquipollet.

SO.Dic quòd indefinita ꝓlata ad perſonas, in odioſis non æquipollet vniuerſali,vt in cõtrario, ſecus in fauorabilibus.l. ſi quis ita.§.ſi quis. ff.de teſtamen.tute.

OB. Præterea obſtat, quia omne marmor cõprehendit nõ ſolùm rudem materiã marmoris, ſed etiam ſtatuas marmoreas.l.j.de auro & argen. lega.ff.& tamen marmor indefinitè prolatum non continet ſtatuas marmoreas,in l.quæſitũ.§.illud. ff.de lega.iij.Item omnis lana, tinctam cõprehendit.l.pediculis.§. Labeo. ff.de aur.& arg.lega. La-

Pro. na

na verò indefinitè non continet tinctam, l. ſi cui. ff. de lega. iij.

SOL. Vbi nõ eſt eadem ratio & conditio particularium in vniuerſo cõprehenſorũ propter aliquod accidens, nõ æquipollet vniuerſali indefinita, vt tinctura lanæ, & ſtatua marmorea, non procedunt ex ipſa rei origine vel ſubſtãtia, ſed ex accidẽti hominis operatione, vt in contrario: ſecus vbi eſt eadem ratio & conditio, quæ non mutatur per aliquod accidens, & vide gl. in c. vt circa, in verbo vniuerſorum, de elect. extra.

PR. Ius collegij per vnũ retinetur. l. ſicut. §. ſi. vbi gl. ff. q cuiuſq; vniuer.

P R O. Induſtria pœnas deſidiæ ferre non debet. l. ſi. C. de poſſ.

PR. Illud facere poſſumus, quod nobis pdeſt, & alteri nõ nocet. l. ij. §. itẽ Var. ff. de aqua plu. arc.

PR. In facto alieno probabilis eſt ignorantia, vel error. l. ſi. ff. pro ſuo.

PRO. Ignorantia facti excuſat, non iuris, in l. regula. ff. de iur. & fact. ign. l. in bonorum. ff. de bon. poſſ. can. turbatur. §. notandum. j. q. iiij. vbi vide pulchram diſtinctionẽ.

PR. Inter fratres maximè altercatio circa materiam ſucceſsionis oritur. l. cum oportet. §. cũ autem. in fin. C. de bonis quæ liberis.

P R O. Inſtitutio hæredis caput eſt & fundamentum teſtamenti. §. ante hæredis. inſtit. de lega. Sine enim hæredis inſtitutione nullum eſt teſtamentum. l. j. §. j. ff. de vulgar. ſubſtit. l. proximè. ff. de his quæ in teſtamen. delentur. §. j. inſtit. quib. mod. teſt. inf. §. j. inſt. de fideicommiſſar. hæredita.

PR. In leuioribus cauſis promiores eſſe debent

iudices ad lenitatem; in grauioribus verò ſeueritatem legum cum aliquo temperamento benignitatis ſequentur in l.reſpiciendum.ff.de pœnis.

PR. In nuptiis celebrandis interuenire debet cõſenſus parentum.l.j.ff.de ritu nuptia.l.nec filium. C.de nuptiis.§.j.inſt.eodem titulo.

OB. Cõtrà de cano.ſufficiat.xxij.q.vj.& ca.hoc ſanctũ xxxij.q.ij.vbi ſufficit cõſentire contrahẽtes matrimonia,nec requiritur parentum conſenſus.

S O L. Illud verum eſt de iure canonico,ita glo. in l.Paulus.ff de ſtat.ho.

PR. In re pari potior eſt cauſa prohibentis. l. Sabinus.ff.fam.hercisc.

PR. Imperator ſubiectorum commoda procurat l.imperialis.C.de nupt.

P R O. Inuitus nemo agit vel defendit.l. vnic. C.vt nemo inui. age.vel accuſ.cog.

PR. Inuitus nemo cogitur ad cõmunionem.l. ſi libertus.§.ſi cétum. ff.de cond.indeb.in l.qui admittitur.ff.pro ſoc.

PR. Imperator eſt dominus toti⁹ mundi.l.deprecatio.ff.ad Rhod.de iact. l. bene à Zenone . C. de quad.præſcript.

OB. Contrà, apud duos in ſolidũ non poteſt eſſe dominium. l. ſi vt certo. §.fina.ff.commod. quod hic eſſet , quia ego ſum dominus rei meæ,& imperator quoque.

SO. Imperator eſt dominus totius vniuerſitatis,nõ rerum ſingulariũ.

P R O. Iuſſus præcedit, authoritas ſequitur. l. ſi quis mihi bona.§.iuſſum ff.de acquir.hæredi.

PR. In criminalib⁹ cauſis procurator nõ interuenit.l.penul.§.ad crimen. ff.de pub.iud.can.in criminalib.v.q.iij.c.veniens de accuſ. extra. vbi vide glo.quæ ponit fallentias

Pr. ad

ad hanc regulam.

PRO. In ciuilibus cauſis procurator bene admittitur.l.in pecuniariis. C.de proc.

PR. In ſenſu non in verbis ſcripturarũ ratio eſt poſita,l.ij.an ſin.C.com. de leg.vbi lex non eſt poſita verbis,ſed r bus,& l. ſcire leges. ff. de legib. l. Labeo,in ſi.ff.de ſuppel. leg.in can.marcion.j.q.j. vbi ſcripturarũ intelligẽtia non in verbis, ſed in ſenſu, non in ſuperficie, ſed in medulla, non in ſermonum folijs, ſed in radice rationis eſt poſita & ca.commiſſa, de elect. in vj. Sermo enim debet ſeruire rei, non econtra. in c.intelligentia,extr.de verb. ſigni. magis enim res quàm verba ſpectare oportet,in l.iij.§. conditio. ff. de adim.lega.l.iij. C.de lib.præt. vel exhæ. l.cum virum.C.de fideicommiſſ.d.l. fin. C. quæ res pign. l.cum quæſtio. C.de lega. cum ſimilib*.

PR. Ius publicæ vtilitatis gratia introductũ mutari non poteſt, in l.ius publicum,de pact.ff.l.ij. de teſta. ff.l. teſtandi. C. eodem. l. neque pignus. §.priuatorũ conuentio, de reg.iur.ff. in c. ſi diligenti.ext.de for.comp.

PR. Indecorum eſt patrem à filio regi.l.hi qui. ff.de tuto.& curato.

PR. Indecorum eſt, vt is qui ſe neſcit regere,alios regat,ca.indecorum, extra de æta.& qual.

PR. Interdum aduerbiũ denotat ſpecialitatem caſus. & regulam communem in cõtrariũ eſſe,in l. ſi vt certo.§. interdũ. ff. cõmo .in l.ſeruitutes. §. ſtillicidium. ff. de ſeruit. vrb.præd.

PRO. In omnibus obligationibus, vel vltimis voluntatibus, in quibus dies non apponitur,pręſenti die debetur.in l. eũ qui.§.quoties.de verbo. oblig.

oblig.ff.l.omnia.ff.de lega.ij.

PR.Inconſtantia reprobatur.in l.in cauſſæ.ff. de procura.

OB. Contrà, imò permittitur inconſtantia, in l.ſi ſterilis.§.fin.ff.de act.emp.

SO.Ibi erãt duæ obligationes. hic vna adminiſtratio,vt ibi not.Bart.

PR.Idẽ eſt conſiſtorium epiſcopi & official.c. Romana,de appell.in vj.

PR.Id eſt de iure ſeruandum,licet non ſit ſtatutũ quod veriſimile eſt ſtatutum fuiſſe ſi de hoc quæſitum fuiſſet.in l.tale pactum.§.fi.vbi not. glo.ff. de pact.

PR. Inuentæ ſunt ideo obligatiões,vt vnuſquiſque acquirat quod ſua intereſt, l. ſtipulatio iſta. §.alteri.ff.de verb.oblig. § alteri,inſt.de inut.ſtip.

PR. In omni iuramento ſemper intelligitur excepta authoritas legis, vel ſuperioris.l. fi. ff. qui ſatiſd. cog. l. imperatores, ff.ad municip.c. venientes,de iureiur.extra.

PROP. In omnibus eccleſiaſticis ordinibus & miniſteriis ætatis maturitas, ſcientia, & morum honeſtas,requiritur c.cum in cunctis,de elec. extra.in c.licet canon.de elect.in vj.

PR.Iuramẽtũ validat & confirmat actũ aliàs inutilẽ.l.j.& auth.ſacramẽta C.ſi aduerſ.vendit.c.pactum.de pact.in vj. & c. licet,de iureiur.in vj.

PR.Infamibus portæ dignitatum non pateant.l. ij.C.de dig.lib.xij.c.inter dilectos,extra de exceſſ. præla.c.infamibus.de regu.iur.in vj.

PRO. Inciuile eſt,parte vna perſpecta, tota re non cognita de ea iudicare.in l.inciuile.ff.de legib.l.non eſt ferendus.ff. de tranſactionibus.

PRO. Idcirco liberos pro-

procreamus, vt æternitatis nobis memoriam in æuum relinquamus. l. liberorum, in ſi. ff. de verbo. ſignifi.

PR. Inuiti & ignorantes per alium liberari poſſumus. l. ſolutionem. ff. de ſolu. l. ſolu[?]do. ff. de neg. geſt.

PR. Iudiciũ redditur in inuitũ. l. inter ſtipulantẽ. §. j. ff. de verb. oblig.

PR. Iuramẽtum tria debet continere, veritatem, iuſtitiam, & iudicium. gloſ. in auth. quod eis. C. de nup.

PR. In alternatiua ſummarum minor inſpicitur in alternatiua verò temporis longius inſpicitur. l. ſi ita ſtipulatus. de verbo. oblig. ff.

PR. In contractibus non eſt locus iuri accreſcendi l. ſi mihi & Titio. de verbo. obli. ff.

PR. Intereſt prohibiti, à nemine prohiberi. l. idem iuris. de verb. oblig. ff.

PRO. In dubio quis præſumitur vti iure ſuo. l. merito. ff. pro ſoc.

PROPO. Iudex plena pri⁹ diſcuſsione cauſſæ adhibita, cauſſam determinare debet, l. iudices. C. de iudi. can. iudicantem. xxx. q. v.

PR. In iure nihil eſt addendum, aut detrahendũ aut immutandum. Deut. 4. Apocal. vlt. Prouerb. 30. l. j. §. fina. ff. de præt. ſtipul. l. in conuentionalibus, de verborum oblig.

PR. Ius excipiendi tranſit contra ſingularẽ poſſeſſorem. l. idemq;. §. j. ff. pro ſocio.

PR. Inter ſi, & cum, non eſt differentia, in l. quodcunq;. §. ſi. ff. de verb. obli. & l. qui promiſit. ff. de cond. indeb.

OB. Contrà de l. centeſimis. §. ſi. ff. de verb. obliga. vbi eſt differentia.

SO. Non eſt differentia, cum apponuntur actui extrin-

extrinſeco, ſecus ſi intrinſeco, vt ibi not. Bartol.

OB. Præterea contra de l. ex his. C. quando dies lega. ced. iuncta. l. quibus diebus. §. ij. ff. de conditio. & demonſtr. vbi ſi facit códitionem, cũ, verò dilationem tantùm temporis denotat.

SO. Pro ſolu. huius cõtrarij dicas, quòd quando poſt legatum purè relictum adiicitur tempus ætatis, vel alterius euentus in tempus certum, facit dilationẽ. d. l. ex his. ſi vero adiicitur tempus incertum, facit códitionem, vt. d. §. ij.

PR. Iudicium inter patrem & filium non conſiſtit. l. lis nulla. ff. de iudi. hoc intellige verum de iure ciuili, ſecus de iure canonum, vt in can. quæritur. j. q. vij.

PR. Intereſt reipublicæ, ne cuiq̃ hoĩm ius ſuũ detrahatur. l. ij. ff. de his qui ſunt ſui, vel alien. iũr.

PR. In omnibus concilijs ſemper ĩtelligitur excepta authoritas Romani pontificis. c. ſignificaſti. de elect. extra.

PR. Iniuriarũ actio magis vindictæ, quàm iniuriæ habet perſecutionẽ. l. cum emancipati. §. emãcipatus. ff. de coll. bon.

PR. Intereſt reipublicæ dotatas eſſe fœminas, ad prolem ſuſcipiẽdam, replendamq; liberis ciuitatem. l. j. ff. ſolu. matr.

PR. Iudex ad non petita officium ſuum impendere non debet, in l. iuj. §. hoc iutẽ iudicium. ff. de dam. infect.

Pr. In ore duorũ aut triũ ſtat omne verbũ. Deute. 19. Ioan. 8. Matth. 18. 2. Corin. 13. c. licet extra de teſti. c. relatum. c. cum eſſes extra de teſtam.

PRO. Inhabilitas ad generandum, non inhabilitat ad teſtandum. l. eunuchis. C. qui teſt. fac. poſſ. vel non.

P R. Iudex viri boni officio fungitur. l. continuus. §. j. ff. de verbo. oblig. l. cæteræ. §. j. ff. fami. hercisc.

P R. Idem eſt iudiciũ de toto reſpectu totius, & de parte reſpectu partis, in l. quæ de tota. ff. de rei vend. l. j. de cuiũ. l. qui ſcit. ff. de vſu. in §. nihil intereſt. inſt. de fideicõmiſſ. hæredita.

O B. Oppono de l. Papinianus. §. ſed neque impuberis. ff. de inoff. teſta. vbi reſciſio in totum teſtamento patris, pupillare in totum infirmatur. Pro parte verò tantum valet, ergo non valet argumentũ de toto ad partem ad idem text. in. l. nauc. & l. ex mille. ff. de euic. & l. ſi. ff. in ius voc. vt eãt. au ſat. & l. quis alium. ff. de ſolut. & l. per fundũ. ff. de ſer. ruſt. præd.

S O. Vbi eſt eadem ratio in parte, quæ in toto, valet, alias ſecus vt in contrarijs.

P R. In ambiguis de minimis intelligimus. l. inter ſtipulantem. §. ſi ſtipuláre. ff. de verbo. obliga. l. ſi. ff. de præto. ſtipu. l. nummis. ff. de leg. iij.

P R. In ſtipulationibus ius, in pactis factum verſatur, in l. ſi vnus §. pactus. ff. de pactis.

P R. Ictus fuſtium non infamat. l. ictus fuſtium. ff. de his qui not. infam.

O B. Contrà de l. fuſtibus. C. quibus ex cauſ. infam. irrog. vbi fuſtibus caſus infamis.

S O. Ibi quia erat ictus fuſtium cauſa cognita, ex qua quis fit infamis ſententia prolata.

PR. Iura ſpiritualia non reſident in laicum. in c. Maſſana. & c. ſacroſancta, de electi. c. cauſam quæ de præſcrip. c. eccleſia de conſtitu.

P R. Iuri ſuo ſemel cedens, amplius illud repetere

ere non poteſt. l. poſtquam liti. C. de pact. l. ſi quis. C. de reb. cred. & iureiu. in can. quàm periculoſum vij. q. j.

PR. Iudex poſtquam iudicauit, functus eſt officio ſuo: ideo ſententiam ſuam, ſiue iuſtam, ſiue iniuſtam, corrigere non poteſt, nec amplius de cauſa cognoſcere. l. iudex. & l. Paulus. ff. de re iud. l. diui. ff. de pœnis. c. in literis. & c. venerabili. extr. de offi. & poteſt. iud. de leg. c. ſi cōpromiſſarius, de elect. in vj.

OB. Contrà de l. quod iuſsit. ff. de re iud. vbi quod prætor iuſsit vetuitve, contrario imperio tollere poteſt.

SO. Ibi in ſententia interlocutoria, ſecus in definitiua, vt ibi dicitur.

OB. Contrà de. l. ſi præſes. C. quomo. & quād. iud. vbi idem iudex de cauſa iterum cognoſcit.

SOL. Ibi in ſententia nulla ipſo iure, & ita ille idem cognoſcit ſi eſt ordinarius, ſecus ſi delegatus: hic in ſentētia lata cōtra ius litigatoris, non conſtitutionis.

OB. Sed contrà de l. ſi vt proponis. C. eod titu.

SO. Ibi in delegato ordinario, ſecundum Bartolum ibi.

PR. Inter actionem directam & vtilem non eſt differentia quo ad effectum. l. actio. ff. de nego. geſt.

PR. Iudex maleficiorū non poteſt cognoſcere de cauſa ciuili. l. ſolemnus. §. latrūculator. ff. de iud.

PR. Iuramētum contra leges & bonos mores præſtitum, non valet. l. iuriſgentium, §. & generaliter. &. §. ait prætor. ff. de pact. l. nō dubium. C. de legi. l. ſi quis inquilinos. §. fi. de lega. j. ff. c. ſi d l gētı. de for. cōpe. c. nō eſt obligatoriū. de

de reg.iur.in vj.

PR.Innocētia reus purgatur, non relatione criminū.l.is qui.ff.de publ. iud.

PR. Impium eſt, vt qui res ſuas eccleſiæ non attulerit, damnum inferat. c.epiſcopus.de rebus eccleſ.ali.vel non.

PR. Iudex appellationis poteſt pro parte ſententiam infirmare, & pro parte confirmare. caſus eſt multū ſing. in l. Carmelia pia. ff. de iur.patro. in c.Raynutius, vbi not.ext.de teſtam.

PR.Iura iuribus cōcordare oportet, in l.vnica. C de inoff.dotib.in.c.cū expediat, de elect.in vj.

PR.Infinitas in iure reprobatur.l.ſi.C.de ſacr. eccle.l. vnic. C.de ſent. quę pro eo quod int. prof.c.cum in multis, de reſcrip.in vj.

OB.Contrà de.l. videamus. §. iurare. ff.de in litem iur. vbi iurare in infinitum licet.

SO. Dic quòd imò ibi euitatur infinitas, quia taxatur per iudicem, vt ibi ſubiicitur. & l.in actionibus.illo eodē titu.

PR. Incertitudo vitiat actum.l. duo ſunt Titij. ff.de teſta.tut.l.triticum, &.l. ita ſtipulatus. ff.de verb. obliga.§.incertus. inſt.de lega.

OB.Cōtra de l.id quod pauperibus. C.de epiſc. & cler.vbi relictum pauperibus in genere valet.

SO.Ibi fauore piæ cauſæ.obſtat etiam l. quidā relegatus. ff. de reb.dub. Sed ibi in incertis de certis perſonis, vt ibi not.

PR.In iudicio quaſi cōtrahitur.l.ij. §. idē ſcribit.ff.de pecul.

PR. In multis iuris articulis deterior eſt conditio fœminarum, quàm maſculorū.l.in multis.ff. de ſtat. hom.vbi vide gl.

PRO.In maiori ſumma minor ineſt. l. ſi vnus.§.

ſi cum mihi.ff. de pact.l. j,§. ſi ſtipulāti. ff. de verbo.oblig. l.qui concubinam.§.cū ita . de leg.iii.

O B. Contrà de §.præterea . inſti de inutil.ſtipulatio . vbi inutilis eſt iſta ſtipulatio,ſi cum decem ſtipulatus fuerim,tu promiſeris mihi quinque . ergo non continētur quinque in decem.

S O.Ibi nolebat ſtipulator valere, niſi in maiori ſumma.ergo vbi conſtat de volūtate partiū quòd nō inſit minor in maiori quantitate, non continetur , nec habet locum regu.noſtra.Vel dic,inutilis eſt ſtipulatio,ſcilicet in eo quod excedit , vt ibi not . ſed in ſumma in qua conueniunt,valet.& ita concordauit.

PR.In vniuerſalib⁹ pretium ſuccedit loco rei, non autem in particularibus, in l. imperator.§. ſi.cum l.ſeq.ff. de leg.iij. l.ſi & rem & pretium.ff. de pet.hære.in l. venditor. ff. de hæred.vel act. vend.iuncta.l.qui vas.§. ſi.ff. de furt.

PR. Inſtrumenta priuata non probant.l.inſtrumenta. C.de probat.

P R.Innocentia conſilij, & fati infœlicitas excuſat.l.infans.ff.ad.le.Cor. de ſica.

P R.Intereſt reipublicę, vt ſuprema hominū iudicia ſortiantur effectū, in illa l . vel negare . ff. quemadm.teſta.aper.

P R . Impubes iudicio caret,l.cum prætor.ff.de iudi.§.itē impubes, inſt. quib.nō eſt permiſſ.fac. teſtam.

PR . Illud dicitur poſſe, quod iuſtè , honeſtè, & cōmodè poſſumus.l.nepos proculo . ff. de verbor.ſignificat. in can.faciat.xij.q.ij.

P R. In teſtamentis plenior interpretatio eſt facienda,quàm in contractibus.l . in teſtamētis.ff. de

de reg.iur.c.cum dilecti. extr. de donat.

OB. Contrà, quia contractus cõditionalis trāſmittitur ad hæredem. in §. ex conditionali.inſti. de verbo. obliga. l. vbi pactum.ff. de proba. vltima autem volūtas cõditionalis non, vt l.vnic. §. ſin autem aliquid ſub conditione. C. de cad. toll.

SO. Illud eſt, quia diuerſa eſt ratio in cõtractibus, & vltimis voluntatibus. Ratio diuerſitatis eſt, quia in contractibus factum contrahentis interuenit, qui nedum ſibi, ſed etiā hæredi prouidere coniecturatur: ꝙ ſecus in legato vel hæreditate conditionali, quia ibi non verſatur factum legatarij, vel hæredis, ſed ſolum teſtatoris, qui ſolum intelligitur velle ꝓuidere & hæredi & legatario, non autem hæredi hæredis vel legatarij, ſecundum doct.

PR. Iudex debet iudicare ſecundum allegata & probata. l. illicitas. §. veritas. ff. de offic. præſid.

OB. Contra imò ſecundum cõſcientiam ſuam, & æquitatem. l. quod ſi Epheſi. in fin. ff. de eo quod cert. loc. l. placuit. C. de iudic. l. ſi irruptione. in fin. ff. fi. regund.

SO. Contraria procedunt quando aliquis vt iudex habet cõſcientiam & æquitatem, quo caſu de facto ſibi cognito ꝑ probationes factas iudicare debet, non autem quando habet conſcientiam & æquitatē vt priuatus: & quando habet vt priuatus, ius non debet dicere: quia de facto ſibi cognito tanquā priuato, iudicare nō debet, ita gloſ. in l. j. in fin. ff. de ſer. & in §. ſi tibi. i auth. de mand. prin. coll. iij.

PR. Iuſtus dolor aliquē excuſat. l. Gracchus. C.

ad leg.Iul de adul.

PR.In dubio pro teſtamento iudicandum eſt. l.ſi pars.ff.de inoff. teſta.

PR.In contractibus innominatis locus eſt pœnitentiæ . l. ſi pecuniam ff.de cond . cauſ.da.cau non ſecu.

PR . Iniuria defunctus afficitur, cum hęredem nō habet.i §.j.iuſt.quib. ex cauſ. manu non licet.

PR.In habentibus ſymbolū,facilior eſt trāſit⁹. i l.an inutilis.§.acceptilatio.& l.ſi accepto latū.ff. de acceptilat . in l.in rē. §.itē quæcunq3.ff. de rei vendicatione.

PR. Iuriſdictio ſine modica coerctiōe nulla eſt. l.j.§.fi. & l.fi.ff. de offic. eius cui mand . & iuriſd.

PR. In tabulis patris & filij vna falcidia ſeruatur in l.in ratione . §. quod vulgo.ff.ad leg.falcid.

PRO. In ſua poteſtate non videtur habere,qui non eſt ſuę poteſtatis. in l.ſic euenier.ff. ad leg. Iul.de adulr.

PR.Is poteſt codicillari, qui poteſt & teſtari.l.diui.§.codicillos.&.l.conficiut.§.codicil.ff.de iur. codicill.l.ij.ff.de l.j.

PRO. In acquirenda poſſeſsione corpus , & animus interuenire debent.l.iij.ff.de acqui.poſſeſſ . in amittenda verò ſolu. animos ſufficit.d.l. iij.§.in amittenda.&.l.ſi. quis. vide. §.differentia. ff.eod.titu.

OB .Contrà,quia ſicut in acquirenda . ita & in amittenda vtrunque interuenire debet.l.quēadmodum. ff.eod.titu.l.fe. de re.regu.iur.ff.

SOL.Vtrunque neceſſe eſt in perdendo ,ſi incipias à corpore ,ſecus ſi ab animo , ita Doctores communiter tenent.

PRO. *In traditionibus* rerum quodcunque pactū valet l.in traditionibus.ff.de pactis.

PRO. Intereſt noſtra animum liberorum noſtrorum non corrumpi. l.vt tantum. ff. de ſeru. corru.

PRO. Imperialis fortuna, ſeu liberalitas, culmen habet præcipuum, & omnes ſupereminet alias, in l.cum multa. C. de bon. quæ libe.

PRO. In certa parte inſtitutus, in tota hæreditate intelligitur hæres. l. j. §. ſi ex fundo. ff. de hære. inſtit. l. cohæredi. §. fina. ff. de vulga. ſubſti.

PR. Id quod non poteſt quis facere tanquã ipſe, poteſt facere tanquam alius. l. ſi paterfamiliàs. §. qui duos. ff. de adop. l. q̃ſitum. ff. de in ius voc.

PR. Intereſt noſtra, litibus & ſumptibus non vexari. l. minoribus. ff. de mino.

PR. In pecunia non cadit affectio ſingularis, cũ ſit certa eius æſtimatio. l. nummis. ff. de in lit. iur.

PR. Inter habentes ordinariam iuriſdictionẽ, locus eſt præuentioni. l. ſi quis poſteaquã. ff. de iudic. l. cum quædã puella. ff. de iuriſdictio. omniũ iudic. c. propoſuiſti. de foro. cõp. Vbi enim cœptum, &c. vt l. vbi cœptũ ff. de iudic.

PR. In priuatis negociis filius patrem, & pater filiũ iudicẽ habere poteſt. l. in priuatis. ff. de iud.

PR O. Inquantum quis honoratur, intantũ grauatur. l. ab eo. C. de fidei com. l. filius. §. apud Marcellũ. ff. de leg. j. l. ſi ſic. §. j. ff. de leg. j. §. j. inſtitu. de fideicommiſſ. hæred.

PR. Ignorantibus etiam & abſentibus acquiri poteſt, l. cum pater. § ſurdo ff de lega. ij.

PR O. Iuriſperitus poteſt mutare conſilium, ſi videatur ſibi hoc expedire, l. diui. ff. de iur. patr. can. certè. xij. q. j.

Pro.

PR. Iudex debet iudicare ſecundum leges & cõſuetudines, non ſecundũ exempla, in l. nemo. C. de ſen. & interlo. om. iudic. l. rem non nouam. C. de iudi. in. §. omnis autem iudex. in auth. de iudicib. colla. vj. §. j. inſti. de off. iud.

P R. Iniquum eſt perimi pacto de quo cogitatũ non docetur, l. qui cum tutoribus. §. fin. ff. de pact.

P R. In numerationibus vna quãdoque ſolutione tollũtur quæ obligationes. l. in numerationib⁹. ff. de ſolutio.

P R. Ignorãs vel inuitus nemo obligatur. l. nec ignorans. C. de dona.

P R. Iuriſiurandi religio ſatis Deum vltorem habet. l. ij. C. de reb. cred. & iureiu.

PR. In omni actu requiruntur duo, voluntas, & poteſtas, nõ enim ſufficit voluntas, niſi ſit & poteſtas, nec econtra, in l. multum intereſt, vbi gl. C. ſi quis alte. vel ſib. in c. cum ſuper abbatis, de off. iud. deleg. ext.

PR. Is gradu cęteros antecellit, quem labor prolixior & maiora ſtipẽdia fecerunt anteire. l. nemo agentiũ. C. de off. mag. mil.

PRO. In neceſsitatibus nemo liberalis exiſtit. l. rem legatam. ff. de adim. leg.

PR. Iniquum eſt de alieno facto alium iurare. l. Marcell⁹. §. iurare. ff. rerum amo.

PR. Incluſio vni⁹ eſt excluſio alteri⁹. l. cũ ita. ff. de condit. & demonſtr. l. Pomponius. §. ſed etſi is. ff. de proc.

PR. Inter pares ſæpe ſolet eſſe inuidia. gl. in l. ſi cum exceptione. § eum qui. ff. quod met. cauſ.

PR. Inſtrumenta regulariter executionem paratam non habent, minor annis

m̃nis.xxv.cui ſi deicommiſſum.ff.de minor.fallit in inſtrumẽto depoſiti. l. penul.vbi Bal.C.depoſi. & in teſtamẽtis,in l.fi.C. de edic.diui.Hadr.tollẽ. cum aliis ſimilibus.

PR. Iudiciũ plurimorũ firmius eſt. c. prudentiã, extra de offic.deleg.

PR.In obligatione generali non veniunt ea quæ quis veriſimiliter non eſſet conceſſurus.l. obligatiõe generali.ff.de pign. l.j.C.quæ res pign. obliga.poſſ.in clemen.ſi epiſcopus, de pœnit. & remiſſ.in Clemen.

Pr.In bonę fidei iudiciis inæqualiter factum, in melius reformatur. in l. maioribus. C.commu. vtriuſ.iudi.

PR.Imò, aduerbiũ correctiuè ponitur. l. ſi ita ſcriptum.ff.de hære. inſt. l.ſtichus.ff. de manumiſ. teſtam.

PR. Id debet quis probare,quo probato adiuuetur.l.ad probationem C.de probat.

PR.Ius non fauet votis delicatorum. l. ſi ſeruos. in fi.ff.de pign.actio. l.ij. ff.de cap.l.fi.de oper.ſer. l.j.§.ſed ſi rem.ſi quid in fraud.par.ff.l.vt pomum ff.de ſeruit.

PR.Ius quandoq; fauet votis delicatorum. in l. hoc iure.ff.de aquaquot. & æſti.l.competit.§. j.ff. quod vi aut clam.

PR. Ignorans ignorabitur.j.ad Cor.14.ĩ ca.ideo xxxvij.diſt.& can.qui ea. xxxviij.diſtin.

PR.Intereſt noſtra, bonũ habere vicinum.l. q̃d ſæpe.§.fi.ff.de contrahẽ. emptio.

PR.Imperiũ & fiſc⁹ abũdabit,ſi ſubiectos habeat locupletes.ĩ §.cogitatio. in authẽ.vt iud.ſine quo ſuff.coll.ij.

PRO. In generali ſermone non continetur perſona loquentis, l. inquiſitio.C.de ſolut.

OB. Contrà de l. quòd ſi nolit. §.j.ff. de edic. & l. quod ſi duo, & l. antep. ff. de in diem addi. & l. Paulus. §. fi. ff. de pign.

SOL. Tu dic quòd perſona loquentis bene cõtinetur, niſi alia cauſa impediat. d.l. inquiſitio. ita Bart. in l.j.ff. de ſenat.

PR. Iuſſus iudicis aliquẽ excuſat. l. quanquam. ff. de aqua plu. arcend. l. ſi ſtipulatus. §. ſi lancem. ff. de ſolut.

OB. Cõtrà de l. quoniã. C. de appella. vbi officialis faciẽs præceptũ iudicis ordinarij, punitur.

SO. Cum iudex aliquid mandat officium ſuũ exercendo, excuſatur parẽs propter iudicialẽ authoritatem. Si verò non exercet officium ſuum, non eſt parendum. Nam interdum reſiſtere debent officiales: vt in contrario & vide gloſ. in c. quod quis mandato, de regul. jur. in vj.

PR. Iuſtè poſsidet, qui authoritate prtoris poſsidet. l. iuſtè. ff. de ac. poſſ.

PR. Inter priuationem & habitum, non eſt dare medium, in l. hæc verba. iij ff. de verb. ſig.

OB. Cõtrà de l.j. §. ſciẽtiam, vbi gl. ff. de tribut. act. vbi inter velle & nolle datur medium, ſcilicet non nolle.

SO. Aliqua ſunt oppoſita vt contraria, & in illis eſt dare mediũ, vt inter calidum & frigidum, tepidum, inter auaritiã, & prodigalitatẽ liberalitas. Aliqua verò ſunt oppoſita, vt priuantia, & in illis non eſt dare mediũ, vt nox, aut dies eſt, ſecundum Dialecticos.

PR. Ius prętoriũ eſt quaſi viua vox iuris ciuilis. in l. nam & ipſum. ff. de iuſt. & iur.

PRO. Iracundia excuſat à culpa, in l. iij. vbi gl. ff. de diuor.

OB. Contrà de l. ſi non con-

conuicij.C.de iniur.

SO.Speciale ibi in actio ne iniuriarũ, vel vbi fuit perſeuerantia,vt ibi not.

PR.Inanis eſt actio, quã inopia debitoris excludit.l.nam is.ff. de dol.l. itaque fullo.ff.de fur.

ADDITIO.

PR.In eodem ſtatu nunquam homo permanet. §.vt autem.in authen.de non alien.

PR.Impoſsibilium nulla eſt obligatio,in l.impoſſibilium.ff.de reg.iur.

OB. Contrà de l. Meui⁹.ff.de cód. & demóſt. vbi ſi legatum ſit ſub cõditione de dando ei qui de iure capere nõ poteſt conditio eſt adimplenda in forma,ſpecificata.

SOL.Ibi nõ eſt impoſsibile quo ad dantem ſeu faciẽtem,ſed quo ad accipientem.

Pr. Inaudita cauſſa quẽquam cõdemnari, equitatis ratio non patitur,in l.j.ff.de requir.reis.

Pr.Inhumanũ eſt valde, à nemine accipere: ſed paſsim,viliſsimum: omnia, auariſsimum. in l. ſolent.ff.de offi. procon. & lega.

PRO.Imperſonalitas vitiat contractum.in auth. ſi quando.C. de conſtit. pecun.

PRO.In,pro valde, ſumitur.l.Gallus. §.ille caſus indifficilis, de lib. & poſthu.ff.

PR. Impudicus oculus impudici cordis eſt nuntius.can.nec ſolo affectu. xxxij.q.v.

PR.In iudicijs perſonarum acceptio nulla eſt. in c.nouit.de iud. extra, in regu.in iudicijs,de regu.iur.in vj.

PR.In iudicando, cordi magis eſt cuſtodia veritatis quàm obedientia voluntatis, ca. iudicet. iij.q.vij.

PR. In iuramento ſemper ineſt clauſula, ſi non valet qđ ago vt ago,va-

leat vt valere poteſt, in l. cum pater. §. filius matrē ff. de lega. ij.

PR. In vno & eodem officio, non debet eſſe diſpar profeſsio, can. in noua. xvj. quæſt. vij.

PR. In ambiguis rebus abſolutum nō debet eſſe iudicium, cano. ſi. xxxiij. diſtin.

PR. Is ſtatus alicui⁹ eſſe videtur, in quo deprehēditur. in c. ſi iudex laicus. de ſenten. excom. in vj.

PR. In negotiis diffiniēdis nō ſolū eſt neceſſaria ſcientia, ſed etiam poteſtas, ca. j. xx. diſt.

PR. In malis promiſsis reſcinde fidē, can. in malis. ij. q. iiij.

PR. Inter opera charitatis nō minimū eſt errantē ab erroris ſui ſemita reuocare. c. inter opera. de ſponſ. extra.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. In maleuolā animā nō ītrabit ſapiētia. Sap. 1.

PRO. In multiloquio non deerit peccatum. Prou. 10.

PRO. Innocentem & iuſtum non interſicies. Exod. 23.

PR. Iuſto lex nō eſt poſita. j. Tim. 1.

PRO. Iuſtus ex fide viuit. Gal. 3.

Pr. Initiū ſapiētię timor domini. Prou. 1. Eccleſ. 1.

PR. Inimici hominis domeſtici eius. Mich. 7.

PR. In omnibus operib⁹ tuis memorare nouiſsima, & inæternum non peccabis. Eccle. 7.

L.

PROPOSITIO.

Legati appellatione continetur & fideicōmiſſum. l. & fideicommiſſum. ff. de le. iij. l. ij. C. cōmu. de le.

PR. Legati appellatione etiam hæredis inſtitutio continetur. in l. verbis legis. ff. de verb. ſigni.

OB. Contrà de l. mulier. §. fi. ff. ad Trebel. vbi legata

legata portione hæreditatis, non cenſetur facta hæreditaria inſtitutio. & per conſequens reſtitutio ex Trebelliano, nec quartæ retentio dabitur.

SOL. Dic quod ex largiſsima ſignificatione verbum lego, trahitur ad inſtitutionem hæredis, d.l. verbis: ſecus ſecundum communem vſum loquendi (cui ſtare debemus) quia non trahitur ad actum hæredis, ita Bart. in l. centurio. ff. de vul. ſub.

PR. Legitimè factũ pœnam nullam meretur, in l. Gracchus. C. ad le. Iul. de adul.

OB. Contrà de l. j. C. de ſecũd. nup. & §. ſi. i auth. de reſtitu. coll. iiij. vbi legitimæ dicuntur nuptię, ante annum luctus, & tamen puniuntur, & ſic aliquid eſt legitimũ. quod pœnam meretur.

SO. Ibi matrimoniũ nõ punitur, ſed nimia feſtinantia.

Ob. Secũdò cõtrà de l. quoties. C. de rei vend. iuncta. l. eum qui duob⁹. ff. ad le. Corn. de fal. vb qui eandem rem in ſolidum duobus vendit, pœna falſi punitur, & tamen iure & legitimè dicitur diſtracta.

SO. Aut loquimur de iure reſpectu cõtract. vẽd. & trad. & tũc ꝓcedit. d. l. quoties, aut verò reſpectu delicti, & tũc nõ iure fit, imò faciẽs punitur. d. l. eum qui. & ita Bal. in d. l. quoties.

O B. Tertiò & vltimò opponitur de l. vnic. C. ne tut. vel cur. vect. cõdu. iũcta. l. vni. rem alie. ger. vbi tutores vel curatores liberè poſſunt res ſuas, licet obligatas, pupillis alięnare vel obligare, & tamẽ ſi tutores vectigalia publica cõduxerint, pœna falſi puniũtur, ne plurib⁹ in ſolidũ res ſuas videátur obligare. & ſic legitimè factum punitur.

SO. Dic quod ī d.l.vni. ne.tu.vecti.códu. ſpeciale eſt in contractu vectigalis. vel dic quod text. in d.l.vni.rem alien.ger. non dicit quòd non teneatur hac pœna.

PR. Lectio repetita placebit, vnde ſecundũ Horatium, Decies repetita placebunt, in §.j. C.de emend.Iuſt.cod.

PR. Laici eccleſiaſtica negotia tractare nõ debẽt. c.ij.extra de iud.

PR. Lata culpa dolo æquiparatur.in l. ꝙ Nerua.ff.depo.in l.j.ff.ſi mẽſ. fal.mod.dix.

Pro. Leges ſe accommodant ad ea, quæ frequentiùs non rarò accidunt, in l.ná ad ea. ff.de legib. ſ §.j.in aut.vt ſine proh. mat.coll.v.

OB. Contrà de §.inſula inſti.de rerum diuiſ.

SO. Sup his q̃ rarò eueniũt, lex diſponit, vt materia ad plenũ declaretur & vt dubietas tollatur, vt ibi.

OB. Secundò oppono de l.ſi maior quinquagenaria. C.de leg.hære.vbi lex de mirabili caſu de rarò contingente diſponit.

SO. Vbi euenit naturaliter, lex ſuper eo diſponere debet, vt ibi.

Pr. Legitima pars liberorum titulo inſtitutionis eſt relinquenda. l. inter cætera.ff.de lib.& poſth. §.aliud quoq; cap.& §. hæc autem diſpoſuimus. in auth.vt cum de appe. cog.coll.viij.

Pr. Legitima etiã in quinque ſolidis iure inſtitutionis poteſt relinqui.gl. communiter recepta. in l.iij. §. ſed vtrum. ff. de min.

Pro. Legitima filiorum quaſi debitum appellatur, in §.j.ī auth.de trien. & ſem.coll.iij.l. Papinianus.§.ſi quis impubes.ff. de inoff.teſtam.

Pro. Libera debent eſſe matrimonia.l.Titia.ff.de verb.

verb. oblig. l. neque ab initio C. de nup. in c. requiſiuit, & c. gemma. ext. de ſpon. & mat.

Pr. Literæ ſolus ius non dant, neq; probant. l. epiſtola. ff. de pac. l. epiſtolis ff. de prob.

Pr. Lex ſecundũ titulum cui ſubiecta eſt intelligi debet. l. imperator. in fi. ff. de in diem add.

Pr. Leges ſunt ſacratiſsimæ. l. leges. C. de leg. l. j. ff. de var. & ext. cog.

Pr. Lege imperatorũ nõ in omnibus eccleſiaſticis controuerſijs eſt vtendũ. ca. lege. x. diſtinct.

Pr. Liberi corporis æſtimatio nulla eſt. l. j. §. j. ff. de his qui deie. vel effud.

Pro. Licet non valeat qđ in veritate agitur, tamen valet quod ſimulatè concipitur. in l. Lucius. ff. de poſ.

Pr. Lex debet eſſe de caſu dubitabili. in l. quod Labeo. ff. de Carb. edic. in l. Domitius Labeo. ff. de teſtam. l. ancillæ. C. de furt. quandoque tamen ratione clarioris ſenſus ſuper non dubio reſpondere ſolet iuriſconſultus. in l. illud nullã habet dubitationem. ff. de min. l. ſi conuenerit. ibi, proculdubio. ff. de iuriſ. om. iud. in l. non dubium. ff. de leg. iij. & l. non dubium. C. de leg.

Pro. Locatio non transfert dominium. l. non ſolet. ff. loc. ad probationẽ. C. eod. tit.

Pro. Litibus finis eſt imponendus, ne immortales ſint. l. properandum. C. de iud. l. quidã, ſi cert. pet. ff. c. finem litibꝰ, ext. de dol. & cont.

Pro. Lis dicitur mota, cũ fuerit lis conteſtata, cap. ex parte. iij. de verb. ſig. ext.

Propo. Lite conteſtata perpetuatur actio, l. fi. C. de præſcrip. 30. vel. 40. anno.

Pro. Liberalitatem hominum

minum captioſam interpretatio prudẽtium fregit. in l. cum Aquiliana. ff. de tranſac.

PR. Leges neque in paupertate viuere, neque in anxietate mori permittũt. §. fi. in aut. de hæred. & fal. coll. j.

P R. Longiſsimum vitæ hominum tẽpus eſt centum annorum. Eccl. 18. in l. fi. C. de ſacroſ. Eccle. l. ſi vſufructus. ff. de vſufr. leg.

P R. Ludus ſaccorum eſt permiſſus, cum in ingenio potius naturali, quã ſorte conſiſtat, not. gloſ. in auth. interdicimus. C. de epiſco. & cler.

P R. Lex eſt perpetua, nec vnquam moritur. 4. Eſd. 9. l. Arriani. C. de hæret.

PR. Liberalitate ſua quis inops fieri non debet. l. ne liberalitate. ff. de re iud.

PR O. Limitata cauſa limitatum parit effectum l. in agris. ff. de acqui. rerum domi. l. ij. ff. de per. & com. rei vend. l. cũ ſeruo. ff. de contrah. empt.

P R. Legitimum eſt etiã quod à lege confirmatur, in l. legitima. ff. de pact. in l. lege obuenire. ff. de verborũ ſig. in reg. actus legitimi, vbi Dy. ff. de reg. iur.

P R. Leges ab omnibus ſciri & obſeruari debẽt, in l. leges. j. & ij. C. de legib.

P R. Libertas inæſtimabilis res eſt, §. fin. inſt. quib. ex cauſ. ma. non licet.

P R O. Ludus pernicioſus impunit9 eſſe nõ debet. l. inter omnes, §. fi. ff. de furtis.

P R. Laicis nulla eſt attributa facultas in rebus Eccleſiaſtici, in c. cũ laicis, extra de rebus Eccleſ. non alien. c. Eccleſia de conſt.

PR. Lucrum intelligitur deducto damno, & damnum

nũ lucro deducto.l.Mutius.ff.pro ſoc.

PR.Lupanaria in multis honeſtorum virorũ prędiis exercentur. l. ancillarum. §. fin.ff. de pet. hæred.

P R. Legitima debetur tantùm tẽpore mortis. in l.cum quæritur. C.de inoffi.teſta.in l.j.§.ſi impuberi.ff.de coll.bon.

P R.Legaui verbum,nõ tantùm ad præterita,ſed etiam ad præſentia legata trahitur.in l.talis ſcripta.§.ſi.ff.leg.j.

PR.Latrones turca ſunt ſuſpendendi.l.capitaliũ. §.vlt.ff.de pœnis.

ADDITIO.

P R. Legatarius poteſt eſſe teſtis in cauſa teſtamenti.l. quia teſtamento.ff.de teſta. in §.legatarius.inſti.de teſta.

O B. Opponitur,quia nemo in ſua cauſa teſtis eſſe poteſt.in l.nullus.ff. de teſtib.

S O.Legatarius in cauſa teſtamenti teſtamenti non ſua fert teſtimoniũ, nec propter hoc quòd valeat teſtamentum, ſequitur quòd valeat legatum,cum ſine teſtamento legata poſſint conſiſtere. in authẽ. ex cauſa.C.de libe.præter. vel exhære. ita Accur.in l.omnibus.C.eodem.

P R.Leuis duntaxat caſtigatio permiſſa eſt docenti.l.ſed & ſi quicunque. ff. ad legem Aquil.

PR.Leges ſeculares non dedignãtur ſacros canones imitari, in c.ſi.de ſecun.nup.extra.

PR.Legis beneficio minimè fruãtur hi qui cõtemnendam eam eſſe cẽſuerunt, l. ſi. §.ſin vero. C.de iure delibe.

PR. Liberum corpus æſtimationem nõ recipit. in l.iij.ff. ſi quadru. pau. feciſſ.dica.

P R.Ludos eos appellare non debemus,ex quibus crimina oriuntur. in proœ.

proœ. digeſtorum. §.fi.

Pr.Lachrymæ & orationes, sũt arma clerico.c.reprehẽſibile. & ca.cõuenior.xxiij.q.viij.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Leo eſt fortiſsimus beſtiarum. Prouerb.30.

PR. Laus in honore ꝓprio ſordeſcit. Pro. 27.

PR. Litera occidit, ſpiritus viuificat.2.Cor.3.

PR. Lata porta & ſpatioſa eſt via, quæ ducit ad perditionem, & multi intrãt per eã: anguſta verò porta eſt quæ ducit ad vitam, & pauci ſunt qui inueniunt eã Mat 7.

M.

PROPOSITIO.

Multa fieri prohibentur quæ ſi facta fuerint, tenẽt. l.patre furioſo. ff.de his qui ſunt ſui vel alien.iur. ca.ad apoſtolicam.de regular.extra,in can.neque furioſus.xxxiij.q.ij.

PRO.Multæ hominum ſpecies, & rerum diſcolor vſus. Velle ſuum cuique eſt, nec voto viuitur vno. gloſ. in l.fina.ff.de offic.præt.

PR.Militat in teneris annis amor hoſpes amœnꝰ. Eſt in canicie ridiculoſa Venus. gloſ.in cap.cum. in iuuentute. extra, de præſumpt.

PR. Mora purgari poteſt.l.interdum.§.Stichi. ff.de verbo.oblig.

OB. Contrà de. l. magnam.C.de contr.& cõmit.ſtip.

SO. Ibi erat dies & pœna appoſita, quo caſu nõ purgatur.

PROPOSITIO.

Modico ære præſẽti magis cõtenti ſumus, quàm futuro.l.cum hi.in principio. ff. de tranſact.vbi gloſſ.notat. Ad præſens oua, cras pullis ſunt meliora.

PRO.Maſculinum concipit fœmininum. l. qui duos multos. ff. de leg. iij.

iij.l.ſeruis legatis,de leg. iij. l. j.ff. de ver. ſignific.

PR. Multa cadunt inter calicem, ſupremáque labra: & multa cadunt inter os & offam.in.§.illud quæſitum,inſti.de rerum diuiſ.

PR. Meretrices fuge,in cano. meretrices. xxxij. q.iiij.

PR. Melius eſt pro veritate pati ſuppliciũ,quàm pro adulatione beneficiũ.in cano. nemo peritorum.xj.q.iii.

PR. Multa fiunt propter ſcandalũ euitãdum quæ aliàs non fierét. l.qui cædem.ff.ad leg. Corn.de ſica. c. cum teneamur, extra.de præb.

OB. Contrà de cap.qui ſcandalizauerit. ext. de reg iur. vbi vtilius naſci permittitur ſcandalum, quã veritas relinquatur.

SOL. Ibi de veritate bonæ vitę quæ propter ſcãdalum relinquenda non eſt, ſecus in veritate diſciplinæ, vel iuſtitiæ, vt hic,& ibi vide gloſ.

PR. Monachi iurare ſolent per crede mihi.nota gloſ.in l. quæ ſub conditione,§.j.ff.de cõd. inſti.

PRO. Mulieres vagari non licet, nec virorum cœtibus immiſceri. ca. mulieres.de iud. in vj.

PRO. Mulieres ſunt ſubditæ viris. ad Epheſ. 5.j. Pet. 3. ad Col. 3.in can.ſatis. & cano.mulierem.xxxiij.q.v.

PRO. Mulieres virilibus officiis fungi nõ poſſunt.leg.j. §.ſexum.ff.de poſtul.le. cum prætor.ff. de iud.le.ij. de reg.iur.in cano.mulierũ.xxxiij.q.v.

OBIEC. Contra de cap. dilecti, extra de arbit. vbi mulier arbiter eſſe poteſt ex compromiſſo. Contra. l.penul. C.de arbit.

SOLV. Illud verum eſt de cõſuetudine præſcripta, vt in Regina Francorum,vt ibi.

SO.

OB. Præterea contrà de cano. Mennan .ij.q.iiij. vbi delegatur mulieri ius ſpirituale.

S O. Ibi, quia princeps ſciẽter cõmiſit cauſam.

P R. Meritis magis ſunt filij ad paterna obſequia prouocandi, quàm pactionibus aſtringendi. l. ſiquando .§. illud. C. de inoffic. teſta.

P R. Maior quæſtio trahit ad ſe minorem. l. per minorem. ff. de iudi.

P R. Media tempora nõ nocent. in l. ſed & ſi cõditioni. §. ſolemus, & l. ſi alienũ. §. in extraneis, ff. de hær. inſtit. l. j. §. exigit. ff. de bon. poſſ. cõtra tab.

PR. Medici æquiparantur obſtetricibus. & æſtimantur ſexaginta ſolidis. in l. ſi ex pluribus. C. commu. de leg.

P R. Mulier regulariter teſtis eſſe poteſt. in l. qui teſtamento. ij. §. mulier. ff. de teſtamen. l. ex eo. ff. de teſtib. in cano. ex eo. 11. quæſt. 3.

O B. Cõtrà de can. mulierem. xxxiij. q. v. & c. forus. in fi. ext. de verb. ſigni. & §. teſtes, inſtitut. de teſt. ord. vbi mulier teſtificari nõ poteſt, quia fragilis & mutabilis.

S O L. In criminalibus iudicijs mulier teſtis eſſe nõ poteſt de iure canonico, vt in contrarijs: In ciuilibus verò teſtis eſſe non poteſt in teſtamento. d. §. teſtes.

PR. Malę fidei poſſeſſores, eius quod in rẽ alienam impendũt, nullam habent repetitionem. l. domum. C. de rei vend.

PR. Malę fidei poſſeſſor nullo tempore præſcribit. c. ij. ext. de reg. iur.

P R. Mendacium in iure punitur. mendax enim omni cõmodo priuatur. in l. fi. ff. de rei vend. l. & ſi legibus. C. ſi cõtra ius vel vti. pub. l. ſi dubitet. §. ita tamen. ff. de fideiuſ. l. ſed hæc ita. §. j. ff. de re iud

iud.l.ſi filius. ff.de inter. actio. l. inde Neratius. §.fi.ff. ad le. Aquil.l.cõtra negantem. C.de leg. Aquil. §. hoc ſtudium. &. §. illud. in authen. de trien. & ſemiſſ.coll. iij.c. ſuper literis. extra de reſcript.

PR. Memoria humana eſt labilis. in l. peregre. ff. de acquir. poſſeſſ.

PR. Mandatum morte mandatoris finitur. l. ſi præcedente. ff. mand. l. mandatum. C. eodẽ tit.

PR. Melius eſt ordinem eſſe plenum. l. generaliter. §. ſpurios, de decur.

PR. Mors omnia ſoluit, in §. deinceps. in auth. de nupt. coll. iiij.

PR. Mitius agitur cum lege quàm cum homine. gloſ. in l. Celſus. ff. de arbit.

PR. Melius eſt habere paucos miniſtros. quàm multos malos. in c. cum ſit ars artium, de æta. & qual.

PR. Melius eſt pauca idonea effundere, quam multis inutilibus homines prægrauari. l. ij. §. cõtrarium. C. de vet. iur. enucl.

PR. Malè meritus, publicè, vt alijs exemplo ad deterrenda maleficia ſit, egeſtate laborare debet. l. bona fides. ff. depoſit.

PR. Mora eſt debitoris vitium. gl. in. l. fi. C. in quib. cauſ. in integ. reſt. non eſt neceſſ.

PR. Manifeſtæ turpitudinis eſt nolle nec iurare, nec iuſiurandum referre. l. manifeſtè. ff. de iureiurand.

PR. Maius eſt delictum in committendo quàm in omittendo. glo. communiter recepta in l. mora. ff. ſol. matr.

PR. Melius eſt pauca agere cautè, quàm multis intereſſe periculoſe. in. §. ſi verò. in auth. de tabellionib. coll. iiij.

PR. Monaſterium habetur

Pr.

betur loco filij. in authē. ſi ſiqua mulier, vbi gloſ. C. de ſacro. Eccle.c.in præsētia, extra de proba.

Pr. Monachus habetur pro mortuo quo ad act⁹ ciuiles.l.deo nobis.C.de epiſcopo. & cler. cā.placuit.xvj.q.j.ſecus tamen quo ad actus naturales. not. Accur. in authen. idem eſt. C.de bon.quæ. lib.

Pr.Melioribus contēptis ĩproba aduocatio ſurrogari non debet.l.rem nō nouam.§. patroni. C.de iud.

Pr.Media via eſt eligenda,medium enim tenuere beati. Maiori enim medijs gratia reb⁹ ineſt. Medio tutiſsimus ibis.in §.j.in authen. de conſul.lib.coll.iiij. l. ſolent. de offi. proconſ.& leg.l.nec ſupina .ff. de iur. & fact. igr .l. legato generaliter. ff.de lega.j. §.cū ex aliena materia.īſt.de rerū diuiſ.c.j.ext. de offic.cuſto.

OB. Cōtrà de.l.Neſennius. in fi.ff.de neg.geſt. vbi alimenta præſtita ab auia filio,de vtroque patrimonio non dicuntur erogata,& ſic diuiſio per medium non fiet.

SO.Dic quòd ibi maior erat præſumptio ꝓ vna parte, quàm pro alia, & tunc non eligitur media via:ſecus quādo nō eſſet maior præſumptio pro vna parte,quàm pro alia vt hic, & vide Ang. & Ioan. Fab. in §.fin.inſtit. quib.ex cauſ.ma.non lic.

Pro. Mendax precator. carere debet impetratis. leg.& ſi legibus.C.ſi cōtra ius vel vtil.pub.e.ſedes, & cap. ſuper literis. extra de reſcript.

Pro. Multa tranſeunt cum vniuerſitate, quæ aliàs non tranſirent. l.in modicis. ff. de contrah. empt. l. quædam. ff. de acqui.c.rerum do. l.j. ff. de fund. dot. cap. de iure. & cap.

cum ſeculum. extra de iur.patron.

OB.Contrà.de.l.perinde, & l.ſi patroni filius.ff. ad Trebell. vbi operarũ pactio & iura ſepulchrorum non tranſeunt cum vniuerſitate ad fideicõmiſſarium, ſicut nec ſpecialiter tranſire poſſent.

SO.Hæc regula fallit in iuribus ſepulchrorum & obligationibus operarũ, ſecundũ gloſ. in dicta.l. quædam.

Pr.Merum & mixtũ imperium de iure ciuili eſt indelegabile. l.j.ff.de offic.eius cui mand .eſt iuriſdict. ſecus de iure cano.quia poteſt delegari. glo.cõmuniter approbata in ca. quod ſedem extra de offic.iud.ordina.

Pro. Malitiis hominum eſt obuiandum.l. in fundo.ff. de rei vend.cap.auaritiæ.de elect.in vj.

PRO. Medium trahit de ſe præcedens & ſequẽs &,ſi duo extrema.l. qui ſella.ff.de ſeruit .ruſtic.prædio .ca. ſecundo requiris. §.tertio poſtulas.de appell.ext.

Pr. Miſericordia indigni non ſunt, qui alieno laborant vitio.l. legem.C. de nat.lib.

Pr.Maritus duas vxores habere non poteſt, aliàs infamis efficitur. l.ij. C. de inceſt.nupt.l.eum qui duas.C.de adul.§.affinitatis.inſt.de nupt.

Pr.Mulier & fiſcus in priuilegijs pari paſſu ambulant. l.ij. C. de priuil. dot.

Pr. Melius eſt coarctare iuueniles calores, ne cupidini dediti triſtem exitum ſentiant.l.fina.C.de bon.quæ lib.

Pr. Merces laboris eximij. appellanda eſt,quæ contemplatione ſalutis, certo modo æſtimanda non eſt.l.ſi pater.§.fin.ff. de don.cauſ.mor.

Pro. Multa renaſcentur, quæ iam cecidere cadentque

déntque. Quæ nũc ſunt in honore vocabula (ſi volet vſus) Quem penes arbitrium eſt, & lex, & norma loquendi, gloſ. in l. Labeo. ff. de ſuppel. lega.

P R. Maximum remedium ad lites finiendas, eſt tranſactio, & iuſiurãdum. l. j. ff. de iureiur.

PRO. Morbus impedit iudicium. l. quæſitum. ff. de re iudic. l. ij. §. ſi quis in iudicio. ff. ſi quis caut.

PR. Melius eſt poſsidere. quàm alio poſsidente petere. l. is qui deſtinauit. ff. de rei vend.

P R. Milites nec plebeiorum pœnis, nec tormentis ſubiici debent. l. milites. C. de quæſtio. quod nota: quia idem in clerico & doctore.

P R O. Milites ab omni bellorum tumultu rempublicam, à qua aluntur, defendere debent. in l. milites. C. loca.

P R. Mulier incarcerari non poteſt, nec in ciuilibus, nec in criminalibus cauſis. auth. hodie. C. de cuſt. reorum.

P R. Mediocris ſcientia ſufficit. l. ſi quid vẽditor. §. venditor. &. l. ſciendũ. §. illud. ff. de ædil. edic. c. niſi cum pridem. ext. de renunc. c. cum olim. de elect.

P R. Multæ hominibus viæ ad malum ſunt. in. §. mitiores. in authen. de nupt. coll. iiij.

P.R. Multa fiunt incidẽter per indirectum, quæ principaliter directè fieri non poſſent. l. quoties. C. de iudic. l. cum ciuili. C. de ord. cog.

PR. Magis eſt fauendum ei qui certat de damno euitando, quàm ei qui certat de lucro captãdo. l. ſi. §. & ſi præfatam. C. de iur. delib. l. qui autem. §. ſimili quoque modo. ff. de his quæ in frau. cred.

P R. Melius eſt præueni-

re quàm præueniri. in l. fi. C. in quib. cauſ. in integ reſtit. non eſt neceſſ. l. j. C. vt vnicuique lic. ſine iud. ſe vind.

Vnde verſus.

Principiis obſta, ſerò medicina paratur,

Cum mala per longas inualuere moras.

Et, Serò ſapiũt Phryges.

PR. Myſtum eſt ex duobus ſimplicibus compoſitum. l. imperium. ff. de iuriſ. omn. iud. l. ij. vbi gl. de verbo. obliga. §. quædam. inſt. de act.

PR. Mors ciuilis & naturalis æquiparatur. l. ſi deceſſerit. ff. qui ſatiſd. cog. l. j. §. pet. ff. de bon. poſ. contra tab.

PRO. Mutare formam nocet. l. prolatam. C. de ſen. & inter. omn. iud. l. non ſunt liberi. ff. de ſtatu. homi.

PRO. Mercenarius dignus eſt mercede ſua Mat. 10. 1. Cor. 3. c. cum ſecundum apoſtolũ. extra de præb. c. ſuper ſpecula. extra de mag.

PR. Maleficiorum nulla ſocietas eſt l. j. §. nunc tractemus. ff. de tut. & rat. diſtr.

PR. Monach' quicquid acquirit acquirit Monaſterio. authen. ingreſsi. C. de ſacro. Eccleſ.

PR. Multiplex innoxiæ paupertati in cõmodum infligi nõ debet. l. omnes §. præterea. C. de ſacr. eccl.

PRO. Modicum damnũ æquo animo ferre debet colonus. l. ſi merces. §. vis maior. ff. loca.

PRO. Magnum non eſt præiudiciũ in mora modici tẽporis. l. ſi debitori. ff. de iud.

PRO. Maior caſtitas in fœminis quàm in maſculis exigitur. gl. in l. palam. §. quæ in adulterio. ff. de rit. nupt.

PR. Maiori parti ſtandum eſt. l. duo ex tribus. ff. de re iud. l. ſi in tres. ff. de arbitr. c. j. de arbitr. extra.

extra. & c. j. de his, quæ ſiunt à ma. part. cap.

PRO. Manifeſta, probationibus non indigent. l. j. §. fi. vbi gl. de dot. prę l. ff. can. de manifeſta. ij. q. j.

PR. Morte proteſtantis extinguitur proteſtatio. l. non ſolùm. §. morte. ff. de noui. ope. nunt.

PR. Malitia supplet ætatem. l. iij. C. ſi minor ſe ma. dix. cap. de illis, ij. extra. de deſp. imp.

PR. Mala herba citò creſcit. glo. in l. quã ætate. ff. de teſtamen.

PR. Monachum non facit habitus, ſed profeſsio regularis, c. porrectum. extra de reg. & tranſ. ad religio.

ADDITIO.

PRO. Metus intelligitur qui cadere poteſt in conſtantem virum. l. metum, ff. quod me. cauſa.

PRO. Maius eſt impedimẽtum naturale quàm accidentale. l. ſi ſerua. §. fina. ff. de iur. dot.

PR. Maximum ac præcipuum munus eſt fœminarum, concipere ac cõceptum tueri. l. quæritur. ff. de ædil. edic.

PR. Malum eſt cadere à propoſito, ſed peius eſt ſimulare propoſitum. ca no. certè, xij. q. j.

PR. Melior eſt in malis factis humilis confeſsio, quàm in bonis ſuperba gloriatio, can. iniuſtum. vj. q. iij.

PR. Malum eſt peccare, ſed diabolicum perſeuerare. not. in l. conſentaneum. C. quom. & quan. iudex.

PR. Meliora ſunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oſcula odientis. Prouer. xvij.

PR. Minus malum exiſtit viam domini non agnoſcere, quàm poſt agnitam retroire, in c. quidam. ext. de apoſtat.

Pr. Miracula diuina ſunt admiranda, non in exemplum

emplum humanæ actionis trahenda, cano. fina. iiij. q. iij.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Melius eſt incidere in manus domini, quia multæ ſunt eius miſericordię, quàm in manus hominum. 2. Reg. 24.

PR. Mulier mortuo viro ſoluta eſt à lege viri, & nubẽdi in domino cui velit liberam habet poteſtatem. Roma. 7. in ca. pe. & c. fi. de ſecund. nup. ext.

PRO. Melius eſt nomen bonũ quàm diuitiæ multæ. Prou. xxij.

PR. Munera excæcant prudentes, & ſubuertunt verba iuſtorũ. Exo. xxiij.

PR. Melior eſt ſapiẽtia q̃ vires, & vir prudẽs quàm fortis. Sap. vj.

PR. Multi colũt perſonã potentis, & amici ſunt dona tribuẽtis. Prou. xix.

PR. Melius eſt nubere q̃ vri. j. Cor. 7.

PR. Militia eſt vita hominis ſuper terrã. Iob. 7.

PR. Modicũ fermentum totam maſſam corrũpit. Gal. v. 1. Corint. 5.

PR. Multi ſunt vocati, pauci verò electi. mat. 20

PR. Mihi vindictam, & ego retribuam, dicit dominus. Roma. 12.

PR. Melius eſt à ſapiente corripi, q̃ à ſtulto adulatore decipi. Eccle. 7.

PR. Melius eſt vocari ad olera cũ charitate, quàm ad vitulum ſaginatũ cum odio. Prou. xv.

PR. Multi erunt primi nouiſsimi, & nouiſsimi primi. Mat. 19.

N

PROPOSITIO.

NON entis nullę sũt qualitates. l. ei9 q in prouinciã. ff. ſi cer. pet. l. qdã releſũt. ff. de iur. cod. vbi non valet legatũ illi, q tẽpore codicillorum non erat. & l. j. com. præd. ff. vbi prædio quod nondũ eſt, imponi

poni ſeruitus nõ poteſt. & l.item eorum. §. ſed ſi ita.ff. quod cuiuſq; vniuerſ. vbi decretum ipſo iure nullum eſt,quod eſt datum de ea re quæ adhuc in controuerſia non eſt. & l. in actionibus.ff. de in lit.iur.vbi æſtimari res non poteſt quę non eſt.& §.ſi tamen. inſt. de rerum diuiſ. vbi res extinctę vĩdicari nullo modo poſſunt.vide textũ in c.ſi.de pœni.diſt. ij. & c. ad audientiam. ext. de Eccleſ.ædif.

OB.Cõtrà de l. ſeruitutes.§.qui in futuro.ff. de ſeruit. vrb. prædio. & l. Labeo. ff. de ſer. ruſt. pręd.& l.pe.cum l.ſi. ff.ſi ſer.vend.vbi rei quæ nõdum eſt,imponi ſeruitus poteſt.

SO. Imponi quidẽ põt, vt quis obligetur nomine ſeruitutis, non vt ſit præſens ſeruitus.vt ibi.

PR. Negligẽtia alterius, alteri nocere non debet. l.iij.ff.de tranſact.

PR.Non valet pactũ de re mea non alienanda. l. nemo.ff.de pact.

PR.Naturalia non poſſunt tolli.l.eas obligationes. ff. de cap.dimi.l.ius agnationis. ff. de pact.l. iura ſanguinis.ff. de reg. iur.& §.pen.inſt. de iur. nat.gen.& ciui.& §.at hi qui. inſt.de hæred.ab inteſt.

OB.Contrà,quia ius cognationis eſt naturale, & tamen tollitur per capitis diminutionem maiorem,aut minorem, in §. ſi.inſt.de leg.agn.tut.iuncto.§.cum autem. inſtit. de cap.dimi.

SOL.Tollitur ibi quantum ad ius ſuccedendi, ſecus quo ad conſanguinitatem naturalem.

OB.Itẽ ius libertatis qđ eſt naturale,tollitur iure gentium.§ ius autẽ gentiũ inſtit.de iur. nat. gẽt. & ciui.l.manumiſsiones. ff.de iuſt.& iur.

Sol.

SOL. Dic quòd nihil tam naturale eſt, quam vnumquódque eodē genere diſſolui, quo colligatum eſt. omnis enim res per quaſcunque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur. l. nihil tam naturale. ff. de reg. iu. c. j. de reg. iur. extra. ſed libertas à iure naturali deſcendit non mirum igitur ſi & tollatur per ius gentium ꝙ eſt naturale. §. ſingulorum. inſt. de rerum diuiſ.

O B. Præterea obſtat, quia ius naturale vult neminem fieri debere cū alterius damno locupletiorem. l. nam hoc natura. ff. de cond. indebit. & tamen per vſucapionem quis rem alienam acquirit cum alterius damno.

S O L. Dic quòd æquitas ſcripta in ſpecie præfertur æquitati ſcriptæ in genere. & vide Dy. in reg. locupletari. de regu. iur. in vj. Vel ſol. generaliter dicendo quod ius naturale in ſuo genere tolli non poteſt, tamē in ſpecie poteſt. Vel dic quòd mutari poteſt quā tum ad obſeruantiam ipſius, ſecus quo ad eſſentiam ſui, quia in ſe ſemper bonum, & ęquū eſt. Ita glo. in l. ius ciuile. ff. de iuſt. & iure.

PR. Naturalis obligatio tollitur ipſo iure per pactum. l. Stichum. §. naturalis. ff. de ſolut.

O B. Contrà de l. ſi vn⁹. §. pactus ne peteret. ff. de pact. & §. pręterea. inſtit. de except. vbi pactū ipſo iure non tollit obligationem.

S O. Dic quod pactū ipſo iure tollit naturalem, ciuilem autem elidit tantum, vt in contrariis.

PRO. Nuptiæ ſolo conſenſu contrahuntur. l. nuptias. de regu. iur. ff. §. nuptias, in auth. de nupt. coll. 4. l. conſenſu. C. de repu. Carnali autem copula cōſummantur, can. in

n omni matrimonio 27. q.2.c.debitum,extr.de bi ga.c.ex publico,extra de conuerſ.coniug.

PR. Nemo dat quod nō habet.in l.traditio. ff. de acq.rerū do.l.ſi filiusfamilias.C.de donat.l.ſi vniuerſæ. C. de legat. vbi Bart.not. Italicum prouerbium, Mal da qui nō l'a,dice la campana ſandi Pietro.Vide tex.in ca. ventum eſt.1.q.1.

OB. Contrà, de l.nō eſt nouum.ff.de acq. rerum do.vbi dominium quod non habeo,in aliū transfero,& l.interdum. ff. de acqu.poſſeſ.vbi poſſeſsionem quam nō habemus, in alium transferimus,& l.quod noſtrum.ff.de acquir.rerum dominio,vbi quod noſtrum non eſt, transferimus in alium.

SOL. Ibi tres caſus ſunt ſpeciales, regulariter cōtrà,vt hic.

PR. Nemo præſumitur velle impugnare iudicia ſua.l.ſi miles.ff. de mil. teſta.l.omnium.C.de teſtam.

PR. Non eſt rationabile, nolentibus dominis nos in alienis agris aucupari. l.diuus. ff. de ſeru.ruſt. præd.

PR. Nomen ſuum mutare cuilibet liberum eſt. l.vnic.C.de mu.nom.nihil enim mali eſt honeſti hominis nomen aſſumere l.facta. §. ſi in danda. ff.ad Trebell.

Pr. Natura cuiuſlibet rei ſpectanda eſt. l. fi. C. de his qui ven. æta. imp.in §.pauonum. inſt.de rerū diuiſ.

OB. Contrà, imò accidens magis quàm natura inſpicitur.in l.j.§. beſtias ff.de poſtulan.

SO. Dic quòd quædam non ſunt de natura, aut de neceſsitate,ſed ex naturali præſumptione, vt quòd leo ſit fortis, & ex accidenti poſſunt mutari,d.§.beſtias.quædā verò

rè ſunt naturalia ꝓpriè, & tunc immutabilia, vt hic ſecundum Bart.

PR. Non vtens priuilegio per decennium, illud amittit caſus eſt not. l. j. ff. de nund.

PR. Ne innitaris prudētiæ tuæ. Prou. 3. c. ne innitaris, ext. de conſt.

PR. Non refert quid ex æquipollentibus fiat. l. ſi mater. C. de inſti. & ſubſtit, l. fideicommiſſa. §. ſi cui. ff. de leg. iij. l. ſi duo. ff. de admi. tut. c. tua. extra de decim.

OB. Cōtrà de l. quoties. ff. de vſufr. vbi refert qd ex æquipollentibus fiat.

SOL. Hæc regula habet locum quantū ad incluſionem, vel excluſionem rei, non autem quantum ad durationē rei mutatę, quia per mutationē deſinit ſub appellatione ſpeciei contineri, non tamen ſub appellatione generis, vt ibi.

PR. Nomina poſſeſsiua meum, tuum, ſuum, præſens non futurum temp⁹ important, l. ſi ita. ff. de auro & argen. leg.

PR. Nemo in re ſua debet eſſe iudex vel arbiter. l. vni. C. ne quis in ſua cauſ. iud. vel ius ſib. dic. l. penul. ff. de arbit. l. Iulianus. ff. de iudi. l. qui iuriſdictioni præeſt. ff. de iuriſd. om. iud. Ratio eſt q̄a nemo ſe prohibere, vel ſibi imperare poſſet.

O B. Contrà de l. in re mandata. C. manda. vbi quis in re ſua moderator & arbiter eſt.

SO. Ibi arbiter. i. diſpoſitor, intelligitur, vt ibi glo.

OB. Præterea cōtrà de l. & hoc Tiberius. ff. de hered. inſtit. vbi imperator in propria cauſa ſerui ſui iudicat.

SO. Hęc regula non habet locum in principe, vt ibi.

O B. Item obſtat l. hæc venditio. ff. de contrab.

empt. & l.ſi libertus ita iurauerit. ff. de oper.lib. vbi in re ſua quis arbitretur.

SO. Ibi non eſt arbiter, ſed moderator in re ſua, vnde ſi æquè arbitretur, ſtabitur. aliàs reducitur ad arbitrium boni viri: vt ibi.

PRO. Nihil imperfectum eſt relinquendum, nihil enim actum intelligitur, dum ſupereſt aliquid addendum. l. cum Syllanianum. C. de his quib.vt indig.& in principio.C.de emend. Iuſt. Cod. l. prætoriæ. ff. de pro.ſtip.§.pe.inſti. quib. mod.teſt.infir.vbi imperfectum teſtamentũ ſine dubio nullum eſt.

PR. Non ſubuenitur ei qui ſe in neceſsitate poſuit. l. ſi mulier. ff.quod met. cauſ. l. ſi fideiuſſor. §. ſi neceſſaria. ff.qui ſa. cog.

PRO. Non debet quis poſtulare, cuius contrarium non eſſet poſtulaturus.l.pen.C.de ſol.

OB. Contrà de l.ea lege ff.loc.vbi poteſt quis poſtulare,cuius contrarium non eſſet petiturus.

SOLV. Ibi ex vi pacti fuit.

OB. Præterea contrà de l.qui proprio. §. procurator. ff. de procur. vbi non eſt eadem ratio cõtrariorum.

SOL. Ibi propter culpam vel delictum procuratoris, ſecundũ Pau. de Caſt.ibi.

PR. Nõ poteſt velle, qui non poteſt nolle. l.pater Seuerinam. ff. de cond. & demon.

PROP. Nemo tenetur parare arma contra ſe.l. j.C.de eden.l.nimis graue.C.de teſti.

PRO. Non eſt elargienda eleemoſyna de alienõ,in cano.non putanda j.q.j.

PR. Nemo præſumitur immemor ſuæ ſalutis. in

in l.fi.C.ad le.Iul.repet.

PR. Non eſt verisimile quòd quis incontinenti ſe voluerit corrigere. l. non ad ea. ff. de cond.& demon.vbi gloſ.

PR. Non quicquid iudicis poteſtati permittitur, iuris neceſsitati ſubiicitur. l. non quicquid.ff. de iudi. l.j. C.quom. & quan.iud.l.ſæpe.ff.de offic.præſid.

PR. Notorium releuat ab onere probandi, non autẽ allegãdi.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.§.idẽ Polhoni.ff.ad le.iu.de adul.

PR. Nimia reuerentia & metus æquiparantur. l.j. §.quę onerandæ. ff.quarum rerum. act.non dat.

PRO. Nemo alienæ litis idoneus defenſor ſine ſatiſdatione intelligitur. l. qui proprio. §.qui aliũ. ff.de procura.

PR. Nuda traditio non transfert dominiũ.l.nũq̃ nuda.ff.de acq. rerũ do.

PR. Nuda donatio de-

bitorem

bitorẽ donãtem non cõſtituit.l.nuda.ff.de dona.

PR. Nihil tam peculiare eſt imperatoriæ maieſtati, quàm humanitas, per quam ſolùm Dei ſeruatur imitatio.l.imperialis. C.de nupt.

PR. Non debet melioris conditionis eſſe dubius, quam certus. l.ordinata.§.fi.ff.de lib. cauſ.

PR. Non debet aſſumi in magiſtrum, qui prius aſſumptus nõ fuit in diſcipulum. c.cum in magiſtrum. de elect. extra.

PR. Nemo gladij poteſtatẽ, vel cuiuſlibet alterius coërcitionis ſibi demandatam iuriſdictionem in alium transferre poteſt. l. ſolent.ff.de offi.proconſ.& leg.

PRO. Non coinquinatur corpus, niſi de conſenſu mentis.l.ſi vxor.§. ſi quis planè. ff. ad leg. Iul.de adult.

PR. Nomina magiſtralia ſunt pertinacibus re-

bel-

linquēda. not. in rub.ff. ſolu matrimonio, & in rub.ff. de no.ope.nunc.

PR. Non debemus inſpicere tantum quid ſit factum, ſed etiā quid ſit faciēdum.in c. cum cauſam.de elect.

PR. Neceſsitas non habet legē.in l.j. vbi not.ff. de offic.cōſu.in c.quāto. extra de conſecr. in cap. ij.extra de obſer. ieiu.in cap.quod non eſt licitū. extra de regu.iur.

PR. Nemo poteſt venire contra factum ſuū.l. poſt mortē.ff. de adopt. l.ſi qs maior.C.de trāſa.

OB. Contrà de l.j. C.de lib.cauſ.vbi pōt pater venire contra factū ꝓpriū.

SO. Verum eſt nomine filij cui præiudicare non potuit, non autem ſuo. Vel dic quòd quis poteſt contrauenire ꝓprio facto, quod eſt ipſo iure nullum, vt ibi.

OB. Secundò oppono de l.quemadmodum.C. de agri.& cenſ. lib.xij.& l.iubemus.& auth.caſſa. C.de ſacroſan. eccl.&.c. noſtri.de elect.extra, vbi quis venit contra factū proprium.

SO. Ibi, quia erat factū contra legē.

PR. Nemo poteſt duobus dominis ſeruire.can. clericus. xxj. q.j.in can. acutius.xxvj.diſtinct.

OB. Cōtrà, de l.duorū. ff.de oper. liber.vbi libertus duorū operas diuerſas poteſt facere inſolidum, & eodem tempore.

SO. Dic ꝙ nemo poteſt duobus dominis ſeruire, intellige contrarijs, aliàs ſecus vt ibi.

PR. Nemo poteſt duo officia ſimul & eodē tēpore obtinere. l.ſi. C.de aſſeſſ.vbi no.gl.hos verſ.

Qui binos lepores vna ſectabitur hora.

Vno quādoque, quādoque carebit vtroque.

Nec quas dignitates. l. libertus. §.preſcriptio.ff. ad

ad municip . nec duas militias.l.his quidem. §. iu poſterum.C. mil.non poſſ.lib.xij.nec duo loca collegij.l.§.j.ff. de colle. illi. nec duas eccleſias.c. referente. c. præterea.c. cum ſecũdũ apoſtolum. extra de præb . can.ſanctorum.lxx.diſ.can.ſicut vir.vij. q.j.can. clericus. & can.clericorum.xxj.q. j.& in extrauag. execrabilis.Ioan.viceſ. ſecund. nec duas vxores. § .affinitatis.inſt.de nupt.

PR.Non contemnit militarem diſciplinam, qui ignorauit militem : nec eccleſiaſticam,qui ignorauit clericum.l. ſi ignorans,vbi glo.ff.loca.

P R . Non ſatis eſt bene velle, niſi facias ꝙ bonũ eſt,in can.non ſatis.lxxx. diſtinct.

PR. Nunquam creditur fuiſſe malum,quod factũ eſt bonum.l.quod ita.ff. de ædil.edic.cano.ferrũ. 50.diſtinct.

PR.Nõ omnes per omnia , ſed certi per certa, perfectiores vel deteriores ſunt.l . ij. C.de vete. iur.enucl.vnde Nõ omnia poſſumus omnes inquit Vergilius.

PR.Negantis nulla probatio.l.actor. C.de probat.ca.accuſator.vj. q.v.

P R . Nullus erit litium finis ſi à tranſactionibus bona fide iterpoſitis cœperit diſcedi.l.fratris.C. de tranſact.

P R O .Nõ valenti agere, non currit preſcriptio.l.j.§.fin . C . de anņ. excep.

P R .Nõ eſt incongruũ, vt multis enumeratis ſpeciebus clauſula generalis ſubiiciatur, quæ ad omnia ſuperiora referatur. l.ſi ſeruus ſeruũ.§.inquit lex.ff.ad legem Aquil.

PR. No oportet publicationem pomáque rerũ familiarium paupertatis detegi vtilitatem , & inuidiæ patere diuitias. l.j.

Pr.

l.ij. C. quand. & quib. quar.pars.deb.lib.x.

PR. Nemo furto commiſſo ea intẽtione vt lucriſaceret, pœnitẽtia ſua nocens eſſe deſiit. l. qui ea mente.ff.de fur.

PRO. Necare videtur, qui alimenta denegat. l. necare.ff.de lib.agnoſcẽ.

PR. Non ita ſuſpẽdi receptũ eſt actus mortuorum, ſicut actus viuẽtiũ. l.ſi.ff.com.præd.

PR. Non præſumitur quis in dubio renuntiare iuri ſuo. c.quia nõ eſt veriſimile.ext.de præſ.& c.ſuper hoc. extra de renun.

PR. Nõ poteſt poſsidere, qui ipſemet poſsidetur. l. homo. liber.ff.de acquir.rerum domi.

PR. Naturale vitium eſt negligi, quod communiter poſsidetur. l. ii. C. quan.& quib. quar.par. deb.lib.x.

PR. Natur-lis vi, veluti terræ motus, non præſtatur l. Maritus.ff.locat.

PR. Non eſt ſingulis cõcedendu, quod per magiſtratus fieri permittitur, l. non eſt ſingulis.ff. de regu.iur.

PR. Non debet facilè quis quod ignorat aſſerere.l.Iul.ff.de act.empt.

PR. Non par eadẽmque ratio videtur amittere debita, & lucra non capere.l. fin.C.de codicill.

PR. Nunquam perſona extrinſecus ſubintelligitur.l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus.ff.de verbo.obliga.

PR. Notario publico in ſcriptura ſua ſolet credi. in c.ad audientiam. ext. de præſcriptionib.

PR. Notarij æſtimantur pretio quinquaginta ſolidorũ.l.ij.C.cõ. de leg.

PR. Nullum ſimile eſt idẽ.vnde dici ſolet quòd omnis ſimilitudo claudicat, in l.quod Nerua. ff.depoſi.

PR. Non poteſt quis excipere

excipere de iure tertij, quod non eſt excluſiuũ iuris agentis. l. loci. §. competit. ff. ſi ſer.vend.

PR. Nullus à debitis muneribus immunis habetur. in l.nullus.C.de decurio.libro.x.

PR. Nihil eſt perpetuũ in hoc ſeculo. Eccleſiaſtæ. 2. niſi per ſurrogationẽ, l. eum debere columnam, vbi Bar. not.ff. de ſerui.vrb.præd.

PR. Non eſt ignoſcendum ei, quę obtẽtu paupertatis turpiſsimam vitam elegit, l.palàm.ff.de ritu nuptiarum.

Pr. Nemo etiã ſibi legẽ imponere poteſt, vt à priore volũtate recedere nõ liceat.l.ſiquis in principio teſta. ff. de leg.iij.

Pr. Nemo poteſt facere quin leges habeant locũ in ſuo teſtamẽto.l.nemo poteſt.ff.de leg.j.

Pr. Numerus pluralis, ꝓ ſingulari ſumitur .l. non eſt ſine liberis. ff. de ver. ſign.& è contra ſingularis pro plurali.l.in vſu.ff. de verb.ſignificatione.

Pr. Non oportet ius ciuile calumniari, nec verba eius captare, ſed qua mente quidque dicatur, animduertere conuenit. l.penul.ff.ad exhib.

Pr. Negans ſe dominum dominio vti non poteſt. l.non alienũ. ff.de interrog.act.

Pr. Non aboletur turpitudo, quæ poſtea intermiſſa eſt.l.palã. ff.de rit. nupt.

Pr. Natura nouas ſemper deproperat edere formas, vnde omnia noua placent, l.ij.§.mirabilis.C.de vet.iur.enucl.

Pr. Non eſt pauperibus induſtria, vel augmentũ patrimonij quod multis laborib9 & caſibus quęritur interdicendum.l.ſi defunctus.C.arbi.tut.

Pr. Non debent melioris cõditionis eſſe boni quã mali.ſtulti quàm periti.l. non

nõ ſolum.ff.de nox.acti. l.Seruius.ff.quod vi, aut clam in c. cum qui . de præb.in vj.

PR. Non figura literarum, ſed oratione quam . exprimunt literæ , obligamur , in l.non figura. ff.de act.& oblig.

PR. Nouit ille,qui nihil ignorat . c.nouit.de iud. c.nouit, de appel. extra.

PR. Nemo experiri poteſt ſine actione. l.ſi pupilli. § . videamus . ff.de neg.geſt.

PR. Nomina ſignificãdorum hominum gratia reperta ſunt. l.ad recognoſcendos.C.de inge.& ma.§.ſi quis in nomine, inſt.de leg.

PR. Nõ fideliter facit,q poteſtatẽ adimit reo ſuo iure vti . l . Quintus.ff. mand.

PR.Nemo poteſt vnius rei partem acceptare, & partẽ repudiare . l.vnic. §.his ita definitis . C. de cad.tol.l.neminem.ff. de leg.ij.

PR. nihil tã contrarium eſt conſenſui , quàm error, vnde nõ conſentiũt qui erant.l.ſi per errorẽ. ff.de iuriſ.om.iud.

PRO.Nihil Iudæus Iudæo, nihil Catilina Cethego.not . in l.ſi duo.ff. de dol.l . ſi vxor.§.ſi iudex.ff.ad leg.Iul.deadul.

PR.Nemini inferẽda eſt iniuria . l.iuſtitia . ff.de iuſt.& iur.§.iuris.inſt.de iur.nat gent.& ciuil.

PR. Nemo debet commodum conſequi ex ſuo delicto . l . ex dolo. ff.de dol.l. itaque fullo . ff.de fur.l.non fraudantur. §. nemo.ff.de reg.iur.

PRO.Non debet quis cõmodum capere ex eo quod impugnauit. l.Papinianus. § . meminiſſe. ff. de inoffi . teſtamen.l. aliã.C.de his quib.vt de indig.c. cũ olĩ.extra eccl.

PR.Nemo diuinare cogitur. l. ſi fideiuſſor.§.ſi cum debitor. ff. mand. l. ſi putator . ff. ad leg. Aquil.

Aquil. in c.vnic.extra vt eccl.benef.ſine dimi.cōſ.

OB. Opponitur de.l. antiqui.§. ſi pars hæred. pet. & l. qui vxori. ff.de aur. & argen. leg.& inſt. de leg.agn.tut.in principio vbi diuinatur in dubio etiam in futuro incerto euentu.

SO. Dic quod per legē dubia facta deciduntur ex mente legis veteris, vel teſtatoris, licet ex verbis expreſsè non appareat, & ex his quę ſæpius eueniunt, de futuris ꝓuidetur, vt patet per totum tit.ff.de reb.dub. vt in contrarijs.

PR. Nō poteſt quis cōtinuare honores, in l.nemo.j.&.ij.C.de aſſeſſ.

OB. Contrà de l. liceat C.eodem titu.

SO. Ibi textus loquitur cū nulla eſt ambitio honoris, hic verò eſt. Vel dic ſpeciale ibi in aſſeſſore qui ſemel probatus eſt.

PR. Non eſt veriſimilę quenquam in ſuum nomen erraſſe. l. fin. C.de heredi.inſtitu.

PR. Non debēt legē imponere, q̄ negligunt obſeruare, in c. pro illorū. extra de præb.

PR. Non tantum valet genus quo ad ſuam ſpeciem, quantum ſpecies.l. filius familias. §.j.ff. de dona. vbi appellatione donationis generali nō venit donatio cauſa mortis, quia ſpecialiter eſt concedenda.& l.procurator tutorū.ff. de procurat. in c.qui ad agendum. & c. qui generaliter, extra de procur.vbi generali procuratori nō cōceditur alienatio, quæ expreſsè eſt concedēda. & l.ſed & ſi. §. quæſitū. ff.ſi quis caut.

PR. Nemo debet commodum conſequi ex eo quod inuitus facit l.quā quod, §. qui compulſus, & l. ſi patroni. §. qui
iudi-

fideicōmiſſ.ff.ad Trebel.

Pr. Natio bona bonum, mala malum præſumitur edere.l. quod ſi nolit.§. qui mancipia. ff.de ædil. edict.

P R .Nimia familiaritas parit contemptum.l.obſeruandum, ff. de officio præſ.l. nec quicquam.§. circa . ff . de officio procon. & lega.

Pr.Nihil eſt quod lumine clarius prefulgeat, quàm recta fides in principe . nihil quod ita nequeat occaſui ſubiacere, quàm vera religio.l.inter claras. C. de ſumma trini.& fide catho.

Pr.Nullæ ſunt partes iudicis in cōſitētes. l. ꝓinde.ff.ad le.Aquil.

Pr Nullus amor vincit paternū. l.cum furioſus. C. de cura . furio . l . iſti quidē . ff.quod me cauſ.

P R.Nulli dubium eſt ꝙ apoſtolica eccleſia mater eſt omnium eccleſiarum, cān . non decet . xij. diſt.

P R. Naturalis hominū eſt ad diſſentiendum facilitas.l.ſi vnus.§.principaliter.ff.de arbitr.

PR.Nō probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe.in l. penul. C.vnde cogn . l . neque tales. C.de proba.

P R.Nihil in iure eſt ſuperfluum. in §.quibus.l. j.de nouo. Cod.fa.

O B.Contrà de l.ſi quis in conſcribendo . C.de pact . iuncta.l . ſi quis in conſcribendo . C. de ſacro.eccleſ.& l. legem.C. de pact . iuncta.l.legem. C.de pact.cō.& l.raptores. C. de rapt . virg.ſeu vid.iuncta.l.raptores.C. de epiſc. & cler.vbi duæ leges ſunt ſimiles.

S O.Nihil prohibet legē vnam poſitam in vno titulo , poni & in alio,dūmodo faciat ad titulum, vt in contrarijs .ll.

Pr.Nihil eſt in iure contrarium. §.quibus .l.j.C. de no.Co.fac.

Pr. Pr.

PR. Naturę accuſatores exiſtunt, qui ponunt differētiam inter ſexū maſculinum & fœmininum. l. maximum vitium. C. de lib. præt. vel exh.

PR. Non pendet ex lucro, ſed ex animo ſolo honeſtus amor. l. iij. ff. de iur. do.

PR. Non decet à capite membra diſcedere can. non decet. xij. diſt.

PR. Nobilior præſumptio in iure eſt accipienda, in l. meritò. ff. pro ſocio. Arg. contrà de l. vnū ex familia. §. ſi de falcidia. ff. de leg. ij. & l. ij. C. quand. & quib. quar. pars deb. lib. x. ibi naturale quippe vitium eſt negligi, quod cōmuniter poſſidetur. Si tamen in ea aliquid fiat, aliter præſumitur, vt hic dicitur.

PR. Non ſufficit allegare in iudicio, niſi & allegata probētur, in l. ſi manumiſſus. C. de lib. & eorum lib.

OB. Cōtrà de. l. ſiue poſſidetis. C. de proba. vbi allegans non probat.

SO. Ibi quia erat præſumptio pro actore allegante, ratione cuius præſumptionis erat eius intentio fundata, vt ibi no.

PR. Noctes atq; dies patet atri ianua ditis. Facilis enim deſcēſus auerni, ſecūdū Verg. ita no. gl. in l. ij. C. de lib. & eorū lib.

PR. Neceſſariæ electionis facultas, propriè liberalitatis beneficiū nō eſt. l. vnū ex familia. §. ſi de falcidia. ff. de leg. ij.

ADDITIO.

PR. Nuptiæ terram implent, virginitas paradiſū cap. nuptiæ. xxxij. q. j.

Pr. Nō oportet laudādo augeri malitiam. l. j. §. ſed vtrū. ff. de ſeruo corrupt.

PR. Non poteſt ęſtimari bonitas loci qui non extat. l. ſi ſeruum. §. j. ff. de actio. empt.

PR. Non debet vna eadē quæ ſubſtātia diuerſo iure

iure cenſeri,in.c. quia cir ca,de priuileg.extr.

Pro. Nihil aliud detrahentes faciunt,niſi quòd in puluerem ſufflant, & in oculos ſuos terrā excitant.ca. inter verba. ij. q.iij.

Pr. Nō pro locis res,ſed ꝓ rebus loca amāda ſunt ca.nouit.xiij.diſt.

Pro.Nobis eſt neceſſaria vita noſtra,aliis fama noſtra,can.non ſunt audiēdi.ij.q.iij.

Pro. Non alligabis os boui trituranti in area fruges tuas. Deutero.25. 1.Corin.9.can. eccleſias. xiij.q.j ca.extirpādæ. de præb.extr.

EX VTROQVE Teſtamento.

Pro. Nolite iudicare, & non iudicabimini,& nolite condemnare, & non cōdemnabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis,iudicabimini, & ī qua mēſura mēſi fueritis, remetietur vobis. Matt.7.

Pro. Non eſt diſcipulus ſupra magiſtrum, nec ſeruus ſupra dominum ſuū. Matth.10.

Pro. Nihil eſt opertum quod non reueletur, nec tam occultum quod non ſciatur.Matt.10. Mar.4. Luc.8.

Pr. Nolite timere eos q̄ corpus quidē occidūt,animam autem non poſſunt occidere, ſed timete eum qui & corpꝰ & animā poteſt mittere in gehennam ignis.Mat.10.

Pr. Nō ſequeris turbam ad faciendū malum, nec in iudicio plurimorum aquieſces.Exod.23.

Pro.Non eſt in hominis poteſtate conſiliū domini,Tob.3.

Pro. Non facies tibi ſculptile, neq; omnem ſimilitudinem quę eſt in cœlo deſuper,&in terra deorſum,neque eorum quę ſunt in aquis ſub terra, Exod.20.

Pr.Nō maledices ſurdo, nec

nec corā cæco pones offendiculum. Leuit. 19.

Pr. Noli altū ſapere, ſed time, Roman. 11.

Pro. Noli vinci malo, ſed vince in bono malum. roma. 12.

Pro. Ne temerè quid loquaris. Eccleſiaſtæ. 5.

Pr. Nolite dare ſanctum canibus, nec margaritas porcis. Matt. 7.

PR. Noli eſſe nimium iuſtus. Eccleſiaſtæ. 7.

PR. Non tentabis dominum Deum tuū Deut. 6.

PRO. Non in ſolo pane viuit homo, ſed in omni verbo quod procedit ex ore Dei. Deut. 8.

PRO. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra, ſed in cœlo theſaurizate, vbi nec ærugo, nec tinea demolitur, nec fures effodiunt, nec furantur, ſicut in terra. Matt. 6.

PR. Nemo militans Deo ſecularibus negotiis ſe implicat. 2. Tim. 2.

PR. Nemo propheta in patria ſua, Luc. 4.

PR. Ne laudes quenquam ante mortem. Eccleſiaſtici. 11.

PR. Nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria, Ephe. 5.

PR. Nemo vnquam carnem ſuam odio habuit. Ephe. 5.

PR. Non eſt homo iuſt⁹ in terra, qui faciat bonū, & non peccet. Eccle. 7.

PR. Non morabitur op⁹ mercenarij tui apud te vſque manè. Leuiti. 19.

PR. Non coronabitur niſi qui legitimè certauerit. 2. Tim. 2.

PR. Non quod intrat in os, coinquinat hominem ſed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem, Mat. 15.

PR. Nolite ſoliciti eſſe in craſtinum, quid bibatis, aut comedatis, craſtinus enim dies ſolicit⁹ erit ſibiipſi, ſufficit diei malitia ſua, Matt. 6.

PR. Nõ eſt opus valentibus medico, ſed malè habentib⁹ Mat.9. Marc. 2. Luc.9.

Pr. Nullũ ſecretũ eſt vbi regnat ebrietas. Prou.31.

PRO. Non ſit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta. Eccleſiaſtici, 4.

O'

PROPOSITIO.

Ordo ſcripturæ eſt ſeruandus, in l. quoties. ff. de vſuſ. in. l. qui ſoluendo. ff. de hær. inſtit. l. j. C. de edic. diui. Hadria. tol. l. generaliter. §. quis ergo. ff. de fideicommiſſ. libert. l. hæredes mei. §. fi. ff. ad Trebell.

OB. Contrà, imò non eſt obſeruandus, in l. nec enim ordo. ff. de ſolu. in l. ij. §. ſed & ſi ita. ff. de vulg. ſubſt. l. cũ pater. §. fidei tuæ. ff. de leg. ij. §. ante hæredis inſt. de leg.

SO. Quando conſtat de ordine & mente intellectus, ordo literæ non curatur, vt in contrariis. In dubio autem regula datur ex ordine verborum, vt hic. nam voluntate dubia ordo inſpicitur, in certa verò minimè, vt hic.

PRO. Omnimodo aduerbium importat præciſam neceſsitatem. in l. ſi cum exceptione, §. quatenus. ff. de eo quod met. cau. in §. fi. inſti. qui teſt. tut. dar. poſſ.

PRO. Ordinata charitas incipit à ſeipſo, vnde ait Accur. Alpibus ille perit, qui ſe plus diligit vllũ, in l. præſes. C. de ſerui. & aqua.

OB. Cõtrà de l. iſti quidem, in fi. ff. ꝙ met. cauſſ. & §. fi. inſt. de noxa. act. vbi pater magis diligit filium quàm ſeipſum.

SO. Hæc regula locum non habet, in amore parentum erga filios ratione ſanguinis, fili⁹ enim eſt pars viſcerum patris.

Pr.

PR. Omne rarum miraculoſum eſt, in §. j. in authen. de conſul. coll. 1.

P R. Oportet prius animas, deinde linguas fieri eruditas, in prohœ. ffforũ in fine.

PR. Omniũ habere memoriã & in nullo penitus peccare, diuinitatis poti⁹ eſt, quàm humanitatis. l. ij. §. ſi quod. verſ. omniũ. C. de vet. iur. enucl.

P R. Opinio præfertur veritati, plus enim valet opinio quàm veritas. l. Barbarius Philippus. ff. de offi. prętọ. l. is qui putat. ff. de acq. hæred. l. j. C. de teſta. ĩ c. nuper ext. de bigam.

OB. Contrà de l. ij. §. ſi ſub conditione. ff. pro empt. & §. ſi rem alienã, inſt. de lega. vbi veritas præfertur opinioni. huc accedit textus in l. illicitas. §. veritas. ff. de offic. præſid. vbi veritas erroribus non mutatur.

PR O. In his quæ in ſolo animo conſiſtunt opinio præualet, in his autẽ quæ ĩ facto, veritas præfertur. hanc diſtinctionẽ ponit Bart. in l. gerit. ff. de acq. hæred.

P R. Omne robur patrimoniorum veteres in pecunia poſuerunt. l. lex quę tutores, in fin. ff. de adm. tut.

P R. Opinio doctorum eſt probabilis tantũ, non neceſſaria, notat Accurſius in l. j. C. de legi. doct. in §. reſpõſa. inſti. de iur. nat. gent. & ciuil.

PR. Omnia licent, niſi contrà actum ſit. l. ſolemus. ff. de iudi. l. ſi hæredi. de pig. actio.

PR. Omnia iudicia ſunt abſolutoria, in §. fi. inſtit. de perpe. & temp. acti.

P R O. Omnia iudicia hodie ſunt extraordinaria, in §. fin. inſt. de interdic.

PR. Omnis anima ſublimibus poteſtatib⁹ ſubdita ſit. ad Rom. 13. Deut.

17. qui enim principi nõ obedierit, morte morietur. in can. magnum. xj. q. j. c. ij. ext. de maio. & obed.

PR. Opera quæ facimus teſtimoniũ perhibent veritati. c. quod Dei timorem. extr. de ſtat. mon.

PR. Omniũ vincula die paſchæ diſſoluuntur. l. 3. C. de epiſ. aud.

OB. Contrà de l. prouinciarum. C. de fer.

SO. Speciale ibi in latronibus inſignibus, vt de Iſauria, vt ibi.

PRO. Omnia noſtra facimus, quibus authoritatem impartimur. l. ij. ver. omnia. C. de vet. iur. enucl. c. ſi ad apoſtolicæ. de præb. in vj.

Pr. Obligatio ſemel ſublata amplius reuiuiſcere non poteſt. l. qui res. §. aream. ff. de ſolut.

OB. Cõtrà de l. ſed ſi alio. §. fi. ff. ſi ex nox. cauſ. agat. vbi etiam perempta obligatio reſtituitur.

SOL. Sicut illa quæ datur abſenti, dicitur vtilis ita illa quę pręſenti, contra quam petitur reſtitutio, & ſic non eſt eadem quæ reſuſcitatur, vt C. ſi aduer. tranſac. late.

PR. Obligationes fiunt ex conſenſu, l. cõſenſu, & l. omnib⁹ rebus. ff. de act. & oblig.

PR. Obedientia & reuerentia debetur parentibus. l. parentes. C. de in ius voc. l. veluti. ff. de iuſt. & iur.

PR. Omnis ætas ab adoleſcentia pronior eſt ad malum quàm ad bonum Geneſ. 8. ca. omnis ætas. xij. q. ij.

PR. Omnia ſunt communicanda tempore neceſsitatis. l. ij. §. cum in eadem naue, in fi. ff. ad le. Rho. de iac.

Pr. Omne quod eſt nimium, vertitur in vitium in §. j. vbi glo. in auth. de immenſ. donatio.

Pro. Occupantis melior

eſt conditio, l. ſi quis à multis.ff.de nox.act.

Pr. Omne quod ſolo inędificatur,ſolo cedit.§. cũ in ſuo ſolo,inſt.de rerum diuiſ.

Pro. Obligatio perſonalis non ſequitur ſingularem ſucceſſorem, ſed vniuerſalem.l.pen.§.ſi. ff.de cõtr.empt.l.j.§.ſi hæres. ff.ad Trebel.l.æris aliẽni. C.de dona.

Pr. Oneratus non eſt hæres in infinitum.l.fidei commiſſa.§.ſi quis decẽ. ff.de leg.iij.

Pr. Oratio vniuerſalis ſi in vno reperiatur falſa,tota falſa efficitur,in l.ſi is. qui ducenta.§.vtrum. ff. de reb.du.

OB. Cõtrà de l.gręcè.§. illud.ff.de fideiuſſoribus. vbi nullo modo fideiuſſor obligatur in grauiorem cauſſam quàm principalis reus receptus eſt, & tamen in tantum tenetur in quantum reus, ne vitietur vtile p inutile.l.j. §.pen.ff.de ver.oblig.

SOL. Dic quòd in nihilũ tenetur fideiuſſor. ita glo.& ibi Doct.in §.fideiuſſores.inſt.de fideiuſſor nec obſtat contrarium: quia vtile per inutile vitiatur,vbi ex forma contrahentium vtile ab inutili ſeparari non poteſt.l. pedius.§.j.ff.de arbit. vt hic ex forma fideiubẽdi. l.v.§.ſatis accepto. ff. de verb.oblig.

Pr. Ordine turbato ſuccedis Bulgare nato. glo. in l.nam & ſi parentibus. C.de inoff.teſta.

Pro. Officium magiſtri mercede & præmio eſt remunerandum.l.cum in plures.§.tutor.ff. de admit.tut.l. qui filium. vbi pupil.educ. deb.l. Aquilius Regulus. ff. de don. cau.mor.

Pro. Omne artificiũ per exercitium recipit incrementum.l. legatis ſeruis. §. ornatricibus. de leg. iij.ff.

Pr. Officium ſuũ nemini damnoſum eſſe debet. l. ſed ſi quis ex ſignatorib⁹ ff. quemad. teſt. aper. l. ſi ſeruus cõmunis. §. quod verò. ff. de furt. c. cũ non deceat. de elect. in vj.

PR. Omnes intelligere debent, hoc quod ſuum non eſt, ad alios pertinere. l. ſi quis in tantam. C. vnde vj.

Pr. Omnia omnino quæ conſilio rectè geruntur, iure meritoq; effectu & firmitate nituntur. l. dubiũ non eſt. C. de repud.

Pr. Officij neceſsitas excuſare debet. l. tutorẽ. ff. de his quib. vt indig.

PRO. Officium iudicis nullam præſupponit obligationem. l. qui per colluſionẽ. §. j. ff. de act. empt. l. quòd ſi minor. §. ſi. ff. de minor.

Pr. Oratio negatiua poſt poſita ſiguo vniuerſali facit æquipollere ſuo contrario. l. legitimos. §. in legitimis. ff. de leg. tuto. niſi quãdo prauus intellect⁹ reſultaret, tũc em̃ ęquipolleret ſuo cõtradictorio. l. de pupillo. §. ſi plures. ff. de no. ope. nunt.

Pr. Obligatio eſt mater actionis. l. licet. §. ea obligatio. ff. de procur.

OB. Cõtrà de §. omniũ. inſt. de actio. vbi realis actio nulla præcedẽte obligatione naſcitur.

SO. Hæc regula locũ habet tantũ in perſonali actione, non in reali quæ ex ea cauſſa differt à perſonali, actio enim in dubio ĩtelligitur pſonalis. l. actio. ff. de act. & oblig.

Prop. Omnia quæcunque cauſſæ cognitionem deſiderant, per libellum expediri non poſſunt. l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de off. procõſ. & lega.

Pr. Omne datum optimũ, & omne donũ perfectum deſurſum eſt, deſcendens à patre luminũ. in can. quàm pio. j. q. j.

PR. Occupati circa rem ruſticã, in forum venire compellendi non ſunt. l. j. ff. de fer. & dil.

PR. Obſcurè reſpondere, & nihil reſpondere, patria ſunt. in l. de ætate. §. nihil. ff. de interro. act.

PR. Obligatio eſt indiuidua, ſolutio verò eſt diuidua in indiuiduis. l. in executione. §. ꝑ parte. ff. de verb. oblig.

PR. Oratio diſtributiua verificatur in quolibet particulari diſtributiuorum. l. ſi neceſſarias. §. ſi annua. ff. de pig. act.

PR. Operis effectus in partes diuidi nõ poteſt. l. in executione. ff. de verb. oblig.

PR. Occaſio delinquẽdi dari non debet, in l. conuenire. ff. de pact. dot. l. meminerint. C. vnde vj. ca. qualiter & quando, de accuſ. extra.

PR. Oderunt peccare boni virtutis amore.

Oderũt peccare mali formidine pœnæ. in l. j. glo. ff. de iuſt. & iur.

PR. Obligationes reorũ & fideiuſſorum æquiparantur, in l. iij. §. fin. ff. de duob. reis.

PR. Officium morte finitur. l. cuiꝰ. de cura. fur.

ADDITIO.

PRO. Omnis Chriſti actio noſtra eſt inſtructio, in ca. Deus omnipotens. ij. q. j.

PR. Obuiãdum eſt maliciis hominum in c. auaritiæ, de præben. extr.

PR. Omnia in pecuniã conuerti poſſunt, in l. j. C. de conſtit. pecun.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Os quod mentitur, occidit animam. Sap. j.

PR. Omnia mihi licent, ſed nõ omnia expediũt. 1. Cor. 6.

PR. Omnia tempus habent. Eccleſiaſtæ. 3.

PR. Omnis arbor, quæ non facit fructum bonũ, excidetur, & in ignẽ mittetur.

tetur. Matt.3.& 7.

P R. Omnia quæ vultis vt faciãt vobis homines, eadem & vos facite illis. Matt.7.

PR. Omnia quæcunque in oratione credẽtes petieritis, accipietis, mat.18

P R. Omnis qui viderit mulierẽ ad concupiſcẽdum eam, iam mœchatus eſt in corde ſuo. Mar.5.

P R. Omne regnum in ſe diuiſum deſolabitur, & omnis ciuitas vel domus cõtra ſe diuiſa, non ſtabit. Matth. 12. Mar.13. Luc.ij.

P R. Omnes qui acceperint gladiũ gladio peribunt. Matt.26.

PR. O mors, quàm amara eſt memoria tua Eccli.41.

P R. Omnes declinauerũt, & ſimul inutiles facti sũt, nõ eſt q faciat bonũ, nõ eſt vſq; ad vnũ ps.13.

PR. Omnis qui odit fratrem ſuum, homicida eſt, Ioan.3.

P R. Obedire Deo magis quàm hominibus oportet. Act. apoſt.5.

P R. Oportet hæreſes eſſe, vt manifeſti fiãt qui probati ſunt.j.Cor.ij.

PR. Omnis homo mẽdax, deus autem verax. Rom.3.

P R. Orandum in omni loco.1.Timo.2.

P R. Omnis qui volunt piè viuere in Chriſto Ieſu, perſecutiones patientur. 2. Timo. 3. can. ſuggeſtum.7.q.1.

P R. Omnia ſunt nuda & aperta oculis dei. Hebræ.4.

P R. Omnis ſcriptura diuinitus inſpirata, vtilis eſt ad docẽdum, arguẽdum, corripiendũ, erudiendũ in iuſtitia, vt perfectus ſit homo dei, ad omne opus bonum inſtructus.2.Tim.3.

P R O. Odium ſuſcitat rixas, & vniuerſa delicta operit charitas. Prouerb.10.

Pr. Pr.

PR. Omnia probate, ꝙ bonū eſt tenere. Cor. 5.

PR. Omni tempore diligit qui amicus eſt, & frater in anguſtijs comprobatur. prouerb. 17.

P

PROPOSITIO.

POſteriora derogant prioribus. l. non eſt nouum. ff. de. legib. l. clari. C. de fideicommiſ. in l. pacta nouiſsima. C. de pact. l. ſancimus. C. de teſtam. l. ij. ff. iniuſt. rupt. irritóve fac. teſt. in ſi. poſteriore quoque. inſtit. quib. mod. teſt. infir. l. ſi mihi & tibi. §. ſi. ff. de leg. j. & c. j. de cog. ſpir. extr. & c. j. de conſtit. in vj.

OB. Contrà de l. ſed & poſteriores. ff. de legib. vbi poſterior conſtitutio trahitur ad priorem.

SOLV. Illud verum eſt, niſi poſterior ſit contraria priori, quia tunc ſtatur poſteriori, vt ibi dicitur.

OBIEC. Præterea oppono de l. nihil prohibet. ff. de adim. leg. vbi prior ſcriptura corrigit vltimam.

SO. Illud verum eſt vbi præcedens ſcriptura eſt derogatoria poſterioris, qui tūc ſtatur primæ. tamē ſi ſpecialiter reuocetur prima, per poſteriorem, ſtabimus ſemper vltimæ. l. ſi quis in principio teſta. ff. de leg. iij.

OB. Tertiò contra de can. hoc ipſum. xxxiij. q. ij. & can. domino. verſ. in fine. 50. diſt. vbi antiquiori cōſtitutioni ſtādū eſt.

SO. Cum ambæ conſtitutiones ſunt particulares & locares, tunc obtinet contrarium. Vbi vero conſtitutio eſt generalis, ſemper poſterior ꝑiudicat priori, vt ibi gl.

PR. Prior tēpore potior eſt iure. l. potior. ff. qui pot. in pigno. hab. l. ſi fūdū. C. qui pot. in pigno. hab. l. quoties. C. de rei vēd. ca. epiſcoporū. 72. diſt.

diſt.ca.fin. 17.diſt.& ca. vlt.75.diſt.ca.j. de ma.& obed.c.eum cui canonicatus,de præben.in vj.

O B.Opponitur de cõſtitutionibus, de pactis, de reſcriptis, de teſtamẽtis, vbi poſteriora præualent prioribus.

S O.Hæc regula nõ habet locum in his quæ ex vnius tantum voluntate dependent,vt in legibus, reſcriptis,& teſtamentis: ſed in his quæ ex vtriuſque voluntate depẽdẽt, vt in cõtractib⁹ niſi omnes conſentiant, tunc enim vltimũ derogat primo. l. pacta nouiſsima. C. de pac. ita glo. in l. quoties.ff. de regul. iur. &c. qui prior. de regu. iur.in vj.

O B. Secuudò oppono de §. ordinatione.in authen.de monac. coll.iii. vbi non eſt eligẽdus quis ex prioritate temporis. Qui enim prior eſt tempore, non præfertur in electione. ſed qui optim⁹ eſt.ad idem textus in cã. ſicut xxiij.q.iiij.& .ca.loca.xl.diſt.

OB.Præterea prior conſtitutio poſtponitur, in cã.prima annotatio .xvj. iſt.

S O. Vbi melius eſt poſterius, præfertur priori, vt ibi.

P R.Propter importunitatẽ petentium Princeps aliquando non concedẽda concedit.l.j.C.de petit.bon.ſub.lib.10.

P R.Priuilegia non ſunt multiplicada.in l.ius ſingulare. ff. de legib gloſ. not.in l.à diuo Pio. ff.de re iud.

PR.Pręcedentia reſtringunt ſequẽtia. l.fi.§.fi.ff. de trit.vin.oleóq; lega.l. ſi quis in principio. ff.de leg.iij.& ecõtrario ſequẽtia reſtringunt præcedẽtia.l. nam quod liquidè. §.fi.ff. de pen.leg.l.iij.§. fi. cum l. ſequenti. ff.de adi.lega.

Pr.

PR. partibus commutatis. eadẽ res eſſe iudicatur, hinc commutatis iudicibus idem eſt iudiciũ, & commutatis militibus eadem legio, & commutatis tabulis eadẽ nauis, & commutatis hominibus idem populus, proponebatur. ff. de iudi.

PR. priuilegiatus contra priuilegiatum nõ vtitur priuilegio ſuo. l. verum. §. fi. cũ l. ſeq. ff. de mino. í l. ij. C. de priuileg. dot.

PR. perire volens nõ eſt audiendus. l. non tantũ. ff. de appell.

Pr. præſens trahitur ad præteritum, vt Troia capta, i. fuit. l. verbum erit. ff. de verb. ſignifi.

Pr. peccata ſuos tenent authores. l. ſancimus. C. de pœn. l. reſcriptum. ff. de his quib. vt indig. c. requiſiuit. ext. de his quæ fiunt. à maio. part. cap.

Pr. pœna vnius, metᵘ eſt multorum. l. j. C. ad leg. Iul. repetum. l. capitaliũ. §. famoſos. & l. aut. facta. §. vlti ff. de pœnis. c. quapropter. ii. q. vij. c. ſcientes. extra de iureiur. cle. j. de iud. & clem. j. de offi. ordi. in. Clement.

Pr. principium eſt ſpectandum potiſsima enim pars cuiuſque rei principium eſt, in. l. j. ff. de orig. iur. & difficile eſt vt bono peragátur exitu, quæ malo ſunt inchoata prĩcipio. ca. cum principatus. j. q. j. regula. quod ab initio. de reg. iur. ff. Hęc regula probatur. ex. l. j. §. idem Pomponius. ff. depoſit. & l. ſi procuratorem. j. reſpõſo. ff. mãd. & l. vbi cœptum. ff. de iud. & in c. propoſuiſti, extra. de foro compe. c. poſt ceſsionẽ. de proba. c. eam. te. de reſcrip. & c. dudum. vbi bona gl. de elect.

Pr. petere non debeo, ꝙ habens, alij petenti dare debeo. l. ſi quis ex argẽtarijs. §. fi. ff. de edend.

Pr.

PR. Priuatio præſuppónit habitum. l. decem ff. de verb. oblig. l. manumiſsiones. ff. de iuſt. & iur.

PR. proteſtatio cõtraria actui nõ releuat ꝓteſtantẽ. l. qui in aliena. §. Celſus. ff. de acquir. hæredi. ca. cum M. Ferrarienſis, extra de conſtit.

PR. præmiſsis ſeu præfationibus ad faciliorẽ rei intelligentiã eſt vtendũ. l. j. ff. de orig. iur. l. j. ff. ſi cer. pet. l. proponebatur. §. quibus ita præmiſsis. ff. de caſt. pecu.

PR. plura delicta in vna re plures admittũt actiones, ſed omnibus vti ꝓhibitum eſt. l. plura. ff. de act. & oblig.

Pr. prĩceps legib. eſt ſolutus. l. prĩceps. ff. de legib.

OB. Contrà de l. digna vox. C. de legib. & ca. iuſtum. x. diſtin. & l. ex imperfecto. de leg. iij. ff. & l. ex imperfecto. C. de teſtam. & §. fi. inſtit. quib. mod. teſta. infir. vbi licet princeps legibus ſolutus ſit, tamen fatetur ſe legibus alligatum, & ſecũdum leges velle viuere.

SO. Contrariũ procedit de honeſtate, quia de neceſsitate ſecus, vt hic.

SO. petendi cauſa ſemper eſt exprimenda. l. huiuſmodi. ff. quando dies lega. ced. c. ſi. de lib. obla.

PR. pugna pro patria, ſecũdum Catonem, glo. in l. veluti. ff. de iuſt. & iur. in l. fi. C. de abolit.

PR. princeps eſt lex animata in terris, in §. fi. in authẽ. de cõſul. coll. iiij.

PR. princeps omnia iura communia in ſcrinio ſui pectoris dicitur habere, in l. omnium. C. de teſta. in c. j. de conſti. in vj.

Ob. Cõtrà, quia Ro. põtificem aliquando obliuio fallit, in cap. præterea. xxxiij. diſtin. ergo nõ habet omnia iura in pectore ſuo.

SO. Ibi nõ erat obliuio iuris,

iuris, ſed exemplorum.

PR.patiens & agens eodem tempore quis eſſe non poteſt.l. Vranius.ff. de fidc.l. ille à quo.§.tẽpeſtiuum.ff.ad Trebel.

PRO.paria ſunt aliquid ſcire, vel ſcire debere.l. quod te. ff.ſi cert.peta.l. qui cum alio. ff. de reg. iur.l. idẽ iuris.§.mulionem. ff. ad legem Aquil.

PR, paria ſunt aliquid fieri tẽpore inhabili, vel conferri in tempus inhabile,l.quod ſponſę.C.de dona.ante nupti.& ecõtra paria ſunt aliquid fieri tempore habili,vel conferre in tempus habile. l. in tẽpus ff.de hæred.inſt.

PR.patere legem quam, tuleris.l.j.ff.quod quiſq; iur.ca.cum omnes.extra de conſtitu.

Pr.partus vẽtrem ſequit̃ l.partum.C. de rei vẽd.

Pr.paria ſunt aliquid nõ eſſe, vel inutiliter eſſe.l. quoties.ff.qui ſatiſd.cog l.iiij.§.condemnatum.ff. de re iudi.l.vnica.in principio.C.de rei vxo.actio l.de ætate. §. nihil. ff.de interro.ac.

Pr. Plura ſunt negotia, quàm vocabula. l. nam natura.ff.de præſ.verb.

Pr. pacta de non ſuccedendo,reprobata ſunt.l. pactum. C.de collat.l.ſi quando.§.j. C. de inoff. teſtamen.

OB.Contrà c.quamuis. de pact.in vj.

SO. Ibi de iure canonico valet pactum de non ſuccedendo, quia iuramento firmatum eſt.

Pro. pacta de ſuccedendo ſeu de futura ſucceſſione, improbantur.l.ſi. C.de pact.

Pr.pactum per quod auffertur libera teſtandi facultas,non valet.l.pactũ. j.C.de pact. l. ſtipulatio hoc modo concepta.ff. de verb.obliga.

Pr.princeps iura tuetur, l.ſi quãdo.C.de inof.teſ.

Pr.

Pr.propter vnumquodque tale, & illud magis, ſecūdū Ariſtotelem. authen.multo magis.C.de ſacroſ.Eccleſ.

P.R. per,denotat perfectionem.l.vrbana familia. §. pernoctare. ff.de verb.ſign.

Pr.plus punitur clàm delinquens,quàm palàm,in l.fi.ff.de rit.nupt.l.pupillus.§.ſanè.ff.de auth.tut.

OB.Contrà de §.pœna. inſti.de obliga. ex delic. vbi plus punitur furtum manifeſtum,quàm clandeſtinum.

S O. Vbi id quod fit,eſt omnino prohibitum per legē vt furtum, & ſimilia, tunc minus punitur clàm faciens, quàm palàm,vt in contrario. Vbi verò nō eſt omnino ꝓhibitum, vt matrimoniū & venditio, tunc magis punitur clàm faciens, vt hic.

Pr. parem vim obtinent inſtrumenta & teſtes in litibus exercēdis.l. in exercendis.C.de fide inſtr.

OB. Contrà,imò vidētur inſtrumenta publica præferri teſtibus, vt in l. cēſus.ff.de teſta.vbi monumēta publica ſunt potiora teſtibus.

Secundò, & econtra videtur quòd teſtes præualeant inſtrumentis, vt in.l. cum precibus.C.de proba.& in §.ſi verò tale.in auth.de fi.inſtru. in c.tertio loco.extra de ꝓba.&c.cum Ioannes eremita,extra de fide inſtr.

SO.Vbi opponitur defectus vel falſitas,vel aliqua ſuſpicio, vel aliud vitium inſtrumento in modum exceptionis,bene poteſt hoc probari ꝑ teſtes, & teſtes præualebunt,ſi ſint plures & boni & idonei, & ſine ſuſpicione, debent enim eſſe teſtes honeſtiores,adminus quatuor aut quīque, vbi obiiciūtur teſtes cōtra inſtrumenta, & hoc ſecundum

ſecundum Docto. Si verò res acta probetur ſolùm per inſtrumenta, & non per teſtes, quia eſt factum antiquiſsimum: tunc ſcriptura vincit teſtem:& ita procedunt duo ſuperiora contraria.

Quòd autem dicitur in regula noſtra, parem vim obtinere inſtrumenta & teſtes, intellige verũ, quãdo ab vna parte producũtur teſtes & inſtrumenta, quia tam per teſtes q̃ per inſtrumenta quis probat intentionem ſuã, ſed ſi ex vna parte producũtur teſtes, & ex alia inſtrumenta, quędam ſunt quę melius probantur per teſtes quàm per inſtrumẽta quędam econtrario melius per inſtrumenta, q̃ per teſtes, vt nunc ſupra diximus.

Pr. periurium & homicidium æquiparantur, in ca. cum non ab homine. extra de iudic.

Pro. plerunque tam hæredibus noſtris quàm nobis ipſis cauemus. l. pactũ ff. de proba.

Pr. papa eſt ſucceſſor Petri, & vicarius Chriſti in terris. in c. inter corporalia, & ca. quãto. ext. de tranſl. epiſc.

Pro. papæ tanta eſt authoritas, vt poſsit alicui etiam auferre beneficiũ vel epiſcopatum. gloſ. in can. per principalem. ix. q. iij. & poſsit creare, hoc eſt de nihilo aliquid facere. gl. in ca. propoſuit. extra de cõceſ. præb. nec ei quis audeat dicere, cur ita facis? ita not. glo. in. c. quanto. de tranſ. epiſc.

Pro. perfectum eſt quod ex omnib⁹ ſuis partib. cõſtat. l. j. ff. de orig. iur.

Pr. prodigus eſt qui neq; modũ neq; finem habet in rebus expendendis. l. j. ff. de curato. fur.

Pro. pacta contra leges non valent. l. iuris gentiũ §. & generaliter. & §. pręter ait. ff. de pac. l. contra iuris

ioris.ff.eod. l. pacta quæ contra.C.eod.

OB. Contrà de l.paciſci ff.de pact.vbi paciſci contra edicta ædilium curulium licet.

SO. Ibi eſt pactum pręter ædictum ſeu legem, non contra.

PR.perfecta donatio,temerè reuocari nõ debet, in §.alia.inſti.de dona.

TR.propter ingratitudinem donatarij donatio reuocari poteſt.in l.fi.C. de reuo.dona.in c.fi.ext. de dona.

TR. priuilegiũ meretur amittere,qui cõceſſa ſibi abutitur poteſtate. in l. Iudæos,& ibi glo.no. C. de Iudæ.in l.qui ſine. ff. de neg.geſt.text' expreſſus in cano.priuilegium. ij.q.iij.& ca. tuarum . & ca.vt priuilegia,de priuileg.extra.

PR. punitur affectus, licet nõ ſequatur effectus. volũtas enim reputatur pro facto.in l.diuus.ff.ad legem Corn. de ſicar. in l.is qui cum telo. C.eod. tit.l.quiſquis. C. ad legẽ Iul.maie.& l.pręſenti.C. de his qui ad eccle. confug. in l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſc. & cle.in ca . nuper.extra de biga.

OB.Cõtrà,quia cogitationis pœnam nemo patitur. l. cogitationis ff. de pœn . l.j . § . j . quod quiſque iur.ff.c. fin.extra de ſponſa.

SO.Dic quòd cogitatio ſola non punitur,vbi ſcilicet non proceſsit ad aliquem actum,ſecus ſi aliquem actum ſeu conatũ peruenit , vt hic intelligitur.

P R . priuatorum cõſenſus nõ tribuit iuriſdictionem.l.priuatorum. C.de iuriſd.om.iudi.

PRO. primi motus non ſunt ĩ poteſtate hominũ, gloſ.in l.v.C. de epiſc.& cler.

P R O. princeps aliàs incapacem

capacẽ ſeu inhabilẽ habilitare põt.l.quidã cõſulebant.ff de re iud.

PR.poſſeſsio in rẽ actionem parit.l.j. ff. de alien. mut.iud.cau.fac.

PR. præſumimus minus audere maſculos, quàm fœminas. l. quiſquis. §. ad filias.C.ad leg.Iulian. maie.

PR. parum eſt iura in ciuitate eſſe, niſi ſint qui eadem reddere poſſint. in l.ij.§. poſt originem. ff.de orig.iur.c.vbi periculũ.§.præterea.&.c.cõmiſſa,de elec.in vj.

PRO. parum eſt latam eſſe ſententiam, niſi & mandetur executioni.gl. not.in rub.C.de execut. rei iud.

Pr. princeps eſt philoſophiæ plenus l.cum Syllanianum. C. de his quib. vt indi.

PR. priuilegium principis intelligitur ſemp cõcedi ſine præiudicio alterius.l.ij.§.ſi quis à principe.ff.ne quid in lo.pub. l.cum filiusfamilias. ff.de teſta.l.impuberi.ff.de adminiſt.tuto.l.nec au⁹. C. de emancip.liber.c.cũ olim,extrà de conſuetu.

OB.Cõtrà de.l.ſciendũ. ff.ex quib.cau. ma. & l.ſi quis ſepulchrum, in principio.ff.de relig.& ſump. funer. vbi beneficiũ princeps concedit cum damno alieno.

SO.Dic quòd princeps priuilegium non poteſt concedere cum præiudicio alterius graui, ſed cũ damno modico poteſt.l. quoties.C.de preci. imper.offer.

Pr.propria res eſt,in qua quis cõmodũ & damnũ capit.l.j.§.in propria. ff. quan.appellan.ſit.

PR. priuilegium teſtãtis non tollit delictũ ſcribẽtis.l.in fraudem.§.ſi quis ff.de mili.teſta.

PR. paratus ſoluere non cogitur iudicium ſuſcipere. l. ſi reus paratus. ff.de

ff. de procurat.

Pro. procliuis eſt curſus ad voluptatē, & natura imitatrix eſt vitiorū, can. procliuis. xx. q. iij.

Pr. proniores ſunt & faciliores homines ad peccandum. c. alma mater, extrà de ſenten. excommunic.

PR. prophetizat Vlpianus in l. j. ff. de no. oper. nunt.

PR. plerunque euenit, vt quod alteri ſupereſt, alteri deſit. ī l. j. ff. de cōtrah. empt. & vend.

PR. prætoris eſt æſtimare an ſua ſit iuriſdictio, vocati autem non contemnere prætoris authoritatem. l. ſi quis ex alieno. ff. de iudi. c. ſunt perſonæ. de priuil. in vj.

PR. prius quęrēdum eſt de habilitate perſonæ, q̄ de ſolennitate rei, l. ſi q̄ramus. ff. de teſti.

PR. perſuadere eſt plus q̄ facere. l. j. §. perſuadere ff. de ſeru. corrupt.

PR. Pactum contra naturam ſeu ſubſtātiam contractus, non valet. l. cum precario. ff. de precar.

PR. proteſtatio declarat voluntatem & ſententiam noſtram. l. & ſi quis §. ſed interdū. ff. de relig. & ſumpt. funer. l. ꝓ hęre. ff. de acqui. hæredi.

PR. prædia vſibus cœleſtium ſecretorum dedicata, ſordidorum munerum fece vexari non debent. in l. placuit. C. de ſacroſanct. eccleſ.

PR. punctus punitur loco copulæ. l. iij. §. duæ autem cauſſæ. in gl. in verb. moliri. ff. de Carbo. edic. & l. duobus. §. ſi in coeūda. in gl. in verbo pretiū. ff. pro ſocio.

PR. propoſitum in mente retentum nihil operatur. in l. ſi repetēdi. C. de cond. cauſ. dat. cauſa non ſecu. in l. quicquid aſtringendæ. ff. de verb. oblig. & l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. eod. titu. l. veteribus.

ff.de pact.l. cum in plures. §. locator horrei.ff. loca.

PR.pluralis locutio, duorum numero cōtenta eſt, l.libertas. §. poſt annos. ff.de manu.teſt.l.vbi numerus.de teſti.c.pluralis. de reg.iur.in vj.

PR. propter inſtrumenta de nouo reperta his poteſt retractari.in l.admonendi.ff.de iureiur.

PR.priuilegiati ſunt nobiles & literati.c.de multa, extra de præb.

PR.prouiſio facta in caſum mortis naturalis, extenditur ad caſum mortis ciuilis, l. Gallus. §. & quid ſi tantū.ff. de liber. & poſthu.

PRO. prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionē legis. l. fina. C. de pactis conuen.

PR. paria delicta mutua compenſatione tollūtur. dolus enim cū dolo, delictum cum delicto compenſat.l.ſi duo.ff.de dol. l.viro atq; vxore. ff. ſol. matr.l.ſi ambo.ff.de compenſat.

PR. per ampliores homines perfectiſsima veritas reuelatur.l.fi. C. de fideicommiſsis.

PR.plus valet quod ſpecialiter promittitur, quā quod generali cautione pollicetur.can.quanquā. xxiij.diſtinct.

PR. pœnę ſunt molliendæ, nō exacerbādæ. Ideo in his ſtricta eſt interpretatio facienda. l.interpretatione.ff.de pœnis l.factum. §.in pœnalibus.ff. de reg.iur.Regul. in pœnis.ext.eod.tit.

PR. pœna corporalis eſt grauior qualibet pœna pecuniaria.l. in ſeruorū, in fine.ff.de pœnis.

PR. præceptoris nimia ſæuitia culpæ aſsignatur. l.præceptoris. ff. ad leg. Aquil.

PR. prætori fit iniuria, cum ad alterum itur.l.litigatores.ff.de arbi.

PR. pacta ſunt ab omnibus obſeruanda. l. iuriſgent. §. prætor ait. ff. de pac. l. j. ff. de conſt. pecun. cā. puellæ. xv. q. j. c. j. & c. qualiter. extra de pact.

PRO. princeps pacta ſeruare tenetur. c. j. vbi not. extr. de proba.

PR. poſt contractum capitale crimē donationes factæ valent. l. poſt contractum. ff. de donat.

PR. publica vtilitas eſt præponenda priuatæ. l. vnic. §. fin. C. de cad. toll. authen. res quæ. C. com. de leg. l. actiōe. §. Labeo. ff. pro ſoc. l. vtilitas. C. de primip. lib. xij. can. ſcias. vij. q. j.

PR. paterno deberent perire ſupplicio, in quib⁹ paterni, hoc eſt hæreditarij criminis exempla metuuntur. l. quiſquis. §. filij C. ad le. Iul. maieſt.

PR. præſumptio de præſenti ad præteritum fit. l. ſi qui adulter. j. vbi gl. C. ad leg. Iul. de adul. l. non eſt veriſimile. ff. de pba.

PR. paria ſunt aliquid certum eſſe per ſe, vel per relationem ad alium l. certum. ff. de rei vendi. l. aſſe. toto. ff. de hæred. inſti. l. ait prætor. §. j. ff. de re iud. l. vbi autem non apparet. §. illud. ff. de verbo. oblig.

PR. paria ſunt aliquem eſſe præſentem, vel abſentem per contumaciam. l. in cauſæ. §. cauſa. vbi Bar. ff. de minor.

PR. principale non confirmatur per acceſſoriū. l. quod per manus. ff. de iur. codi.

PR. potentioribus pares eſſe non poſſumus. l. quia. ff. de alie. mut. iud. cau. fact.

PR. potentiores non debent opprimere inferiores. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offic. præſ. l. nec quicquam. §. ſed & ſi quis. ff. de offic. proconſ. & legat.

PR. perinde, aduerbium, denotat

denotat ſimilitudinē inter caſus, vt in l.,.§.ſed ſciendum. ff. ſi cui plus quàm per le.fal.l.ſacrilegij.§.fin.ff.ad leg.Iul.pecul.§.ſed quia hered. inſtit.de fideicom. hæred. vide Barto. in extrau.g. ad reprimendum,in verbo perinde.

PR. pars hæreditatis intelligitur cum honorib9 & oneribus,pars bonorū deductis oneribus.l.ſi f r uum.§.ſi.cum l.ſeq.ff.de leg.j.

PR.potentior,& fortior eſt diſpoſitio legis quam hominis.l iij.ff.de teſta.l. teſtandi.C.eodem. l. nemo poteſt.ff.de leg.j.l. ꝗ de bonis, §. j. ff. ad leg. Falcid.l.ſi libertus minorem.ff.de iur.patro.

PR. pacta ſunt aliquid certum eſſe à principio, vel certificari ex poſt facto.l. quidam relegatus. ff.de reb.dub.

PR. probationes in criminalibus debent eſſe luce meridiana clariores.l. ſciant cuncti.C.de prob. canonizata in ca. ſciant. ij.q.fin.

PR. parentes tenentur alere filios.l.ſi quis à liberis.ff.de lib. agnoſc. tot. tit.C.de alen.lib.

PR. poſterior opinio in dubio eſt ſequenda. gloſ. not.in l.qui filium §.ſi.ff. ad Trebell.

PR. perſonale priuilegiū cū perſona extinguitur,nec ad alium tranſit, reale vero tranſmittitur ad alium,in l.j.§.permittitur.ff.de aqua quot. & æſtiu.l.ætatem. §.rebus, & l.forma.§.quanquam. ff.de cenſib.l.j.ff. de iur. immunit.l.priuilegia. de reg.iur.ff.c. priuilegium. de reg.iur.in vj.

PR. perſonale pactum ad alium non tranſit. l. idem in duobus.§. perſonale.ff.de pact.

PROP. periurus eſt infamis. l. ſi quis maior. C. de tranſact. can. ſi quis

quis conuictus.ij. q.vj.

PRO. patria poteſtas in pietate debet, non in atrocitate conſiſtere.l. diuus. ff. ad l. Pompe. de parricid.

PR. prius eſt cognoſcendũ de poſſeſsione, quàm de proprietate.l.ordinarij.C.de rei vendi.l. ſi de vi.ff.de iud.l. certi iuris. C.de interdi.§. retinendæ.inſtit.de interdi.

PRO. pecunia à pecudibus dicta eſt.in c.totũ. j.q.iij.

PR. pro parte dominiũ ſeruitutis acquiri nõ poteſt,in l.pro parte. ff. de ſeruit.

PR. patris officium eſt dotare filias.l.fina. C. de dot. promiſſ. l. qui liberos.ff. de rit. nupt. Non autem matris.in l.neque mater.C.de iur.dot.

PR.patris ſuffragiũ prodeſt filio:& ecõtrario filij ſuffragium prodeſt patri.in l.illud notandũ. ff. quod cuiuſque vniuerſ. Pro.

PRO.prohibito vno ꝓhibentur & omnia per quæ peruenitur ad illud. l.oratio . ff. de ſponſa. l. ſcire.§.ſi mater.ff. de tuto.& cur.l.fi. C. ſi manc. ita ven.

PR. prohibito vno prohibentur & omnia quæ ſequuntur ex illo.l. fi. C. de reb.alie.non alie.l.nõ dubium.C.de legib. c.nã concupiſcentiam. ext.de de conſti.

PR.priuilegia dantur ob merita . l. honores. ff. de decur.l.fina. C.de ſtatu. & imag.

PR. plerunque ipſius fœminæ aduerſus cõmoda propria dignoſcitur laborare conſiliũ.ſi pater pactam.C.de ſponſal.

PRO. prætor de patria, non de extraneis prouincus eligendus eſt . l . tres tantummodo.C. de offi. præto.

OB.Contrà,de l.Barbarius.ff.eod.tit.

SOL. Ibi propter communem

munem errorem, qui facit ius. l. iij. in fin. ff. de ſuppel. leg.

PR. Præſcriptio eſt exceptio litis finitæ. in l. vltim. C. de edi. diui. Had. toll.

PR. pricipale inſpicim*, licet acceſſorium ſit maioris valoris. l. ſi in emptione. ff. de cōtrahend. empt.

PR. Perniciosum eſt cōtra ſuum iuramentū venire. c. ſuper literis. ij. extrà de reſi.

PR. periurus omni cōmodo & beneficio venit priuandus. l. ſi quis. C. de tranſ. c. querelam, ext. de iureiu.

PR. patriæ parēdum eſt. l. veluti. ff. de iuſt. & iur.

PR. pretiū loco rei ſuccedit. l. quia qui pretio. ff. de vſufr.

PR. plerunque dum proprietas verborum attenditur, ſenſus veritatis amittitur, in c. propterea. de verb. ſignificat. ext.

Pr.

PR. pupillus naturaliter obligatur, in l. j. ff. de nouat.

OB. Contrà de l. pupillus. ff. de act. & oblig. vbi pupillus nec mutuā quidem pecuniam accipiēdo cum authoritate tutoris naturaliter obligatur.

SO. Diſtingue, quando pupillus eſt infans. tunc nec quidem naturaliter obligatur. d. l. pupillus. ratio eſt, quia non habet cōſenſum, quando verò eſt proximus pubertati, tunc quia doli capax eſt, ſine tutoris authoritate naturaliter obligatur, vt hîc. ita sētit glo. & Doct. communiter in l. pupillus. ff. de reg. iur.

PR. plus valet vn* teſtis oculatus, quàm decē auriti. in. §. fi. inſt. de grad. cogna.

PR. peccata nocentium nota eſſe & oportet & expedit. l. eum qui nocētem. ff. de iniur.

Pr.

PR. pater & filius cēſentur vna & eadem perſona, l. fina. C. de impub. & alijs ſubſtit. §. et verò q. inſt. de inut. ſtip. in can. contradicimus. xxxv. q. iij. vbi vna caro eſt pater & filius.

Pr. par in parem non habet imperium, ſicut nec minor in maiorē. l. ille à quo. § .ſi. ff. ad Trebel. l. nam magiſtratus. ff. de arbit. c. cum inferior. extra de maior. & obed.

P R. per liberam perſonam obligatio nulla nobis acquiritur. l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogon⁹. ff. de verb. oblig. §. pen. inſt. per quas perſo. nob. acq.

Pr. præſumitur quis ſanæ mentis donec cōtrariū probetur. l. ij. C. qui teſta. fac. poſ. vel non.

Pr. per ſecundum actum primo renunciatum eſſe cenſetur. l. filium emancipatū. l. illud. ff. de acq. hæred. amplia hoc, pcedere etiam ſi ſecundus actus eſſet inutilis. l. planè. ff. de leg. j. l. & ſi trāſferam. ff. de adim. leg.

OB. Contrà de l. ſi miles qui deſtinauerat. ff. de nul. teſt. vbi miles teſtādo iure cōmuni, non videtur renuntiare beneficio militari.

SO. Regulam noſtram intelligere debes in actu conſummato, vbi enim actus eſt cōſummatus, renunciatur primo. ſecus vbi non eſt conſummatus, vt in contrario, quia deſtinauerat tantum & volebat iure communi teſtari miles, & antè deceſſerat, quàm teſtaretur vt ibi.

Pr. pœna ſine fraude eſſe non poteſt. l. aliud eſt fraus. ff. de verb. ſig.

Pr. pupillus ſine tutoris authoritate poteſt facere conditionē ſuā meliorē, non deteriorē. in §. j inſti. de autho. tut.

PRO. pupillus quicquid videt

videt, ignorat.l.ij. C.de ſal. mon.l.pupillus.ff.de acquir.hæred.

Pr.pignore vtens, furtũ cõmittit.l. ſi pignore.ff. de furt.

Pr. propter diſcordiã p-ueuitur ad ſequeſtrũ. l.ſi quæ ſunt. ff.fam.herciſc.

Pr. pater non videtur filium ad ſupplicium obtuliſſe.l.milites.§. deſertorem.ff.de re milit.

Pr. parcitur ſponte confitenti.l.edicto.ff.de iur. fiſc.

Pr. præſens habetur pro conſentiente vulgata l. qdã ex parte. ff.de euic. vbi latè not.

OB.Contrà de l.Caius. ff.de pign.act.vbi præſẽtia nõ habetur ꝓ cõſẽſu.

SO.In his quę nobis inuitis fieri non poſſent,vt in pignore, præſentia habetur pro conſenſu,vt in noſtra regula,ſecus in his quæ fieri poſſent nobis præſentibus etiã inuitis, vt venditio.l.rem alienã ff.de contra.empt. Et legatum.§. non ſolum inſtitu.de legat. vt in contrario allegatur textus ꝓ hac ſolutione. in l. ſæpe. §.fi.ff.de re iud. Et ecõtrario, abſens pro diſ.ſẽtiente habetur, allegatur text.in l. qui poteſt.ff.de reg.iur. & in l.in eo iure §.deinde.ff.de rit.nup.

OBIEC.Opponitur de l. duo ex tribus. ff.de re iud. & l. ſi in tres, cum l. ſeq.ff.de arb.vbi dicitur, quòd duo inuito tertio poſſunt iudicare,ſed non eo ignorãte ſeu abſente.

SO.Hæc regula ibi fallit. ratio ſpecialitatis ibi aſsignantur, quia tertius traxiſſet eos forte in ſuã ſententiam.

PRO. Patria cuique dulciſsima eſt. l. qui habebat. ff.de leg. iij.vnde Ouidius.

Neſcio qua tale ſolum dulcedine cunctos.

Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui.

P R. per exteriora cognoſcũtur interiora: vnde verſus, Intima per mores cognoſcimus exteriores. in. §. pauonum. inſti. de rerũ diuiſ. in can. nec aliqua. xxvij. q. j.

O B. Opponitur de l. obſeruandum, ff. de offi. præſi. vbi lex docet quòd aliud gerãt in corde magiſtratus, & aliud ſimulét.

S O. Ibi ratione dignitatis ſimulatio admittitur.

P R. pars in dubio de dimidia intelligitur. in l. nomen filiarũ. §. portionis nomen. ff. de verbo. ſignific.

Pr. portior eſt qui tenet, quàm qui perſequitur. l. ſi ſeruum. §. ſequitur. ff. verb. oblig.

PR. paria ſunt aliquid in eſſe conſiſtere, vel in eo ſtatu qui de optimo ré ꝑducit in eſſe. Licinius, vbi Bar. ff. quib. ad lib. pro. non licet.

Pr. prætor quandoque mentiri permittit. §. nãque. inſt. de act.

Pr. poſsidens alij nõ præſcribit ſibi. l. malæ fidei C. de præſcrip. 30. ann.

Pr. perſonales actiones durant xxx. annis. l. ſicut. C. de præſcrip. xxx. an. l. ij. C. de conſtitu. pecu.

Pr. papa eſt ordinariꝰ ordinariorum. in c. licet. de præb. in vj. in clem. j. vt lit. pend. nihil inno.

Pr. papa eſt à nemine iudicandus, cum ipſe alios omnes iudicet. can. ſi papa. xl. diſtinct.

Pr. papa omnia ſoluit, & ligat, in cano. cuncta per mundum. ix. q. iij.

Pr. papa eſt ſupra quodcunque ius, in cap. propoſuit, ext. de conceſ. præb.

Pr. pœna vnius, alterius præmium eſſe non debet. l. ſi ſequẽs. ff. ad ſena. Sylla.

Pr. prætoris factum iuri derogare non oportet. l. j ff. de fer. & dilat.

Pr. paupertas cogit ad turpia.

turpia.l.palam. ff.de rit. nupt l.ſpadoné. §.fin.ff. de excuſ. tut.

Pr. paupertas excuſat,l. paupertas. ff. de excuſ. tuto.l.illicitas.§.pe.ff.de officio præſidis.

Pr. pretia rerum conſtituuntur ſecundum communem æſtimationé, nō ſecundum ſingularé cuiuſlibet affectioné.l.pretia rerum.ff.ad l.falcid.l. ſi ſeruum meum. ff. ad leg.aquil.

Pr. prior eſt via teſtati, quàm inteſtati,& inſtituti.quàm ſubſtituti.l.quãdiu.j. & ij.ff.de acqui.hæred.

Pr. præſens verbum non trahitur ad futurum, l.ſi ſtipulatus, § .j. & l. cum ſtipulamur. ff. de verb. oblig.

Pr. patientia habetur ꝓ cōſenſu, l.qui patitur.ff. mand.

Pr. principalis obligatio extinguit acceſſoriam,ſi in eadé cauſa concurrit ſecus in duabus obligationibus paris potentiæ. l.generaliter. ff. de fideiuſſorib.

Pr.pares in gradu, pares ſunt in cōcurſu. in l.ſi reliquero.ff.de legi.tuto.

Pr.pręſumitur quis ignorare, niſi probetur ſcire. l.verius.ff.de pro.

OB.Contrà,imo præſumitur ſcientiam. l.cũ de indebito.§.j.eod.tit.

SO. Ibi etiam probatur ignorantia pręſumptiue eo ipſo quod probatur indebitum,vt ibi not.

Pr. princeps debet eſſe humanus non ſuperbus. l.ſi.C.de don.inter vj.& vxo.

ADDITIO.

Pr.per rerum naturã negantis factum nulla ꝓbatio eſt.in l.actor. C.de probat.c.quoniam cōtra falſam.ext.eodem.

OB. Obſtat.l.ab ea parte.ff.de prob.

SO.Hic in negatiua facti loquimur, quę ꝓbari non

non poteſt, ibi verò in negatiua iuris, quæ probari debet ab eo qui negat. Item oppono de c. dudũ, de præſumpt. ext. ſed ibi in negatiua qualitatis, hic autem facti.

Pr. partus antequã edatur, mulieris portio eſt, vel viſcerũ. l. j. §. ex hoc reſcripto. ff. de vẽt. inſpi.

Pr. prępoſterum eſt ante nos dici locupletes, quã acquiſierimus, l. pretia rerum. ff. ad l. falcid.

PROPO. plus eſt ſtatim aliquid dare, minus verò poſt tempus ſoluere, in §. fideiuſſore. inſt. de fideiuſ.

Pr. propter malos boni non ſunt deſerendi, ſed propter bonos mali ſunt tolerandi. can. nimium xxxiij. quæſt. iiij.

Pr. prohibitio alienationis ſine cauſa, niſi fiat in fauorem certæ perſonæ, non valet, in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de leg. j.

Pr. pudor eſt fœmininis nuptiarum nuptiarũ præmia nõ habere ca. pudor. xxxij. q. 2.

Pr. proprium nemo dicat quod commune eſt. c. ſicut hi. xlvij. diſt.

Pr. patres theſaurizare debent filiis, non filij patribus. in cap. cum apoſtolus. §. prohibemus. de cenſib. extra.

Pr. paſce fame morientẽ, ſi non paueris, occidiſti. c. paſce. lxxxvj. diſtinct.

EX VTROQVE Teſtamento.

Pr. poteſtas non eſt niſi à Deo. Ro. 13.

Pr. per quæ quis peccat, per hęc & torquetur. Sapien. 11.

PRO. pro menſura peccati erit & plagarũ modus. Deut. 25.

PRO. petite, & dabitur vobis. quærite, & inuenietis: pulſate, & aperietur vobis. Matt. 7.

Q.

PROPOSITIO.

Quod

QVod operatur augmentum quantũ ad augmentũ operatur diminutio quã tum ad diminutionem.l. ſi ex toto.ff.de leg.j.

Pr. Quæ inducuntur ad augmentum, non debẽs operari dminution m.l. legata inutiliter.ff.de le. j.legata inutiliter.ff.adim. leg.

Pr.Quot capita,tot ſenſus. Varij quot in orbe colores, belua multorũ es capitum. l. quia poterat.ff.ad Treb.ſena.

Pr. Quod principi placuit,legis habet vigorē.l. j.ff.de conſt. princ. §.ſed quod principi.inſt.de iu. natu.gent.& ciuil.

Pr.Quando duo iudicia ita ſe habẽt, ꝙ abſolutoria lata in vno,pariat exceptionẽ rei iudicatæ in alio.cõcurſus nõ admittitur.in l.fundũ Titianũ. & l.fundi. ff. de except.

Pr. Quando allegantur impedimentum. ſi q is in cauſa ſit impedimenti, non venit audiendus.l. ij.§.ſi quis tamen.ff.ſi qs caut.

Pr.Qui ſubtiliter factum emendat, laudabilior eſt eo qui prim⁹ adinuenit. l.j.§.ſed neque.C.de vete.iu. enu.

Pr. Quando duo ſunt, quorum vnum ſine alio eſſe non poteſt, vnum ſine alio tolli non poteſt, ſed ſublatum virtute remanentis perdurat. in l. ſi ita ſcriptum.§. regula ff.de iniu.rupt.& irr.teſt.

Pr. Quodlibet prædium præſumitur liberum, niſi contrarium probetur, l. altius,vbi ſcrib.C.de ſer, & aqu.

Pr. Quando plures vocantur ad eãdem rẽ ſimpliciter, in dubio intelliguntur vocati viriliter l. reos.§.cum in tabulis.ff. de duo.re.&.l.j.C.ſi plu. vna ſen.con.fue.

PR. Quod ſit contemplatione alicuius, ab eo factum

factum videtur. l. ſed & ſi plures §. in arrogato. de vulg. & pup. ſubſt. l. cũ aliquis. C. de iur. delibe. l. pfectitia. ff. de iur. dot.

Pr. Quod in pœnam alicuius introductum eſt, in eius commodũ conuerti non debet. c. & ſi neceſſe. ext. de donat. inter vir. & vxo.

Pr. Quæ ſunt contra bonos mores, ſunt impoſſibilia de iure. l. ſi filius. ff. de condit. inſtit.

Pr. Qđ tibi non vis fieri alteri ne feceris cã. i. di. j.

Pr. Quandiu quis viuit, acquirere poteſt. l. ſi creditores. ff. quę in frau. cred.

Pr. Quiſque preſumitur ſcire facultates ſui patrimonij. l. quiſquis. C. de reſ. vend. authen. ſed cũ teſtator. C. ad. leg. Falc.

OB. Cõtrà de §. in fraudem, inſti. quib. ex cauſ. manu. non licet. vbi ſępe amplius de facultatibus noſtris ſperam* quã in his eſt.

SO. Cõtrarium procedit in vltimis voluntatibus. Ratio eſt in l. hac conſultiſsima. §. at cum humana fragilitas, C. qui teſt. fac. poſ. vel. non. niſi contrarium aliqua ſuadeat qualitas. d. auth. ſed cum teſtator, cum glo. noſtra autem regula ꝑcedit in contractibus inter viuos in rebus immobilibus ſeu mobilibus, & præſentibus, quæ peruenerunt ab aliquo, aliàs ſecus.

Pr. Quando quis præeſt melioribus & honeſtioribus, tanto ipſe, melior & honeſtior eſt. §. j. in authen. de defen. ciuit. coll. iij.

Pr. Quod nullius eſt, primo occupanti conceditur. l. quod enim nullius. ff. de acquir. rerum dom.

Pr. Quicũque vult Deũ inſtituere, & non filium, quærat alium pro conſilio, non Auguſtinum. in can.

can.fi.xvij. q. iiij.
PR.Quod differtur,non aufertur.l.quoties. C.de precib.imper.offer.cano. ancillam xxxij.q.ij.cano. nemo.de pœnit. diſt. iij.
PR.Qui in vno peccauit fact⁹ eſt omniũ re⁹.Iaco. 2.c.defleat.ext.de reg.iu.
PR. Quæ ſpeciali nota egent:niſi ſpecialiter exprimantur,pro neglectis habentur.in l.item apud Labeonem. § . hoc edictum.ff.de iniur.c.quanuis,de præb.lib.vj.
PRO. Quotidiana ſunt plenius pertractanda. l. legatis.ff.de lib.leg.
PR. Qualitas iuncta verbo, intelligitur ſecũdum tẽp⁹ verbi.l.in delictis §. ſi extrane⁹.ff.de nox.act.
PR.Qui non habet in ęre,luat in corpore.l. j. §. fi.ff.de pœn.l.quicũq;.C. de ſer.fug.l.fi.ff.de in ius voc.
OB. Contrà de l.interpretatiõe.ff. de pœn.vbi pœnæ molliẽdæ ſunt, nõ exaſperandæ. Hic autem grauior pœna imponiť, quia de pecuniaria trãſit in corporalem,quæ maior eſt pecuniaria.l.in ſeruorum.ff.de pœn.
SO.Hoc in viliõ.pſonis nõ habet locũ.vt l.hę operę.in fi.ff.de ope.liber.
PR.Qui in vtero eſt,habetur ꝓ nato,l.qui in vtero.ff.de ſtat.hom. §.ſi.in ſti.qui teſt.tut. dar. poſſ.
PR.Quod maior pars facit,omnes facere videnť, in l.ꝙ maior.ff. ad muni. l.& ſuũ.§.fi.cũ l.maiorẽ. ff.de pa.l.fi.C.ꝗ bõ.ced. poſſ.vbi maiori parti ſtãdum eſt.& c.j.ext.de his quæ fiunt à ma.par.cap.
PR. Quod non poſſum per me,poſſum per aliũ. l.ſi communem.ff. quad. ſer.amit.l. imperator. ij. ff.de ſta.hom.l. Ariſto.ff. quæ res pig. obli.poſ. & v de pulchrã gloſ.fi.in c. j.de iur.pat.ĩ vj.vide textũ ĩ c.fi.de cleric.vel mona. ſecul. neg. ſe immiſ.

& econtra quod poſſum per me, poſſum per aliũ. l. qui aliena. §. quãquam. ff. de neg. geſt. vbi gl. & l. ij. ff. de admi. rerum ad ciuit. pert. c. poteſt quis, de reg. iur. in vj.

TR. Quod commune eſt meum eſt, l. ſerui electione. §. ſi. ff. de leg. j. l. illud. ff. de rit. nupt. l. ij. ff. de cond. inſtit. l. ſi pupilli. §. ſi quis ita. ff. de neg. geſt. l. j. §. domini. ff. ad ſenat. Syllan.

Ob. Cõtrà de l. ſed ſi hac l. §. qui manumittit. ff. de in ius voc. & can. apoſto l°. §. qui manumittit. xij. q. ij. vbi res quę eſt pluribus cõmunis, non eſt ꝓpria ſingulorum.

SO. Ibi de re vniuerſitatis, quæ nõ eſt ꝓpria ſingulorum. §. vniuerſitatis inſt. de rerum diui. Hic in re communi.

OB. Cõtrà de communi nullus poteſt dicere, hoc meum eſt. text. in cano. nulli. xij. q. j.

SO. Vnde dicendum qđ ibi falſum dicit, vt ibi gl.

PRO. Quædam poſſum per me, quæ per alium non poſſum. l. poſt mortem. §. j. ff. de adopt. l. ij. C. de his qui vẽ. æta. impet. authen. ad hæc. C. de iudic. l. pen. cum authen. ſeq. C. de procur. l. at qui natura. §. cum me. ff. de neg. geſt. in §. ſed neque. in auth. de ſanct. epiſco. coll. ix.

PRO. Quando vni competunt plura iura, vno ſublato alterum remanet ſi enim vnum remittit, alterũ remittere nõ dicitur. l. ſi domus. ff. de ſeruit. vrb. præd.

TR. Quod remittitur à iure, non eſt neceſſe remitti a iudice. l. quæ ſub conditione, in fi. ff. de cõdi. inſtit.

PR. Qui omne dicit, nihil excludit. l. Iulia. ff. de lega. iij. l. à procuratore, vbi no. C. mãd. in can. ſi Romanorũ. xix. diſtinct.

Sol. Ob.

OB. Cōtrà de l. qui habebat. ff. de lega. iij. vbi legatis omnibus prædiis, non veniunt pignori obligata, contra d. l. Julian. vbi legato omni prædio non tantum pars quæ eſt dominij noſtri, ſed etiam pars hypothecata legata cenſetur.

SO. Pro ſol. huius contrarij dic quòd in d. l. qui habebat, cum teſtator dixit, prædia omnia quæcũque in Syria habeo, do, lego, videtur legaſſe tantũ prædia iure dominij, non autem quæ poſsidebat iure pignoris, quia licet verbũ habeo in legato poſitum, poſsit cōprehēdere cauſam poſſeſsionis & proprietatis, vt l. ſtipulatio iſta. §. habere. ff. de verb. oblig. tamen in dubio à digniori denominari debet. l. j. ff. ſi ager. vectig. vel emphy. pet. & ſic a domino, non à poſſeſſore pignoris.

PR. Quod vna via prohibetur, alia permitti nō debet. l. ſcire oportet. §. ſi mater. ff. de tut. & cura. l. quæ ſub conditione. §. ſi quis. ff. de condi. inſti.

PR. Quando ſumus in cōtractibus, locus eſt iuri non decreſcendi. l. proprium. ff. com præd.

PR. Quadragenalis præſcriptio omnem actionē excludit. c. ad aures. extra de præſcri.

PR. Quod non licet maioribus, licet minoribus, non econtra. l. obſeruandum. ff. de rit. nupt.

PR. Qui facit contra legem non habet beneficiũ legis. in l. filio. §. j. ff. de rit. nupt.

PR. Quod fauore aliquorũ introductum eſt, in eorum læſionem retorqueri non debet, l. quod fauore. C. de legi. c. quod ob gratiam. de reg. iur. in vj.

OB. Contrà de l. j. ff. q̄d quiſque iur. vbi qui iniquũ aduerſus aliquē ius

ſtatuit, eodē iure vti cogitur, & ſic in eius fauorem introductum, in eius incōmodū retorquetur.

SO. Ibi illud ꝓcedit quādo ad poſtulat. fuit cōceſſum. l. iij. ff. eo. tit. hîc nō.

OB. Item contrà de §. neq; tamen. inſt. de auth. tut. vbi licet ſit lucroſa hæreditas, tamen pupill⁹ eam adire non poteſt ſine tutoris authoritate.

SO. Ibi ideo illud ſtatuitur, quia etiam damnum poterat ibi eſſe in vexando, ne ſcilicet litibus & ſumptibus vexaretur. l. minoribus. ff. de minoribus, quam rationem ſequitur Bart. in l. potuit. C. de iur. delib.

PRO. Quę dubitationis tollendæ cauſſa cōtractibus inſeruntur, ius cōmune non lædunt, in l. qui mutuam. ff. manda.

Pr. Qui grauatur in vno in alio debet releuari. nā qui ſentit onus, debet ſentire cōmodum, & ecōtra in l. eum qui. vbi gl. ff. de iureiu. l. id quod. ff. de peric. & cōmo. rei vend. in §. cū autē, inſti. de empt. & vendi. in l. vnic. §. pro ſecundo. C. de ca. toll. tit. ſi non fuerint. §. fi. ff. pro ſoci. l. manifeſtiſſimi. §. j. C. de fur.

OB. Contrà de §. fi. inſt. de leg. agn. tut.

SO. Ibi ſpeciale propter ſexum.

OB. præterea contrà de l. qui proprio. §. procurator vt in cæteris. ff. de ꝓcu. & l. qui negotia. ff. de neg. geſ. vbi quis ſentit damnum, & non econtra commodum.

SO. Illud cōtingit ibi ꝓpter culpā vel delictū ꝓcuratoris, qđ ſcilicet teneantur, & non agant, ſecundum pau. Caſt. ibi.

PR. Quod operatur ꝓpoſitum in propoſito, operatur oppoſitum in oppoſito. l. fin. §. fin. ff. de leg. iij.

PRO. Quid permittiſ publi-

publicè, quod priuatim non permitteretur.l.j.ff. de pollicita.l.in tantū.§. vniuerſitatis.inſti. de rerum diuiſ.& l.non exiſtimo.ff.de admi.tut.

PR.Quod approbo, nō reprobo,in l.Pomponi⁹. ff.de neg. geſt.in l. generaliter. C. de non num. pec.§.ſemel autem. inſti. quib.ex cauſ.manu. non licet.in can. horrendus. xxxij.q.v.& can.dilectiſſimi.viij.q.j.cap.per tuas extra de prob.ca.de illis, extra de deſpon. imp. c. nulli, de elect.in vj.

OB. Oppono primò de medico, qui ſemel probat⁹ reprobari poteſt. l. ſed & reprobari.ff. de exc.tut. l. vt gradatim. §. reprobari.ff.de mun. & hono. Secundò de grammatico & oratore, vt in l.grāmaticos. C. de profeſſo. & med.lib.xij.

SO. In medico eſt ſpeciale propter publicam hominū ſanitatē. Grammatici autem & oratores reprobari poſſunt q̄uis ſemel probati, vbi ſubeſt cauſa, vt propter inſufficientiam,ex cauſis enim poſtea emergentib. probatus reprobari pōt. d.c.nulli.de elect.

PRO. Quando aliqua qualitas vel circūſtantia in aliquo actu deſideratur,arbitrio iudicis eſt relinquenda. l. j. ff. de iur. deliberā.l. quintus. ff. de ann.lega.

PR.Qđ quis aliū facientem prohibere ex officio neceſſe habuit, id ipſe cōmittere non debuit. l.altius.ff.ſi ſer.vend.

PR.Quaſi, & quodammodo,ſunt notæ improprietatis.l.patris & filii. ff.de vul.& pup.ſubſt. §. igitur.inſti.de pup.ſubſt. l.in ſuis.ff.de li.& poſth. Quandoq; tamen dictio quaſi,eſt expreſsiua veritatis.ī l.mulier.§. ſi. ff.ad Trebel.l.j.ff.ad legē Iul. de vi priua.vbi Accur.

PR. Quando aliquid ꝓhibetur fieri directò, ꝓhibetur & per obliquum in l.ſi ſponſus.ff.de don. inter vir.& vxo.§.ij.inſt. de hæred.inſtit.

PR. Qui vnum excludit, aliud includere videtur. l.qui accuſare.ff.de accu. l.cum prætor. ff. de iudi. c.nōne benedicimus, extra de præſumpt. & econ tra, qui de vno dicit, de alio negare videtur, in l. maritus.C.de procur.& l.j.C.ad le.Iul.de adulte.

PR. Quoties lex nouam obligationem introducit, niſi expreſsè caueatur, quòd ea ſola actione vtamur, etiam veteres eo nomine actiones cōpetere certum eſt, in l.quoties ff.de actio.& oblig.

PRO. Qui non eſt idoneus, ad officia ſeu beneficia admitti non debet, quia debentur tantùm idoneis, in l.cum prætor. ff.de iudici. l. ad rempublicam. ff. de municip.& hon.l.ſpurij. §. minores. ff.de decu.c. graue, & c. referente, ext.de præben. vnde clauſula ſemp ſubintelligitur in illis conſerendis ſi dignus vel idoneus ſit. in l.vt gradatim §.j.ff.de muner.& hono. in cap. cum adeò, extra de reſcrip.

PR. Quod primum eſt, aliud ante ſe habere non poteſt, in procę. ffortum. §.in reliqua.

PR. Quod non eſt conceſſum, intelligitur prohibitum.l.j. ff. de colleg. illici.l.filiusfamilias.ff.de dona.l.nulli.ff. quod cuiuſque vniuerſ. l.j. §. ait prætor. ff. de poſtulā.ca. ij.de tranſlat.epiſ

PR. Qui morbo corporali laborant, à muneribꝰ perſonalibus ſe excuſant l.j. & ij. C. qui morb.ſe excuſ.lib.x.

PR. Qualitates intrinſecæ præſumuntur, non autem extrinſecæ, niſi ꝓbentur, glo. in c.ſi forte de

de elect. in vj.

PR. Quod belli calamitas introduxit, hoc pacis lenitas ſopire debet. l. vnic. in principio. C. de cad. toll.

PR. Quoties aliquid pro forma requiritur, nō ſufficit illud p æquipollens adimpleri, in l. qui per ſalutem. de iureiu. ff.

PR. Qui prohibetur à iudice emere, prohibetur & in pignus accipere, in l. in quorum finibus. ff. de pigno.

OB. Cōtrà de l. j. §. eam rem. ff. quę res pig. oblig. poſſ. vel non.

SO. Ibi prohibetur à lege, hìc à iudice.

PR. Quod nullũ eſt, rumpi non poteſt. l. ſi quis ſub conditione. §. rumpendo. ff. de iniuſt. rupt. irritóve fac. teſta.

PR. Quod omiſſum eſt in legibus, religione iudicãtium ſuppleri debet, in l. quæſitum. ff. de teſtib.

PR. Quod poſſum p me, poſſum per aliũ. l. ſi mihi §. regula. ff. de leg. j.

PR. Quæ differunt ſecũdum plus aut minus, nō differunt genere, ſed ſpecie. l. ſi. ff. de fund. inſtr. le. l. ſcapham. ff. de euict.

PRO. Quæ nō honoro non grauo. in. l. ab eo. C. de fideicommiſſ. l. ſed & ſic. §. j. ff. de leg. ij.

PR. Qui ſeruit altari, de altari viuere debet. 1. Corinth. 9. c. cũ ſecundum Apoſtolum. extra de præb.

PR. Qui ſemel eſt hæres, non poteſt deſinere eſſe hæres. in l. & ſi ſine. §. ſed quod Papinianus. ff. de mino. l. et qui ſoluendo. ff. de hære. inſtit.

PR. Qui perdit principale, perdit & acceſſorium. l. Labeo. ff. quemad. ſer, amit.

PR. Qui tetigit auriculã, totum corpus videtur tetigiſſe. l. vulgaris quæſtio. ff. de furt.

PRO. Qui tacet verum,

n iiij com-

committere videtur falſum. l. Paulus. & l. qui teſtamẽtum. ff. ad leg. Cor. de fal. in auth. presbyteri C. de epiſ. & cle. in can. quiſquis. xj. q. iij. c. j. extra de crimi. falſ.

PR. Qui malè agit, odit lucem. Ioan. 3. l. j. §. tria lumina. ff. de vent. inſpi. in c. conſuluit. de offi. deleg. extra.

PR. Quod ſemel conſecratum eſt, ad humanos vſus transferri nõ debet. c. mancipia. extra de rerum permu.

PR. Quando cõcurrunt habens directum & vtile præfertur qui habet vtile l. in cauſſæ. §. fi. & l. procuratore. ff. de procur.

PR. Qui non facit quod & vellet facere nõ poſſet, de iure culpari nõ debet, in l. j. §. fi. C. de anna. exce.

PR. Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorẽ teſta diu, & quod noua teſta capit, inueterata ſapit, no. gl. in can. quibuſdam. j. q. j. & in iuuẽtute, extra de præſumpt.

PR. Qui eſt cauſſa cauſſę, eſt cauſſa cauſſati. l. & ſi amicis, vbi Bar. ff. ad leg. Iul. de adul.

PR. Quando diriguntur verba ad iudicẽ, expediri nobili iudicis officio res debet, iſta eſt doctrina gl. in l. ſi ſoror. C. de collat. quæ communiter approbatur.

PR. Quæ incontinenti fiunt, ineſſe videntur, in l. iuris gentium. §. quinimo. ff. de pact. l. lecta. ff. ſi certum petatur.

PR. Quæ ſunt temporalia ad agẽdum, ſunt perpetua ad excipiẽdum, in l. pure. §. fina. ff. de dol. mal. excep.

PR. Quantò iuniores, tantò perſpicatiores, in l. præcipiunt. ff. de ædil. edic. gl. in l. gallus. in principio. ff. de lib. & poſthu.

OB. Contrà de l. prouidendam. C. de poſtu. quia

quia ſenes ſunt magis exercitati & doctiores, quàm iuuenes adhuc rudes & tyrones. Sol licet vetuſtiores plus ſciant in arte cui ſtuduerunt, quàm iuuenes, tamen iuniores ſunt ſemper habiliores & dociliores ad omne opus, ſtudium, ſeu miniſteriũ, quàm ſenes.

Pr. Qui ſibi non parcit, multo minus alij parcet, in l.fin.ff.de bon. eorum qui ante ſent. mor. ſibi conſc.

Pr. Quod non inuenio prohibitum, videtur permiſſum.l. nec non. ff. ex quib. cauſ.mai.l.mutus. ff.de procu.c.j.de procu. in vj.

OB. Contrà de l.iij.§.j. ff.de colle.illi. vbi collegia contra leges dicuntur coire, niſi ex authoritate principis vel iuris celebrentur.

SO. Ibi ideo quia illicita ſunt. l.j.ff. eod.tit.hic verò q̃a licita, ideo hæc conceduntur, illa prohibentur.

Pr. Qui cœpit actionem proponere, eandem tenetur proſequi & finire, auth. qui ſemel. C.quomo.& quan.iud.

Pr. Qui peccat cõtra legis authoritatem peccat. can.q peccat. xxiij.q.iiij.

Pr. Qui nimiũ emungit, elicit ſanguinem. ca.denique.iij.diſt.

Pr. Qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur.l. ita auté.§. geſsiſſe. ff.de admit. tut. in l.j.§. deieciſſe.ff.de vi & vi arma.in c. mulieres. §.j.de ſent.excom.in vj.

OB. Contrà de l.j.§.in alienis. C. de theſau.lib. x. vbi nõ poteſt quis facere per aliũ quod poſſet facere per ſeipſum.

SO. Ibi fallit ratione pſonæ cui hoc non conuenit ſuo nomine.

OB. Item contrà de l. cum fundum.§.quæſitũ. ff.de vi & vi arma. vbi peſsum

poſſum expellere violẽter poſſeſſorem per me, & non per procuratorẽ.

S O. Ibi patet quia erat illicitum mandatum.

PR. Quis non debet admittit vt talis, niſi probet ſe eſſe talẽ.l.nõ ignorat.C.qui accuſ.nõ poſſ.

PR. Quæ depoſitis reb* accedunt, depoſita non ſunt.l.j.§. quæ depoſitis. ff.depoſi.

PR. Quæ de nouo emergunt, nouo indigẽt conſilio. in l.de ætate. §.ex cauſſa.ff.de interro. act. l.j.ff.de vẽt.inſp.c. nulli. de elect.in vj.

PR. Qui non eſt in culpa, nõ debet eſſe in pœna.l.ſi ideo.ff. de his qb. vt ind. c. cognoſcentes ext.de cõſtitu.c.ſine culpa.de reg.iur.in vj.

P R. Quando alicuius deciſionis certa redditur ratio, pro ſpecialiter expreſſa habetur.gloſ.& ibi doct.in l. quamuis. C.de fideicommiſ.

P R. Quando à lege certa & expreſſa eſt ratio, illa ſola eſt inductiua & finalis, nõ alia quælibet. iſtam reg. ponit Bart.in l.non ſolũ.§. morte.col. vj.ff.de nou.ope.nunt.

PR. Quando aliquid lege canonica eſt clarè deciſum, de iure autẽ ciuili dubium eſt relictum, lex canonica ſeruatur in vtroque foro, ciuili, & canonico.hanc reg. tradit Pan. in.c.j.extra de no. ope. nunt.

Pr. Quoties plures qualitates aut plura iura in eandẽ pſonã cõcurrunt, perĩde eſt ac ſi in diuerſorũ pſonis eſſent, & loco pluriũ pſonarũ habẽtur.in l.tutorẽ. ff. de his quib.vt indig.l.ſi conſul. ff.de adop. l.ij. ff.de offi. præto.

OB. Contrà de.l. ſi plures.ff. de pact.vbi duorũ vicẽ ſuſtinere quis non poteſt.

S O. Ibi habetur reſpect*

ad perſonam, & tunc eſt impoſsibile quẽ ſuſtinere vicem plurimum. ſec⁹ ſi haberetur reſpectus ad perſonam ratione officij, vt hic.

PR. Quicunque primatum deſiderat in terra, inueniet confuſionẽ in cœlo. in c. multi xl. diſt.

PR. Qui ſe ingerit ſuſpectus eſt. l. quæ omnia. ff. de procur.

PR. Quæ in præfactionibus dicuntur, in ſequẽtibus reperita intelligũtur. in l. Titia. §. idem reſpondit. ff. de verb. oblig. l. itẽ quia. §. fi. ff. de pact. l. quoties. C. fam. herciſc. §. præterea. inſt. de inſt. de inu. ſtip. can. apoſtol⁹. xxxij. q. vij. idẽ ecõtrario dicendũ, vt in cap. egreſſus. xxvij. q. xj.

PR. Quod ab initio nullũ eſt, cõtractu temporis conualeſcere non poteſt. l. inter ſtipulãtẽ. §. ſacrã. ff. de verb. oblig. reg. ꝙ ab initio, de reg. iur. & ibi vide.

PR. Qui donat, videtur perdere. l. filiusfamilias. ff. de donat.

PR. Quod meo nomine poſsideo poſſum & alieno nomine poſsidere. l. ꝙ meo. ff. de acq. poſſ.

PR. Quo res pluris eſt, vtique tãti eſt. l. in actionibus. ff. de in lit. iur.

PR. Quæcũque poſt litẽ cõteſtatã cõtingunt, arbitrium iudicis deſiderãt l. quòd ſi nolit. §. ſi mancipium. ff. de ędil. edict.

PR. Qui accuſat criminaliter, non poteſt conueniri ciuiliter, in l. j. §. fi. ff. de iud.

PR. Qui iam certus eſt, amplius certificari nõ debet. l. j. §. fi. ff. de act. emp.

PR. Quos deus coniunxit, homo non ſeparet. in can. an. quod in ſubditos. xxiij. q. xj. in c. debitum. extra de bigam.

PR. Quinque ſunt ſenſus corporis, & vnuſquiſque habere perfectã cognitionem

cognitionem ſecundum ſubiectam materiam. in l.quod meo. §.ſi per vẽditorem.ff. de acq. poſſ.

Pr. Qui diſsimulat iniuriam, callidiſsimus eſt. Prouer. xij. gl. in l.j.ff.de dolo.

Pr. Qui non conſentit, videtur contradicere. l. inuitũ. ff.de ſer.vrb.præ. l.filiusfa. §. inuitus.ff.de procur.

Pr. Quando dubium eſt cui aliquid ſit attribuendum, vetuſtiori attribuimus. l. finalibus. ff.fi.reg. §.ſingulorum. inſtit. de rerum diuiſ.

Pr. Quædam permittũtur extra iudicia, quæ in iudicijs non permitterẽtur. l. ſeruum. & l.mutus. ff. de procur.

Pr. Quoties plures leges concurrunt ad vnũ effectum, ſi ceſſat vna, remanet virtus alterius. in l.ſi non lex Elia Sentia.ff.de hære.inſti.

Pr. Quando lex eſt ſpecialis, ratio autem generalis, generaliter lex eſt intelligenda. l. regula. §. ſi quis ius. vbi Bar.ff.de iur.& fac.ign.gl.i clem. j.de elect. in Clem.vide textum in c. porrecta.de confir.vtil.vel inu.

Pr. Quem de euictione tenet actio, eundem agẽtem repellit exceptio. l. vendicantem.ff.de euict.

Pr. Qui non laborat nõ manducet.gl. in l.quamuis.ff.de dam.infect.

Pr. Quæ religioſis adhærent, religioſa ſunt. l.quæ religioſi. ff.de rei vend.

Pr. Quod omnes tangit, ab omnibus approbetur. in l.fi.C.de auth.præſ.

Pr. Qui tacet, conſentire videtur. l.item quæritur. §.qui impleto. ff. loca. l. ij. §.voluntatẽ. ff.ſol.ma. OB. Cõtrà de l. filiusfa. §.inuitus. ff. de procur. & l.nam ita.ff. de adopt. & l.qui vas. §. vetare.ff. de furt. vbi qui non cõſentit, & ſic tacet, diſſentire

ſtire videtur.

S O. Tacẽs habetur pro conſentiente in his quæ pertinent ad vtilitatem ſuam & cõmodũ: in his autem quæ pertinent ad præiudicium ſuum, tacẽs non habetur pro cõſentiente, ſed diſſentiente, vt in contrarijs.

Pr. Qui tacet quo ad ſui commodum, negare videtur. in l. de ætate. §. qui tacuit. ff. de interro. act.

Pr. Quæ non proſunt ſingula, multa iuuant. in l. inſtrumenta. C. de ꝓba. in l. ſi plures. in fin. ff. de pact.

O B. Contrà, de l. vnic. C. qui num. tut. ſe excuſ. vbi econtrario quæ non proſunt ſingula, nec mul ta iuuant.

S O. Dic quòd quando plura tendunt ad fundãdum diuerſa, tunc contrarium procedit. quãdo autem tendunt ad perficiendũ vnum totum, tũc procedunt iſta iura hic.

OB. Item contrà de. l. ſancimus. §. ſi quis autẽ C. de dona. & l. ſi idem. ff. de iuriſ. om. iud. vbi non admittitur coaceruatio ſingulorum.

S O. Hæc regula procedit in fauorabilibus ibi in odioſis.

Pr. Quando igitur de peccato ſeu periculo animæ, ius canonicũ ſeruatur in vtroque foro, ciuili & canonicò, in c. nouit, ext. de iud. glo. in reg. malæ fidei poſſeſſor. de reg. iur. in vj.

Pr. Quod ſemel meum eſt, amplius meum fieri non poteſt. l. cum res &. l. ſi mater. C. de contr. empt. l. & an eadem. §. actiones. ff. de except. rei iud. in. §. ſed & ſi rẽ. inſti. de leg. &. §. ſic itaque diſcretis, inſt. de actio.

Pr. Quicqd acquirit fili⁹ acqrit patri, & ſeru⁹ dño l. placet. ff. de acq. hære.

Pr. Quicquid acquirit monachus, acquirit monaſterio.

naſterio. in authen. ingreſsi. C. de ſacro eccle.

ADDITIO.

PR. Qui occaſioné dãni dat, damnum dediſſe videtur. l. qui occidit. §. ſi. ff. ad leg. Aquil.

PR. Quilibet prima facie præſumitur idoneus, niſi ꝓbetur contrariũ. c. dudũ. de præſumpt. ext.

PR. Qui in vnum caſum pepigit, etiam in alijs ſibi prouidere nõ videtur, in l. ſi cum dotem. ff. ſol. matr.

OB. Sed cõtrà de. l. ſi extraneus. ff. de cond. cauſ. data & cauſa non ſecu.

SO. Ibi non agit ex ſtipulatione, ſed agit cõditione ob cauſsã ac ſi nulla ſtipulatio eſſet facta.

Pr. Quando concurrũt duæ cauſſæ, vna naturalis, alia accidentalis, prævalet naturalis. ff. de tutel. in l. qui habent.

Pr. Quod negat natura, lex, non audet. l. ij. §. j. ff. de vſuf. earum rerum quæ vſu conſum.

Pr. Qui videt vtilius, & ſumit deteriora, abſit ei radius luminis abſq; mora. not. in §. cęterũ. inſt. quid cum eo qui in alie. poteſta.

Pr. Quod nõ capit Chriſtus, capit fiſcus. ca. maiores. xvj. q. vij.

PR. Quidquid ſorti accedit, vſura eſt. c. plerique. xiiij. q. iij.

PR. Qui ſemel calũniat* eſt, præſumitur adhuc velle calumniari. l. ſi cui. §. iiſdẽ. ff. de accuſ. quia qui ſemel malus, &c. reg. qui ſemel malus. de reg. iur. in vj.

PR. Quod gratis accepiſtis, gratis date. cap. quicquid. j q. j.

PR. Qui prohibetur aliẽnare, nõ prohibetur donare, ſi ſorori donatio fiat. ꝙ nota, quia quotidianum, in l. voluntas. C. de fideicom.

EX VTROQVE Teſtamento.

Pr.

Pr. Quod nõ eſt ex fide, peccatum eſt. Rom.xvj. in.c.fin. de præſcrip.ext.

Pr. Qui non eſt mecum, contra me eſt in l. cœlicolatum. C.de Iude.

PR. Quos amo, caſtigo. Apocalyp.iij.

Pr. Qui ex deo eſt, verba de audit. Ioan.8.

Pr. Qui dixerit verbum cõtra ſpiritum ſanctum, non remittẽtur ei neque in hoc neque in altero ſeculo. Matt.12.

Pr. Qui vitam vult diligere, & dies videre bonos, coerceat linguã ſuã à malo, & labia ſua ne loquatur dolum. Pſal.33.

PRO. Qui confidit in diuitijs ſuis corruet. Prouer.1j.

Pr. Qui reddit ꝓ bonis, non recedet malũ de domo eius. Prou.xvij.

Pr. Qui ſe humiliat, exaltabitur: & qui ſe exaltat humiliabitur. Matt.23.

PRO. Quærite primũ regnum Dei, & iuſtitiam eius: & hæc omnia adijcientur vobis. Mat.12.

PR. qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Mat.10.

Pr. Quid prodeſt homini ſi vniuerſum mundũ lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur? Mat.16. Mar.8. Luc.9.

PRO. Quod ſcimus loquimur, & quod vidim⁹ teſtamur. Ioan.3

Pr. Qui exaltat os ſuum, quærit ruinam. Prouer. xvij.

Pr. Qui prius reſpondet quàm audiat, ſtultum ſe demonſtrat. Prouer.18.

PR. qui agant omnia cũ conſilio, prudentia regunt. Prouer.13.

PR. Quæ procedunt de labijs meis non irrita. Pſal.88.

PR. Qui nutrit ſcortum, perdet ſubſtantiam. Prouerb.29.

R.

ADDITIO.

Re?

REi appellatio eſt generalis.l.j.ff.ſi cert. peta.l. rei appellatione.ff.de verb.ſig.
OB.Cõtrà de.l.ſi in rẽ. ff.de rei vend.vbi appellatio rei,non genus, ſed ſpeciem ſignificat.
SO. Ibi quod ad libellũ actionis realis,in quo res certa deſignari debet,vt ibi.
Pr. rei appellatione veniunt perſonę.l. omnia. §.ſi.ff.de leg.j. ff.j.inſtit. de reb.corp.& incor.
Pr. rei appellatione pars continetur.l.rei appellatione.ff.de verb.ſig.
Pr. Res ſemel data amplius dari non poteſt,in l.oratione. ff.de fer.
Pr. rei alienæ valet emptio & legatũ.l.rem alienam.ff. de cõtrah.empt. in.§. non ſolum. inſt.de leg.l.cũ alienã.C.de leg.
Pr.rei legatæ vel per fideicõmiſſum relictæ dominiũ trãsfertur à morte teſtatoris.in l.à Titio. ff.de furt.in l.vnic. §.cũ igitur.C.de cad.toll.
OB. Contrà de l.ſi tibi homo.§. cum ſeruus.ff. de leg.ij.vbi ab adita hæreditate.
SO. Verè ab adita hæreditate, fictè autem ex legis interpretatione à morte defuncti dominiũ transfertur.
Pr.rei ſatis demonſtratæ quicquid adiicitur, fruſtra eſt. l.j. §. ſi.ff.dot. præleg.
PR. Roma communis omnium patria eſt,& caput mundi. l. Roma.ff. ad munic.in ca.cuncta ꝑ mundum.ix.q. iij.in cle. ſin.de pœn.
PR.reſcripta ſunt ſtrictè interpretanda.c.j. de reſcrip.extra.
OB.Contrà de.l.pen.de conſt.prin.
SO.Ibi in beneficijs,hic in literis beneficialibus.
PR. reſoluto iure datoris,reſoluitur ius acceptoris.l. lex vectigali fundo.

do.ff.de pig.

PR. res eſt diuiſibilis in infinitas partes.l interdũ §.j.ff.de hæred.inſt.

PR. res inter alios acta, aliis non præiudicat,tot. tit. C. res inter alios act. l.ſæpe conſtitutum eſt.ff. de re iud.§.quia.ff. de iureiur.l.ſi duo.C.quib.res iudic.non noc.l Lucius. ff. de his qui not.infa.l. Modeſtinus. ff.de excep. c.cum ſuper cõtrouerſia. &.c.pen.extra.de re iud.

PR. res iudicata pro veritate accipitur. l. ingenuum.ff.de ſtat.hom.

PR. relictum pro anima cẽſetur eſſe ad pias cauſſas,glo.in.l.ſi quis Titio. ff.de leg.ij.

PR.ratio eſt anima legis l.cum pater. §. dulciſsimis.ff.de leg.ij.l.j.C.quę ſit lon.cõſ.vbi gl. in cap. erit autem lex.iiij.diſt.

PRO. res tantum valet, quantum vendi poteſt.l. j.§.ſi hæres.ff.ad Trebel. l.ſi ſeruus. ff. de condict. furt.l.ſi quis vxori. §. ſi. ff.de furt.

PR. reipublicæ intereſt ne crimina remaneãt impunita. l.ſi ita vulnerat⁹. ff.ad leg. Aquil.l. ſi operis.C.de pœ.l. ſi longius. §.j.ff.de iudi.l.locatio(alias licitatio.)§. quod illicitè,vbi not.ff. de publica.& vectig. c. vt famæ. ext.de ſent.excom.

PRO. rerum ordo confunditur,ſi vnicuique iuriſdictio ſua non ſeruetur.in l.conſulta.diualia. C.q teſt.fac.poſ. vel nõ. can.peruenit.j.q.iij.

PR.ratihabitio retrotrahitur.l.licet.ff.de iudic.l. ſi.C.ad Mace.

PR. res ſunt immutabiles,nomina verò mutabilia.in l.ſi quis in fundi vocabulo.ff.de leg.j.

PR. Relicta ab inſtituto, cenſentur repetita à ſubſtituto.l.licet imperator. ff. de legat.j.

PR. Ratio vel reſponſio quæ eſt eadem cũ dicto,

non valet.l. qui interrogatus.ff.de interrog. act. gl.in l.fi.ff.de offic. procura.cæſa.

PR. rem quæ culpa caret, in damnũ vocari non conuenit.c. cognoſcẽtes, extra de conſtitut.

PR. rex Franciæ nullum recognoſcit ſuperiorem, nec de iure, nec de facto, in ca.p venerabilẽ.§.cæterũ,ext.qui fil.ſint legit. facit quod not.glo.in §. j.inſtit.de patr.pot.

PR. remittentibus actiones ſuas non eſt dandus regreſſus ad eas. in l.quæritur.§.ſi venditor. ff. de ædil.edict.l.poſtquam liti.C.de pact.

PR. ruſtica familia non vtitur cibis delicatis,vti pullis,ſed caſeo, fabis, & ouis,glo.in l.ſeruis vrbanis.ff.de lega.iij.

PR. res tranſit cum ſuo onere.l.alien.ff.de cõtrahẽ.empt.l.tut.§.ſi fund⁹. ff.de pig.act.l.j.C.rem alie.gerẽt.l.j.§.ſi hæres,ff. ad Trebellian.

PR. rempublicam hominum adiectione potius quàm pecuniarum copia augeri conuenit.in l.j.ff. de bo.dam.

PR. ratione dubitationis fit,quod aliàs nõ fieret.l.j.§.ſed ſi dubitetur. & l.ſi quis ex aliena,ff.de iudic.l.hæreditarij.ff. de quæſt.l.de iure. ff.ad muni. l. item Mela.§.j.ff.ad leg.Aquil.l. ordinata.§. fi.ff.de li.cauſ.& l.lite,C. eod.tit.

PR. regina eſt & domina in vltimis voluntatibus voluntas teſtatoris.l. cum quæſtio. in fi. C. de legat.l.in conditionibus. ff.de cond.& demonſt.

PR. recurrendum eſt ad vulgarem interpretationẽ.in l.auũcul⁹ ff.de verbo.ſig.in c.ex literis, extra,de ſponſ. & matrim.

PR. reſponſio debet eſſe conformis interrogationi,ad hoc vt valeat.l.j.§. ſi quis ſimpliciter. ff.de inter-

interro.actio. in §. præterea.inſt.de inut. ſtip. l. vt reſponſum congruum C. de tranſact.

PRO. Res intelligi debet vt duret.l.ſi pro patre.§.verſum. ff. de in rē verſo.

PR. Res denominatur à ſuo authore.in. §. nanq; ſi cui.inſt.de actio. §.capite.inſt.de leg. Aqui. in can.quædam.ij. diſt.

PR. Rurſus aduerbium, verificatur in duabus vicibus tantum.l. fideicommiſſa.§.ſi quis decem. ff. de leg.iij.

PR. Ruſticorum vulgare dictum eſt,vt diuidant rem per mediū.glo. in l. Neſennius,ī fi. ff. de neg. geſt.bene facit l.j.§.fi.ff. de ſtip.ſer.& l. ſi paterfa. de hære.inſt.c. afferte. de præſumpt.3.Reg.3.

PR. Relatiuum quis vel qui,reſtrictiuum eſt. l. ea tamen adiectio.ff. de leg. iij.Aliàs declaratiuum,vt l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur. & l.cunctos populos C.de ſumma trinit.& fid.cath. vbi Bart.

PR.Relatiuum quis vel qui, in dubio non facit veram relationem, ſed ſimplicem.l. Iulianus. ff. de hæred inſtit.

PR.Rebus iudicatis ſtandum eſt.l.ſi patronus.ij. §.ſi quis cum eſſet. ff. de bon.lib.

PR.Ruſticorum authoritati credendum eſt.in l.ſi chorus.§.j.ff.de leg.iij.

PR. Res de facili reuertitur ad ſuam naturam. in l.ſi vnus.§. pactus. ff. de pact.

PR. Regina non habet eandem prærogatiuam, quam Rex.l. quod principi.ff.de leg.ij.

PR. Reſpublica pupillo æquiparatur.l.rempublicam.C.de iur. reip.lib.x.

PR. Renuntians priuilegio,non videtur renūtiare iuri communi.l.miles.§.ſexaginta.ff.ad leg. Iul.de adult.

PR. rite denotat ſolennitatem, rectè iuſtitiam. glo.in l.non putauit. §. non quæuis. ff. de bon. poſſ.cont.tab.

PR. ruſtici nec equitare, nec pecunias portate au dēt.l.domini. C.de agri. & cen.lib.xj.in l.idemq;. §. idem. Labeo. vbi Accur.ff.mand.

PR. rari ſunt qui philoſophàntur.in l.ſed & reprobari.ff.de excuſ.tut.

PR. recipiendo ſortē tacitè videtur remitti pœna.in l.ſi poſt moram.ff. de eo quod cert.loc.

OB. Contrà de l. cū ſtipulati ſumus. ff. de verb. oblig.& l.j.C.de iudi.

SO. Dic quòd creditor petendo in iudicio ſorté principalem, non præiudicat ſibi in vſuris intereſſe, damnis, nec alijs acceſſoriis, vt ibi: ſecus videtur in receptione ſolutionis, quia recipiendo ſortem ſimpliciter, ſibi præiudicat in iſtis acceſſoriis. ſoriis, vt hic, & l.ij. ſi quis caut.

OB. Ad idem contrà de l.& eleganter. §. non ſolum.& ibi not.ff. de dol. vbi recipiendo rem, non videtur remittere intereſſe.

SO. Ibi quia erat ex diuerſis cauſsis debitor, vt ibi glo.

ADDITIO.

PR. Ridiculum eſt tunicæ fundum accedere.l.iuſtiſsimè.ff.de edi. l.edict.

EX VTROQVE Teſtamento.

PRO. Reddet vnicuique Deus ſecundum opera ſua. Rom.ii.

PR. Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt dei Deo. Mat.xxij.

PR. Relinquet homo patrem & matrem, & adhęrebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna. Gen.2.

PRO. Reſponſio mollis frāgit iram, ſermo durus ſuſcitat furorem. Prouerb.15.

S

PROPOSITIO.

SAcri canones nõ dedignantur imitari leges, nec econtra ſacrę leges ſacros canones. in c.j.extr.de no.ope.nunt. in auth. de eccleſ. tit. in princ.coll.ix.

PR. Sacri canones arctari non debent grammaticis regulis. Indignũ eſt ſacros canones adſtringi regulis Donati, inquit tex. in can. indignum.xliiij.diſt.

PR. Senectus venerabilis eſt. Sap.iiij.idemq; honor ſenibus qui & magiſtratib.olim retribuebat. in l.ſemp.ff.de iur. imm.

PR. Secundum qualitatem & conditionem perſonarum pœnæ ſunt infligendæ. in l. Pedius.ff.de incen.rui.& nauf. maior enim pœna infertur ſeruo, & minor libero. in l. capitaliũ.§.fi.ff.de pœn. l.ſi ſeruum. ff. ſi ex nox. cau.aga.& minor pœna ſublimioribus quàm humilioribus imponitur. l. iij.§.fi.ff.de adul.

PR. Sufficit libellum cõcludere preſumptiuè. in l. omnes. §. Lucius. vbi Bar.ff.quæ in frau. cred.

PR. Statutum eſt lex. l. omnes populi. ff.de iuſt. & iur.

PR. Scripturæ diuerſæ nihil probant.l.ſcripturę C.de fid.inſtru.

PR. Sortitur quis forum ratione domicilij. l. ſi fideicommiſſum.§.pen.ff. de iudi.& ratione cõtractus vel quaſi.l.hęres abſens.ff.de iudi. & ratione delicti.l.capitaliũ.§. fi.ff. de pœn.authẽ.qua in prouincia.C.vbi de crim.agi oport.can.ibi cauſſa. iij. quæſtio vj.& ratione rei l.fi.C.vbi in rem act. exerc. deb. & vide de hoc in capitulo finalis ext. de for.comp. & gloſſ. in d. l. hæres. in §.apud Labeonem.

PRO. Sententia à non

ſuo iudice lata, eſt nullius momenti.in l.fi.C.ſi à non comp.iud. c.in clericorum.11. q.1. c. in primis.in fin. 2. q. 1. c. at ſi clerici. ext. de iudi. c. ad audientiam. de conſuet. extra.

PR. Satius impunitum relinqui facinus nocẽtis, quam innocentem condemnari.in l. abſentem. ff.de pœn.

PR. Spiritualia eſſe non poſſunt ſine temporalibus,nec ecõtra: ſicut nec anima ſine corpore. in can. ſi quis obiecerit. j. q.iij.

PR.Spiritualia ſunt digniora temporalibus. ca. illud. & c. ſolitæ. ext.de maio. & obed. c. nouit. extra de iudic. vnde anima præfertur corpori.l. ſancimus. C.de ſacro.eccle.c.præcipimus.1.q.1.

PR.Senior prefertur iuniori.in l.ſi.ff.de fid.iuſt.

PR. Simplicitati ſeu ruſticitati & ignorantiæ parcendum eſt. in l.ij.ff. ſi quis in ius voc.nõ ier. l.j.§.ſi.ff.de eden.l.ſi quis verſ.doli.ff.de iuriſ. om. iud.l.ſi quis in graui.§.ſi quis ignorans.ff.ad Syl- la.l.de die §.ſi ſeruus.ff. qui ſatiſ.cog.l. quicunq;. C. qui admit: ad bon. poſſeſſ. poſ.adde text. in l.regula.ff.de iur. & fac. igno.ad Turp.in l.fin.C. de teſta.in l.j.ff.de dol.in l.generali.C. de tabular. lib.10.& in c.cum vniuerſorum. extra de rerum perm.

OB.Cõtrà de l.ij C.de in ius.vocan.& l.j. C. de interdi.ma.& l.j. C. de falſ.mo.vbi ruſticitas ſeu ignorantia non excuſat.

SO. Dic quòd contraria caſualia ſunt in iure naturali, & interdicto matrimonio:& falſa moneta.

PR.Sub ſimplicibus miſtum continetur.l. ij. vbi gl.ff.de verb.obli.

PR. Solo conſenſu matrimoniũ

monium contrahitur. l. in copulãdis.C.de nupt. l.conſenſu. C. de rep. §. nuptias.in auth.de nupt. coll.iiij.l.nuptias.de reg. iur.

PR. Soluta reſoluitur in cõiunctam.l.triplici modo.ff.de verb.ſig.l. cũ in teſtamento.§.j.ff.de hære.inſt.

PRO.Sentẽtia transfert dominium.in §.fi. iſt. de offi.iud.

OB.Contrà de §.item ſi in iudicio,inſt.de except. vbi ſentẽtia lata in actione perſonali,reo abſoluto remanet debitor.

SO. Illud habet locũ in obligatione, quæ eſt res incorporalis.§.j.inſti. de reb.corp.& incorp. Hic de dominio rei corporalis.facilius autem perditur dominium rei corporalis, quàm incorporalis. in l.iij.vbi not. ff. pro ſoc.

PR.Si idem eſſent codicilli & teſtamenta,cur diuerſis nominibus nuncuparentur. l. ſi idem.C. de codicil.

OB. Contrà, quia imò idem ſunt.in l.fi.C.de teſta.& l.hac cõſultiſsima. §.j.C.qui teſt. fac. poſſ. vel non.

SOL. Ibi ſunt duo caſus ſpeciales, in quibus æquiparantur teſtamenta & codicilli quo ad teſtium numerum tantùm, in teſtamento ſcilicet ruſtici & cæci.

PR. Sublato principali tollitur & acceſſorium.l. eos.C.de vſur.

OB. Contrà de l.intelligere.C.de luit.pig.

SO. Hic de acceſſorio, quod non poteſt eſſe ſine ſuo principali, vt in vſuris bonæ fidei. ibi de acceſſorio.quod eſſe poteſt ſine ſuo principali, vt ibi hypothecaria per ſe ſtat ſine perſonali, vel ſublata perſonali actione vt ibi Bal.

PR.Scientia poteſt donari,

nari,non vendi. gl. in l.j. §.proinde,vbi gloſſ.ff.de var.& extra.cog.

OB.Cōtrà cui ius eſt do nandi,& vēdendi ius eſt. l.cui ius.ff.de reg.iur.

SO.Dic quod illa regula quandoque locum nō habet, quia quandoque permittitur donatio, & nō venditio, vt in l.fi.C. de præd.decur.lib.x.

PR. Surrogatum debet ſapere naturam eius, in cuius locū eſt ſurrogatū. l.ſi eum.§.qui iniuriarū. ff.ſi quis caut. in l. parabolani.C.de epiſc.& cleri.in §.fuerat.inſtitu.de actio. vnde malè faciunt qui legunt per alium nō eiuſdem qualitatis.gloſſ. in l.j.C.de mancip. & colon.lib.xj.

PR. Solennitas intrinſeca præſumitur.l.ſciendū. ff. de verb. oblig. l.iuris gentium.§. quod ferè.ff. de pact.l.j.in princ. C.de rei vxo.act. §. ſcriptum. inſti.de inut.ſtip.

PR. Sine accuſatore nemo condemnari debet. Joannis.8.l.reſcripto. §. ſi quis accuſatorem.ff.de mun.& hon.cano.de manifeſta.ij.q.vj. c. j. de accu.extra.

PRO. Si cæcus cæcum ducat, ambo in foueam cadunt.Matth.15. Luc.6. in c.fina.de æta. & qual. extra.

PRO. Sine poſſeſsione non procedet vſucapio. nec præſcriptio. l. ſine poſſeſsione.ff.de vſucap. c.ſine poſſeſsione.de reg. iur.in vj.

PRO. Statuta propriè & ſtrictè ſunt interpretanda.l.iij. §. ait prætor. ff.de neg.geſt. l. ij. C. de nox. act. not. in l.quicquid adſtringendæ. ff.de verb.oblig.

PR.Spoliatus, ante omnia venit reſtituendus.l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad le.Iul.de vi.l.momentaneæ.C.vnde vi.l.j.C.ſi p vim vel alio modo.cā.

Pr. redin-

redintegranda. j.q. iij.c. in literis.& c.ex conqueſtione. extra de reſtit. ſpol.

PR. Sententia lata contra vnum ex ſocijs, non pręiudicat cęteris,ſi eius culpa acciderit, ſecus ſi dolo. l.ſi de commi.ff.ſi ſer.vendi.

PR. Si nemo adeat hęreditatem, relicta in teſtaméto non valent. l.ſi nemo.ff.de teſta.tut.l.ſi nemo.ff.de reg.iur.

PR. Spes venit in conſiderationé. l.nec emptio. &.l. ſi iactum retis. ff.de contrahen.empt.l.ſpem. C.de dona.

PR. Sine poſſeſsione rei dominium in eccleſiam transfertur,in l.fi.vbi no. C.de ſacr.eccleſ.c.ij. extra de conſuetud.

PR.Sententia lata cõtra ius,ipſo iure eſt nulla.l.ij. C.quãdo prouo.non eſt neceſ.l.j.§.itẽ cũ contra. ff. quæ ſent. ſine appel. reſcin.

PR. Scienti & cõſentiẽti non fit iniuria. l. qui autẽ.§.j.ff.quæ in fraud. cred.

P R.Scinditur incertum ſtudium in cõtraria vulgus. in cano. ſicut in ſacramentis.§.item ſi poſſet.de conſe.diſt.iij.c.ſup literis.extra de reſcrip.

PR. Standum nõ eſt arbitrio,ſi ſit iniquum.in l. ſi libertus ita iurauerit. ff. de oper.liber. in c.ij. extra de arbi.

O B. Contrà de l.diem proferre. §.ſtari autẽ.ff. de arbi. vbi ſtandum eſt ſententiæ arbitri, ſiue æqua ſiue iniqua ſit.

S O. Dic quòd ſi iniqua ſit,reducitur ad arbitriũ boni viri.l. ſi ſocietatem. §.arbitrorum.ff.pro ſoc.

P R. Simplicitas legibus eſt amica.§. ſed quia ſtipulationes. inſt.de fideicom. hęredit. & veritatis.in c.veritatis.extra de iureiur.

PR.Si ex vna obligatione

ne plures naſcãtur actiones, vna tantũmodo nõ omnibus eſt vtendum.l. plura.ff.de actio.

Pr.Solet,verbũ, denotat perpetuitatem.l. qui ſaltum.ff.de legat.iij.

Pr. Sententia non cõſtituit ius,ſed quod eſt declarat. l. ſicuti. §. ſed ſi quæratur. ff. ſi ſer.vend. & ex diuerſo.§.j.ff.de rei vendi.

Pr.Seruitutes ſunt indiuiduæ.l. viæ atque itineris.ff.de ſeruitut.

Pr. Statuto contrauenitur etiam per vnũ actũ contrarium in c.cum acceſsiſſent.extra de cõſtit. in c.pro illorum, ext.de præb. c. ſuggeſtum de decim.

Pr.Sacra alienari nõ poſſunt.l.iubemus. C.de ſacroſan.eccl.§.ſacræ inſti. de rerum diuiſ. tot.tit.in auth.de reb. eccleſ. non aliẽ. & ext.eo tit.c.nulli.

Pr.Species furti eſt de alieno largiri. l.ſi pignore. ff. ff.de furt.

Pr. Scriptura fit ad faciliorem probationẽ,& pp̃etuã rei memoriã. l.cũ res. C. de probat.l.contrahit. ff. de pig. l.iiij.de fid.inſt.l. iubemus. verſ. ſed ne aliqua.C.de teſta.

Pr. Senatores pars corporis imperatoris ſunt.l. quiſquis. C. ad leg.Iul. maie.

Pr.Senatus ius facere poteſt.l. non ambigitur.ff. de legib.

Pr. Succeſsio in beneficialibus non eſt admittẽda.c.j. & ij.extrà de teſt. c.j. extra de præbẽ.Sanctuarium enim dei iure hæreditario poſsideri nõ debet. in.c.ad decorem. de inſti. extra.

Pr.Sanctiſsima res eſt ciuilis ſapientia, quæ pretio nummario non eſt æſtimãda. l.j.§.j.ff.de var. & extra.cog.

Pr. Sorte & fortuna dubia dirimuntur. l. ij. C. commu. de lega. &. §. optionis.

optionis.inſti. de lega.l. ſed cum ambo.ff.de iudi. vnde in Euangelio, Partiti ſunt veſtimenta mea ſibi, & in veſtem meam miſerunt ſortem. Ioan. 19.Pſal.21.glo.in l.ſi quæ ff.famil.hercisc.

PR. Seruitus ſeruitutis eſſe non poteſt, l.j. ff. de vſufru.leg. vnde prędiũ ipſum ſibi ſeruire nõ poteſt.l. cum eſſet. §. ſi.ff. de ſeru.ruſ.præd.

PR. Sæpe plus in nigro quàm in rubro continetur,vt in ti.ff.iuſt. & iur. iuncta l.iuſtitia in §.iuriſprudentia, idem in rub. de vſuca. iuncta.l. pręſcriptio. vide glo.in ru. C.de relig.& in rub. C. de reb.cred.

P R. Scientia nobilitat hominem.in l.fin.vbi gl. C. de poſtulan.in c.pen. extrà de præben.

PR. Sẽtentia in mortuũ dicta non valet.in l.Paulus.ff.quæ ſent. ſine app. reſcin.l.in ſumma.§.ſi.de re iud.

Pr. Sic faciẽda eſt interpretatio in ambiguis, vt magis actus valeat quàm pereat.in l. quoties.ff.de reb.dub.l. quoties. ff.de verb.oblig.

O B. Contrà de l.ſi fuerit.ff.de reb.dub.&.l.duo ſunt Titij.ff.de teſt. tutc. vbi in dubijs potius act⁹ vitiat quàm valeat.

S O. Aut ſit interpretatio circa eos quib⁹ relinquitur,& tũc vbi ſunt incerti, relictũ impeditur, qa deficiat probatio, nõ ius,ĩ l.quoties. ff.de vſuf. & l.ſi quis de plurib⁹.de reb.dubijs,& ita ꝓcedũt cõtraria, aut verò ſit interpretatio circa eum à quo relinquiſ, & tũc humanior ſententia eſt ſequẽda, ne pereat relictũ in dubio.l. ſi ita fuerit.§. plane.de re.dub.&ita hic intelligitur.

Pr.Sĩgula officia ſingulis ſunt ꝑſonis cõmittẽda.ĩ c.cũ ſingula de pb. in vj.

Pr.

PR. Sententia debet eſſe cōformis libello. l. vt fundus. ff. famil. herſc. l. ſi. de fideicom. liberta. C.

PR. Si nō valet quod ago vt ago, valet vt valere poteſt. l. j. vbi latè no. ff. de iur. codicil. l. ſi. C. de codicil. l. ex ea ſcriptura. §. j. ff. de teſta. l. ſi vn⁹. §. vlti. ff. de pact.

PR. Si nō valet quod in veritate agitur, tamē valet quod ſimulatè concipitur, l. Lucius, vbi Bar. ff. de poſ.

Pr. Solet ſæpe iudex exacto iureiurando ſecundū eū qui iurauit iudicare. l. admonēdi. ff. de iureiu.

PR. Secundū qualitatē & conditionē perſonarū verba intelligi debent. l. plenū. §. equitij. ff. de vſu & habita.

PR. Sorte ſua quiſque cōtentus viuere debet. in cā. ſi qs epiſcop⁹. vij. q. j.

PR. Segnius expediunt cōmiſſa negotia plures, glo. in l. ſi plures, in §. j. ff. de tut. & curat.

PR. Sentētia eſt quid indiuiduū, nō enim poteſt ꝓ parte valere, & ꝓ parte nō valere. l. in hoc iudiciū. ff. familias herciſc.

PR. Satuta & conſuetudines cōtra eccleſiaſticā libertatē irritātur. in authē. caſſa. C. de ſacroſan. eccle.

PR. Succeſſor teneť approbare factum defuncti ꝓ eā parte qua eſt hæres l. ij. C. de fil. min. l. cum à matre. C. de rei vēnd.

PR. Sentētia facit ius, & reddit de albo nigrū, & de nigro albū. l. ingenuū. ff. de ſta. homi. l. ſiue. ff. de lib. agn.

PR. Solutione facta pro parte tantū, adhuc integra remanet obligatio. l. ſi quis. ff. de ſolut.

Pr. Si vinco vincentē te, multo fortius te. l. de acceſsionibus. ff. de diuerſ. & temp. pręſcrip.

ADDITIO.

PR. Separatorū ſeparatā debet

debet eſſe ratio.l.natura-
liter. §. nihil cōmune.ff.
de acqui.poſ.l. Papinia-
nus exuli.ff.de mino.l.ſi.
ff.de calumnia.

Pr.Sacrilegij īſtar eſt du-
bitare de principis ptāte,
an is quē elegerit dignus
ſit.l.ij.C. de crim.ſacrile.

Pr.Sedes apoſtolica om-
nibus petentibus ſe deli-
beralem exhibet .c. ſedes
apoſtolica.extr.de reſcri.

Pr. Seruus neſcit qui fa-
ciat dn̄s.no.gl.in l.eius q
in ꝓuincia.ff. ſi cert. pet.

Pr.Solennitas extrinſeca
non præſumitur, niſi ꝓ-
betur.l.quæcunque. §.ſi.
ff.de publicia.in rē actio.

Pr. Sine ſuſpitiōe oēs li-
tes ꝓcedere nobis cordi
eſt.l.aptiſsimi.C.de iudi.

Pr. ſolēnitas omiſſa vitia
actū.l.ſi vnus.C.de teſta.

Pr.Subtilitates à iudicibꝰ
admitti non debent.l.ſi-
cut.§. penult. ff. quibus
modis pignꝰ vel hypo.ſo.

Pr.Sine colloquio adul-
terium non committere-
tur.l. & ſi amicis. ff.ad l.
Iul.de adulter.

Pr. Sero accuſas mores,
quos vxorē ducendo ꝓ-
baberis l hæc verba.§.ſ.
ff.ad l.Iuli.de adulte.

Pr.Seniorū conuerſatio-
ne iuuētutis educatio ꝑ-
fecta ſit.§. cogitandū.in
authen.de monach.

Pr.Sancta ruſticitas om-
nia pelā habet. accur.ī §.
itē Seruiana.īſt.de actio.

Pr. Sub dubio ſorte re-
ſpondent ſæpe periti. gl.
in l.ſi. duo. ff. de recept.
arbit.

Pr. Sacrilegiū cōmittit,
qui papæ mētitur. nota.
in can.ſerpens.de pœnit.
diſt.iij.

Pr.Serui cōmuniter ſunt
fures.glo.in l.Iulianus.ff.
de actio.empt.

Pr. Sæpe ꝓ meritis ſub-
ditorū deprauat̄ vita re-
ctorū.c.ſi hæreti.ij.q.vij.

Pr.Sententia paſtoris,ſi-
ue iuſta, ſiue iniuſta ſit,
timenda eſt.ca.ſententia.
xj.quæſt.iij.

Pr. Si fueris Romæ, Romano viuito more. Si fueris alibi, viuito ſicut ibi. not. in cã. illa autem. xij. diſtin.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Sciẽtia inflat, charitas autẽ ædificat. 1. Cor. 8. in c. niſi cum pridem. de renunt. extra.

PR. Seniorẽ ne increpaueris. j. Tĩ. 5. c. paul. ij. q. 7

PR. Succeſſores apoſtolorũ ſunt epi. c. in nouo. xxj. diſt.

PR. Sacerdotis officium eſt nulli nocere, omnibus autẽ velle prodeſſe. c. denique. xiiij. q. v. cũ ſacerdotis. de poſtul. ext. Sacerdotiũ enim datur nõ tantum vt præſit, ſed etiã proſit. ca. ſi qui epiſcopi. j. q. j.

PR. Seruũ dei non oportet litigare. ſed mitẽ eſſe ad õnes. ca. ſicut. ij. q. vij.

PR. Septies in die cadit iuſtus, & reſurget. Prouerb. xxiiij.

PR. Spiritus triſtis exiccat oſſa anim⁹ verò gaudẽs ętatẽ floridam facit. Prouer. 17.

PR. Si quis percuſſerit te in dexterã maxillam, pbe illi & alterã. Mat. 5.

PR. Sapientia huius mũdi ſtultitia eſt apud deũ. 1. Corint. 3.

PR. Sufficientia noſtra ex deo eſt. 2. Cor. 3.

PR. Si bona ſuſcepimus de manu domini, mala quare non ſuſtineamus? Iob. 2.

PR. Spirit⁹ vbi vult ſpirat. Ioan. 3.

PR. Statutum eſt hominib⁹ ſemel mori, poſt hoc autẽ iudicium. Hebræ. 9.

Pr. Si vis pfect⁹ eſſe, vẽde omnia quæ habes, & da pauperib⁹: & habebis theſaurum in cœlo Mat. 9.

Pr. Sicut vmbra dies noſtri ſuper terrã. Iob. 8.

PR. Sãcta & ſalubris eſt cogitatio, pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluantur. 2. Machab. 12.

T

PROPOSITIO.

TEmpus contractus eſt inſpiciendum in contractibus. l.ſi filius fami.ff. de verb.obli. l.j.§.nō ſolū.ff. depoſiti. l. ſi tamē ad ſen. Maced.

Pr. Tempus,perſona, locus aggrauant delictum. l.a ut.facta.ff.de pœn.

Pr. Turpis eſt pars,quæ non cōgruit ſuo vniuerſo.cā.quæ cōtra.viij.diſt.

Pr. Turpe eſt doctori cū culpa redarguit ipſum.l. j.ff.quod quiſque iur.l.ſi vxor.§.ſi iudex.vbi not. ff.ad le.Iul.de adult.

PR. Turpe eſt doctori, vel aduocato, ius in quo verſatur, ignorare.l.ij.§. Seruius autē Sulpitius. ff.de orig.iur.

Pr. Te tuo iugulare non debes gladio.l.ij. C. quæ res exporta.non deb.

Pr. Tēpus nō eſt modus tollendæ vel inducendæ obligationis . l. obligationum ferè.§.placet. ff. de actionibus.

OB. Contrà.l.cum de in rem verſo.ff.de vſur. vbi ſolutio vſurarum pluribus annis facta, obligat. in futurum.

SO. Ibi propter lapſum decennij,qui eſt loco iuſti tituli, & ideo ibi allegatio iuſti tituli obligat in futurum.

OB. Secūdò opponitur de l.j.C.de fideicom. vbi ex præſtatione alimētorū triēnali præiudicatur in futurū ſoluenti.

SO. Ibi fauore alimētorū & vltimæ voluntatis.

Pr. Tot ſunt ſtipulationes,ꝙ ſunt ſummæ.l. j.§. ſi.& l.ſcire debemꝰ. ff.de verbo.oblig.

Pr. Tanto grauiora ſunt peccata, quanto diuturniora.in c.non ſatis.& c. cum in eccleſiæ. extrà de ſimo.

Pr. Teſtis poteſt corrigere dictum ſuū,cum dubitatur de facto eius.c.præterea,ext.de teſtib. cogē.

Pr.

Pr. Titulus inſtitutionis eſt honorabilior. l. filiũ. §.non ſolũ.ff.de leg.præ.

Pr. Traditis clauib⁹ dominium & poſſeſsio trāſfertur, in l. clauibus.ff.de contrah.empt. §.item ſi merces īſti.de rerũ diuiſ.

Pr. Traditionib⁹, vſucapionibus, ſeu præſcriptionibus dominia rerum acquirunt. l. traditionibus.C.de pact.§.per traditionem, inſt. de rerum diuiſ.l.iij.ff.de vſucapionib.authē. niſi tricēnale. C.de bon.mater.

OB. Contrà de.C. interdum. inſt. de rerũ diuiſ. vbi ſine traditione poſſeſsionis dominiũ in aliũ tranſit.

SO. Speciale ibi in eo caſu propter domini voluntatem.

Pr. Teſtimoniũ in re ꝓpria reprobatur.l.nullus. ff.de teſti.l.omnibus. C. eo tit.

Pr. Turpe eſt, ſi profeſsio hominis, & deſideriũ, inter ſe diſcrepēt.l.ꝓfeſsio C.de mũ.pat.lib. x. adeo quòd doctor non poſſet petere reſtitutionē in integrum, ſecundũ gl. ibi.

Pr. Turpia lucra ab hæredibus ſunt extorquenda.l.in hæredē. ff. de calum.l.j.C. ex del.defun. inquant.hær.conue.

Pr. Tãtum operatur genus in ſuo genere, quãtũ particulare in ſuo particulari. l.ſi chor⁹.ff.de l. iij.l.ſi duo. ff.de adm.tu.

OB. Contrà de.l.ſi quis mihi bona.§.ſed vtrum. ff.de acq. hæred. &.l.ſed & ſi rei.§. quæſitum ff.ſi quis caut.

So. Dic qd ibi requirit ſpeciale mandatũ, quod ſub generali veriſimiliter non comprehenditur.

Pr. Tractus futuri tēporis non pertinet ad nos, quæ enim ſunt de futuro cõtingēti, nõ poſſum⁹ iudicare.l.j.§.j.ff. de vſur.

Pr. Tunc tua res agitur, paries cũ proximus ar-

det,

det, gl.in l.ſi quis ſumo-
ff.ad leg Aquil.

PR. Turpia iure noſtro reprobãtur.l.turpia ff.de leg.4.l.generaliter cum.l. ſeq.ff.de ver. obliga.l.ſi vnus.§.pacta. ff.de pact. c.ſi.de pact.c.ſi.de cond. appo.

PR. Talis quis præſumitur, in quali habitu reperitur. l. itẽ apud Labeonẽ in §. ſi quis virgines. ff.de iniur.l. ſi ignorans. & ibi glo.ff.loca.

PR. Tabellio eſt ſeruus publicus. l.ij. ff.rẽ pupil. ſal.ſo.&§.itẽ ſi impubes. inſt.de adop.

PR. Tutor eſt quaſi dominus in reb⁹ pupilli adminiſtrãdis.l. qui fundũ. §.ſi tutor.ff.ꝑ empt. idẽ in prælato. procuratore, & ſimilibus, qui loco domini ſunt, not. Accur.in. §.j. in verbo debetur. inſt.de act.

PRO. Teſtamentum eſt publici iuris ideo forma eius, priuatorũ pactis non lęditur.l.iij.ff.de teſt.

PR. Tenebræ aptiores ſunt ad fabricãdum falſum, in l.j.§. tria lumina. ff.de vent.inſpic.

PR. Tam ex contractib⁹ quàm ex delictis filij familiàs obligantur.l. tã ex contractibus, ff. de iudic.

PR. Teſtamẽtorum iura per ſe firma ſunt, l.illa inſtitutio. ff. de hære.inſti.

PR. Tollitur omnis obligatio ſolutiõe eius quod debetur. §. j. inſt.quib. mod.toll.obli.

ADDITIO EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Teſtamẽtum morte confirmatur. Hebr. 9.l.j. ff.de teſta.ibi, poſt mortem, textus & in c. cum Marthæ, de celeb. miſſar.ext.

PR. Tranſlato ſacerdotio, neceſſe eſt, vt legis tranſlatio fiat. Heb. 7.c. tranſlato.de conſt.ext.

PRO. Tria hæc manent, ſpes, fides, charitas,

p maior

maior autem horum eſt charitas.1.Corint.13.

PR. Tria ſunt mihi diffi-cilia, via aquilæ volantis aer, via colubri ſuper petram, via nauis in medio mari, & quartum, quod penitus ignoro, via iumentis in adoleſcentia ſua. Prou.xxx.

PR. Teſtamentum huius mundi morte morietur. Eccleſiaſtici.14.

V

PROPOSITIO.

VIri docti fulgent in orbe velut ſtellæ ſeu ſplendor firmamẽti, Daniel.12.in authẽ. habita. C. ne fil. probat. in.c.ſuper ſpecula.ext.de magiſt.

PR. Vim vi repellere licet.l.j. §. vim vi. ff.de vi & vi arma.l.vt vim. ff.de iuſt.& iur.l.ſcientiam. §. qui cum aliter. ff. ad leg. Aquil. can.ius naturale. j.diſt. c. ſi vero.j. ext.de ſent.excom.

PR. Veritas rerum erroribus geſtorum non viciatur, in l.illicitas. §.veritas.ff. de offic.præſ.l. aſſumptio. ff. ad municip.

PR. Vitio naturali facilè parcẽdum eſt.in l.fluminum. §. vitiũ.ff.de dam. infec.l.j.§.ſi nõ propter, vbi not.ff.ſi quis caut.

PR. Verba ſæpe intelliguntur ſecundum potẽtiam, non ſecũdum actũ. in c. maiores, verſ.cæterùm.ext.de baptiſmo.

PR. Voluntas teſtatoris in dubio videť ſe velle cõformare cũ diſpoſitione iuris communis, in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.latè not.in l. hæredes mei.§. cum ita.ff.ad Trebel.

OB. Contrà, Falcidia à iure introducitur, & tamen contrà voluntatem teſtantis detrahitur. in l. Titia. ff. ad leg.fal.in.c. Raynaldus, ext.de teſta.

SO. Hæc regula vera, niſi aliter expreſsè appareat, vt ĩ aut.ſed cũ teſtator.C.ad leg.falci.vt ibi.

Pr.

PR. Vnuſquiſque liberã habeat teſtãdi facultatẽ. l.j.C.de ſacroſan. eccleſ.
PR. Voluntas contrahẽtiũ vel teſtatoris ex alieno non debet pẽdere arbitrio l.in ementis. C.de contrahẽ. empt.l.illa inſtitutio.ff.de hæred. inſt.
PR. Vnuſquiſque in re ſua liberam habet adminiſtrationem.l. in re mãdata.C. manda.l. Poſſa. C.de his quib.vt indig.l. nõ vſque adeò.ff.ſi à paren.quis manu.fuer.l.nemo exterus.C. de Iudæ.
OB. Cõtrà maritus habet dominiũ rerum dotalium, & tamẽ non poteſt alienare.§.j.ĩſt.quib. ex cauſ.alie. licet vel nõ. Item mulier eſt domina rerum dotalium. in reb⁹ C. de iur. dot.& tamen ei alienatio prohibetur, in l.vnic.§. & cũ lex Iulia.C.de rei vxor.act. Item pupillus eſt dominus rerum ſuarum,& tamen deteriorem conditionem ſuam facere non poteſt.§.j.inſt. de auth. tut.idem in prodigo, cui interdicitur bonis. l.j.ff. de cur.fur. & prodi.dan.
SO. Hæc regula vera eſt niſi lege probibeatur, vt in contrarijs.
OB. Item contrà, de.§. fi.inſt. de his qui ſunt ſui vel alie.iur.
SO. Ibi in odium dominorum, & ob fauorẽ publicũ eſt caſus ſpecialis.
PR. Vxor debet præſtare operas marito.l.ſicut. ff. de ope.lib.
PR. Vigilantibus & non dormientibus iura ſubueniũt.l.pupillus. ff.quæ in frau. cred.l. nec enim. ff.ex quib.cauſ.maio.
Pr. Vnum & idem verbũ in oratione poſitum poteſt ſtare ſimul propriè & impropriè. l. ij.ff. de off.procõſ.& leg.l.Plautius.vbi gl. ff.de ꝓcurat.
PR. Verbũ poteſt accipi generaliter ſpecialiter, in l. ij. ff. de adopt. l. in-

ter agnatos. ff. vnde legiti.l.imperium,vbi not. ff.de iuriſd.om.iud.

PR. Volũtas morte finitur.l.iiij.ff.loca.

PR. Verba intelligenda ſunt ſecundũ cõmunem vſum loquendi.l. Labeo, ff.de ſupel.leg. in l.librorũ,in §.quod tamen Caſſius, de leg. iij. in l.cũ de lanionis. §. aſinam. ff.de fund. inſtruc, c.quanuis. ext.de verb.ſig.

PR.Verba propriè intelligenda ſunt.l.non aliter. ff.de leg. iij.l.fi. C.de his qui ve æta.

PR. Vtile per inutile nõ vitiatur.l.ſancimus.C.de dona.l.j.§. pen.ff.de ver. oblig. l.qui teſtaméto.ff. de leg.ij. l. pecuniæ.vbi. glo.ff.de vſur.

OB.Contrà dc.l.j. §.itẽ quæritur.ff.de aqu.quot. & æſti.& l.Pedius. §.j.ff. de arbit.vbi vtile vitiatur propter inutile.

SO.Hæc regula non habet locum in indiuiduis & inſeparabilibus, vt in contrarijs, glo.in c.vtile, de reg.iur.in vj.

OB. Item obeſt, l.actus legitimi.ff.de reg.iur.vbi ſuperfluitas oppoſita vitiat actum.

SO.Vbi inutile & ſuperfluum eſt contrà formã & naturam actus, eſt vitioſum vt in contrario.

Pr.Veritas p̃ualet fixioni l.filio,ff.de lib.& poſt.l.j. C.plus val. quod agi. q̃ quod ſimula.concip.

PRO. Vinum inducit mentis exilium, & libidinis prouocat incentiuum c.à crapula.ext.de vit.& honeſt.cler.

PROPO. Votum captãdæ mortis alterius.de iure eſt reprobatum.l. fi. C.de pact.l.de fideicommiſſo.C.De tranſ.c.nulla, ext. de conceſſ.præb. c.deteſtanda, & c. ne captandæ,eod.tit.in vj.

PR. Vinum lætificat cor hominis. Iudic.ix Eccle. xl.glo.in l.j.ff.de peric.& com.

com.rei ven.

PRO. Vir & vxor pro vna & eadem perſona reputantur, l.ſi ſtipulatus fuero.ff.de verb.oblig §.j.inſti.de vſu.& habita.l.j.ff.rerum amot.l.aduerſ⁹.C.de crim.exp.hered.

PROPO. Vox vnius, vox nullius eſt. l.iuriſiurandi, C.de teſtib.

OBIEC. Contrà de.l. Theopompus, ff.de dot. præleg.&.l.ſi quis decurio.C.ad leg.Cor.de fal. vbi voci & aſſertioni vnius creditur.

Nota

SO. In d.l.Theopomp⁹, creditur vni propter voluntatem & diſpoſitionẽ teſtantis, in d.verò.l.ſi qs decurio, eſt ſpeciale in tabellione.

OB. Obſtat etiam. l.j.§.fi.ff.quemad. teſta.aper. vbi vnus teſtis auditur.

SO. Ibi ſpeciale eſt in teſtamento.ratio ſpecialitatis eſt quia in teſtamẽto maior ſolennitas exigitur quàm alibi.

OB. Tertio oppono de can. nobiliſsimus. xcvij. diſt. vbi ſoli dicto cardinaliu & legatorũ credit.

SO. Speciale ibi in illis perſonis propter eorum authoritatem.

PR. Vna & eadẽ res non debet diuerſo iure cẽſeri.l. eum qui ædes. ff.de vſucap. in ca. cognouimus.xij.q.ij.c.tua.in fine, ext.de decim. quãdoque tamẽ vna res duplici iure cenſetur.in l.hinc quæritur.§.j.ff.de peculio.& l.ſi domus.ff.de ſeru.vrb. pręd.vbi peculiũ duplici iure cenſetur, & vna domus duas ſeruitutes habet, & l.in quartam.ff.ad leg. fal. vbi trebelliana. detrahitur, & de his quæ ex hæreditario iure obueniunt, & legati vel fideicommiſsi, & donationis cauſa mortis, ſed caſus ſunt ſpeciales, ſecundum Doct.

PRO. Verba commendatoria non obligant. l.

ſi verò non remunerãdi. §.cum quidam.ff. mãda.

Pr. Vniformis debet eſſe in iure intellectus, nec eſt admittendus ille intellectus qui diuerſificat legẽ, ſeparando caudam à capite, gloſ.in cap. conſuetudinis.xj.diſt.& in c.maiores in verbo, tota. ext. de baptiſ.

Pr. Videtur, verbum, importat fictionẽ in ijs quæ facti ſunt. l. in omnibus. ff.de cap.& poſtli.re.ſec⁹ in his quæ iuris. §. quædam.inſt.de a.t.

Pr. Verbum oportet, importat neceſsitatem.l. cũ oportet. C.de bo.quę li. in l.verbum oportere.de verb.ſig.ff.

Pr. Virtutũ premia tribui merentibus cõuenit. l.ſi.C.de ſtat,& imag.

Pr. Verba intelligi debẽt cũ effectu.l.pen.§. docere.ff.ne quis eũ qui in ius voc.eſt,vi exim.l.j.§.hec autẽ verba.ff.quod quiſque iur. l.ſi quãdo. ff. de lega.j. c.relatum ext. de cler.non reſid.

Pr. Verus contumax non appellat.l. & poſt edictũ. §.j.ff.de iud.

Pr. Vetuſtas cui⁹ memoria nõ exaltat, loco legis habeẽ.l.j.§.ſi. ff. de aqu. plu.arcen. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqu. quot.& æſtiua.

Pr. Vna determinatio reſpiciẽs plura determinabilia, æqualiter ea determinare debet. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ſub. l.ſi legatari⁹. §.ſi. ff.de le.iij.

Pr. Vnicuiq; licet ſanguinẽ ſuũ redimere. vita enĩ nihil ꝑtioſi⁹. l.j.ff. de his q̃ ãte ſent.mor.ſibi cõſci.

Pr. Viue voci plus credẽdum quàm mortue.in.§. ſi vero moriãtur, in aut. de fid.inſtru.coll.vj.

Pr. Variatio ſeu mutatio fieri nõ debet.l.ſerui electione.ff.de leg.j.l.huiuſmodi.§.ſtichum.ff. eod. tit.l. apud Aufidium ff. de opt.leg.c.quod ſeme

de reg.iur.in vj.

OB. Cōtrà de l.nonnū-quam.ff. de coll. bon.vbi mutādi cōſiliū approbatᵗ

SO.Ibi ſpeciale in hereditate paterna, quæ eſt quaſi nobis debita, in.§.j. auth. de tricent. & ſemiſ.collat.iij.

OB.Præterea contrà de l.j.§.ſi ſic. depoſuero .ff. depoſ. vbi inquit text. quē poſſe mutare volūtatem, & l.eum qui certarū.§.j.ff.de verb. obli. vbi mutatio voluntatis admittitur.

nota

SO. In vltimis voluntatibus regulariter mutare nō licet,quia electio trahit ſecum executionē, vt hic:ſecus in cōtractibus, niſi poſt obligationē cōtractus.l.in commodato. §.ſicut.ff.commod.& ita procedunt contraria.

Pr.Vſuræ hodie ꝓhibēt. c.j.de vſur.§ antiq.& ī vj.

OB. Contrà de tot. tit. ff.& C.de vſur.

SO. De iure ciuili erāt. permiſſæ. de iure verò canonico reprobatæ.

OB. Contra iſtud replicatur, quia vult imperator ſubditos ſequi fidem & religionem quam Petrus apoſtolus tradidit Romanis. l.j. C.de ſum. tri.& fid.cath.de iure autem diuino prohibitum eſt vſuras accipere.

OB.Item iura ciuilia nō dedignantur imitari ſacros canones,in auth. de eccle.tit.in prin. De iure autem canonum prohibentur vſuræ,in can.quoniam multi.xlvij.diſt.

SO. Dic quòd vbi verſatur lucrum. non poſſunt peti hodie, ſed vbi damnum,petuntur vt intereſſe, non vt vſuræ, & ita obſeruat curia Romana.

PR:Vbi cōcurrūt quorū vnᵘˢ magis diligit teſtatorē,vel eſt magis dilectᵘˢ à teſtatore,ꝓferédᵘˢ eſt alteri minᵘˢ diligēti,vel dilecto.l.vni.ī §.ſed & ꝗ dominii.C.de lat.liber. toll.

& l. Publi⁹. §. fi. ff. de cõd. & demon.

PR. Vbi aliquid pendet ex conſcientia alicuius, ſtatur iuramento ipſius, gl. in l. j. C. ad leg. Cor. de ſic. ſ c. ſignificaſti. j. de homic. not. in §. nãque inſt. de act.

PR. Vxor habens maritum inutilem, dicitur vidua, l. fi. vbi Accur. C. ad le. fla. de plagia.

OB. Vxores multæ gaudent de morte maritorũ. glo. in l. pater. §. ſocrus. ff. de cond. & demonſt.

PR. Vxores à viris defendi debent, non econtra viri ab vxoribus. l. quod ſi viro. ff. de iniur.

PR. Vbi deficiunt verba legis, deficit & legis diſpoſitio. l. j. §. toties. ff. de dam. infect.

PR. Viuere in perpetuũ per gloriã intelliguntur, qui in acie pro rep. occiduntur. §. j. inſt. de excutur.

PR. Verba cõtractus referuntur ad tempus contractus. l. Rutilia Polla. ff. de contrah. empt.

ADDITIO.

PR. Virginitas ſemel corrupta reſtitui non poteſt l. vnic. C. de rap. virg.

PR. Vanæ voces populi non ſunt audiendæ, l. decurionum. C. de pœ. vnde malè fecit Pilatus, qui ad populi clamorẽ Chriſtum condemnauit, ibi not. Accur.

Pr. Votũ parẽtũ eſt ſemp acqrere filiis. in l. nihil intereſt. ff. de bon liber.

PR. Verba ligant homines, taurorum cornua funes. Cornu bos capitur, vocẽ ligatur homo, inſti. §. j. de oblig.

PR. Vbi eſt eadem ratio, & æquitas, ibi idem ius eſſe debet, in l. illud. ff. ad leg. Aquil. l. à Titio. ff. de cond. & demonſt. in l. fi. C. ad leg. fal. ꝺ. cum dilecti. ext. de confirmat. vtil. vel inut.

PR. Vna pluralitas reſoluitur

uitur in plures ſingularitates.l.ij.§.fi.ff.de cōd. inſtit.l.demonſtratio falſa.§.fi.ff.de cond. & demonſt.c. omnes leges. j. diſt. c. cum iamdudum de præben.ext. c. ſignificaſti.de appella.c.vt priuilegia.de priuileg.

PR.Varietas temporum varietatem cōſtitutionū inducit.in ca.non debet. de conſang. &affini. ext.

PR.Verba generalia referuntur ad omnes,& ad omne tempus.l. ſi ita fuerit.ff.de leg.iij.

PR. Vnus homo duorū vicē ſuſtinere non poteſt in l.ſi plures.ff.de pact.

PR.Vbi maius eſt periculum,ibi cautius eſt agendum l.j.§.ſed ſi quis.ff. de Carbo.edic. in c. vbi periculum.de elec. in vj.

PR.Valet rñſio ſine īterrogatione.l. ſi ſine. ff. de interrogationib.

PR.Vbi deficit exemplar deficit & exemplum,l. in teſtamento.ff.de cond.& demonſt.

PR. Vbi deficit fundamentum, ſuperædificari nō poteſt.l.j.ff.de excep. rei iud.ca.cum Paul. j.q.

PR.Verbum ad tempus, pōt ſtare ꝓprie, & poſt tempus,improprie.l. pater Seuerinā.§. conditionū.ff.de cōd.& demonſt.

PR.Vbi eſt vn⁹ quaſi cōtract⁹, inſpicimus initiū, vbi verò ſunt plures, cuiuſq; per ſe initiū cōſideramus. l. Pomponius. ij. ff.de negotiis geſtis.

PR.Vbi a lege vel ab homine aliquid non eſt determinatum, iudicis arbitrio relinquitur.l.j.§.fin. ff.de iur.delib.l.mācipiorum.ff.de optio.leg.

PR. Voluntas teſtatoris & contrahentium ab alieno non debet pendere arbitrio.l.illa īſtitutio.ff. de hære.inſt.l.quod ſæpe §.j.ff.de contrah.empt.

PR.Valet argumentū ab authoritate. l. ſeptimo mēſe.ff.de ſtat.hom.l. ij. ff.de legibus.l.ſi pater.ff.

de ſolutio.l.Cicero.ff.de pœn.in ca. nunquam. de conſecra. diſt. v.in c. forus.de verb.ſig.

OB. Contrà ſtãdum nõ eſt authoritati. in l.ſed diui .ff.de rerum diuiſ.in l. j.ff.de contrah.empt.

SO. Authoritates philoſophorum. poetarum, & oratorum, bene poſſunt allegari in cauſsis,ſed opiniones eorum poſſunt reprobari, vt in contrariis.glo.in §.item pretiũ. inſt.de emptio. & vend.

Pr. Vtilis actio præfertur directæ.l.procuratore.ff. de procura.

Pr. Varietas temporum & locorum. varietatem pretiorum inducit.l.pretia rerum. §.nonnulla.ff. ad leg.Falcid.

Pr. Vbi non eſt ordo, ibi eſt confuſio. in. §. interdictanum, in authen. de hæred.& fal.coll.j.

Pr. Voluntas teſtatoris, vt lex, eſt obſeruandã.§. diſponit. in authẽn. de nupt.coll.iiij.

Pr. Vbi adeſt remedium ordinarium,ceſſat extraordinarium.l. in cauſſæ. ij.ff.de minor.ĩ l. in prouincialis.vbi Bar. ff.ſolu. mat.

Pr. Verba diſpoſita non mutant ſenſum,tã in cõtractib⁹,quàm in vltimis volũtatib⁹.in l. præpoſteri.C.de teſtã. in l. quidã teſtam.ff.de pecul.lega.

Pr. Vbi ſunt duæ cauſſæ finales,vna ſublata,& altera remanente,non ceſſat effect⁹.in.§.affinitati. inſt.de nupt.

Pr. Vbi dolus aut calliditas verſatur,ex alieno cõſilio quis obligatur.l. cõſilij non fraudulenti. ff. de reg.iur.

Pr. Verbum futuri temporis non importat executionem ipſo iure, ſed per ſententiã,glo.in l.iubemus.§.œconomus.C. de ſacro. eccleſ. & in l.in criminali.C.de iuriſ.om. iud.

PR. Vxores coruſcant radiis maritorum. l. fœminæ. ff. de ſenatorib. l. mulieres. C. de dignit. li. xij. in §. ſi autem, in auth. de conſul. collat. iiij.

PR. Verbis & factis voluntas declaratur. l. de quibus. ff. de legib. l. repꝑhendenda. C. de inſtit. & ſubſtit. l. Labeo. ff. de ſuppellect. lega.

PR. Vani timoris nulla eſt æſtimatio. l. cum ſi qs ab alio. ff. de re iudic.

PR. Voluntas & propoſitum diſtinguunt maleficia. l. qui iniuriæ. & l. verum. ff. de furt. in ca. cum voluntate, de ſentẽtia ex. commu. extra.

OB. Contrà de l. quoniã cum multa. C. ad leg. Iul. de vi publica. & l. j. §. diuus. ff. ad leg. Cor. de ſic. vbi punitur affectus vltra quàm ſeſe extendat.

S O. Quando delictũ ꝙ principaliter intenditur, tendit ad illũ finẽ qui ſecutus eſt, non inſpicitur animus, ſed delictum volentis. ita procedit contra. de l. qm. qa ibi violẽtia tẽdit veriſimiliter ad verbera vel homicidia. Vbi verò delictũ principale nõ tendit ad hoc ꝙ ſecutũ eſt, inſpicimꝰ animũ, nõ euẽtũ. ita ꝓcedit hæc regula, & vide Bart. in l. j. §. diuus. ff. ad leg. Cor. de ſicar.

PR. Verè philoſophãtes pecuniam contemnunt, cuius retinendæ cupidine fictam aſſeuerationẽ detegunt. l. in honoribus ff. de vaca. mun.

PR. Vox præconia paucis innoteſcit. in authen. qui ſemel, C. quomodo & quando iud.

PR. Vbi cenſura eccleſiaſtica exprimitur, excommunicatio intelligitur. in c. quærenti. extra de verborum ſignificationibꝰ.

PR. Vſusfructus morte finitur. l. corruptionem. C. de vſufr. in §. finitur. inſtit. eodem.

PR. Victus victori in expenſis, debet condemnari. in l. properandum. §. ſin autẽ ab alterutra. C. de iudi. l. eum quẽm temerè. ff. eodem.

PRO. Via publica nullo tempore præſcribi poteſt l. viam publicã. ff. de via public.

PR. Verba ſi nõ poſſunt ſtare ſecundũ propriam ſignificationem, intelliguntur ſecundum impropriam. l. ſed & ſi poſſeſſori. §. item ſi iurauero. ff. de iureiur.

PR. Verba qua idoq; impropriantur ſecũdũ ſubiectam materiam. in l. ſi vno anno. ff. locat.

PR. Valet argumentũ de delictis ad cõtractus. l. rẽ vbi gl. C. de iud.

PR. Vitioſus tacitus intellectus nõ ſuo auditur. l. ij. C. de condi. inſert.

PR. Veritas magis occulata fide quãm per aures animis hominũ infigitur in §. fi. inſt. de grad. cogn.

Pr.

PR. Vnica interpellatio conſtituit in mora. in l. Titia. §. vſuras. ff. de le. ij.

OB. Contrà de l. mora. ff. de vſur. vbi debiti repetẽdi inſtantia fieri debet, vt debitor in mora conſtituatur.

SO. Ibi intellige inſtantiam in dando dilationẽ nec enim exigitur vt ſemper inſtet, & non deſinat petere, ſecundum gl. ibi, quam ſequitur Bar.

OB. Secundò oppono de l. ſi conuenerit. ff. de pignorat. actio. vbi trina denunciatio requiritur. & in auth. ſtatuimus. C. de epiſc. & cle. & c. j. de suppl. neg. præl. extra vbi trina requiſitio neceſſaria eſt vt quis conſtituatur in mora.

SO. Sed ibi illi duo caſus ſunt ſpeciales ſecundum Doct.

PR. Verba intelliguntur in primo actu, non ſecũdo. l. boues. §. hoc ſermone. ff. de verb. ſig. in l. &

licet

licet.& l.dotis promiſsio ff.de iure dotium.

PR.Vnuſquiſque ſuæ vltionis habet arbitrium.l. deuotum.C.de metat.& epide.lib.xij.

PR.Vbi caput ſepultum eſt,ibi & ſepultura hominis intelligitur. l. cum in diuerſis. ff. de relig. & ſumpt.func.

PR.Vitia teſtatorũ tranſeunt in hæredes. l. cum hæres.ff.de diuer. & tẽp. praſcrip.

PR.Vniuerſi conſentire non poſſunt.l.j.§.fi. ff.de acqui.poſſ.

PR.Vltima mora nocet. l.illud.ff.de pericu.& cõ. rei vendi.

PR.Vbi nulla petitio, ibi nulla mora. l.ſi pupillus. ff.de verb.oblig.

PR. Vniuerſalis oratio negatiua non poteſt dici falſa antequam in quolibet particulari ſit impoſſibile.l.ſi neceſſarias. §.ſi annua.ff.de pigno ractio.

PR. Viæ debent eſſe ſecuræ

curæ.l.j.§. j.ff. de his qui deiecer.vel effud.

PR. Vbi lex conſiderat quod poteſt venire, non debem⁹ requirere quòd alitér euènerit.l. ſi verò. §. prætór. ff. de his qui deiece.vel effude.

PR. Volũtates enunciatiuæ diſpoſitionem non inducunt. l. verba teſtamenti.C.de teſta.

PR.Voluntates diſpoſitiuæ ſunt obſeruandæ. §. diſponat.ĩ auth.de nupt.

PR.Vitioſa poſſeſsio nõ iuuat poſsidentem.l. improba poſſeſsio. C. de acquir.poſſeſsio.§. furtiuæ.inſti.de vſuc. nec eius hæredẽ.l.vitia poſſeſsionum.C.de acqui. poſſeſ. niſi contra extraneos. l. fi.ff.de acqui.poſ.

PR.Vox ſerui eſt vox domini regulariter, in l. ſi ſeruus.ff.de dam. infect. & §.ei verò.inſti.de inuti.ſtipu.Sed hoc fallit in duobus caſibus,in l. ij. & ĩ l.antepenul.ff.de ſtipul.

ſer.

ſer. ita Accur. in l. j. ff. de ſtipu. ſer.

PR. Variæ ſunt hominũ volũtates. l. quia poterat ff. ad Trebel. vt in caſu. l. non nudis. vbi glo. C. de emancipa. libe.

OB. Cõtrà de l. cum eũ. C. de adop. & l. j. C. de reb. alien. non alien.

SOL. Sed ibi in actibus præiudicialibus, in quib⁹ exprimẽda eſt certa cauſa voluntatis, vt in l. cum hi. §. vult igitur oratio. ff. de tranſact.

PR. Venter plenus facilè de ieiunijs diſputat. ca. gloria. xij. q. ij. & §. Crates ille.

PR. Vbi veritas locũ nõ habet, nec iuramentũ locum habet. in l. fi. C. de non nume. pecu.

PR. Vultus motum iudicis detegit. l. obſeruandum. de offi. præſid.

PR. Vinum inducit obliuionem, vnde Iuſtinian⁹ quondam non meminerat de quibuſdam legib⁹, quia nimium biberat, ita refert Accur. in l. fi. C. in quib. cau. in integrũ reſti. non eſt neceſſa.

EX VTROQVE Teſtamento.

PR. Vir eſt caput mulieris, ſicut Chriſt⁹ eccleſię. 1. Cor. 11. in ca. cũ caput, xxiij. q. v.

PR. Vnuſquiſque in ea vocatione, in qua vocat⁹ eſt, permaneat. 1. Cor. 7.

PR. Vnuſquiſque in ſuo ſenſu abundet. Rom. 14.

PR. Viuus & efficax eſt ſermo Dei, & penetrabilior omni gladio ancipiti. Heb. 4.

PR. Vinum & mulieres apoſtatare faciunt ſapiẽtes. Eccleſiaſtici, 19.

PRO. Vouete & reddite dño deo veſtro. Pſal. 75.

PR. Vbi theſaurus tuus, ibi & cor tuum Matth. 6.

PR. Virtus in infirmitate perficitur. 2. Cor. 12.

PR. Vnuſquiſque onus ſuum portabit. Gal. 6.

Pr. Vbi ſunt duo aut tres congre-

cõgregati ĩ nomine meo in medio illorũ ſum, ait Chriſtus. Matth. 18.

PR. Vnꝰ eſt princeps, vnus iudex, vnus impera-tor. cap. in apibus. vij. q. j.

PR. Verbum domini noſtri manet in æternum. Eſaiæ. 4.

PR. Vbi ſpiritus domini, ibi libertas. 2. Corinth. 3.

PR. Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem. ſpiritus quidẽ prõptus eſt, caro autem infirma. Matth. 26.

PR. Vanitas vanitatũ, & omnia vanitas. Eccleſ. 1.

TOLOSAE,
Ex officina Guidonis Boudeuillæi, Academiæ typographi.
1554.

[illegible]

[illegible]

morendo amar

[illegible]